

מבחר עלוני השבת

תרומה	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	4:44	5:58	6:15	6:37
בני ברק	4:58	5:59	6:12	6:34
חיפה	4:48	5:58	6:13	6:35
אשדוד	4:59	6:00	6:13	6:35
בית שמש	4:43	5:59	6:15	6:37
קרית גת	5:01	6:00	6:15	6:37

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום
 רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | ו': 10:00-12:00 | דוא"ל: g5337722@gmail.com

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

ימי זכרון

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק

ד' אדר	הג'ר צבי הירש בהג'ר חיים יהודה יאיר אבדק"ק רייזוין
ד' אדר	ר' אשר ב"ר חיים אורי
ד' אדר	ר' דן יצחק ב"ר אהרן בזר
ד' אדר	ר' חיים צבי ב"ר אברהם רוזנצווייג
ד' אדר	ר' יודא ארי' ב"ר משה מנחם
ד' אדר	ר' נפתלי הירצקא ב"ר משה לוי
ד' אדר	מרת הלנה ב"ר שמעון
ד' אדר	מרת חוה ב"ר צבי הירש
ד' אדר	מרת רחל ב"ר אליעזר
ד' אדר א'	מרת חיה רבקה ב"ר אהרן
ה' אדר	ר' מנחם מנדל ב"ר יעקב
ה' אדר א'	מרת אנטואנט ב"ר יעקב
ה' אדר א'	מרת ברוריה ב"ר משה בעער
ו' אדר	ר' הלל ב"ר קלמן יעקב מלר
ו' אדר	מרת אנה בת עישה
ו' אדר	מרת מינה ב"ר דוד
ו' אדר	מרת מרגלית ב"ר אברהם גמליאל
ו' אדר א'	מרת חנה פעשא ב"ר אברהם ירחמיאל פרנקל
ו' אדר א'	מרת יהודית ב"ר ישכר דב
ו' אדר א'	מרת פיגא ב"ר חיים פרנקפורט
ו' אדר א'	הב' אהרן מרדכי ב"ר משה דוד כהן
ו' אדר א'	הב' יעקב מאיר ב"ר ישראל חשין
ו' אדר א'	הב' יצחק לוי ב"ר הלל קלמן אמדרי
ו' אדר א'	הב' ישראל ב"ר נפתלי צבי ויינברג
ז' אדר	ר' משה יהודה ב"ר חיים צבי אייזנברג
ז' אדר	מרת אסתר ב"ר יושע בצלאל הכהן
ז' אדר א'	ר' צבי יוסף ב"ר ישראל עקיבא שפירא
ח' אדר	הג'ר אהרן מנחם מענדל בהג'ר שלמה דוד יהושע
ח' אדר	מרת יכט יהודית ב"ר שמעון
ט' אדר	הג'ר יהודה ארצי' בהג'ר שפטי' הלוי "ראשית העבודה" סגל
ט' אדר	ר' אברהם אהרן ב"ר חיים שלמה בורשטיין
ט' אדר	ר' מאיר ב"ר שלמה פרישמן
ט' אדר א'	מרת פערל בת עידית נדול
י' אדר	מרת אוריט בת חוה
י' אדר א'	מרת סאסיה ב"ר יעקב

זמני היום

זמני כניסת ויציאת השבת לשב"ק זו

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	4:44	5:58	6:37	תל אביב	4:59	5:59	6:34
אשדוד	4:59	6:00	6:35	אנטוורפן	5:27	6:39	6:59
מנשסט	4:50	6:02	6:19	וינה	4:50	5:55	6:19
מונטריאול	4:56	5:58	6:25	טורונטו	5:23	6:24	6:52
לייקוואד	5:09	6:07	6:38	בלטימור	5:20	6:18	6:49
לוס אנג'לס	5:15	6:10	6:44	סאן פאולו	7:33	8:26	9:03
				מלבורן			9:08

זמני היום

זמני היום לשב"ק זו

תרומה	הנץ	סו"ז	סו"ז	חצות	מנחה	מנחה	פלג	שקיעת
ירושלים	6:22:21	9:07	10:03	11:53:17	12:23	3:07	4:16	5:24:37
תל אביב	6:29:01	9:12	10:06	11:55:06	12:25	3:06	4:14	5:21:34
חיפה	6:29:14	9:11	10:06	11:54:13	12:24	3:05	4:12	5:19:36
אנטוורפן	8:07:07	10:31	11:20	12:56:30	1:27	3:46	4:47	5:46:36
לונדון	7:26:18	9:50	10:38	12:14:45	12:45	3:04	4:04	5:03:54
מנשסט	7:40:23	10:02	10:49	12:23:15	12:53	3:09	4:08	5:06:53
וינה	7:12:01	9:40	10:30	12:08:52	12:39	3:03	4:05	5:06:22
ציריך	7:41:14	10:10	11:00	12:40:04	1:10	3:35	4:38	5:39:32
מונטריאול	7:05:12	9:36	10:27	12:08:28	12:38	3:06	4:10	5:12:20
טורונטו	7:24:38	9:15	10:20	12:31:42	1:02	3:32	4:36	5:39:21
ניו יארק	6:57:42	9:34	10:26	12:10:16	12:40	3:13	4:19	5:23:21
לייקוואד	6:57:24	9:34	10:26	12:11:04	12:41	3:15	4:20	5:25:14
בלטימור	7:05:34	9:43	10:35	12:20:40	12:51	3:25	4:31	5:36:16
שיקאגו	6:54:13	9:29	10:21	12:04:42	12:35	3:07	4:11	5:15:44
לוס אנג'לס	6:43:38	9:25	10:19	12:07:11	12:37	3:17	4:24	5:31:10
סאן פאולו	6:50:36	10:05	11:10	1:20:40	1:53	5:08	6:30	7:50:24
מלבורן	6:42:10	10:08	11:16	1:34:17	2:09	5:35	7:00	8:25:47

הלימוד היומי

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

יום	תאריך	דף היומי בבלי	דף היומי ירושלמי	משנה יומית	הלכה יומית	עמוד יומי	רמב"ם
ז'	ד' אדר א'	עד	ו	י,ה-ו	תנ"ג-ב-ד	חלק ג' נה.	תמידין ומוספין ח'
א'	ה' אדר א'	עה	ז	א,א-ב	תנ"ג-ה-ז	חלק ג' נה:	תמידין ומוספין ט'
ב'	ו' אדר א'	עו	ח	א,ג-ד	תנ"ג-ח-א	חלק ג' נו.	תמידין ומוספין י'
ג'	ז' אדר א'	עז	ט	א,ה-ו	תנ"ג-ב-ד	חלק ג' נו:	פסולי המוקדשין א'
ד'	ח' אדר א'	עח	י	ב,א-ב	תנ"ג-א-ג	חלק ג' נו.	פסולי המוקדשין ב'
ה'	ט' אדר א'	עט	יא	ב,ג-ד	תנ"ג-ד-ו	חלק ג' נו:	פסולי המוקדשין ג'
ו'	י' אדר א'	פ	יב	ב,ה-ו	תנ"ג-א-ג	חלק ג' נה.	פסולי המוקדשין ד'

תורמים למען חסד של אמת וזוכים לישועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

השלמה הפדרה המבקשת בכל בית ישראל! חמשת כרכי "שבת טיש" בהנחות הספרים

גיליון מס' 335

שנה 6

פרשת תרומה, ד' באדר א' תשע"ט

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויקח לי תרומה (כה, ב) - למה נאמר ויקחו ולא ויתנו? מפני שבני ישראל נתנו למשכן מה שלקחו מהמקדשים. ולכן פרש רש"י: "לי - לשמי". שיתנו למשכן את מה שלקחו לשם ה', כמו שפרש רש"י על הפסוק "דברנא באזני העם" - "בבקשה מקד הזיהרם על כך".

ויקח לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו (שם) - אם תקח את תבת תרומה שהיא בגימטריה 651, מתוך התבות את כל איש שהן בגימטריה 762, יותרו בדרך 111 פמנין ידבנו לבו (עם הכולל).

אשר תקחו מאתם זהב וקסף ונחשת (כה, ג) - אשר תקחו מאתם ראשי תבות אמת, שיש לקחת את התרומות רק ממי שיתן את התרומה באמת. כל אות שניה של זהב קסף נחשת אותיות חסה, חסה התורה על ישראל שלא לעשות את המשכן בלזזהב.

ועצי שטים (כה, ה) - ומאין היו להם עצים במדבר? מביא רש"י את דברי מדרש תנחומא, שצפה יעקב אבינו ברוח הקדש שעתידים ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם וצוה לבניו לטלם עקם כשיצאו ממצרים. וזה מקומו בתבות ועצי שטים ראשי תבות: יעקב צפה שבניו יבנו משכן, ונטע עצים טובים.

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (כה, ח) - ועשו לי בגימטריה זה ת"י וכן בת"ב, לרמז לשני בתי המקדשות, הראשון עמד ת"י שנה והשני ת"ב שנה. ועוד רמז, שתבת ושכנתי אותיות ושכן ת"י (בית המקדש הראשון), ותבת בתוכם ראשי תבות ומקדש ב' ת"ב.

מקשה תיעשה המנוחה (כה, לא) - התקשה משה בעשיית המנוחה עד שאמר לו הקב"ה לזרק את כפר הזהב לאש ויצאה המנוחה. ומרמז בתבת מקשה שהיא אותיות משה ק, שקשה היה לו למשה, ולאחר שהראה לו הקב"ה באצבע שגאמר "זוה מעשה המנוחה" אזי תבת מקשה ראשי תבות מה קשה.

(מגדנות)

ספורים בפרשה

מאת כלי איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה, ב)

עשיר גדול בקר פעם אצל ה' תפארת שלמה" מרדומסק והגיש לו סכום גדול של מעות. הפיר הרבי בקמנונתו וראה כיצד נותן הוא את המעות מחסר נעימות, ומיד החזיר לו את הכסף. כשיצא מלפניו, שאלו המקרים את הרבי למה החזיר לעשיר את הכסף, והשיב: "אלו ראיתם באיזו שמחה לקח את מעותי בחזרה, לא הייתם שואלים מדוע לא חפצתי לקחתם..."

כשהתעתד ה"חפץ חיים" להקים בגין מרחק לישיבתו בדרין, הגיע אליו עשיר מכלל ובקש לשלם את כל הוצאות הבנין. בתנאי שיקרא על שמו. כששמע זאת ה"חפץ חיים" הרבה מעט ולבסוף אמר: "בנותך רצויה מאד והלואי ירבו כמותך בישראל, אולם אני מעדיף לזכות את כל ישראל במצוה זו. שהרי גם במשכן נאמר מאת כלי איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, למרות שכל אחד מישראל היה בה עשיר מבזת מצרים שבכחו היה להקים לבד את המשכן, בקש הקב"ה לזכות במצוה זו את כל ישראל. אף אני מבקש לזכות כל איש אשר ידבנו לבו בבנין הישיבה".

לאחר שהקים רבי מאיר שפירא את ישיבתו המפרסמת בלבלין, הפך לבעל חוב גדול ונדר בארצות נכר כדי להחליב את לב השומעים ולהתריעם לערכי הישיבה. באחד הכנוסים, ישבו לפניו נגידים ועשירים מפלגים, והרב נשא בפניהם דרשה ערוכה לתלפיות בגדל מעלת התמיכה בלומדי תורה ובחשיבות הסיוע בהקמת ישיבות ומרכזי תורה. לאחר הדרשה פנה הרב לילד צעיר שעמד מולו והקשיב ברב קשב, ושאלו: "האם הבנת את תכן דרשתי?" נבדד הילד ואמר: "לא הבנתי את כל דברי הרב, אולם שמעתי שהרב דבר רבות בענין כסף". חיד הרב ואמר: "הרי אתה הבנת את הדרשה טוב יותר מכל השומעים האחרים..."

מקשה אחת זהב טהור (כה, לו)

רבי יצחק מנשכיז היה אומר בשם אביו רבי מרדכי: "קשה מאד למצא בעולם אדם שיש לו זהב טהור, שמעותיו יהיו נקיות וטהורות, ואם נמצא אדם כזה הרי הוא בבחינת מנוחה בעולם העליון."

ווי העמידים והשקיהם כסף (כו, י)

שיחותיו של ה"תפארת שלמה" מרדומסק היו מתבלות באמרי שפר והיה מסתיר בהם רזים וסודות. פעם נכנס לבית המדרש וראה למדן אחד ישן באמצע למדו. העירו ושאלו: "האם תדע לישוב את קשית רב החבל?" תמה המלמדן, כי לא ידע לאיזו קשית הכוונה. באר לו הרבי את דבריו: "פנתי לקשית רב החבל שהקשה לנביא יונה בן אמת, פני שגאמר: 'ויקרב אליו רב החבל ויאמר לו מה לך נרדם? קום קרא אל-אלקיד!'"

במקרה אחר ראה למדן אחד יושב בבית המדרש כל הלילה ולומד שלשה דפי גמרא עם תוספות בעיון. הרבי הפיר בו שהוא אוהב כסף ונער בו בחיבתו: "ווי העמידים והשקיהם כסף?" למדת ששה עמודים בשלשת דפי הגמרא, ועדיין חושק אתה בכסף?..."

לרפואת הילדה ליאן אמילי בת שירלי תחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 4.44 צאת השבת 5.58 רבנו תם 6.37

לקבלת הגיליון והנחיות
דוא"ל: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו
לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה ושמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוחיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה
ולע"נ מרת רחל בת אנייה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמיו בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט.
ולרפואת הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', ואבלין בת בת שבע תחי' בתושחי'

היה היה

זאת התרומה אשר תקחו מאתם

ביום חתנתו של רבי אהרן מבל, בטרם צאתו ללכת אל חפתו, פנה אליו רבי יששכר דב ואמר לו: "הרי נכד אתה מצד אמוך אל המגיד רבי מרדכי מטשרנוביל, וידועים לך בודאי דברי הזהר הקדוש כי נשמות הצדיקים יורדות מגן עדן להשתתף בנשואי צאצאיהם. אם כך, יהיה כאן בודאי סגד המגיד מטשרנוביל, ולכן הבה ואספר לך ספור נפלא אודותיו". באחד ממסעותיו הגיע המגיד אל העיר ברוד הגדולה ובעודו יושב במרפכתו סבבוהו רבים מבני העיר. לפתע נעמד הגבאי והודיע, כי הצדיק זקוק לסכום כסף גדול לענין חשוב של מצוה, ומי שיתרם את הסכום הנדרש יזכה לאכסן את האורח הדגול בביתו בשבת קדש, ולא עוד, אלא ששמבטח לו לזכות להיות עם הצדיק במחצתו בעולם הבא.

תדהמה נפלה על הנאספים כששמעו את ההבטחה הנפלאה, אולם כששמעו את הסכום הדרוש צללו אוננים. היה זה סכום עתק שגם לעשירי העיר לא היתה האפשרות להמציא סכום כזה גדול בזמן קצר. אך לפתע נקלע אל המקום היהודי העשירי הגדול בעיר, שהיה קמחן וכילי מכל, ומעולם לא הרים ידו לצדקה. כאשר שמע את דבר הבטחת הצדיק, נעמד על מקומו כהלום רעם וקרא בהתרגשות: "אני מיכן לתת את כל הסכום הדרוש במזון!" תדהמה נפלה על הקהל וכלם נפנו לראות מי הקורא, וכשהוא את העשירי הקמחן הכפלה התדהמה שבשבתם. בראות המגיד את פני העשירי, הועמו פניו ואמר לו: "מותר אני לך על התרומה, בתנאי שתותר לי על ההבטחה להיות עמי במחצתי, ובתמורה לך מבטיח אני לך עשירות מכללת יותר ממה שיש לך עתה, לך ולזרעך עד עולם". סרב העשיר ואמר: "אינני מותר ואינני מוחל, אני דורש לבצע את ההסכם והריני שוקל לידי הרבי את הסכום במלואו". ראה הרבי את עקשנותו וסמן לנבאי לנסע אל בית העשיר.

המאדע קרה ביום חמישי והעשיר מהר לארח את הרבי בביתו וטרח סביבו כדי להנעים את שהותו. ראשית דבר נכנס אל חדר משכיתו, ושקל לידי המגיד את הסכום הדרוש במלואו. לאחר מכן נטל סכום גדול ויצא עם משרתו כדי לרפש את צרכי השבת בידי המלך. קדשתו של הצדיק ונתינתו הגדולה של העשירי, שברה בבת אחת את קמחנותו המפלטת ויצר צרות העין סר ממנו בארץ פלאי. תחלה פנה לחנות המפלטת ובקש לרפש שוק גדול של קמח, ובסמוך לו עמדה אשה מרת נפש שבקשה אף היא לשקל לה מדה קטנה של קמח, אך באשר בקש ממנה המוכר לשלם אמרה האשה חרישית: "אין לי כסף". רגז עליה החנוני ואמר: "אם אין לך כסף, לשם מה דרשת ממני לשקל לך קמח?" התערב העשיר ואמר: "תן לה את הקמח ואני אשלם במקומה".

למרבה הפליאה, חזר המאדע שוב בחנות הבשר, וכאשר קרה הדבר גם בחנות הדגים, פקעה סבלנותו, פנה אל האשה ושאל: "ביצד זה יוצאים לקנות מאכלים לשבת בלי כסף?" נאנחה האשה וספרה, כי בעלה איש ישר היה וכל ימיו נהג לחלק את רוחו בכל שבוע לשנים. מחצית להוצאות ימי השבוע והמחצית השנייה להוצאות שבת. לפני חדשים מספר נפטר האיש והותיר את אשתו לבדה עם ילדים רבים, ולמרות מצבה הקשה המשיכה את מנהג בעלה, אולם לאחר שאזל הכסף יצאה אל השוק באמרה: "אני אעשה את שלי ואנסה לרפש את צרכי השבת, והקב"ה יעשה את שלו, והנה באת כשליח מן השמים ושלמת בעד המזון שלי". הספור נגע ללבו של העשיר שהפך לנדיב, והוא העניק לה במאור פנים סכום גדול של כסף לכלכלת בני ביתה.

כליל שבת, תוך כדי סעדתו של המגיד מטשרנוביל בביתו של העשיר, נכנסו להודיע לרבי בבקלה, כי בעל הבית העשיר התעלף ולמרות המאמצים לא נתן לעוררו. אחל לו הרבי רפואה ולבסוף באו לבשר לו כי העשיר התעורר ושב לאיתנו. למחרת, בעצומה של סעדת השבת, שוב נפל האיש בעלפון ולאחר שהרבי העתיר בעדו, שב להפכותו. בסעדה השלישית שוב נפל העשיר בעלפון, וכלם המתונו לשמע את הרבי מברכו בברכת רפואה שלמה, אך הרבי היה שקוע בשורעפיו ולא אחר מאומה. לא עברה שעה קלה והבשורה המרה הפגיעה את כלם. בעל הבית העשיר הסתלק מן העולם ושבך חיים לכל חי.

התדהמה היתה גדולה, אולם הרבי בקש לזמן לפניו אלמנה פלוגית ובקש ממנה לספר לו מה ארע לה ביום חמישי האחרון. החלה האלמנה לספר על נדיבותו של הנפטר, על הכסף ששלם בעבורה פניות והסכום הגדול שהעניק לה. בסיקמה אמרה האשה: "כליל שבת, ישבנו בביתנו ואמרתי לילדי, הרי העשיר הזה האיר לנו את הבית והחיה את נפשותינו, הבה ונברך אותו שהקב"ה ישלם לו שכרו ויעמיד לו פסא כבוד ומקום חשוב בגן עדן".

כשפלתה האלמנה לספר את ספוריה, נענה הצדיק ואמר: "כליל שבת, כשספרו לי על גלפונו של האיש, התפללתי בעדו ומיד הוטב לו. כך היה גם בבקר יום השבת, אולם בסעדה השלישית באה אלי זקנתו של העשיר מן העולם העליון ואמרה לי, 'מה רוצים אתם ממנו? הרי הועידו לו מקום חשוב בגן עדן ומדוע אתה מעפבו? הנח לו להגיע אל מקומו בשלום!' לא יכלתי לסרב לה וכך קנה העשיר את עולמו בשעה אחת וזכה לנחלה בלי מצרים בגן עדן."

מאורות

הרב הקדוש רבי **ישוראל אלתר מגור** זצ"ל
ליום ההולולא ב' באדר תשל"ז

מגדולי מנהיגי התקופות החרדית בדור הקודם, מקים עלה של תורה ומשקם חצר גור לאחר השואה. נודע בחריפותו ובמדת האמת שבו ונערץ על ידי אלפים ורבבות. בית מדרשו הפך לתלפיות והנה משען ומשענה לשבירי לב ופליטי השואה, למרות שהוא עצמו נותר בודד מקל משפחתו הענפה וצאצאיו עלו על המוקד. בשנת שמטה אחת, הביא לו ילד יתום אתרג שגדל בארץ ישראל כמתנה. למרות שהיה כבר אתרג אחר ברשותו והעדיף שלא להשתמש באתרג שגדל בקדשת שביעית, שכן צריך לנהוג בו בזהירות יתרה, נטל את האתרג בשמחה ולמקרביו אמר אחר כך: "היש הדר גדול מזה, לנענע לפני אבי ירומים באתרג זה שקבלתיו מהיתום שלי?" פעם ישב באספה של החנוך העצמאי שנמשכה כמעט יום שלם, וכלמרות שזמנו היה מדוד וקצוב, לא מש משמרתו וכאשר שמע על ההצעה להפחית משכר המורים, כדי להקל את על החובות, קם ואמר: "הנני מוכן ללכת מבקר ועד ערב למען החנוך העצמאי, וכלכד שלא יגעו בשכר המורים". לאחד מחסידיו שרכש מכונת נגון עצה, שלא יעבר עליו יום בלי לעשות טובה ליהודי עם המכונת שלו, ובזכות זה לא יצוק לעולם. לאחר שנה ספר הנגה, כי מאז הקפיד מדי יום לעשות כן ולא קרה לו אפילו הצק אחד. מחסידיו דרש את מדת האמת, וכאשר שמע פעם את אחד מחסידיו קורא בתפלה בהתלהבות: "וטהר לבנו", התרה החזיק אחריו: "לעבדך באמת..."

יוסיף דעת

המכסה של המשכן היה עשוי מעורות תחשים ועורות אילים מאדמים. במדרש מובאת מחלוקת רבותינו בזהות התחש, ובי יחודה אומר חז"ל שהיה גדולה היתה במדבר וקרן אחת במצחה ובעורה שישה גוונים, ונטלו אותה ועשו ממנה יריעות. רבי נחמיה אומר, מעשה נסים היתה ולשעה נבראה ובו בשעה נגנזה. ועורות תחשים למה? דכתיב אורח היריעה האחת שלושים באמה, מי מביא לך יריעה של שלושים אמה? אלא מעשה נס לשעה שנבראה ונגנזה. ועוד מובא במדרש שנקרא אלטינון או גלטינון, והיא חיה גדולה והואה אותה הקב"ה למשה ונגנזה, ושמה 'קריש'. אמרו חז"ל שהתחש בריה מבני עצמה ונחלקו אם הוא מין חיה או בהמה. יש אומרים שהוא הקרוב שהקריב אדם הראשון שהיתה לו קרן אחת במצחו ומכאן שהתחש טהור, ויש תחש נוסף שהוא טמא ושמו 'קלא אילן' וממנו עשו נעליים כדברי הפסוק ביוחזקאל "ואנעלך תחש" שנאמר על בני ישראל במדבר. ויש אומרים, שנבראו תחשים רבים מהם נהנו בני ישראל במדבר מהם נעשו נעליים. ה"ט" מיישב, ש'תחש' הוא לשון של חשיכות וכונת הפסוק שמנעליהם היו יקרים. רבנו בחיי כתב, שכתנת העור של אדם וזהו נעשו מעור וכן מובא במדרש בשם ר"ש בן לקיש כתנות עור גליקסיונו, שהוא כינוי לתחש כנאמר לעיל גלטינון. בתרגום נקרא התחש 'ססגונא' מפני שהוא שש בגוונים הרבה, והוא לשון 'שש גוונים' כי היו בו שישה גוונים, וכן מובא בגמרא יבמות "אחדתיה ססגוניתא" שנעשו ציורים על בשרו במחלתו, ויש אומרים שמשם שמח כשראה שיש לו גוונים הרבה. במאור האפלה מובא, שכל הרואה את התחש טהור ממנו הדאגה והאמינות ולכן תרגמו את שמו ססגונא, כלומר סר יגונא. יש שכתבו שהתחש לא נברא בביראת העולם מפני גאוותו ששש והתפאר בגווניו שלו, ונוצר רק בשביל המשכן כדי לפארו ולרוממו. החת"ס סופר כתב, שיש עוד תחשים בעולם והם טמאים, ורק התחש של משה השתנה לטובה והיה טהור בסימניו.

בטבעת הארץ יהיו הבדים

המעשה ארע במצרים לפני במאנים וחמשים שנה. באותם ימים, התגורר שם אחד מגדולי עשירי הארץ ושלשה בנים לו. שנים מהם הלכו בדרךיו אולם השלישי היה פוחז וקל דעת. יום אחד, קצה נפשו של הבן וברח מבית אביו. שנים רבות עברו מאז העלמו של הבן, ובינתיים הלך האב העשיר לעולמו ושני הבנים התחלקו ביניהם בירשה הגדולה. שלשים שנה עברו מאז נעלם אחיהם הצעיר ויום אחד הופיע אדם בבית האחים ואמר: "אני אחיכם האובד שיצאתי מבית אבינו לפני שלשים שנה. נדדתי רבות בדרכים ותלאות רבות מצאוני בימי חיי, ועתה חזרתי לעיר מולדתי והצטרפתי לשמע שאבינו מת זה מכבר". ערכו לו האחים חקירת שתי וערב ובקשו ממנו לספר להם את זכרונות ילדותו הרחוקה ולהוסיף פרטים על ביתם ועל בני המשפחה, ולפליאתם השיב הלה ברהיטות על כל השאלות. הוא זכר במדק את הוריו ואת ימי ילדותו, ספר להם מקרים שונים שאירעו עמו ולבסוף תבע בפה מלא שליש מדק מהירשה השמנה שהותיר להם אביהם העשיר.

הדבר נפל על ראשי שני האחים פרעם, אולם מכיון שהאורח עורר בהם חשד הטיחו בפניו ואמרו: "אתה רמא ושרקן! אין אתה אחינו ואתה מבקש להוציא מאתנו את הירשה במקרה", אך הלה התעקש על שלו ותבע אותם למשפט. גם השופטים לא ידעו כיצד לפסוק את הדין והדבר התגלגל בין הערפאות עד שהגיע לפני המלך בכבודו ובעצמו. המשפט המענין היה לשיח בפי כל וכלם המתינו לשמע מה יהיה בסופו של דבר. לתמיחה המלך: "היכן היית שנים כה ארוכות?" השיב הלה: "נדדתי רבות בדרכים עד שנלפדתי בידי שודדים שמכרוני לעבד בהודו הרחוקה. רק לאחר שנים רבות, הצלחתי לברח מבית השבי ולאחר תלאות רבות הגעתי הלום". נסה המלך למצא שקר בדברי האיש, אולם הדבר לא עלה בידו. "רואה אני", אמר המשנה למלך, "כי עלינו לעשות פעצת פרעה במצרים ששלח לקרא לנער עברי להאיר את עיניו, כי אין פקחים וחכמים פיהודים. יצוה נא המלך להביא את היהודי הראשון שימצאו, והלה פתח לנו את הענין הסבוכ".

באותם ימים התגורר במצרים צורף זהב יהודי ושמו אהרן פרדו. עני היה האיש ונחבא אל הפלים, חצי היום יגע במלאכתו ואת החצי השני הקדיש לתורה. באותו היום, חלם הצורף כי הוא נצב בבית פנסת מפאך והוא נקרא לעלות ראשון לתורה. והנה שומע הוא כיצד קוראים את פרשת תרומה והקורא אומר 'בטבעת אהרן יהיו הבדים לא יסרו ממנו'. תקנו אהרן הצורף: 'בטבעת הארץ, אולם הקורא ממשיך בשלו וקורא שוב: 'בטבעת אהרן, והרי בהגיה הספרדית נשמעת תבת הארץ כעין תבת אהרן. וייקץ והנה חלום.

קם האיש בבקר ורוחו סוערת בקרבו. זכר החלום לא מש ממנו והוא לא ידע את פתרונו. לאחר התפלל, פתח את חנותו והנה נכנסה אליו פפרה זקנה, שלטשה עינים לטבעות יקרות בהן שבצו יהלומים יקרים. חשד בה הצורף ושאל: "היש לך כסף?" והזקנה אמרה בקול ממתק סוד: "אין לי עדיו כסף, אולם באתי לברר את מחירי הטבעות, כי מחר אהיה עשירה מכלת ואבוא לבאן לקנות את הטבעות היקרות". תמה הסוחר ושאלה: "מהיכן יהיה לך מחר כסף?" והזקנה ענתה בקול תאב בצע: "בני תובע ירשה גדולה והיום יכריע המלך את משפטו לטובתו והוא יתעשר עשר רב". היא ספרה לו את דבר מזמתו של הבן להרויח הון רב, והבטחתו להוציאה מכפרה ולהנחיל לה עשר רב.

מיד עם יציאת הזקנה מחנותו, נכנס ובא עשיר גדול ואף הוא בקש לרכוש טבעת יקרה. הציץ לו הצורף כמה טבעות והלה בקש ממנו לבוא עמו לביתו, כדי שאשתו תבחר מביניהן טבעת שתמצא חן בעיניה והוא ישלם את מלוא הסכום שיידרש. הסכים הצורף, הגיף את חנותו ויצא בלויט העשיר לביתו, אלא שבעברו בכפר העיר נעצר הצורף בידי חלי המלך והצטוה על יד לבוא אל ארמון המלך, כי הרי הצטו להביא אליו את היהודי הראשון שימצאו בדרגם. מלא פחד וחלחלה עלה הצורף היהודי במדרגות הארמון, בלי לדעת מדוע הזמן אל המלך. עוד בטרם הספיק להתעשת, עמד לפני המלך והלה ספר לו את כל המאורע ובקש ממנו לחוות את דעתו עם מי הצדק.

הביט הצורף במלך ופלפל בעיניו המשתאות. עשתונותיו אבדו והוא לא ידע מדוע נטפל אליו המלך וכיצד אמור הוא לשפט ענין כה סבוך, אולם לפתע הבזיק רעיון במוחו. הוא הביט באיש ששטן כי הוא הבן האובד, והטיח בו את השאלה: "האם אין שמך כך וכך?" פניו של הלה חורו והצורף המשיך: "האם אין אתה בן הכפר פלוני, ואמך היא זקנה פלמונית?" נפל האיש והודה כי שקר גדוה מלבו, ואין הוא אלא פפרי פשוט שחמד לבו לטל ירשה גדולה כאלו הוא הבן האובד.

נקל לתאר את התדהמה ששררה בארמון המלוכה, כשראו כיצד חשף היהודי על נקלה את תרמיתו של הלה והסיר ממנו את הלוט, אך בקשו הסברים מהצורף כיצד ידע זאת. השפיל הצורף עינו את עיניו, ספר להם את חלומו ואמר: "בטבעת אהרן יהיו הבדים" - בגלל הטבעות שרצתה הפפרה לקנות אצל אהרן, נחשף ספור הבדים ומסכת הזבנים... נפעם המלך ואמר: "כשיש לכם תורה כזו, אין זה כלל חדוש ופלא במעשי חכמה כגון אלו".

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

מאת בל-איש אשר ידבנו לבו - עוד ירצה לומר, שאינה חשוכה לקראת תרומתי אלא המוכה מנחבת לב האדם, והוא אומר מאת אשר וגו' תקחו את-תרומתי". אבל המעשה לא קראת תרומתי אלא תרומה, דכתיב ויקחילי תרומה:

ובדרך רמז ירצה, שיכונן כל אחד לדבן בה' בחינת נפשו הנקראת תרומה באמצעות המעשה, והוא אומר ויקחילי תרומה, כי הנפש של ישראל תקרא תרומה דכתיב קדש ישראל לה' ראשית תבואתו, ותרומה נקראת ראשית, ובאמצעות לקיחת מאת בל-איש וגו' ישיגו שתשרה עליהם השכינה, והוא אומר תקחו את-תרומתי כי השכינה תקרא תרומה ה', והמשכיל יבין:

עצי שטים עמידים - רמז המשכן קרשים, אין קרשים אלא קשרים, שבאמצעותו יתקשרו ויתחדו כל בחינות הקדשה עליונים ותחתונים וכלן רמוזים בו, עשר אמות ארף הקרש - אין לה בחינה מבחינת הקדשה שאין בה כללות עשרה, ואומר ואמרה וחצי - כאן רמז יהוד מצה שלמה ומצה פרוסה, והוא סוד ה"א ודל"ת, או ירצה סוד היסוד חי העולמים, הוא רמז האמה, ועשרת היסוד הוא בחינת חצי האמה. נמצאת אומר כי כל קרש יש בו רמז העשרה שישנם בכל ספירה, ויש בהם רמז צדיק וצדק, קיחדים ברחב, מגן הקרשים מ"ה, והוא סוד ושלמה כדכר שמותיו. האדנים שקם יגיד ומעשיהם יצדיק בחינתם, כי הם בחינת השכינה אשר תתכנה בשם אדן" ואשר תקבל היסוד בתוכה ומספרם מאה, והוא סוד הקטן למאה, גם היא העשירי למדרגות וכוללת כל העשירות הרי מאה:

דברי הימים

ב' באדר ג'ת"ב, הסתיימה בניית בית המקדש השני על ידי שבי הגולה בראשות זרובבל בן שאלתיאל ויהושע בן יהוצדק הכהן, כמובא בספר עזרא פרק ו'. הבנייה נמשכה ארבע שנים החל משנת ת"ח, במלכות שבעים שנה לגלות ירושלים בחורבן בית ראשון בשנת ג'של"ח. שנה לאחר סיום הבנייה, בשנת ג'ת"ג, עלה עזרא הסופר מבבל.

ביום זה בשנת תר"ד, אירע נס פורים אמצ'סלאב, לאחר שסוחרים יהודים הביאו למכירה סחורות והעלילו עליהם כי לא שולם עליהם מס. לאחר ויכוח שהתפתח במקום, העלילו על היהודים כי הם מורדים במלכות ונגזר דינם למיתה, ורק לאחר השתדלות מרובה עלה בידם לבטל את הגזירה.

ז' באדר הוא יום תענית צדיקים כמובא בשו"ע על פטירת משה רבנו. בקהילות הספרדים נוהגים לומר ביום זה 'יתקון ז' באדר' בקרואי מועד' ובחלק מהקהילות מתענים עד חצות. חברי הח"ק מתענים ביום זה, אומרים סליחות וקוראים 'יוחל', ולאחר מכן עולים לבית הקברות לפקח ולבדוק שהכל נעשה כשורה. יש שנהגו לערוך ביום זה סעודה לכבוד לידת משה רבנו ובכמה ספרים תמחו על כך שהרי הוא מתעניות הצדיקים, וגם בחצר רשב"י במירון מנגנים בכלי זמר ומרקדים בשמחה מפני שרשב"י היה ניצוץ משה רבנו.

ב' באדר פסק המן לרדת ואכלו את המזון שנתור בכליהם עד ממחרת הפסח לאחר שנכנסו לארץ.

ח' וט' באדר הוא יום תרועת מיטרא והם מהימים הטובים שנוכרו במגילת תענית בזמן בית שני.

משבח

יום אחד, געת לכת הברון רבי שמעון נתנאל רוטשילד מפרנקפורט ברחובת של עיר, נגש אליו יהודי ותנה לפניו את מר נפשו על עניו ומחסורו. נעניו הדברים ללבו של רוטשילד. פשפש בקיסיו אך ראה שאין עמו מעות במזמן. לא מצא הברון מנוח לנפשו, עד שהסיר את שרשרת הזהב משעונו הכיס שעמו והעניקו לאיש. ברב עדינותו, נרתע הלה ולא רצה לקחת את השרשרת. "ישקרנו השם! כיצד אטל את שרשרת הזהב של מעלתו? אין הדבר דחוק כל כך ואוכל לבוא מחר ללשכתו כדי לקבל את נדבת לבו". אמר. אך הברון הנדיב לא אבה לשמע ואמר: "הענין דחוק מאד. שכן עתה יש בי יצר של רחמנות ואני רוצה להחמיצו. מי יודע אם מחר יתמיד בי רגש זה ואולי עד אז תתקרב בי מדת הרחמנות. וכבר אמר שלמה המלך החכם מכל אדם 'אל תאמר לדעך לך ושוב ומה אתו ויש אתך'".

על דלת ביתו של הרבי ר' שמלקא מניקלשבורג, התדפק עני אחד ובקש נדבה. הכניסו הרבי לביתו במאור פנים, ולאחר שתר וחפש בבית וראה שאין עמו כסף קצמן, העניק לעני את הטבעת של אשתו. זמן קצר לאחר מכן חזרה הרבנית הביתה וכשראתה שהרבי העניק את טבעתה לעני, הרימה קול זעקה: "הרי יש בטבעת זו יהלום יקר!" כששמע זאת הרבי, מהר ושלח שליח למצא את העני. ישבה הרבנית והמתנה בחסר סבלנות, וכאשר ראתה את השליח חוזר ובא, רצה לקרואתו: "נו, מצאת את העני?" השב השליח בחיוב והרבנית המשיכה: "והיכן הטבעת?" נבון השליח ואמר: "הרבי לא צוה עלי לקחת ממנו את הטבעת, אלא רק בקש ממני לומר לעני שישמר עליה ולא ימכרה במחיר זול מדי. הואיל ויש בה יהלום יקר מאד..."

עוד בצעירותו התבלט רבי יצחק אלהן ספקטור בהתמדתו הגדולה. שנים רבות ישב במקומו הקבוע בעיר וילקוביסק והנה בתורה, ולא שת לבו למחסורו ולרעבונתו התמיד. זוג מכנסים יחיד היה לו ומרב ושיבה עליהם התבלו ונקרעו. גם לאחר שהניח טלאי על גבי החור, נקרע הטלאי עד שבכיר לא עלה בידו לתקנו. יעץ לו חברו לבקש מאחד מעשירי העיר שיתמך בו בסכום קטן כדי לרפש לעצמו מכנסים חדשים, אולם כאשר בא לביתו של העשיר וספר לו שהוא מבקש רבל כסף אחד, זעם הלה ואמר: "מוכר אני לתת לך כמה סופקות, אך רבל שלם לבחור צעיר שקמוץ? לא אתן!" לאחר שנים רבות, כאשר רבי יצחק אלהן אחד מגדולי הדור בא אליו נגיד זה ובקש לתת לו סכום גדול של עשרת אלפים רבל כדי להדפיס את ספריו, אך רבי יצחק אלהן סרב ואמר: "זוכר אתה כיצד בקשתי ממך רבל אחד לרכישת מכנסים חדשים ואתה לא רצית? עכשו לא תוכל לכפר זאת גם בסכום של עשרת אלפים רבל", והעשיר יצא מלפניו ולבו מלא חרטה וצער.

בשכנותו של רבי חניקל מילצקי מצדיקי ורושלים, התגורר חלפן אחד שהיה נושא פדי חלב כבדים ומכרת את רגליו העיפות ברחובות העיר לחלקת החלב. ראה רבי חניקל את טרחתו, ובקש תקופה ארוכה נהג לעצור מדי יום בידרו ולבקש ממנו להצית בעבורו גפרור. החלפן היה נענה לבקשתו במאור פנים, פורק מעליו את פד החלב הכבד, מניח את גבו הכפוף ונאנח בהקלה, ולאחר מכן היה מבצע את מבקשו. פעם תמה בנו של רבי חניקל בפני אביו על מעשהו ושאלי: "וכי אין אתה יכול לרפש קפסת גפרורים לעצמך, ומדוע צריך אתה להטריח את החלפן מדי יום?" חזר רבי חניקל ואמר לבנו: "ומדוע לא תביד את מעשך? רואה אני את החלפן ואת טרחתו הגדולה בנשיאת פד החלב הכבד, ומבקש אני ממנו את בקשתי באמתלה כדי לגרם לו לפרק את הפד הכבד ולנוח מעט מעמלו. אלו הייתי פונה אליו ומבקש ממנו לנוח ודאי היה מסרב, כדי שלא לעכב את חלקת החלב לילדי ישראל, אך בשביל לעשות חסד ודאי לא יסרב, ולכן עורר אני תחבולה זו כדי לגרם לו לעצור ולהחליף כח".

ספר פעם רבי קלמן אפשטין ראש ישיבת שער התורה בקרינס, מעשה שארע עם דודו ר' ליב. כשהיה הלה בן 14 נסע לביתו ברבנות וכאשר חשב את דרכו הבין שיגיע לעירו בשבת, ולכן ירד בדרך בעיר רדיו, עיר מגורי דודו ה"חפץ חיים" שהיה אחי וקנו. כשהגיע אל הבית, התקבל בחביבות על ידי הרבנית, שכן ה"חפץ חיים" הלך לבית הכנסת בשעה מקדמת. מרב עיפות נדדם הנער וכשהתעורר, ראה את הרב יושב ולומד. ברח הרב את הנער בחמימות, הורה לו להתפלל בקללת שבת ועברית, ולאחר מכן קדש על היוו וישבו יחד לאכל את סעדת השבת. לאחר הסעדה פנה ה"חפץ חיים" לננות, אולם הנער לא הצליח להתרדם, וכאשר נכנס למטבח גלה כי השעון מורה על השעה ארבע לפנות בוקר. תמה הנער ובקש נודע לו מפי הרבנית, כי כשה"חפץ חיים" חזר מבית הכנסת, לא הרשה להעיר את הבחור העיף, אלא הורה לאשתו ובנו לסעד בלעדיו, והוא המתין לנער עד אישון לילה, אז קדש וסעד עמו את סעדת השבת.

חושלמה הסדרה שכנשה את בתי ישראל

בפעם החמישית להתחיל מבראשית

חדש סדרה

ספר מלא וגדוש בספרים עובדות, פרפראות ופנינים מחולק לפי פרשות השבוע והמועדים לעונת רחמי, חוריות ומלכות. דרך חדשה ביחידות הספרים המובחרות

מטעים

ויקחולי תרומה (כח.ב)

תבת תרומה באתנחתא, והפסוק מוחק לשנים. בתחלה אמר ה' ויקחולי תרומה בלשון נסתר, שאנשים אחרים ולא משה ואהרן יגבו תרומות מכל אדם, כי לעתים נאלץ האדם לתת תרומה כשנאים אליו אנשים חשובים ואינו נותן מרצון. אולם מאת כל-איש אשר ידבנו לבו תקחו את-תרומתי, מאנשים כאלו תקחו משה ואהרן את תרומתי, כי הם יתנו בלב שלם. (מנורת בצלאל)

ככל אשר אני מראה אותך (כח.ט)

תבת ככל מטעמת בטעם רביעי, כדי לרמז שהוא ראשון לארבעה מקדשות: המשכן, בית ראשון ושני, והבית שלעתידי לבוא. והמשכן הוא חלק רביעי מהם. (שמן ראש)

ועשית כפרת זהב טהור (כח.יז)

תבת כפרת בטעם, לרמז לדברי חז"ל שעבית הכפרת טפה, כמובא ברש"י. (מלכות בטעמא)

לחם פנים לפני תמיד (כח.ל)

במסכת פסחים מובא, שעבית דפנות לחם הפנים היה טפה, ופרש רש"י שם שלחם הפנים נקרא בן מפני שהיו לו פנים, ונאמר במסכת סנה שאין פנים פחותים מטפה. ומקומו בטעם טפה תחת תבת פנים שדפנותיו היו בגובה טפה. (הדור והשבח)

מדגש

על הפסוק "ועשית שנים קרבים", תמה רבנו בחיי למה נאמר שנים ולא שני? ומבאר שיש הבדל לשוני ביניהן. בכל מקום שנאמר שני' הדבר מורה ששניהם שווים, כגון שני שעירים, שני כבשים, אולם שנים' אין שווים אלא משלימים זה את זה, כמו הכורים שאחד היה בצורת תינוק והשני כתינתק. וכן נאמר "שנים-אנשים מרגלים" שכלב התחבא ואת פינתם לא ראו שהיה מלאך, ובספר עלה יונה מפרט דגמאות רבות ש'שנים' אינם שווים, אולם ח'תורה תמימה' תמה על רבנו בחיי שבאותה סגיה ביומא נאמר גם "שנים שיהיו שניהם שווים", ונראה מכאן שגם 'שנים' הוא לשון דמיון זה לזה. רבי אליעזר סילבר כתב להפך, ש'שנים' שווים ושני' שונים, ומדק זאת ממדרש רבה על הפסוק "ויתגדלו שנים פרים" אצל אליהו הנביא, שהיו תאומים ושנים פמראם.

ממלח

ישבו פעם שני תלמידי חכמים ביום הפורים והראו את בהם בגלגול פירק והכניסו פירק בקוץ של מחט. שתה אחד מהם שלש כוסות של יין בבת אחת, וכשראה שחברו תמה עליו אמר לו: הרי פסוק מפרש הוא בפרשת תרומה 'שלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח'. והוסיף: והרי אמרו חז"ל שלשה הם חזקה, וכן אמרו שחזקה על שליח שעושה שליחותו, אולם עוד אמרו חז"ל שאין למדין מן הכללות, ויון יובית, כי שולחים אותו אל המעים ועולה הוא אל חמה, ואם תתמה מדוע שותה אני, מקרא מפרש הוא 'הרחביף ואמלאה'...

גם אם האדם בגדר "הקרים פרשי כנפים למעלה" - נזהר הוא במצות שבין אדם למקום, צריך לקים גם ופניהם איש אל-אחיו" - לתת לבו ודעתו על הזולת ולהזהר בעניינים שבין אדם לחברו (עוללות אפרים)

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

למה התורה לא ממשיכה מפרשת יתרו לפרשת תרומה? למה התורה "חוצצת" עם פרשת משפטים?

אומר בית הלוי תירוצ נפלא – הקב"ה אמר כאן למשה רבינו יסוד. אתה הולך לקבל תרומות מבני ישראל, תזהיר אותם! אני לא רוצה לקבל תרומות שלא עברו את המסננת של משפט הצדק. לכן שמתי את פרשת משפטים בין מעמד הר סיני, לפרשת תרומה.

לפני שאדם מוציא את התרומה מהכיס, תבדוק אם התרומה הזאת נקיה. אם התרומה לא נקיה, אני לא רוצה אותה בתרומת המשכן!

אומר הנביא {ישעיה נו, א} שמרו משפט ועשו צדקה. ישנם הרבה אנשים שנותנים צדקה. הצדקה שלהם באה, כי הכסף שלהם לא כשר. לדוגמא:

יש בן-אדם שמשלם 20 שנה ביטוח על הדירה. כמה עולה ביטוח? 100 ₪ לחודש.

חלפו להם 25 שנים. לילה אחד הוא נסע לחתונה, נכנסו גנבים רח"ל, וגנבו את כל מה שהיה לו בסלון.

מזמינים משטרה... מגיע בבוקר ויקטור השוט, שם אבקה כדי לבדוק תביעות אצבע... "מה לקחו?"

"לקחו הכל, חוץ מחמותי. לא נישאר לאשתי אפילו עגיל אחד!!!"

ויקטור השוטרת כותב הערכת נזק "30,000\$". שולחים לחברת הביטוח... ברוך ה', אחרי 30 יום, הוא מקבל צ'ק מחברת מנורה 186,000 ₪!

ברוך ה', לא הכל שלי... "ריבוננו של עולם, מזמן רציתי לתרום לבית הכנסת פרוכת יפה, גם לראש השנה וגם לכיפור, זה עולה 18,000 ₪. הוא רושם על זה "לע"נ זכריה בן שלום, נדבת חברת מנורה".

מנורה תרמה את הפרוכת, זה לא שלו. כי הרי לא גנבו לו את התכשיטים!

מה אתה תורם פרוכת? זה כסף גנוב! אומר הגאון מוילנה – אמר רשב"י "בואו ונצא החוצה. אני לא יודע ממה נבנה בית הכנסת הזה, ואיזה אנשים בנו אותו".

הולך בן-אדם, ומעכב את שכר הפועלים שלו בשלושה ימים. אומרת התורה {ויקרא יט, יג}... לא תלין פעלת שכיר איתך עד בוקר.

אומר בעל הבית: "נשים את ה-300,000 \$ משכורות, שלושה ימים בבורסה, נרוויח 4%... מה זה משנה לעובדים? הם יצליחו לחיות עוד שלושה ימים בלי משכורת".

אה, אבל אתה עובר על {ויקרא יט, יג} לא תלין פעולת שכיר איתך עד בוקר?!

"לא, עזוב... זה בשביל הכולל של אחי... אני נותן את הכסף הזה לצדקה"

הקב"ה לא רוצה את הצדקה הזאת, שנאמר {ישעיה נו, א} שמרו משפט ועשו צדקה...!

אומר הבית הלוי – לכן קדמה פרשת משפטים, לפרשת תרומה. תחילת הציווי על המשכן, מתחיל בפרשת יתרו.

אומר הקב"ה למשה: "תעשה משכן, אבל לפני שאני מצוה אותך להביא תרומות למשכן, תצטרך לעבור קודם את פרשת משפטים, כדי לבדוק אם הכסף הזה כשר או לא".

כסף לא כשר מפריע בעבודת ה'... בבית המדרש. סידור שנעשה שלא בקדושה, התפילות לא מתקבלות מתוכו...

ממילא, באה פרשת משפטים, ו"מעכבת" את התרומה שנעשית שלא בכשרות. לכן באה פרשת משפטים, ומקדימה את פרשת תרומה.

(ברוך שאמר)

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (כה, ב)

התמיהה ידועה, מדוע כתב "ויקחו" ולא כתב "ויתנו", ונראה לבאר באופן פשוט, עפ"י משל לראובן ושמעון שנסעו בדרך ליריד, הנסיעה

היתה ארוכה, ולראובן נגמר האוכל, ביקש ראובן לשמעון שיתן לו מהאוכל שלו, וכשיגיעו למחוז חפצם, יחזיר לו. אחרי ששהו ביריד, פנה שמעון לחזור לביתו, אבל ראובן עדיין רצה להתעכב בדרך, ביקש ראובן לשמעון שיקח לו חלק מחבילותיו בעגלתו, ויתנם לו כשיגיע אל ביתו.

הנה, כשביקש ראובן לשמעון מהאוכל אמר לו: "תן לי מהאוכל שלך", אבל כשביקשו שיוביל את חבילותיו לביתו אמר לו "קח לי את החבילות הללו", כיוון שהחבילות הם הרי של ראובן וכל הבקשה משמעון היא רק להעביר אותם ממקום זה אל מקום זה, ורק כשמעון היה צריך להוציא מהאוכל שלו ולתת לראובן אז שייך לשון של נתינה. ופשוט. ובזה מבואר היטיב, כי כאן כשצריך לתרום למלאכת המשכן שהיא דירה לשכינה כביכול, לא שייך לומר "תתנו" תרומה להקב"ה כיוון ש"לי הכסף ולי הזהב נאם ה'", רק שייך שנוביל את הכסף מהבית הפרטי שלנו אל המשכן לכן אמר "ויקחו" לי תרומה".

ועורות תחשים (כה, ה)

ברש"י: תחשים לא היה אלא לשעה והרבה גוונים היו לה לכך מתרגם ססגונא ששש ומתפאר בגווניו שלו וכו' עד כאן. ויש לדקדק מנין לו לרש"י ז"ל שתיבת ססגונא הוא פירוש על תיבת תחש ששש ומתפאר, דלמא שמו כן הוא בלשון ארמי כמו כל שאר מלות. ועוד קשה למה עשה רש"י ז"ל פירוש על התרגום דוקא כאן במלה זו. ויש לבאר דהנה ידוע דלכל הבהמות והחיות היה אדם הראשון קורא להם שמות וכל נפש חיה אשר יקרא לו אדם שם הוא שמו לעולם. ואחר כך בדור הפלגה נתחדשו הרבה לשונות והלשון הארמי גם כן נתחדש באותו הזמן. והנה רש"י ז"ל כתב כאן דתחש לא היה אלא לשעה זו לצורך בנין המשכן. נמצא דבשעת דור הפלגה לא היה תחש בעולם וגם השתא ליכא. אם כן קשה למה קרא אותו התרגום ססגונא מנין לו לחדש שם זה רק הוה ליה לתרגם כמו לשון המקרא. לכך כתב רש"י ז"ל לכך מתרגם ססגונא לפי שמתפאר וכו' אבל באמת אין זה השם של התחש:

שמן למאור (כה, ו)

כתיב 'למאור' חסר, ובפ' ויקהל כתיב למאור מלא, וי"ל ע"פ הגמ' בשבת (פה, א) "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ס' רבוא של מלאכי השרת לכאור"א מישאל וקשרו לו ב' כתרים כו' וכיון שחטאו ישראל, ירדו ק"כ רבוא מלאכי חבלה ופירקום כו' וכולן זכה משה ונטלן כו'", וכתבו התוס', ששני הכתרים של הוד היו, לפיכך כשנטל משה קרן אור פניו. ומבואר דלפני מעשה העגל ה' כל ישראל קורן עור פניהם כמו של משה, ונמצא שלא הוצרכו למאור כשנכנסו למשכן, שאור פניהם ה' קורן ומאיר, ולכן כתיב למאור חסר. אבל בפ' ויקהל שה' אחר מעשה העגל, שכבר פירקו קרני ההוד, אז היו צריכין למאור ממש, כמ"ש בתנחומא תצוה (סי' ד') "ויקחו אליך בשבילך שאתה רואה להיכן אתה נכנס ויוצא" ולכן כתיב שם למאור מלא. וגם לדעת התוס' בשבת (כב, ב) דכל מ' שנה לא הוצרכו לאור שעמוד הענן ה' מאיר בכל מקום מ"מ הוצרכו בשביל אחר המ' שנה משא"כ לפני מעשה העגל שאלמלי לא חטאו ה' נשאר קירון העור להם ולדורותם.

בטבעת הארץ יהיו הבדים לא יסרו ממנו (כה, טו)

יש להבין הטעם למה נשתנה דינם של בדי הארון מבדי השלחן והמזבח ששם היו קבועים רק בעת מסעם, ואילו כאן היו קבועים תמיד. מתרצים המפרשים (בספר 'משך חכמה' 'אפריון' וכן כתב ה'חפץ חיים' בספרו 'שם עולם' (חלק א' פי"ז) וכבר קדמם האלשיך הק') , לפי דברי הגמרא (סוטה לה, א) שהארון היה נושא את נושאו, וכל מה שנצטוו 'בכתף ישאו' היה רק בכדי להראות שיש מצווה לסייע ולהחזיק את הלומדי תורה, שהארון הרי מרמז על כתר תורה. וכשמסייע ומחזיק את התורה, נדמה לו שהוא נושא את הארון – את הלומדי תורה. אבל באמת "הארון נושא את נושאו", ולכן, היו הבדים קבועים בארון להראות לזכרון עולם שהתלמידי חכמים הם הם המחזיקים את בעלי המשא ומתן. ועוד,

שאף בעת שאין התלמיד חכם נצרך לסיועו של הנותן, כיוון שנתן לו בעת שנצרך, ממשיך הנותן לקבל בזכותו של התלמיד חכם גם הלאה.

ובזה מבאר ה'חפץ חיים' שם, את לשון הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה", ולמה לא כתב "למחזיקים אותה"? אלא, יבואר עפ"י משל, שאב ובנו הקט עוברים בדרכם וחוצים נהר שוטף ושוץץ אומר הבן לאביו: תחזיק אותי חזק שלא אפול למים! עונה לו אביו: אני מרים אותך, רק תזהר להחזיק בי חזק! (הנסמך תמיד מחזיק בסומך, ואילו הסומך מחזיק את הנסמך) על זה הדרך נאמר כאן: עץ חיים היא למחזיקים בה" שהתורה היא היא המחזיקה את בעלי הממונ.

בעניין הזה, מספר הרב אליהו דיסקין סיפור נורא: לפני למעלה מארבעים שנה, היה בחור באמריקה שלמד בתיכון, והתחיל גם ללמוד באוניברסיטה כי אבא שלו רצה שיהיה לו "תכלית" שיהיה ע"ד או רופא וכדומ'. הוא רק לא ידע שה"תכלית" זה לימוד התורה... עכ"פ, הבן, חשקה נפשו בתורה. אמר לאביו: אני רוצה ללמוד. אמר לו האב: אני מוכן שנה אחת שתלמד אבל אח"כ תחזור לאוניברסיטה. נסע הבחור לארץ ישראל, וזכה ללמוד אצל הגה"צ רבי אליהו לופיאן בכפר חסידים בשנתו האחרונה. אחרי שנה הוא חזר הביתה, וכמובן שלא רצה לבזוז את שנותיו בלימודי הבל, פנה אל אביו ואמר לו: "הרי עוד מעט כבר אני מגיע לשידוכים, תן לי ללמוד עד החתונה, ואני מוכן ללמוד כאן בלייקווד ולא לנסוע לארץ ישראל", אמר לו אביו שהוא מוכן, אבל בתנאי אחד: שיותר אתה לא מבקש, ואחרי החתונה אתה אכן הולך לאוניברסיטה". הוא הסכים. אחרי כמה חדשים הוא אכן התארס, בין האירוסים לחתונה הוא התחיל לאבד מצב רוח, כיוון שידע שאחרי החתונה אין לו שום ברירה וחייב יהיה להפסיק ללמוד. ומיום ליום ירד לו ה'שמחת חיים'. והאבא רואה ולא יודע מה לעשות, מצד אחד הוא רוצה את טובת בנו שיהיה לו מקצוע ביד, ומצד שני הבן לגמרי מאבד את חדות החיים. כמה שיותר התקרב זמן החתונה שקע הבחור יותר בעצבות. ביום לפני החופה, קרא האב לבנו ואמר לו: "אני יודע בדיוק מה עובר עליך, אני רציתי את האושר שלך אבל אני רואה שאתה לא מאושר מזה, דיברתי עם אמא, והחלטנו שיותר חשוב לנו שתהיה שמח, לכן, חמש שנים אחרי החתונה אתה יכול להמשיך ללמוד כאברך בלייקווד, ואנחנו מפרנסים אותך "קעסט" חמש שנים.

שבועיים אחרי החתונה, האבא קיבל "דום לב", הוא היה במוות קליני, והרופאים לא נתנו לו שום סיכוי, והנה בניסי ניסים חזר לאיתנו עד לתיפקוד מלא. ביום שנגמר החמש שנים מהחתונה, קיבל האב שוב "דום לב", ונסתלק לבית עולמו!

אמרו: אם היה יודע מי מחזיק את מי, היה לוקח על עצמו חמישים שנה! ודבר נוסף, שכל החמש שנים כולם חשבו שהאב מחזיק את בנו, אבל אח"כ נוכחו שהבן הוא הוא החזיק אביו! "עץ חיים היא למחזיקים בה".

עם רעיון זה מסביר ה"פנים יפות" (ועוד הרבה מפרשים) את תחילת הפרשה "ויקחו לי תרומה" למה לא אמר "ויתנו"? כיוון שרק נדמה לנו שאנו "נותנים" בעוד שאנו רק "לוקחים". ומוסיף לבאר את דברי רש"י "לי – לשמי", שאף שע"י התרומה וודאי שתתעשר מזה, ותזכה בחיים, אמנם את התרומה תתן רק "לשמי" לשם מצוה ולא לשם השכר הבא מזה.

(ציוני תורה)

ועשית שנים כרבים זהב (כה, יח)

הכרובים הם מלאכים קדושים (יחזקאל י) ופניהם פני נערים (סוכה ה:); והקשה הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, מדוע פירש רש"י את הכתוב: "ויגרש ה' את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים" - מלאכי חבלה! ותרג', שבני הנוער יכולים לגדול ולהיות מלאכים קדושים, או מלאכי חבלה חלילה. תלוי היכן הם שוהים ומבלים! אם על ארון הברית ובקודש הקדשים, אזי יהיו למלאכים קדושים. ואם הם בחוצות, על אם הדרך, יהיו מלאכי חבלה...

(והגדת)

מאוצרות המגידים

מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי

כתב הכתב סופר ללמד זכות על הנשיאים שלא השתתפו בתחילה בנדבת המשכן עם כל ישראל, שגם זה כדי שתהיה הנתינה מנדבת הלב ולא בכפיה, כי אם ישמעו שהצדיקים כבר נתנו, לא נעים שלא לתת. כמנהג הקדום להתרים עבור הדפסת הספר, והיו הולכים לרבנים הגדולים שיתנו דמי קדימה, וכתבו בתחילה שהרבי נתן, וגם הוא יקח ספר כשיצא מהדפוס, וממנו יראו וכן יעשו, אחר שבאים לעשירי בורשה ומראים לו שהאמרי אמת כבר נתן דמי קדימה, איך לא יתן? וגם זה, הוא כעין כפיה.

כך אילו היו הנשיאים תורמים בראשונה, היה זה כעין כפיה על נדבת המשכן, שהיו ישראל נותנים בלחץ משום שהנשיאים נתנו, וגם זה חסר ב'נדבת הלב', וזה בהגדרת 'באלימותא'. כי יש כמה מיני אלימות, יש כפיה והכאה, ויש תעמולות עסקנים שמשתלטים על מוח של האדם ע"י פרסומות הבטחות של צדיקי הדור, או מעטשינג ביוזעס, שאני נותן כך וכך רק אם אחרים יתנו בסכום הזה. וכדו'. בוודאי שלגבי צדקה זה כשר וישר, כי ממשכנין על הצדקה, אך תעמולה היא גם כח של אלימות והיא כשרה כי לגבי צדקה ולא לגבי נדבת המשכן, כיון שכאן הולך להיות 'חתונה' בין הקב"ה לכל יחיד מישראל, צריך שיהיה נתינה טהורה בתכלית השלימות, שלא יהיה כמתנה על מנת להחזיר, לכן סילקו את הנשיאים שיתנו באחרונה, כדי שלא תהיה נתינתם כעין כפיה על נדבת לבן של ישראל. שאילו ישמעו שהנשיא נתן נתינה הגונה, תהיה נדבת הלב רק 97 אחוז, ולכסף קדושין צריך מאה אחוז של נתינה טהורה.

ואעפ"כ היה איזה טענה על נשיאי ישראל, כי היו יכולים לתת בהסתר וצנעא, ובכך היו מזדרזים למצוות וגם לא היה כפיה ואלימות ע"י נתינתם. העסקנים שבאים להתרים ומתלווים עם אדם חשוב, הרי הם ככופים בכח, למטרת צדקה מותר, אך לא לנדבת המשכן, לכן לא באו משה ואהרן להתרים

והוסיף הכתב סופר שכן מדויק מלשון הפסוק 'וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי', וקשה שפתח בלשון 'ויקחו' ולא 'ותקחו', וסיים 'תקחו את תרומתי', ולא 'יקחו את תרומתי'?

ותירץ שכן דרך העסקנים שאם הם צריכים לקבץ נדבות עבור מטרה שאינה חשובה כ"כ בכדי לעורר לב האנשים לנדב להם, אזי הם מתלווים עם אדם חשוב שייראה כאילו המטרה היא חשובה עד מאד. גם זה הוא כעין 'ממשכנין על הצדקה', שאינך יכול להתנגד מול אדם חשוב כזה, הרי זה ממש הפעלה של אלימות. ואין הנותן נותן מנדבת לבו בשלימות. אילו לא היה בא עם אדם חשוב, לא היה נותן כלל או היה נותן מעט. אמנם אף שלגבי צדקה מותר לעשות כן, כשיש מטרה אמיתית, היות וע"פ דין ממשכנין על הצדקה, אך לגבי נדבת המשכן, אילו היו משה ואהרן מסתובבים מאהל לאהל לבקש עבור נדבת המשכן, לא היתה התרומה בלב שלם, שאף שאם לא היה רוצה לתת, יתן לכבוד הצדיקים, ועם נתינות כאלה אי אפשר לבנות משכן להשי"ת. כי רחמנא לבא בעי, לכן אמר ה' שאנשים פשוטים יבואו לגבות, שכשהם באים, יוכל כל אדם לענות בשלילה ולא לתת, ואם יחליט לתת, הרי זו נדבת לב טהורה, המתאמת לקדושין שבין הקב"ה לכנסת ישראל.

ועפ"ז מיישב הכת"ס לשון הכתוב, 'ויקחו לי תרומה', ולא 'ותקחו לי תרומה', שאם משה ואהרן יתרימו את הקהל, לא יהיה זה 'לי לשמי', אלא כמו שנהגו היום שתורמים 'לשמו ולתפארתו של נדיב או רב פלוני', לגבי צדקה זה כשר לתת כיון שהגרח"ק ביקש, שגם זה נכלל בממשכנין על הצדקה. אך למשכן ה' צריך שיהיה נקי לכבוד ה'.

גם סיפורי מופת של שקר, נכלל ב'ממשכנין על הצדקה'

אחד מהקופות צדקה שאלו את הגר"ש אלישיב אם מותר לספר סיפורי שוא ושקר על מופתים שהיו ע"י הבטחה לקופת הצדקה, כדי לשכנע את העם לתת לקופת הצדקה. והשיב שגם זה נכלל בממשכנין על הצדקה. לאחר שהדפיסו את הסיפור, צוו למחוק אותו והתכחשו שלא אמר כן מעולם, אך ביודעי ומכירי מבפנים שהמעשה אמת. כי כל מה שמספרים שהבטיחו לקופה זו ונושעו, אין לזה שייכות לצדקה שהוא נותן, הנה יש כאן משפחה שאין להם על שבת, מעיקר הדין היו צריכים לכפות לתת להם צדקה, יהיה איך שיהיה, לכן מאספים קופת הצדקה אוסף של מעשיות שרובם לא היו ומדפיסים ומחלקים בתיבות דואר, ואנשים מאמינים, כאילו הקב"ה השתדך דווקא עם קופה זו, שזה ממש משחק ילדים, אך כך משכנעים את האדם אולי גם אני אוכל להוושע ע"י הקופה הזו. ומתקשר למספר שלהם ותורם. [ונדמה לו שאילו יתן לשכנו עני, לא יוושע כך. דמיונות שוא].

אף שהגבאים המציאו את המעשיות שלא היו ולא נבראו, והתיר הגר"ש כדן ממשכנין על הצדקה, כמו שמותר להכות במקלות, יותר קל לשמוע ולהאמין במעשה שלא היה ולא נברא. כך זה כשר רק לגבי צדקה, אך בנדבת המשכן שהוא קדושין בין כנסת ישראל להקב"ה צריך שיהיה 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי'. בתחילה נאמר 'ויקחו לי', לא משה ואהרן יתרימו אותם, כדי שתהיה נתינת לשמה, ואח"כ תקחו אתם את התרומה בסוף. באופן שלא ידעו משה ואהרן כמה נתן, נתן לא לשם משה ולא לשם אהרן, רק לשמו יתברך לבד.

אילו יצטרכו היום לעשות מגבית עבור בית המקדש השלישי, יצטרכו לאסור כל המודעות והפרסומות והתעמולות והפלקטים והבטחות הרבנים וסיפורי המופת והסגולות למיניהם, ה' ירחם. יכול להיות שזו

הסיבה שבית שלישי יורד משוכלל מן השמים... כנודע שנחלקו בזה רמב"ם ורש"י. להרמב"ם הוא חיוב לבנות בית השלישי, כמו בית הראשון, אמנם גם שלמה המלך כפה עליהם מס לבנין בית המקדש, כמו שכופים לבנות בית הכנסת ומקוה וחידר, א"כ גם לבית השלישי יהיה מותר לתת שלא לשמה, רק במשכן ראשון שהיה מצב של מומרים לא היו יכולים לתת שלא בנדבת לב, או משום שהם מעות קדושים וצריך שיהיה מתנה גמורה שלא על מנת להחזיר, בלי שום סגולה והטבה כלל.

(הגרמ"י רייזמן)

מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי (כה, ב) אומר המגיד רבי שבתי יודלביץ: מוצאים אנו, כי יש מן התרומות בהן לא הבדילה התורה בין עני לעשיר, בין קמצן לנדיב לב, אלא חייבה כל אחד ואחד ישראל בסכום קצוב - מבלי להתייחס כלל לאמצעים העומדים לרשותו ולמידת נדיבות ליבו. בתרומת המשכן לעומת זאת - מוצאים אנו כי התורה הניחה לכל איש ישראלי מקום להביא בו את נדיבות ליבו לידי ביטוי, ואפשרה לו לתרום ככל אשר ידבנו ליבו.

והנה, התורה מתייחסת אל ה'מרבה' - ו'הממעט', אל נדיב הלב' - ואל זה אשר לא נדבו ליבו, אולם דומה כי כאן המקום לעמוד על סוג שלישי אשר קם בעם ישראל, מי כעמך ישראל, סוג הכורך כאחד את המרבה - עם הממעט... את ה'קמצנות' במיטבה - עם נדיבות הלב שאין למעלה ממנה...

המדובר בדמויות הוד אשר עמדו בעם ישראל וזכרם חקוק לנצח, דמויות הוד של יהודים יקרים ונדיבי לב, אשר ביקשו להקדיש את נדיבותם אך ורק לכבודו יתברך!

ושני סוגים נמצאו באותם נדיבי-אמת:

מהם - אשר הקדישו את נדיבותם אך ורק לכבודו יתברך - ואילו בכל הנוגע להם עצמם נהגו בקמצנות מופלגת... המדובר ביהודים אשר בטבעם קמצניים מופלגים היו, קמצנים אשר קמצנותם מנעה מהם אפילו להיטיב עם עצמם, אולם בכל הנוגע לענייני צדקה ועזרה לזולת - היו הם ראשים וראשונים לכל דבר מצוה!

ומהם - אשר הקדישו את נדיבותם אך ורק לכבודו יתברך - מבלי שלאיש יהיה שמץ של מושג אודות ליבם וידם הפתוחה, יהודים יקרים אשר כלפי חוץ נראו כקמצנים מן השורה הראשונה, קמצנים אשר אינם מסוגלים לפתוח ידם אפילו כהוא-זה, אולם מאחורי מעטה הקמצנות הלזה - שכנה לה נפש רחבה, נפש נדיבה, נפש אשר כל חפצו של בעליה לא היה אלא להיטיב עם זולתו בטובה הגדולה ביותר האפשרית, טובה של מתן בסתר.

אין ספק כי רבים וטובים נמנו על כל אחת משתי הקבוצות הללו, רבים וטובים בתולדות דברי עם ישראל אחזו בידם את מידת הנדיבות ומידת הקמצנות כאחד - והשתמשו בכל אחת מן המידות בשעתה הראויה לה, אולם כאן ברצוננו להתמקד בשתי דוגמאות נפלאות ומיוחדות:

האחת - דוגמא ליהודי קמצן בטבעו אשר ליבו פתוח היה כאולם לעזור לכל נזקק - אירעה בימי התנאים הקדושים ומקורה בירושלמי (פסחים פ"ד, ה"ט), ואילו השניה - דוגמא למתן בסתר בדרגתו המשובחת ביותר - אירעה בדורות מאוחרים יותר, בתקופתו של המהרש"א הקדוש.

מה שביני לבין בוראי

ובכן, נפתח בסיפורו של הירושלמי, העוסק במגבית צדקה לטובת לומדי תורה, מגבית אליה יצא התנא הקדוש רבי עקיבא עם אחד מן החכמים ביום מן הימים.

באחד העיירות אותן פקד רבי עקיבא, התגורר אדם בשם 'בן-מביא יין', עשיר גדול, אשר רבי עקיבא ידע מנסיונו כי ידו פתוחה לכל דבר שבקדושה. את סבב ההתרמה - תכנן איפוא רבי עקיבא לפתוח בביתו של אותו עשיר בדוקא, ולהעניק לו את הכבוד להיות ראשון לתורמים.

ואכן, מיד לאחר תפילת שחרית כוונתיקין - ניגש רבי עקיבא עם שותפו אל ביתו של אותו עשיר, אולם מאחר והשעה עדיין היתה מוקדמת למדי - החליטו השניים להטות אזנם מבעד לדלת, בכדי לבדוק אם בעל הבית כבר התעורר משנתו. בודאי ידעו הם את אשר יודע כל משולח מתחיל, כי כשמעירים גביר משנתו - מבטא הוא בדרך כלל את חוסר שביעות רצונו בגודל התרומה...

והנה, עד מהרה התברר לשניים כי הגביר כבר נייער משנתו, שכן הם שמעו שיחה אשר התנהלה בינו לבין בנו. אולם בה במידה שהתברר להם כי הגביר כבר ער וניתן לדפוק על דלתו - התברר להם גם כי תהיה זו טעות חמורה לעשות כן...

למסקנה זו הם הגיעו מתוך השיחה אשר שמעו, שיחה אשר התנהלה בין הגביר לבין בנו, ובה פנה הבן אל אביו ושאלו מה לקנות בשוק לארוחת הצהריים. "מה לקנות? תקנה עולשין!" - השיב הגביר, והבן הוסיף ושאל: "אבא, בשוק ישנם שני סוגים של עולשין, ישנם עולשין טריים - העולים

מעט יותר, וישנם עולשין רקובים מעט, אשר מחירים עולה לכדי חצי ממחיר הטריים. ובכן, איזה מן הסוגים להביא?", ושוב הגיעה התשובה המפתיעה: "תביא מהסוג הזול... לא נורא אם יהיו העולשין קצת רקובים! נסתפק בהם!"

מלכתחילה, כאשר שמעו שני התנאים את שאלתו של הבן אודות סעודת הצהריים, היו הם משוכנעים כי האב יבקשנו לקנות בשר ודגים עם כל המטעמים, כמנהגם של גבירים. כאשר שמעו את תשובתו של האב - הם סברו כי אולי מקפיד הגביר על תזונה בריאה המבוססת על ירקות בלבד...

אולם כאשר התברר להם כי הגביר מעדיף את הסחורה הישנה והזולה על פני הטריה והיקרה מעט - הם הגיעו למסקנה ברורה על פיה לפנייהם עומד קמצן אשר טרם נודע כמותו, קמצן אשר חולי נפשו אינו מאפשר לו אפילו לקנות לביתו את המזון המינימלי ביותר!

"להכנס אל ביתו של קמצן כה נורא, ולבקש ממנו כי יתרום לצדקה - הרי זו בדיחה גרועה!" - הרהרו המתרימים בליבם, והחליטו לפסוח על ביתו של הגביר ולהתחיל את המגבית ממקום אחר... "ובדאי שינה הוא את טעמו מאז הפעם האחרונה בה פקדתי את ביתו, הפעם בה פתח הוא את ידו לרווחה!" - הסביר בודאי רבי עקיבא לעצמו את פשר הנהגתו המוזרה של העשיר...

אלא שבסופו של יום, כאשר פנה השמש ושני הצדיקים התפנו לספור את סכום הכסף אשר הספיקו לגייס - גילו הם כי התפוקה דלה למדי... הסכום עדיין היה רחוק מרחק רב מהסכום אותו ביקשו מלכתחילה לאסוף בעיר זו... לפיכך, בלית ברירה, החליטו לשוב על עקבותיהם ולדפוק על דלתו של העשיר-אוכל-הירקות-הרקובים, כאשר בליבם הם אומרים: "אפילו אם יתן העשיר פרוטות בודדות - הרי זה יותר טוב מכלום!"... וממחשבה - למעשה.

הם דפקו על דלת ביתו של הגביר, ומה רבה הפתעתם כאשר קבלת הפנים לה זכו - שונה היתה לחלוטין מזו לה ציפו...

הם ציפו להתקבל בקרירות ולצאת מן הבית עם נדבה פעוטה של פרוטות מספר, אולם בפועל - קיבלם הגביר בכל הכבוד הראוי לתלמידי חכמים כמותם, בכל האדיבות ובסבר פנים יפות, ומשמע את מטרות הביקור - אף הרים תרומה מכובדת עד מאד: הוא הורה לשני תלמידי החכמים לגשת אל אשתו ולומר לה כי בעלה צוה ליתן להם מידה שלמה של דינרי זהב! סכום עתק!

שני התנאים נדהמו למשמע הסכום הגבוה, הם חששו פן אשתו של הגביר לא תיאות כה בקלות להעניק סכום כה גדול, אולם כאשר ניגשו אל האשה - נכונה להם הפתעה נוספת...

"האם בעלי אמר ליתן לכם מידה גדושה של דינרים - או מידה מחוקה?" - שאלה האשה, ומשלא ידעו הם להשיב, והסבירו כי הגביר נקט בלשון: 'מידה' סתם - החליטה האשה להעניק להם מידה גדושה, תוך שהיא מסבירה כי אם זו היתה דעתו של בעלה - מה טוב, ואם לא - הרי שמעניקה היא את הסכום העודף על חשבון כתובתה...

כאשר שב רבי עקיבא עם חבירו אל הגביר, בכדי להודות לו על תרומתו הנדיבה - שאלם העשיר: "אימרו לי, האם נתנה לכם אשתי מידה גדושה - או מדיה מחוקה?", ומשיפרו לו שני הצדיקים את השתלשלות העניינים - החליט הגביר להביע את הערכתו לשיקול דעתה הנבון ולנדיבות ליבה של אשתו, ובו במקום הכפיל את כתובתה...

בירך איפוא רבי עקיבא את הגביר בחום, נשקו על ראשו וביקש להפטר ולילך לו לדרכו, אלא שבטרם נפרד ממנו הגביר לשום - לא יכול היה להתאפק, ופנה אליו בשאלה: "רבי, מוכרח אני לשאלך... מבין אני כי אל ביתי הגעתם בסופו של יום, לאחר שסובבתם בין בתי העיר כולם. ובכן, מדוע עשיתם זאת? מדוע לא זיכיתם אותי להיות ראשון לדבר מצוה כשם שדרכך, רבי עקיבא, לעשות תמיד?" - הקשה העשיר, והכאב ניכר בקולו. "מדוע לא נכנסנו אל ביתך? הבה ואומר לך..." - החל רבי עקיבא מסביר: "למעשה, הגענו אל ביתך בתחילת היום, עם בוקר, והטינו אזנינו לשמוע האם הינך ער והאם רשאים אנו כבר להקיש על דלת ביתך בשעה כה מוקדמת.

"בשלכ זה - שמענו את שיחתך עם בינך, שיחה בה הורית לו לקנות לארוחת הצהריים מן הירקות הזולים ביותר, ושיחה זו הביאה הונונו לכדי מסקנה - אשר התבררה בדיעבד כמוטעית - על פיה יהא זה חסר תועלת לחלוטין לנסות להתרימך לדבר מצוה! לפיכך פסחנו על ביתך, סובבנו ברחבי העיר, ורק בסיום היום, כאשר ראינו כי עיתותינו בידי וכי עדיין זקוקים אנו לכל פרוטה נוספת - החלטנו לנסות את מזלינו ולדפוק על דלתך!" - סיים רבי עקיבא...

אלא שהגביר לא קיבל את הטיעון: "רבי, מה שביני לבין בני - יכול אתה לשמוע. אתה יכול אמנם לעמוד על קמצנותי בענייני שלי מתוך השיחה

אין פלא איפוא, כי כאשר נפטר יעקב הלזה לבית עולמו - לא שררה עצבות רבה בעיירה... ידידים לא נמצאו לו מבין שכניו ומכריו, איש לא יכול היה להצביע על מעשה טוב אשר עשה כלפי אי-מי, אפילו אחד מבני העיירה לא חש כי חב הוא לו הכרת הטוב מסיבה כל שהיא, וכך כשמנין מצומצם של מלוים צועד סביב מיטתו - הובל יעקב אל מנוחתו האחרונה, ועל מצבתו נחקק בהבלטה התואר המוזכר לעיל: "יעקב הקמצן" - למען ישמעו ויראו כל הקמצנים שכמותו...

אלא שלאחר מותו של "יעקב הקמצן" - נראה כי נפל דבר בשגרת שלווה חייה של העיירה קראקא.

כאשר הגיעה שוב האביזונית אל הדייק וביקשה דג לשבת - הוא התנה את קבלת הסחורה בתשלום מלא, כאשר היא המשיכה אל חנותו של הקצב - דרש אף הוא מחיר מפולפל, המחזה חזר על עצמו אצל הירקן... התברר, כי "שמעון הגביר", "זלמן העשיר" ו"יוסף הסוחר" - הפסיקו את תמיכתם בעניי העיירה, ומעתה הוטל על כל אחד מהם לדאוג לעצמו לפרנסת בני ביתו...

האביזונים המודאגים החליטו לשלוח משלחת אל המהרש"א, רב העיירה, ובעקבות המידע שמסרו - זימן הרב את שלשת הגבירים בכדי לברר מדוע הפסיקו באופן פתאומי את מעשה הנדבה לא היו אחראים שנים כה רבות.

התשובה אשר שמע, היכתה את המהרש"א בתדהמה מוחלטת. שכן כך אמרו לו השלשה:

"רבי, אמנם אנשים אמידים כולנו, אמנם פרנסתנו מצויה לנו ברווח כדי צרכנו ויותר, אבל בשום אופן אין באפשרותנו לפרנס את בני העיירה כולם! במשך כל השנים שחלפו - היה זה 'יעקב הקמצן' אשר העניק לנו מידי שבוע את הסכום הדרוש לשם פרנסת עניי העיירה, והוא היה אף זה אשר ביקש כי איש לא ידע על מעורבותו בדבר מצוה זו! עתה, משנפטר יעקב - אין אנו יכולים שוב לעמוד בהוצאה הכבירה, ובעל כרחנו נאלצנו להורות לבעלי החנויות להפסיק את ההסדר המועיל!"

עוד באותו היום כינס המהרש"א את כל בני קראקא, וסיפר להם על אשר התגלה לו זה עתה. עוד באותו היום צעדו כל בני העיירה אל בית-החיים, וכשדמעות רותחות תלויות בעיניהם - ביקשו מר' יעקב מחילה על שחשדוהו לשוא וכפרו בטובתו. עוד באותו היום התכנסו שבעת טובי העיר והחליטו פה אחד כי יש לשנות את הכיתוב המשפיל החקוק על מצבתו של ר' יעקב, אולם המהרש"א לא הניח להם לעשות זאת...

"לא ולא! קמצן היה יעקב, קמצן בכל הנוגע לכבודו שלו... עבור עצמו - הוא לא ביקש מאומה: לא תהילה ולא כבוד, לא פרסום ולא יוקרה... את כל מעשיו עשה הקמצן הזה אך ורק לשם שמים, אך ורק לכבוד בוראו יתברך, כאשר הוא אוהז בידו את מידת ה'קמצנות' עם מידת ה'נדיבות' - ובשתייהן יחדיו מחולל את מופת הנהגת-חייו.

"קמצן היה יעקב, ותואר זה אות-כבוד הוא לו! אין למחוק את תוארו ממצבתו, אולם זאת אבקש: לעת פטירתו - קברונו נא בסמוך לקברו של 'יעקב הקמצן', והלואי ואזכה להיות במחיצתו אף בעולם שכולו טוב!" - סיים המהרש"א, וכדבריו נעשה כמובן.

זהו איפוא הסיפור השני, אודות יהודי אשר חיבר בהנהגתו כאמור 'נדיבות' - עם 'קמצנות', את הנהגת 'המרבד' - עם הנהגת 'הממעט', וכל אשר עשה לא עשה אלא לשם שמים. מי כעמך ישראל אשר נמצאים בו יהודים שכאלו, יהודים אשר כל כולם מסירות לכבודו יתברך, יהודים נדיבי לב אשר העפילו בנדיבותם לפסגות כה נוראות!

(דרשות המגיד)

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

ברש"י: לי לשמי. מקשים המפרשים הלא מצינו בחז"ל שאמרו לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ומדוע במצוה זו ציונה התורה דוקא לשמה ו"ל כי אעפ"י שמצוה שלא לשמה גם כן נחשבת מצוה ומקבלים עליה שכר כי אין הקב"ה מקפח שכר אפילו של שיחה נאה, אבל מ"מ ממצוה שלא לשמה לא יכולים להתקין מקום השראת השכינה, כמ"כ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. כדי לבנות מקום להשראת השכינה צריך לעשות לשמה דוקא, בכוונה טהורה ורצויה,

וחז"ל אומרים ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כל אחד ואחד, פירוש דעיקר המקדש והשראת השכינה הוא בלב איש הישראלי, כמו שאומר השל"ה דכל צדיק הוא מדור לשכינה, א"כ כמה צריך האדם לטהר ולזכך את לבו שיהיו המעשים לשמה בכוונה טהורה ורצויה, כי השראת השכינה לא תוכל להיות שלא לשמה. חז"ל הקדושים שעבדו את ד' בכל לבבם ונפשם לא הסתפקו בזה וסידרו תפלה וטהר לבנו לעבדך באמת, כי אין שיעור לטהרת הלב, כמו שאומר המסלת ישרים פרק

שניהלתי עם בני. אולם על המידה בה נוהג אני ביני לבין קוני - על כך לא יכולת לעמוד מתוך אותה שיחה! אמנם קמצן אני, בכל הנוגע להנהגת ביתי - מקמץ אני ככל שניתן, אולם בעניי שמים, בכל הנוגע לצדקה ומעשים טובים - שם אינני מקמץ מאומה, וידי פתוחה לרווחה בכל עת!" - סיים הוא, והדברים מאלפים ביותר.

שכן לפנינו דוגמא לאדם קמצן בטבעו, אדם אשר אוהז במידת הקמצנות בחוקה, וכה כבדה היא קמצנות זו - עד שהיא מונעת אותו מלהנות כהוא-זה מכספו ומעושרו הרב! אולם קמצנותו הנוראה, ואף שליטתה המוחלטת של מידה זו בכל אורחותיו - אינם יכולים לה לנדיבות ליבו, נדיבות-לב לכבודו יתברך בלבד, נדיבות לב למילי דשמיא, לכל דבר טוב וראוי!

אין ספק, כי מעלתו של 'קמצן-נדיב' מעין זה - גדולה היא לאין שיעור ממעלתו של זה אשר הנדיבות טבועה באופיו, ורק בעם ישראל ניתן למצוא דוגמא מעין זו לקמצנות ונדיבות המשמשות בערבוביא זו עם זו! הפלא ופלא!

קמצן קדוש

זהו איפוא הדוגמא הראשונה, העוסקת כאמור ביהודים המשלבים את מידת הקמצנות עם מידת הנדיבות באופן בו כל אחת מהן אחראית על תחום אחר: מידת הקמצנות - שולטת בכל הנוגע לצרכי עצמם, ואילו מידת הנדיבות - משמשת למידי דשמיא...

אולם כאמור, ישנה דרך נוספת בה נכרכות שתי המידות הללו זו בזו, והיו לאחדים בידם של נותני בסתר, אלו אשר כלפי חוץ מציגים הם קמצנות מופלגת, אומץ יד מוחלט, על אף שבסתר משתמשים הם במידת הנדיבות שבליבם - רק לכבודו יתברך, שלא על מנת לקבל פרס או להתכבד במתת-ידם. הסיפור הבא, עוסק ביהודי שכזה.

בבית הקברות של קראקא, עירו של המהרש"א - יכולים המבקרים להבחין כי בסמיכות לקברו של המהרש"א טמון יהודי אשר על מצבתו חקוק התואר הבלתי-מחמיא: "יעקב הקמצן"... "מה פשר ה'שכנות' הזו?" - שואלים אתם, ואכן השאלה במקומה... אולם בכדי להשיב עליה - מן הראוי להקדים ולספר את סיפורו של אותו 'יעקב הקמצן'... ובכן בעיר קראקא, בתקופתו של המהרש"א - נודעה תופעה מעניינת...

כאשר היתה אחד מנשות האביזונים, אשר נמצאו בעיר למכביר, מגיעה אל הדייק ומבקשת כי מכור לה ראש זנב של דג, בטענה כי אינה יכולה להרשות לעצמה את רכישת הדג כולו - הוא היה שוקל לידידה שני דגים שמנים, ומסביר לה כי "שמעון הגביר" החליט להעניק דגים חינם על חשבוננו - לאלו אשר אין ידם משגת לרכשם...

כאשר היתה היא מגיעה אל חנותו של הקצב, ומבקשת מעט עצמות חמין - הוא היה ממחר לארוז לה שני קילו של בשר שמן, ומשטענה כי אין בידה האמצעים לשלם תמורת המעדן היקר - הוא היה מניח דעתה כי 'זלמן העשיר' ניאות להעניק בשר חינם לכל תושב נזקק, על חשבוננו... וכך היה חוזר על עצמו המחזה גם בחנותו של הירקן... האביזונית היתה מבקשת מעט שאריות, המוכר ממחר היה להגיש לה פירות וירקות משובחים ביד רחבה - ובנוגע לתשלום - הו... אין מה לדאוג... 'יסוף הסוחר' כבר ישלם עבור ירקותיהם של אביזוני העיירה...

כך נהנו עניי העיר במשך תקופה ארוכה מארוחות משביעות ומזינות חינם אין כסף, אולם עובדה אחת הציקה להם וטרדה את מנוחתם: ידוע ידעו הם, כי אף ש'שמעון הגביר', 'זלמן העשיר' ואף 'יסוף הסוחר', הינם אנשים אמידים ובעלי ממון - הרי שבפירוש לא ניתן לומר כי הם עשירי העיירה! בעיירה היה עשיר מופלג, גביר אדיר, ממש מליונר - בשם 'יעקב', או ליתר דיוק: 'יעקב הקמצן'...

ולא בכדי זכה 'יעקב' הלזה לתואר המפוקפק... ניתן לומר כי הוא זכה לו בדיון ולא בחסד... מעולם הוא לא פתח את ידו אפילו כהוא-זה, ואיש מאביזוני העיירה לא יכול היה לדלות מזכרונו מקרה בו נהנה בשוה-פרוטה מממונו של הלזה...

"הרי אין זה הוגן! מדוע על 'יוסף' ו'זלמן' ו'שמעון' מוטל לשאת בעול החזקת עניי העיר?" - התקוממו הכל, "מדוע לא יתרום גם יעקב את חלקו ויריים את תרומתו?" - היו הם מתלוננים מפעם לפעם, אולם דומה כי לאזוני של יעקב לא הגיעו כלל כל אותם דיבורים... הוא לא שינה את הנהגתו, ונמנע באופן עקרוני מלהעניק דבר מה בעל ערך לאי-מי...

כאשר מכילמים היו את פניו של יעקב ברבים, כאשר גוערים היו בו על קמצנותו, כאשר הוכיחוהו וטענו כי נראה שסבור הוא שיוכל ליטול עמו את כספו אל קברו - לא היה יעקב משיב מאומה, רק פושט את ידיו לצדדים כביכול מבקש לומר: "צודקים אתם, אולם מה אעשה ואיני יכול? פשוט אינני מסוגל להפרד מכספי וליתנו לאחר זולתי!"...

הידועה: "השואל ושאל בעליה עמה או שכר בעליה עמה פטור שנאמר אם בעליו עמו לא יושלם". א"כ העצה היא, כביכול, להכניס את בורא העולם בשותפות. "ושכנתי בתוכם - בתוך ליבו של כל אחד". ואז כאשר אדם משיג - שהקב"ה ישכון בתוכו - יכול לפטור את נפשו מאונס. כי "בעליו עמו לא יושלם"...

בעל ה"שפת אמת" אומר את הרמז הזה לגבי בלעם הרשע שאמר (בפרשת בלק) "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" כלומר הקב"ה כביכול לא מסתכל על העבירות של עם ישראל. איך ולמה אינו מסתכל? כי ה' אלוהיו עמו! כפי שאמרנו "בעליו עמו לא יושלם"... הפלא ופלא. ואם כן, נבין גם, את בקשת דוד המלך מהקב"ה "אחת שאלתי מאת ה' שבתי בבית ה' כל ימי חיי וכו'", הוא ביקש בקשה אחת גדולה עד מאוד "שבתי בבית ה' כל ימי חיי" ובכך - להיות כביכול שותף עם קב"ה וזו, הוא כבר במילא יקבל את ההגנה מפני הצרות "ביום רעה יסתירונו בסתר אהל" למח? כי בעליו עמו לא יושלם" וימלט מכל המצוקות: "כי יצפנני בסוכה ביום רעה יסתירונו בסתר אהל".

(שמעתי להסביר בנוסח שונה קצת: דוד המלך ביקש דבר אחד "שבתי בבית ה' - בעליו עמו" אך בתוך בקשה גדולה זו נכללים ממילא פרטים רבים נוספים, כי למי שיש את הקב"ה יש לו את הכל... אמר דוד להקב"ה: ממך למדתי שביקשת בקשה אחת גדולה ונשגבה הכוללת פרטים אחרים נוספים, תבעת מאתנו "יראת שמים" - הכוללת הכל. וזו אכן חכמה של דוד המלך ע"ה לדעת לבקש את הבסיס העיקרי שעליו בנויות מעלות רבות - שעמו מרויחים עולם ומלואו).

בעליו עמו / כולם - כהנים

להיות קרוב ממש להקב"ה, זה התפקיד שלנו "בעליו עמו". שמעתי פעם סיפור מרוב פלוני, כי רבאי בבית הכנסת בארה"ב קרה לו מקרה מוזר. ביום סיפור הצטרף למתפללים, כמידי שנה, יהודי המגיע לבית הכנסת פעם אחת בשנה. והנה, לקראת תפילת מוסף פסע האיש אל הרב "כבוד הרב, קח נא ש"ק של חמש מאות דולר - אני רוצה להיות כהן". הרב הביט עליו בתמיהה רבתי: "מה?!"

היהודי שהמושגים שלו היו בכסף, והראש שלו היה רק בכסף, הבין שחמש מאות דולר הינם מחיר זול לרב כזה חשוב, ולכן הרב תמיה ושואל "מה?!" מיד הציג: "אני אכתוב ש"ק חדש על אלף דולר, פשוט, אני מעוניין להיות כהן - לפחות ביום כיפור זה. בשנה הבאה כבר נראה". הרב כמובן מיאן. והוא, במקביל, העלה את המחיר עד שהגיע אלפיים דולר. הרב כבר לא היה מסוגל לשתוק פתח את פיו שנית: לא עולה בדעתי מחשבה, מה יכול להסתתר מאחורי בקשת, מדוע אתה מתעקש ורוצה כל כך להיות כהן, אילו היית בא להתפלל מידי יום ביומו נחא, אבל...?

האיש עם הארץ, השיב: "אגיד לרב את האמת. הסבא שלי היה כהן. גם אבי היה כהן. רצוני להיות כמותם. גם אני רוצה להיות כהן". חייך הרב ואמר: נו, אם כן, זה יעלה לך רק חמש מאות דולר ותהיה כהן...". לא באנו להגיד בדיחות, אלא ההיפך, לאמר - כי אכן כל אחד יכול להיות כהן ללא כסף.

בפרשת יתרו נאמר "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" נשאלת השאלה, איך אפשר שכולם יהיו כהנים, וכי אפשר לרכוש כהונה בכסף או בכל משהו אחר? התשובה היא: כן.

"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל" זו הייתה השיחה השמוע'ס הקצר, שמשה רבנו התבקש לאמר לעם ישראל לפני מתן תורה. מה באמת חשוב כל כך בשמוע'ס זה שהתייחד כהקדמה למתן תורה, עד שה' אמר למשה רבנו שיעיד את הדברים, ורק את הדברים הללו "לא פחות ולא יותר" מה טמון בהודעה שה' אמר ליהודים "ואתם תהיו לוי ממלכת כהנים וגוי קדוש"?

אנו רגילים להבין לגבי קרבתו שהוקרבו בבית המקדש, כי חלק מהבהמה - מהקרבת עולה למזבח וכביכול נמסר לשמים לשולחן גבוה, והחלק האחר לא נמסר לגבוה אלא נחלק לכהנים, ויש קרבתו מסויימים שגם הבעלים מקבלים בשר מהקרבת, אך זו טעות.

הגמרא אומרת "כהנים כי קא זכו משולחן גבוה קא זכו" הכהנים אוכלים על יד שולחן של מהם. היינו, שכל הקרבן עולה ונמסר לשולחן גבוה, אלא שאח"כ, הקב"ה נותן קצת לכהנים המסובים על יד שולחנו, אבל אופן אישי ופרטי מאדם אינו שלהם, אלא הכהנים מקבלים ממנו, מהקב"ה.

רבנות. לקראת מתן תורה, הקב"ה הודיע לנו, תדעו לכם, כי גם אתם אמורים להיות כך, ככהנים!! להתקדש "גוי קדוש" ולאכול משולחן גבוה. תשמרו על התורה כראוי במדויק ותזכו כולם להיות ממלכת כהנים. ועד כדי כך חז"ל אומרים (במקום אחר) איך נראה שולחן של יהודי כשר "פתח הכתוב במזבח וסיים בשולחן, לומר לך כל זמן שבית המקדש קיים המזבח מכפר עליו, אבל אם אין בית המקדש, שולחנו של אדם מכפר עליו", השולחן שלי בבית יכול להיות מזבח, הלחם כקרבן והיין כנסכים. היהודים שנהיו "ממלכת כהנים" כל אחד מהם אוכל על שולחן גבוה, ישן בביתו של בורא העולם, הולך בחדריו, ומטייל בגנו, הוא בסך הכל תייר בבית של מישהו אחר... וזה קורה כאשר מקיימים את ה"בעליו עמו" את ה"ושכנתי בתוכם"

ט"ז וז": כי מי שידוע לטהר לבו יותר הוא המתקרב יותר למקום ואהוב אצלו י"ת עכ"ל. מרן הסבא מקלם זצ"ל סיפר כי כמה פעמים רצה לעשות איזו פעולה שתמצא חן בעיני רבו הגאון ר' ישראל סלנטר זצ"ל ואף פעם לא קרה שלא ימצא סיבה לבקורת על מעשיו, א"כ אמר כמה קשה לעשות מעשים לפני הקב"ה שיהיו רצויים לפניו, כמו שאומר המסלת ישרים בפרק ט"ו כשם שאין עולה על גבי המזבח שלמטה אלא סלת נקיה מנופה ב"ג נפה שכבר טהור לגמרי מכל סיג, כך אי אפשר לעלות על רצון מזבח העליון להיות מעבודת הא-ל השלמה והמובחרת אלא המובחר שבמעשים הטהור מכל מיני סיג, וזהו מה שאמרנו, כדי שהלב יהיה מוכן להשראת השכינה דרושים מעשים טהורים מכל מיני סיג, וזהו כל העבודה של אדם בכל ימי חייו להשתדל לעשות מעשים שיהיו רק לשם שמים.

מספרים כי בימי הגר"א מוילנא זצוק"ל חי איש שהיה צם משבת לשבת, ובכל ערב שבת היה הולך למקוה, ובאמצע הדרך היה יושב לנוח על גבי אבן אחת, וכל הילדים מוילנא היו מתאספים לראותו, כששמע מזה הגאון מוילנא, ציווה שהילדים לא יתאספו יותר, ומני אז לא היה יכול אותו איש שוב לצום! ואומרים הבעלי מוסר שאין ספק כי האיש הזה היה צדיק גדול וצם לשם שמים ולא בגלל הכבוד הזה שהילדים מתאספים לראותו, אלא בתוך צדקתו התערב שמץ מהכבוד הזה שהילדים חלקו לו, ואעפ"י שהכבוד הזה בטל במיעוט, בכל זאת כיון שחסר לו הכבוד הזה כבר לא היה מסוגל לצום! מכאן, כמה האדם צריך לדקדק על מעשיו.

הובא בתוס' במסכת חגיגה דף ט"ו בשם הירושלמי, על 'אחר' למה יצא לתרבות רעה, אבויא היה מגדולי ירושלים, וביום שבא למהלו קרא לכל גדולי ירושלים והושיב בבית אחד ולר"א ולר' יהושע במקום אחד וכו' ישבו ונתעסקו בדברי תורה ירדה אש מן השמים והקיפה אותן וכו' אמר כך גדול כחה של תורה אם יתקיים הבן הזה אני מקדישו לתורה! ולפי שלא היתה כוונתו לשמים לפיכך לא נתקיימו בו עכ"ל. נורא ואיום הרעיון הזה המגדיר את הכוונה הזו שאינה לכבוד השמים ובשביל זה יצא לתרבות רעה! על זה אמר הסבא זצ"ל מקלם הלא האב לא למד אתו תורה אלא הביאו לבית הספר ובכל זאת אם כוונתו לא היתה טהורה מכל שמץ לשם שמים כבר יצא הבן לתרבות רעה א"כ על אחת כמה וכמה המורה שלומד תורה עם הילד ויש בו איזו פניה שלא לשם שמים עד כמה הוא גורם שהתלמידים יצאו לתרבות רעה!

מורים מחנכים ומדריכים גורל ילדי ישראל עתיד האומה הופקד בידיכם, דעו מה שיש בידכם לתקן במחשבה טהורה לשם שמים ומה שעלולים אתם ח"ו לפגום בשמץ של פניה עצמית וכוונה שלא טהורה.

(אמרי יעקב - להגריי ניימן)

הסוד של תחילת פרשת תרומה

ישנו מדרש פליאה לכאורה, חז"ל במדרש (ילקוט תהילים שמ"ו) כותבים כי הקב"ה בא, כביכול, בטענה לדוד המלך ע"ה.

דוד המלך התחנן להקב"ה "אחת שאלתי מאת השם אותה אבקש שבתי בית ה' כל ימי חיי" אמר לו הקב"ה לדוד, בתחילה אתה אומר "אחת שאלתי מאת ה'" דבר אחד "אחת", והנה לפתע אתה מבקש רשימה ארוכה: שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה', ולבקר בהיכלו כי יצפנני בסוכה ביום רעה יסתירני וכו' אמר דוד: רבון העולמים, ממך למדתי. אני תלמיד טוב. אתה אמרת "מה ה' אלוהיך שואל מעמך כי אם ליראה", ואח"כ התורה פירטה עוד כמה דברים: "ליראה את ה' אלוהיך ללכת בכל דרכיו ולאבהה אותו ולעבוד את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך", רשימה של מצוות עשה. מדרש פליאה. "אחת" - "שאלתי"

המפרשים שואלים מה הכוונה בלשון הזו "אחת שאלתי" מדוע דוד המלך התבטא בנוסח כזה, והם אומרים כאן גם רמז עמוק מתוק מדבש:

"אחת" זו הנשמה. "שאלתי" נהייתי "שואל".

נשמנו של אדם נקראת ארבעה שמות: נפש, רוח, נשמה, יחידה. "אחת" היינו "יחידה": "אחת" שאלתי מאת ה', את ה"אחת" אני שאלתי מאת ה'. כלומר, אינני שומר חינוס, אני לא שומר שכר אלא - שואל.

תאזינו. ישנם ארבעה שומרים: שומר חינוס, חייב כאשר פשע בשמירתו ופטור אם התרחשה גניבה או אבדה. שומר שכר - חייב בגניבה ואבדה, ופטור באונסים, שואל, חייב גם באונסין ופטור אם מתה מחמת מלאכה. דינים אלו וודאי אתם יודעים, ולמדנו אותם בבית הספר.

ועתה מורי ורבותי, באותה שעה קשה, כאשר בית דין של מעלה ישאלו את האדם, למה פשעת, למה ציערת את בני ביתך, לא באת לבית הכנסת. מדוע לא למדת תורה - הרי פשעת. הוא יענה: לא. לא פשעתי היה לי אונס "בית הדין, בבקשה תעזבו אותי ואל תתנו רשות למלאכי חבלה להענישני" יצחק "הייתי אנוס!".

אבל מה לעשות, הבעיה שלו תהיה ש"אחת שאלתי מאת ה'" - הוא שואל על הנשמה שלו, ושואל חייב באונסין: "א"כ אין תירוצים!" יאמר לו בבית דין של מעלה: "תירוצך אונס לא מתקבל כאן". אנו חיים בעולם כ"שואל" שחייב באונסין.

א"כ, איזו חומת הגנה יש בידינו להינצל מעונשי החטאים, מה בכל זאת אפשר לעשות כדי להינצל? ישנו פתח מפלט אחד "בעליו עמו לא יושלם" כי ידוע להלכה - אם הבעלים בתוך העסק - גם השואל פטור, כדברי המשנה

טוב תגיד משהו על תהילים, כי אם אתה לא אומר – אתה מקלקל לנו את כל סעודת השבת.

מכריז רבי זושא: "אתם יודעים מה, אני אגיד משהו על תהילים". נהיה שקט: "הוא הולך להגיד חידוש על תהילים. בא נשמע מה העם הארץ! הזה הולך להגיד".

פתח רבי זושא: "יש לי סתירה מהגדה של פסח על 'תהילים'...". דבר כזה עוד לא שמעו מעולם... הטו אזנם כאפרכסת: "בהגדה של פסח אומרים 'זכר למקדש כהלל', אם כן זו ראייה מפורשת שהלל היה צדיק. אני לא יודע מי היה הלל, אבל אם לא היה צדיק לא היו עושים זכר... מסמתמא היה צדיק".

"בסדר, היה צדיק, אז מה אתה רוצה?" – שאל אחד האורחים. – "יש לי סתירה. – בתהילים כתוב מפורש 'כי הלל רשע' (תהילים י). אז מה באמת הוא היה, צדיק או רשע?"

כולם פתחו בצחוק מתגלגל, כזו שאלה גויית לא שמעו מימיהם. ורבי זושא ישב על מקומו ברצינות, עם השאלה שלו.

בעל הבית צחק יותר מכולם. דבר כזה עוד לא שמעו מעולם. לאחר שסיימו לצחוק, שאל אחד הנוכחים בקול: "אולי לתלמיד חכם הגדול, יש תירוץ על הקושיא...?"

"נו, נו, יש לך תירוץ על הקושיא החזקה הזאת?" – שאלו היושבים את רבי זושא.

– "כן".

ש ש ש... משתתקים את כולם, הקשיבו.

– "התירוץ: הלל מה'הגדה' הוא ודאי צדיק – והראיה, שאמר קודם לכן 'כל דכפין ייתי וייכול', הוא הכניס לביתו כל אחד, לא רק את אלו שלומדים, אם כן הוא באמת צדיק. כוונתו לשם הכנסת אורחים – לשמה.

אבל הלל שבתהילים, הוא רשע מרושע. מדוע? 'כי הלל רשע על תאוות נפשו' – מה שעושה, נעשה רק בשביל הכבוד, בשביל גאוותו. ואם הוא רואה שהאורח לא תלמיד חכם ולא מתאים לכבודו, הוא זורק אותו מהבית.

כל הצחוק התהפך. בעל הבית הבין מה שכולם לא הבינו [ובעיקר, כי לבעל הבית, בנוסף לשמו הידוע בפי כל, קראו לו גם 'הלל']. מיד הביא לאורח בשר ודגים וכל מטעמים, סעודת שבת כראוי.

בעל הבית כבר הבין שלא מדובר כאן באיש פשוט. לאחר ברכת המזון הלך אחריו בשקט לבית המדרש, והתחיל לבכות לו שיסלח לו על מה שעשה, והתנצל כי לא ידע שהוא איש קדוש.

– "אבל יש לי שאלה אליך: איך ידעת שקוראים לי הלל? כולם קוראים לי בשמי האחר. האם יש לך רוח הקודש?"

קרא רבי זושא בתמייה: "וכי לזושא יש רוח הקודש? זושא, ווי זושא! הרי עשית את העבירה הזאת ביום הזה, ואת העבירה הזאת ביום פלוני... החל לפרט כמה עבירות למיניהן, כאילו על עצמו, אך היו אלו עבירות שבעל הבית עשה... –

ראה בעל הבית, שהוא יודע בדיוק אלו עברות הוא עבר, הבין שבאמת יש לו רוח הקודש. בבכי גדול שאל אותו: "רבי, מא תקנתא" – אני רוצה תיקון. – "תיקון זה לא אני. בשביל תיקון תסע לרבי – למגיד הגדול ממעזריטש, הוא יתן לך תיקון".

למדנו מכך, שיכול להיות שאדם עושה מעשי חסד ומצוות, אבל הם 'לתאוות נפשו', וזה לא לשמה כלל.

כבר אמרנו, כי אם מעוניינים לזכות להשראת השכינה, בתוך האדם, יש צורך ב"לשם שמים", כי גם אם חובה לקיים מצוות אף שלא לשמה, כי מתוך שלא לשמה בא לשמה, אבל כדי לזכות להשראת השכינה, זה כבר משהו אחר – לכן יש צורך בעשייה לשם שמים.

(יחי ראובן)

חצי גרם

בתלמוד הירושלמי (ראש השנה פ"א ה"ג) אמרו, בנוהג שבעולם מלך בשר ודם גוזר גזרה, רצה מקימה רצה [אינה מקיימה אלא] אחרים מקיימים אותה. אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, אלא גוזר גזרה ומקיימה תחילה. מניין, שנאמר: "ושמרו את משמרת, אני ה'" (ויקרא כב, ט), אני הוא שממתי מצוותיה של תורה תחילה. אמר רבי סימון, כתיב: "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקין אני ה'" (יקרא יט, לב), אני הוא שקיימתי עמידת זקן תחילה. ופרש ב"מתנות כהונה" (ויקרא רבה לה, ג), שהקדוש ברוך הוא המתין לאברהם אבינו (בראשית רבה מט, ז על פי בראשית יח, כב).

ובמדרש (שמות רבה ל, ט), מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא שהלכו לרומי ודרשו שם: "מגיד דברו ליעקב, חקיו ומשפטיו לישראל" (תהלים קמז, יט), אין דרכיו של הקדוש ברוך הוא כבשר ודם, שהוא גוזר גזרה ואומר לאחרים לעשות והוא אינו עושה כלום, והקדוש ברוך הוא אינו כן, אלא מה שהוא עושה אומר לישראל לשמור ולעשות. היה שם מין אחד. אחר שיצאו אמר להם: אין דבריהם אלא כזב. לא אמרתם שאלקיים אומר ועושה, למה אינו משמר את השבת [ומוריד גשמים משמים

ואם אתה תייר במלוננו של ה', אתה לא תכניס לחדרים בדירתך דברים האסורים. אם הגוי (או כל מי שאינו שומר תורה ומצוות) ירצה לשווק לך חפצים שאינם לרצון ה', תאמר לו: מה אתה הגוי רוצה ממני, שאכניס לביתי כל מיני "מחלות" וכי אני בעל הבית כאן? לי, אין בית, כי מה שבטאבו הדירה רשומה על שמי, זה רק לענין מיסים וארנונה... הבית שייך להקב"ה ואין לי אישור יותר מאורח בעלמא, שלא מכניס לביתו של הקב"ה מה שאינו חפץ. (להגיד)

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (כה, ב)

הרבי רבי זושא הגיע פעם לעיר פלונית לשבות את שבתו. לא ידעו מי האיש ובוודאי לא שמעו עדיין את שמעו. חשבו כי הוא אורח שהגיע לעיירה – ככל עוברי דרך שבאמצע הדרך שובתים בעיר יהודית, ותושבי העירה מקיימים בהם בשמחה מצוות הכנסת אורחים.

מנהג העיר היה, שאחרי מעריב בליל שבת, הגבאי הממונה מסדר לכל אורח את מקומו לפי ראות עיניו – מי יכול להתאים למי, ומי יקרא לשולחנו של מי.

רבי זושא האריך בתפילה בדבקות רבה בצדידי בית הכנסת, ולא שמו לב איליו. הגבאי סיים לחלק את האורחים והם התלוו לבעלי הבתים להתארח על שולחנם. אז סיים רבי זושא את תפילתו, ניגש אל הגבאי ושאל היכן יכול להתארח

אמר לו הגבאי בכאב: "גוט שבת, עכשיו באים... לא לקחתי אותך בחשבון, עכשיו נזכרת!"

כיון שמתפקידו של הגבאי לקיים את המצוה בשלימות, התאמץ, חשב ואז אמר: "אתה יודע מה, ראש הקהל שלנו, אצלו הבית פתוח. יושבים אורחים לרוב, שולחן מלא עניים, לשם אפשר ללכת. אבל אגיד לך, יש לי בעיה קטנה. כי יש לו תנאי קודם למעשה. הוא מעוניין שעל שולחנו יסבו רק לומדים תלמידי חכמים. מסתמא אתה תלמיד חכם – - -".

אמר רבי זושא: "לא, אינני תלמיד חכם, אינני יודע ללמוד". – "אם כן, יש כאן בעיה, ראש הקהל לא יקח סתם אנשים".

הגבאי הציץ שוב על פניו של רבי זושא ואמר "אתה וודאי אומר כך מענווה. משנה בדבורך..."

"מה פתאום, וכי אשקר?! אני לא יודע ללמוד, אף פעם לא למדתי כדבעי". "אם כן יש לנו בעיה, מה אני עושה איתך? טוב, אתה יודע מה? אני אביא אותך לראש הקהל, תעשה קידוש בשקט, תאכל בצד, לא ישימו לב אליך, ותלך".

הוא הוביל את רבי זושא לבית ראש הקהל, הביא לו יין, הושיב אותו בצד, שלא ישימו לב, והכין אותו לעשות קידוש. רבי זושא נעמד לעשות קידוש, וכי אפשר לא לשים לב? הקירות רעדו בעת שהצדיק קידש על היין בקול רם ונשא: מי זה הצדיק הזה?

הסתיים הקידוש, בעל הבית קם לקראתו והושיט יד לשלום עליכם: "מסתמא אתה תלמיד חכם".

"אני עם הארץ גדול".

"לא יכול להיות".

"לא קריתי ולא שניתי, הנני כלי ריק".

"אם כן למה אתה כאן? האם לא אמרו לך, כי אצלי בבית אוכלים רק לומדים?"

שקט השתרר. רבי זושא השפיל את עיניו בדממה.

"שמע, קשה לי להאמין עד כדי כך" – אמר לו בעל הבית – "יש לי הצעה, גם אם אינך תלמיד חכם, די לי אם תגיד איזה חידוש, ומה שתגיד טוב לך".

"אני לא יודע, ואין אתה יכול לבקש דבר שאיני יכול? מה את רוצה ממני?" "בכל זאת, תאמר משהו".

"לא יודע כלום".

"במשך השנים בוודאי שמעת משהו דבר תורה, תאמר בשם אחרים".

"איני יודע כלום כלום".

נהיתה במקום מהומה.

בעל הבית הציע באדיבות נוספת: "אז תגיד משהו מהחומש".

והוא השיב: "אבל אני לא יודע כלום!"

בעל הבית שמע את הדברים והבין כי אינו יודע מאומה: "אם ככה! אין לי ברירה. קח את הרגלים ויגי' געזונטערהייט" – לך לחיים ולשלום..."

הבאלעבוסטע שמעה מה קורה ונתקפה בבהלה: "לא אסכים! לזקור מהבית, מהבית שלי לא יזרקו יהודי! אם הגבאי לא היה מביא אותו – נוחא, אבל הוא כבר כאן, לא יזרקו אותו בשום אופן – הכריזה הגברת.

מה יעשה בעל הבית? יש לו גדר שאינו מכניס מי שאינו לומד, והבאלעבוסטע שלו לא נתנת לסלק אותו – - - נהיה בלאגן.

נגש אחד האורחים אל רבי זושא ואמר לו: אתה עושה כאן עוגמת נפש גדולה. אל תהיה שוטה, תפתח חומש תגיד משהו וגמרנו".

"מה אתם רוצים מהחיים שלי, נעבעך אני לא יודע כלום, לא מילה לא פסוק, כלום, רק להתפלל אני יודע ולומר תהילים.

לארץ בשבת], אמרו לו: רשע שבעולם, וכי אין אדם רשאי לטלטל בחצרו בשבת, וכל העולם כולו חצרו של הקדוש ברוך הוא. וכן אמרו (ברכות ו"א) שיש בחינת הקדוש ברוך הוא מניח תפילין, ואמרו (שם ז ע"א) שהקדוש ברוך הוא מתפלל. וזהו שכתב "בעל הטורים" (דברים יא, כו): "ראה אנכי", ממני תראו וכן תעשו. נצטיינו ללכת בדרכי הקדוש ברוך הוא, מה הוא רחום וחונן אף אנו (שבת קלג ע"ב), מה הוא גומל חסדים אף אנו (סוטה יד ע"א). אבל הצדקה המעולה ביותר היא אמתן בסתר, עד שאמרו (בבא בתרא ט ע"ב) שגדול העושה צדקה וחסד יותר ממשוה רבינו, שאילו במשה נאמר: "כי יגרת מפני האף והחמה" (דברים ט, יט), ובמתן בסתר נאמר: "מתן בסתר יכפה אף" (משלי כא, יד). "כגון גדולי החכמים שהיו הולכים בסתר ומשליכים המעות בפתחי העניים (כתובות סז ע"ב), וכזה ראוי לעשות, ומעלה טובה היא" (שלחן ערוך יורה דעה רמט, ח) -

ואם כן, יש להבין איך מקיים הקדוש ברוך הוא מצות נתינת צדקה ב"מתן בסתר", הלא הכל יודעים שהכל מידו יתברך, ואין לנו משל עצמנו כלום! והתשובה כתובה בתחילת הפרשה: "וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי..." (שמות כה, א-ג). והשאלה הראשונה, מהו "ויקחו לי תרומה", "ויתנו לי" מבעי ליה, לקיחה ונתינה הם שני הפכים.

והלאה: "תרומה", פרש רש"י: "הפרשה יפרישו לי ממוןם נדבה". פלא פלאים: אנו, נותנים לקדוש ברוך הוא נדבה?! אלמלא רש"י שכתוב, אי אפשר לאמרו!

והלאה: "מאת כל איש אשר ידבנו לבו", פרש רש"י שוב, "לשון נדבה, והוא לשון רצון טוב". כמה נדיבים אנו, שמואילים לתת לקדוש ברוך הוא תרומה! מישוה מבין? ואין מדובר בנו -

המדובר בבני דור דעה (ויקרא רבה ט, א), "שהקטנה שבנשיהם היתה כיחזקאל הנביא, כמו שהזכירו חכמים (מכילתא, השירה ג)" (שמונה פרקים להרמב"ם, פרק ד) -

ואך לפני חצי שנה היו עבדים במצרים, עבדו בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה, מררו את חייהם בעבודת פרך. עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים וגאלם ביד חזקה ובזרוע נטויה באותות ובמופתים והנחילם רכוש גדול, עצום ורב: "שאינו לך כל אחד ואחד מיישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים" (בכורות ה ע"ב). לא זו בלבד, אלא שאמרו (שיר השירים רבה א, נה. ורש"י שמות טו, כב) על הפסוק: "תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף" (שיר השירים א, יא), כשם שהזהב נחמד ויקר מן הכסף, כך היתה ביזת הים גדולה משל ביזת מצרים.

ועכשיו, נשאל: כמה יהודים יצאו ממצרים? שש מאות אלף, מגיל עשרים עד ששים. ארבעים שנות חיים. נסכים שיש להכפיל את המנין, עבור מספר הגברים. ובנדבת המשכן השתתפו גם הנשים: "ויבאו האנשים, על הנשים" (שמות לה, כב). כמה יש לנו? כשנים וחצי מיליון איש. יפה. וכמה זהב הביאו? "ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלשים שקל, בשקל הקדש" (שמות לח, כד). לשיטת רש"י, משקל הככר כארבעים ושנים וחצי קילוגרמים. שלוששים ככר, כטון ורבע זהב. לחלק לשנים וחצי מיליון, כל אחד הביא חצי גרם זהב.

חצי גרם, ממשא תשעים חמורים לובים טעונים כסף וזהב - שכל כולו מתנת שמים.

וכשהקדוש ברוך הוא מבקש. ועבורם, כדי להשרות שכינתו ולכפר על חטא העגל הוא מבקש. והם נאותים ברוב טובם, ברצון טוב - ומצוינים לשבח: אח, אלו נדיבים!

מישהו מבין?!

אבל, אם נתבונן, נמצא שגם אנו כאלו -

אמנם, אין אנו עזי פנים וקשי עורף לומר לפניו יתברך שצדיקים אנחנו ולא חטאנו. ועם כל זאת, בטוחים אנו שמקומנו בגן העדן מובטח לנו. ובדין, שהרי אפילו ריקנים שבישראל מלאים מצוות כרימון. אנו, לא כל שכן. אלו מצוות, למשל? ובכן, בראש ובראשונה, מאה ברכות ליום -

טוב, הדב תתבונן, הקדוש ברוך הוא נתן לנו חיים, ובריאות, ותאבון בריא. השנים טוחנות והלוע בולע והאצטומא מעכלת ומעבדת המזון למרכיביו ומחיה את הגוף. והקדוש ברוך הוא נתן פרנסה, וקנינו מצרכים והכנו מאכלים ערבים, ומכל זה נתנו לו - ברכה.

ועבורה, מגיע לנו גן עדן.

מה היא הברכה מול החיים והבריאות והשפע, אם לא חצי גרם מול תשעים חמורים טעונים [שלא לדבר על הברכה עצמה, איך היא נראית. זהב טהור, אינה] -

ועליה, מצפים אנו לשכר! "נדבה, ברצון טוב"...

זהו שנאמר: "ויקחו לי תרומה". ושאלנו, שהיה ראוי לומר: "ויתנו". לקיחה ונתינה הם שני הפכים -

אמת, אבל זאת צריכים אנו להשריש, שאנו כל הזמן לוקחים ולוקחים. מקבלים כסדר, ובשפע, מידו המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה - ונותנים כה מעט!

נראה, שהמעט יהיה, לכל הפחות, "ברצון טוב", בנכונות - נראה, שתהיה לכל הפחות "זהב טהור"!

אבל נשוב לשאלתנו הראשונה, איך מקים הקדוש ברוך הוא מצות "מתן הסתר". הנה, כך הוא מקימה. שהוא נותן ונותן, ומניח לנו לחשובה שהפסע בא מאלינו, או כתוצאה מפעילותנו, מכוחנו ועוצם ידינו. שהבריאות, מאליה. והחיים, מאליהם. והפרנסה, מיזמתנו וכשורינו. והאוכל, מכספנו. ואיפה הקדוש ברוך הוא בכל אלו? "אכן אתה אל מסתתר" (ישעיה מה, טו). כנדיב המשגור ארגזים מלאי כל טוב למעונו של עני ומסתתר מאחורי החלון, לשמוע מצהלות השמחה -

אבל עלינו מוטלת החובה לגלותו ולהודות לו. כפי שספרו בגמרא (כתובות סז ע"ב) שמר עוקבא היה מניח בכל יום ארבעה זוזים לפני דלתו של אותו עני כדי לתת לו מתן בסתר, ואותו העני ארב לו כדי לגלות מי הוא מייטיבו -

נגלה, ונודה. ונדע כמה הרבה מקבלים אנו, וכמה מעט מודים אנו. הלא "אילו פינו מלא שירה כים ולשונו רינה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, אין אנחנו מספיקים להודות על אחת מאלף אלפי אלפים וריבי רבבות" -

ונדע כמה מחשיבים במרום כל 'חצי גרם' של הודיה!

(והגדת)

לקח התחש

"ועשית מכסה לאהל ערת אילם מאדמים, ומכסה ערת תחשים מלמעלה" (שמות כו, יד). ופרש רש"י (לעיל כה, ה) שהיתה זו חיה שהרבה גונים לה [ולכן תרגומה: ססגונה, ששש ומתפאר בגווניו] ולא היתה אלא לשעה. ויש להבין, שגם אם נבראה לשעתה עבור המשכן, הלא כבר נאמר שאין כל חדש תחת השמש (קהלת א, ט), וכל הנסים שנעשו לישראל לשעתם הוכנו מראש ונבראו בערב שבת בין השמשות, כמו פי הארץ ופי הבאר ופי האתון, והמן והמטה והלוחות (אבות פ"ה מ"ו), וקריעת ים סוף הותנתה מראש (שמות רבה כא, ו) [ויעוין במהר"ל ("דרך חיים", שם, וב"גבורות השם" הקדמה שניה) בענין "יש סדר לנסים"]. ואם כך, מדוע לא נברא גם התחש בערב שבת בין השמשות.

וראיתי רעיון נפלא בספר "היכל ישראל". שידועים דברי הרמב"ן זצ"ל (דברים יח, ט) שכאשר הקדוש ברוך הוא גוזר גזרה, יש בה עצמה אמצעים לבטלה אם יצטרכו, [ועל דרך שאמרו (ראש השנה יז ע"ב) שאם היו ישראל זכאים בראש השנה ונקצבו להם גשמים רבים והרעו מעשיהם, ירדו בים ובמדבר. ואם נקצבו גשמים מעטים והיטיב מעשיהם, ירדו בזמן ובמניין הנכון, וכמו שאמרו (תענית ד ע"א) שרסיסי גשמים הם הטובים ביותר לכל הגידולים]. ולדוגמא הביא מה שאמרו ("ספר יצירה" ב, ד): "אין בטובה למעלה מענ"ג ואין ברעה למטה מ'נגע". שבשעת הצורך משנה הקדוש ברוך הוא צרופי האותיות כרצונו יתברך.

וידוע המעשה ("אור מלא", פרשת לך לך, "שיחות חיים" כז ע"ב) שיהודי בא לפני השרף ממוגלניצא זצ"ל וספר שיש לו חולה בנוש בתוך ביתו, וכבר אמרו (בבא בתרא קטז ע"ב) שמי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. בנוסף לכך התמרמר שהוא עני מרוד ואין בביתו לחם לאכול, ומאיפה יהיה לו להוצאות רופא ותרופות.

אמר לו השרף: מעשה כגון זה מצינו בגמרא (תענית ח ע"ב) שהיה מקום בו שרר רעב ופרצה מגפה, ואמרו חכמים: נתפלל שיפסק הרעב, וממילא תפסק המגפה. כי אם נותנים שבע, לחיים נותנים.

בתוך כך ספר שאצל זקנו המגיד הקדוש מקונוניץ זצ"ל היה מעשה כעין זה, שבאו לפניו על רעב ומגפה, ואמר: "רואה אני שנגזרה עליכם גזרת מות". נחרדו מאד. הוסיף ואמר: "מה אעשה, אטול את האות עי"ן ואוסיפה, וה'מות' יהפך ל'מעות'. כך תנצלו משתי הגזרות".

ואמר: "ופסוק מפורש הוא (תהלים לג, יח): 'הנה עין ה' אל יראיו'. ה' נתן ליראיו את האות עין. ועל ידה יפעלו 'להציל ממות נפשם, ולחיותם ברעב'!"... ולעניינו, כשחטאו ישראל בעגל אמר הקדוש ברוך הוא למשה: "לך רד כי שחת עמך" (שמות לב, ו). התחנן עליהם, ושבנו בתשובה, ונצטוו בעשית המשכן לכפר על העגל. שינה הקדוש ברוך הוא אותיות "שחת" וברא על ידן "תחש". ולפי שעה היה, כלומר נברא מהתשובה שעשו וקנו עולמם בשעה אחת. ובמקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם עומדים (ברכות לד ע"ב), עד שהיתה ששה ומתפארת בגוניה.

וכלפי מה הדברים אומרים, כלפינו - להפוך כל רעה לטובה!

ואספר - לעת זקנותו המופלגת התפלל ה"חפץ חיים" במנין שהתקבץ בביתו. כל ימות השבוע הגיעו בחורים מהישיבה, ובשבת התפללו עמו בני המשפחה.

בליל שבת, לאחר התפילה, עברו על פניו להתברך ולברך.

עבר נכד עם בנו הקטן, כבן ארבע, אמר האב: "לך לסבא, אמור גוט שבת". צחקק הילד וטמן פניו במעיל אביו בחיבוק עז.

שמאל מהו שתסיע לימין. על כל פנים, הגביהו מן הקרקע טפח (ברכות נא ע"ב), וברך בכונה עצומה -

וכבר אמרו (חגיגה טו ע"א) שלכל אחד חלק בגן עדן וחלק בגיהנם. זכה צדיק נוטל חלקו וחלק חברו בגן עדן, נתחבב רשע נוטל חלקו וחלק חברו בגיהנם. אין לי ספק, שאותו מבורך, שכבר אינו חי, נטל חלק וחלק חברו בגן עדן. ואין לי ספק, שהמברך נטל בברכה זו שני חלקים בגיהנם! בשעתו, נשאתי דברים בכינוס תורני בהשתתפות הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל. ספרתי שם, שה"חפץ חיים" זצ"ל נסע לעיר רחוקה, להשתתף בשמחת הנשואין של אחד מתלמידיו בישיבת ראדין. כמנהג אותם ימים, לא נחוגו הנשואין באולם שמחות, אלא נערכו בבית הורי הכלה. בני המשפחה, החתן וחבריו, התכנסו לסעודת המצוה. בחדר המבוא עמד קיטון נטילת הידים. לפני שנטל ידיו, נכנס ה"חפץ חיים" למטבח. המתין כולם מפני הכבוד, הבינו שמבקש הוא לברר אודות הכשות. למהדרין היתה. יצא, ומילא את הספר כדי שלישו, נטל עד פרקי אצבעותיו מרביעית מצומצמת. תמחו, אך לא העזו להדר יותר ממנו.

כשישבו לסעודה, הזכירו כבדרך אגב מימרת רב חסדא (שבת סב ע"ב): אני נוטל במים מלא חפנים, ומשפיעים עלי שפע טובה מלא חפניים... נענה ה"חפץ חיים" ואמר: "כשנכנסתי קודם למטבח, כסבורים אתם שנכנסתי לברר אודות הכשרות? טעות בידכם, האוכל כאן בחזקת כשרות הוא! נכנסתי לברר האם יש כאן שואב מים שממלא את החבית, והתברר שהעוזרת ממנה על כך, ונעזרת בביתה. המשכתי ובררתי: העוזרת אלמנה וביתה יתומה -

ואני, איני חפץ במלא חפנים טובה, על חשבון אלמנה ויתומה!" זהו מוסר!

נענה הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל ואמר: ליכא מידי דלא רמיזא באוריתא (תענית ט ע"א) -

בגמרא (בבא מציעא פו ע"ב) מוזכרת תביעה על אברהם אבינו עליו השלום, מדוע הביא לאורחים מים על ידי שליח, כמו שנאמר: "יקח נא מעט מים" (בראשית יח, ד), ולכן גם במדבר ספק הקדוש ברוך הוא מים על ידי שליח, משה רבינו עליו השלום [ועל ידי כך נסבב חטא מי מריבה, ולא נכנס לארץ. ואילו נכנס עמנו היה מלך המשיח (זוהר ח"א רגא, א) והיה בונה את בית המקדש ולא היה חרב (סוטה ט ע"א). נורא, מה עלולות להיות תוצאות מעשה שיש עליו תביעה דקה מן הדקה!]

ויש להבין, מדוע לא היתה תביעה רבה יותר. שהרי סוף כל סוף אין הבדל במים אם מביאם בעצמו או על ידי שליח. אבל כשרץ אל הבקר, נתן לכל אחד ואחד לשון שלמה בחרדל, בכזו טובת עין. וכשתנן לפנייהם לחם היה זה משלש סאין קמח סולת. בסאה קמ"ד ביצים, ולשיעור הקטן הוא יותר משמונה קילוגרמים. ורק במים אמר: "יקח נא מעט מים". ובמידה כנגד מידה, היה ראוי שינתנו לעם ישראל במדבר מים במשורה -

ואנו שנינו (תוספתא סוכה ג, ג) שהבאר סבבה את כל מחנה ישראל עד שהיו משיטים בה סירות בשני ערוצים, לימין ולשמאל, הרי שלא היתה על כך כל תביעה.

ומדוע, משום שאמר "יקח נא", על ידי שליח. וכיון שכך אין לו להטריח עליו. שאין לעשות חסד על חשבון הזולת. וכמו שאמרו (בבא בתרא פח ע"ב): "צדק משלך, ותן לו!"

וסיפר לי אברך, שבבחרותו ישן בחדרו של הגאון הצדיק רבי יהודה סגל ממנשטטר זצ"ל, ושם לב שמכין ספל מים בקערה, אך מניחו מחוץ לחדר ובבוקר היה יוצא מהחדר ונוטל ידיו. איני יודע האם היה בהליכה יותר מארבע אמות, שהחמירו בו בזוהר הקדוש כל כך, וסמך על דברי הרשב"א שכל הבית כארבע אמות. אבל הרי הזהירו שלא להציג הרגלים על הארץ בלא נטילה ("אגרא דפרקא" אות ט) -

שאלו על כך, ותמה לשאלה: "הלא אני קם בעודך ישן, וקול הנטילה עלול להעירך! אין שעת דחק גדולה מזו, ובשעת הדחק התיירו!..." זה מוסר!

(והגדת)

בדרך הדרוש

דאם נתן ע"מ להחזיר לאדם חשוב לא מהני אע"ג דמתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה אין הנותן מתחשב בכך ע"ש

וכבר כתבו בתולדות יצחק ואלישך ויקחו לי תרומה כי ראוי לומר ויתנו וכתבו דבאדם חשוב כבלתו נעתינה והנותן הוא הלוקח כ"ש בבורא ית"ש שנותנים לו כאלו לוקחים ממנו ע"ש והנה בכל המצות אדם אומר הריני נותן פרוטה ע"מ שיחיה בני הרי זה צדיק גמור ומתנתו מתנה ואף שהיא ע"מ להחזיר וה"ה כאן בתרומה אף אם נתן בשביל איזה פרס הוא נותנה אבל עדיין יקשה לנו היה לו לומר ויתנו כמ"ש בתולדות יצחק ואלישך ולא שייך לתרץ כמ"ש המפרשים דנתנה לאדם חשוב הוא כקבלה כיון שהוא ע"מ להחזיר וכמ"ש הר"ן לכך פירש"י לשמי ושלם ע"מ לקבל פרס ואז שייך ויקחו כמ"ל וע"ש בספר קצוה"ח סימן קצ סד"ק. מ"מ דימה כל איש בנפשו כי לא הצדיק עוד במעשיו עם בוראו ית. אך יצפה כי יגיע למעלה כאשר נאמר בתחלת האות שאחר זה:

(שב שמועצתא בהקדמה)

חייך ה"חפץ חיים" ואמר: "אל תכריחו, בישן הוא. זו מידה טובה שנשתבחו בה ישראל (יבמות עט ע"א)".

המשיכו ועברו, וכנ"ל נוסף עבר עם בנו, רץ הפעוט וניער את ידו של הסב הגדול בצעקת "גוט שבת!" רמה.

הפטיר ה"חפץ חיים": "עז פנים!"

הלם! מי אינו מכיר את הקביעה הנחרצת: "עז פנים לגיהנם!" (אבות פ"ה מ"כ) - ושה"חפץ חיים", השומר פיו ולשונו, יתבטא כך על נינו!

הבחין במבוכה שהשתררה, והסביר: "חלילה, אין כאן שמץ ביקורת ולשון הרע! אבל הצלחת החינוך תלויה בדבר אחד: חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה (משלי כב, ו), ובאבחון טבעו של הנער. יש מי שמוטבעת בו בישנות, ויש מי שנחנך בעזות פנים. ואז, אם יחנכוהו לבישנות יתקומם ויתמרד. עליו נאמר: הוי עז כנמר - לעשות רצון אביו שבשמים (אבות פ"ה מ"ב!) זו מידה חיובית ובונה, אם רותמים אותה לטובה ולעבודת הבורא!" ובענין זה -

בשעתו שכנעתי בחור מתיכון חילוני, שילך לשיבה לשנה אחת. שיכיר את המורשת, שיתחבר לשרשיו. שמע לקולי, ויותר לא היה בינינו קשר. כעבור זמן טסתי לחוץ לארץ. כשחזרתי אמרו לי: יש פה אדם שמתקשר בכל יום, שואל אם חזרת.

מסרו לי את המספר, וטלפנתי. "אדון גלינסקי? מה עשית מהילד שלי?!" זה אביו של אותו בחור. "מה קרה", שאלתי.

"תראה", הוא אומר לי, "אנחנו משפחה מסורתית, אוכלים רק מצות בפסח. הבן בא הביתה, ורוצה מצות של רבנים לליל הסדר! תבין, אני לא מדבר על הכסף, רק על השגעון!" מה עונים לאדם כזה?

אמרתי לו: "תבין. בגמרא כתוב, שלפני שהמשיח יבוא בן קם באביו ובת באמה וכלה בחמותה. זה, נתון.

אתם משפחה מסורתית, אז תחליט בעצמך מה עדיף: שהבן יאכל מצות של רבנים, או שיביא גויה הביתה!" נו, שוין: "אשתי אמרה לי מראש שאין עם מי לדבר". אמר וטרק את הטלפון...

כיצד מברכין

"ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים" (שמות כו, טו), ואמרו במדבר (שמות רבה לה, ב): לימד הקדוש ברוך הוא דרך ארץ לדורות. שאם יבקש אדם לבנות ביתו מאילן עושה פרות, אומר לו: ומה מלך מלכי המלכים שהכל שלו, כשאמר לעשות משכן אמר: לא תביא אלא מאילן שאינו עושה פרות, אתם על אחת כמה וכמה!

וכאן יש הוראה נצחית: גם כשאתה רוצה לבנות משכן לשכינה ולקדושה, להתקדש ולהתעלות, עליך לראות ולבחון שלא יהיה זה תוך גרימת נזק חלילה!

משה רבינו זכה למחזה הסנה. הוצע לו להיות גואלם של ישראל ומנחיל התורה. איזו התעלות, לרום המעלה. אבל אם יהא זה על ידי פגיעה עקיפה במעמדו של אהרן שהתנבא במצרים, אם יאפילו עליו וישימו בצל, אזי: "שלח נא ביד תשלח" (שמות ד, יג וברש"י). וסרב, עד שהבטיחו הקדוש ברוך הוא שאהרן ישמח בגדולתו, ונאות!

היה בבני ברק יהודי, איני רוצה להזכיר את שמו. היודע, יודע. נמוך היה, לא הגיע לכתפי. ספרו, איני יודע אם זה נכון, שיהודי ירושלמי ראהו לראשונה, שמח כל כך במצוה שנקרטה לידו. הרי זה דור של אוספי מצוות נדירות. את המצוות והשכיחות, תלמוד תורה וחסד, כבר שבענו. בקש לברך עליו בשם ומלכות ברכת "משנת הבריות", ואף לזכותו בענית אמן.

והרי הלכה מפורשת היא בשלח ערוך (אורח חיים ר, ד): כל דבר שמברך עליו, צריך לאחוז בימינו כשהוא מברך. וזו שאלה בגמרא (ברכות נא ע"א),

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

עוד יש לפרש ענין ויקחו לי תרומה שאחז"ל [תנחומא עקב יא] משה שיבר את הלוחות כדי לעשות ישראל כפנויה שזנתה, קשה טובא דאם היו הקידושין ע"י הלוחות בשעה שקיבלם בהר כדין שליח קבלה, מאי תועלת בשבירה כיון שכבר נתקדשו, ואם היה כשליח הולכה א"כ אפילו אם לא ישתברו הרי היה הנותן קודם אירוסין: ונראה מזה דעת המפרשים שהקידושין היה ע"י בית מצרים ובית הים, אלא שהיה בתנאי שקבלו את התורה וכיון שנשתברו הלוחות בטלו הקידושין עד שנתרצה להם הש"י ע"י בני המשכן, ופירשו בזה מ"ש אהרן להם בפ' כי תשא [לה, כד] למי זהב ואין הלשון מובן, ותו דהיה להם זהב הרבה מבית הים, כמו שמצינו בבנין המשכן שאמר מרים העם להביא, אמנם הענין הוא לפי שבית מצרים ובית הים כקידושין ע"ת, וכיון שחטאו הרי הקידושין בטלים ואין זהב שלהם, והיינו דאמר להם למי זהב אבל נגדית המשכן שחזרו הקידושין למקומם וקנו בית הים הרבו להביא, הרי

אוינזער נייין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע ❖ פעה"ק צפת ת"ו

פֿרשט תרומה • תשע"ט ◊ גליון 294

תלמוד תורה
בת עין
על סדרת הקדוש | כנסת אידיש
בעיה"ק צפת
רש"י ורמב"ם ורמב"ם מאוריטש בעל בת עין זי"ע

אינטרעסאנט

ארון הברית (א)

בפרשתינו "ועשית ארון עצי שטים". נביא מעט על קורותיו וגלגוליו של הארון.

בגלגל

בראש חודש ניסן (שנת ב"א תמט) כשהוקם המשכן הכניסוהו לקודש הקדשים, והלך עם ישראל בכל מסעותיהם. בי' ניסן (ב"א תפח) כשעברו ישראל את הירדן, הקימו את המשכן בגלגל ושיכנו שם את הארון.

בשילה

לאחר 14 שנות כיבוש וחילוק הארץ (ב"א תקב), הטמינו את המשכן שעשו במדבר, ובנו בנין אבנים בשילה וכיסוהו ביריעות ושם שוכן הארון.

בשבי הפלשתים

לאחר 369 שנה שעמד בשילה, באו הפלשתים למלחמה והוציאו את הארון, והפלשתים שבו את הארון ולקחוהו עמהם¹. את הארון לקחו לאשדוד והעמידוהו בבית האליל 'דגון'. למחרת מצאו את האליל נופל על הארץ וראשו וידיו נכרתו.

לאחר מכן העבירו את הארון לעיר 'עקרונ', וה' הכה את הפלשתים במגפה של חולי מעיים ומתו שבעים איש מחשוביהם, וחמשים אלף איש².

החזרת הארון

לאחר שבעה חדשים הבינו הפלשתים כי המגפה באה להם בגין ארון ה', ויתיעצו עם הכהנים והקוסמים והחליטו להחזיר את הארון לישראל. ולא לשלוח אותו ריקם אלא יצרפו להם עכברים וצורות מעיים עשויים זהב, כדי להראות מה בא אליהם בגלל שלקחו את הארון.

(1) באותו יום מת עלי הכהן כששמע שנשבה הארון, ונחרב משכן שילה. (2) על פי תרגום יונתן. רש"י הביא פירוש חז"ל: "שבעים איש שכל אחד היה שקול כחמשים אלף או חמשים אלף איש שכל אחד שקול כשבעים סנהדרין".

והתחזקתם

שכינה, רק אצלך

היה זה רגע של נפילה, בני ישראל רואים את הערב רב מחוללים סביב העגל, ה'זמרים' מקפצים על הבמה בתנועות של גוים ומרקידים את הקהל. לרגע היה נדמה להם כי הערב רב שמחים ומאשרים בחייהם - 'מאכן א לעבן', והם נסחפו אחריהם ורקדו והתהוללו עמם כשכורים.

אך כשיצד משה רבנו מן ההר חזרו לשפיותם, ומיד תפשו עד כמה אולי היה המעשה, האמנם אפשר להחליף תענוג אמתי של תורה ותפילה, בפחז והוללות חסרת תכן?! השיף להמיר הסתופכות בצלו של הרבי הגדול משה רבנו, ברקודים סביב 'תבנית שור אכל עשב'?!¹

אכן שבורים ורצוצים היו ישראל לאחר אותה נפילה, כמו שנאמר "ויתאבלו ולא שתו איש עדיו עליו", הם התבישו מעצמם בנפילה מבישה זו.

בנין המשפן היה תקון לחטא זה, וכשהגיעו לתקון אמר הקב"ה **דבר אל בני ישראל** - רק אל בני ישראל **ויקחו לי תרומה**, אך לערב רב לא היה שום חלק ונחלה במשפן, כי כל זמן שהיו נכנעים תחת הקדשה עדין נתן להם רשות להיות עם ישראל, אבל ברגע שהתפרץ פנימיותם הרע, נדחו מכלל ישראל אשר תוכם ופנימיותם קדוש וטהור.

ולבני ישראל נאמר **ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם**, כי בני ישראל אך אם נכשלו ח"ו, אין זה נובע מעצמיותם, אלא נסחפים ונגררים הם אחר היצר הרע, וברגע שייראו וידעו שיש פתח פתוח לתשובה, מיד ירצו בהתלהבות לחזור לחיק השכינה הקדושה, כמו שהוכיחו בעצמם בהתלהבות הגדולה לתרם לתרומת המשפן.

קורץ און שארף

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. זה שאני מקבל מהם תרומה, זה עצמו נחשב לכם כמתנה (כמו בקדושין שאם נתנה כסף לאדם חשוב נחשב כאילו היא קבלה), וַיִּקְחוּ מתנה זו לִי תְרוּמָה שאני מקבל מהם תרומה.

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ. מרומז כאן ג' דרגות נותני תרומה: לִי בגימטריא ארבעים - עין טובה, כָּל בגימטריא חמשים - עין בינונית, מֵאֵת כָּל ראשי תבות בגימטריא ששים - עין רעה.

וְעָשׂוּ אֹרֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמִתִּים וְחָצִי אֲרָכּוֹ וְאִמָּה וְחָצִי רָחְבּוֹ וְאִמָּה וְחָצִי קָמְתּוֹ. כל מדות הארון שבורות לרמז שאי אפשר לזכות לתורה אלא בלב נשבר. (מהר"ש מבעלזא)

וְהָיוּ הַפָּרָבִים פָּרָשִׁי כְּנָפִים לְמַעַלָּה סִכְכִּים בְּכַנְפֵיהֶם. הַפָּרָבִים שפניהם כתינוק רמז לתינוקות של בית רבן, סִכְכִּים בְּכַנְפֵיהֶם הם מגינים על כלל ישראל בתורתם.

(צרור המור)

בְּטַבַּעַת הָאֹרֹן יִהְיוּ הַבָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ. הבדים מרמזים על המצוות שהם יסוד התורה כולה, והם: אמונה ואהבה ויראה, שבהם נישא הארון הכולל את כל התורה. ובהם דוקא יש לאו של לֹא יִסְרוּ, כי הם מצוות תמידיות שצריך לקיימן בכל רגע.

וְשִׂמַּתְּ אֶת הַמִּנְּהָ נֹכַח הַשְּׁלֶחָן. הַמִּנְּהָ רומז לתלמידי חכמים הם יהיו נֹכַח הַשְּׁלֶחָן הם העשירים להשפיע להם שפע רוחני וגשמי, וְהַשְּׁלֶחָן יהיה נֹכַח הַמִּנְּהָ לתמוך בו.

(אמרי יוסף)

א טיפוע נעדר אנק

בפנים נגד היצר יהיה קשה כארזי וכלפי אחרים יהיה רך כזהב

בְּטַבַּעַת הָאֹרֹן יִהְיוּ הַבָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ. לְהִבִּין הַטֶּעַם לָמָּה דּוּקָא בְּבִדֵי הָאֹרֹן נִצְטוּ שְׁלֹא יִסְרוּ, כִּי הַבָּדִים יֵשׁ בָּהֶם רִמּוֹ גָּדוֹל לְעִבּוּדַת ה', שֶׁהַבָּדִים מְבַפְּנִים הֵם עֵץ אֲרָז, לְרִמּוֹ שֶׁבְּמִלְחַמַּת יִצְרוֹ שֶׁבְּתוֹךְ לְבוֹ שֶׁל אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת קָשֶׁה כְּאֲרִז וְעַז בְּנִמְר שֶׁהוּא חָצוּף וּמַעֲזִי לְהִלָּחֵם אִף עִם חַיּוֹת גְּדוֹלוֹת וְחִזְקוֹת מִמֶּנּוּ. אֲךָ כָּל זֶה רַק בְּתוֹךְ לְבוֹ, אֲבָל מִבְּחוּץ כָּלִפִּי אֲנָשִׁים אֲחֵרִים אֲמָרוּ חֲזוֹ"ל לְעוֹלָם יֵהָא אָדָם רֵךְ בְּקִנְיָה וְאֵל יֵהָא קָשֶׁה בְּאֲרִז, כְּמוֹ שֶׁהַבָּדִים

מִבְּחוּץ הָיוּ מְצִפִּים זָהָב טָהוֹר, שֶׁכִּידוּעַ הוּא רֵךְ בְּיוֹתֵר. וְלָכֵן נִצְטוּ לְבַל יִסְרוּ הַבָּדִים מִן הָאֲרֹן, כִּי כְּדֵי לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, עָלָיו לְזַכֵּר שֶׁבְּתוֹךְ לְבוֹ יֵהִי קָשֶׁה כְּאֲרִז בְּמִלְחַמַּת הַיִּצָּר ה', אֲךָ אֵל יִשְׁכַּח שֶׁכָּלִפִּי חוּץ צָרִיךְ לִהְיוֹת רֵךְ כְּזָהָב.

(אורח לחיים להרה"ק רבי אברהם חיים מזלאטשוב)

פניני בת עין

דבור משה לישראל כְּדֵי שִׁקְבַּע הָאֲמוּנָה בְּלִבָּם לְעוֹלָם

דָּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הִדְרֵךְ לְהַגִּיעַ לְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה בְּבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, הִיא עַל יְדֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁבִּדּוֹר, כְּשֶׁרוֹאִים כִּיצַד שָׂרָצוֹן יִרְאִיו עוֹשֶׂה ה', וְמָה שִׁיגְזֹר וַיֹּאמֶר הַצַּדִּיק יִתְקִים, נִצְמַד וְנִתְקַע בְּלִבּוֹ בַּחֲנִינַת אֲמוּנָה שְׁלֵמָה לְהֶאֱמִין בֵּה' וּבַעֲבָדָיו. אֲךָ זֶה אֲמוּנָה עַל יְדֵי רֵאִיָּה, שְׂאִין לָהּ קִיּוֹם חֲזָק. כְּדֵי שִׁקְבַּע הָאֲמוּנָה בְּלִבּ כִּיִּתֵּד הַתְּקוּעַ בְּחֻזֶּק שְׁלֹא תִמּוּט לְעוֹלָם, צָרִיךְ לְשִׁמּוּעַ מִהַצַּדִּיק דְּבוּרִים קְדוּשִׁים הַיּוֹצְאִים מִלֵּב הַצַּדִּיק וְנִכְנָסִים בְּלִבָּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּבְאֲזִינֵיהֶם. וְכֵן הִיָּה בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁבְּתַחֲלָה הָיָה לָהֶם בַּחֲנִינַת רֵאִיָּה, שָׂרָאוּ אֶת הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִּים וְהִיד הַחֻזָּקָה אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינָיו כָּל יִשְׂרָאֵל, אֲךָ כְּדֵי שִׁקְבַּע הָאֲמוּנָה בְּלִבָּם לְעוֹלָם אָמַר הַקָּב"ה לְמֹשֶׁה דָּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁדְּבוּרָיו הַקְּדוּשִׁים הַיּוֹצְאִים מִן הַלֵּב, יִכְנִיסוּ בְּלִבּ כָּל יִשְׂרָאֵל תִּקְףָה בַּחֲנִינַת אֲמוּנָה.

א שיין ווארט

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. יש לדקדק על לשון "ויקחו לי", הִיָּה לוֹ לְכַתּוּב 'וַיִּתְּנוּ לִי'. ויש לתרץ דהנה להקב"ה לא שייך נתינה כי הרי הכל שלו שנאמר "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם ה'". אבל חזו"ל הקשו סתירה בין הפסוקים, כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר "לִה' הָאֶרֶץ וּמִלּוּאָה", וְכַתּוּב אֶחָד אוֹמֵר "וְהָאֶרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם", וּמִתְרַצִּים לֹא קָשִׁיָּא כֹּאֵן קוּדֵם בְּרַכָּה - נֹאמַר לִה' הָאֶרֶץ וּמִלּוּאָה, וְכֹאֵן אַחֲרֵי בְרַכָּה - נֹאמַר וְהָאֶרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם. נִמְצָאֵת אוֹמֵר שֶׁהַצַּדִּיקִים שְׂמוּדִים לִה' עַל מְמוֹנָם וּמִקְיָימִים בָּהֶם רִצּוֹן ה', מְמוֹנָם נִיתֵן לָהֶם. מָה שְׂאִין כֵּן

לשם שמים, ואז 'לשמי' יושלם היחוד של שם
הוי"ה. (אמרי פנחס בשם הרבי ר' זושא מאניפולי)

מַעֲשֵׂה'לַעֲרֵךְ אֶת מְלִיצוֹת

הגאון בעל החידושי הרי"ם היה פעם אחת
בדייטשלאנד, נכנס שם לבית מדרש אחד ושמע
בעל דרשן אחד שהקשה על פירוש רש"י בפסוק
וְרָאָה וַעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אֵתָּה מֵרָאָה
בְּקָרְךָ, שנתקשה משה במעשה המנורה, והראה לו
הקב"ה מנורה של אש, והקשה למה היה צריך
להראות מנורה של אש, ולא הראה לו של מתכת.
ענה הבעל דרשן ואמר שהנתינה צריכה להיות של
אש - בהתלהבות. החידושי הרי"ם נתפעל מאוד
מהווארט הזה, וסיפר זאת לפני רבו הקדוש
מקאצק זי"ע, ושאל אותו: תורת אמת כזו, מהיכן
בא לפיו של בעל דרשן דייטש, השיבו הרבי
מקאצק זי"ע מחמת שבמקומם מהדרין ומחשבין
מאוד מצות הכנסת אורחים, משום זה נפל תורה
זו לפיו.

אמרו חז"ל: כל תלמיד חכם שאין תוכו כברו
[פנימיותו כחיצוניותו] אינו תלמיד חכם, ולמדו זאת
מהפסוק: **מִבֵּית וּמִחוּץ תִּצְפֹּנוּ זָהָב**, שמבפנים
צריך להיות כמו מבחוץ. פעם אחת היה אחד שהיה
נראה כאדם מכובד ותלמיד חכם, שהיה צריך
לחתן את בתו, הלך לרב העיר לבקש המלצה כדי
שיתמכו בו אנשים ויתנו לו כסף. הרב שהכירו היטב
וידע שרק מבחוץ הוא אדם מכובד אבל מתוכו כלי
ריק הוא, כתב לו המלצה והוסיף בסוף הוסיף את
המילים: 'אילו היה בימי אלישע לא היה השמן
נפסק'. האיש נהנה מאד מהמלצה זו, ויצא שמח
וטוב לב לדרכו לחזר בעיירות ולקבץ מעות.
כשהגיע לעיר אחת והראה את כתב ההמלצה
למרא דאתרא, התחיל הרב לשחוק, והסביר לבני
ביתו את כוונת אותו רק בעל ההמלצה, שכשבא
אלישע אל בית אלמנתו של עובדיה הנביא, ולא
היה לה אלא כלי קטן עם שמן, ועשה לה נס ומילא
ממנה הרבה כלים, כשאמר לה בנה שנגמרו
הכלים הריקים נפסק השמן. הרב רצה לרמוז
שאדם 'מכובד' זה אילו היה בימי אלישע היה עוד
כלי ריק ולא היה השמן נפסק...

רשעים אשר חושבים שכוחם ועוצם ידם עשה
להם את החיל, אין להם משלהם כלום. וזה מה
שאמר להם הקב"ה, קודם כל "ויקחו" שיהיו
קונים לעצמם את הכסף והזהב על ידי מעשיהם
הטובים, ואחר כך יוכלו לתת "לי תרומה"
משלהם. (תורת משה לרבנו החתם סופר)

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. איתא בתנא דבי אליהו "בשעה
שאמרו ישראל 'נעשה ונשמע' אמר להם הקב"ה
'ויקחו לי תרומה'". וצריך ביאור מה ענין זה לזה,
ואפשר לפרש דבגמרא דהמלאכים טענו להקב"ה
שיתן להם את התורה ולא לישראל, והסבירו שם
המפרשים שטענתם היתה מדין בר מצרא, דהיינו
שאם אדם רוצה למכור שדהו צריך למכור לשכנו
הקרוב אם רוצה לקנותו, ואמרו המלאכים
דמאחר שהתורה גנוזה בגנזי מרומים ראוי
להינתן ליושבי מרום שהם מצרינן לה ולא
להורידה לארץ. אולם קיימא לן שכאשר יש
למוכר הפסד לא שייך דינא דבר מצרא, ובזה היה
להשיב לטענתם של המלאכים, כי הם אין להם
כסף וזהב לתרום עבור משכן ה', מה שאין
ישראל אם יקבלו התורה יכולים לתרום, לכן
במקום פסידא לא שייך דינא דבר מצרא. לכן
כשאמרו ישראל נעשה ונשמע, והמלאכים טענו
טענת בר מצרא ענה להם הקב"ה "ויקחו לי
תרומה" שישראל יפרישו ממון לשמו ית',
ממילא יהיה פסידא למוכר אם יתן התורה
למלאכים.

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה. כתב רש"י: 'לי לשמי'. אפשר
לפרש כוונת רש"י, דהוקשה לו למה לא כתב
'ויתנו לי תרומה', לכן בא לתרץ דהנה כתוב
בספרי המקובלים דבעת נתינת צדקה נעשה יחוד
של שם ה', שהמטבע של צדקה הוא כנגד אות י',
כף ידו של הנותן (שבו חמש אצבעות) הוא כנגד אות
ה' ראשונה, זרועו של הנותן שהוא מושיטו אל
העני הוא כנגד אות ו', וכף ידו של העני המקבל
הוא כנגד אות ה' אחרונה. והנה בודאי שהיחוד
נעשה על ידי שעושים המעשה לשם שמים, ומצד
הנותן יותר פשוט לעשותו לשם שמים כי בכוונתו
לקיים המצוה, אבל כדי שיושלם היחוד צריך
שגם כוונת המקבל יהיה לשם שמים. לכן אמר
הכתוב "ויקחו לי תרומה", ומבאר רש"י שלכך
נאמר על הלוקח "ויקחו", כי גם הוא צריך לקבל

כלי המקדש

אודות הכלים הטמונים ב'עין כחל' שליד צפת

לרגל הכנסתנו לפרשיות המשכן וכליו, לקטנו אודות כלי המקדש שנגנזו בזמן חרבן בית ראשון, וחלקם נטמנו סמוך ונראה לצפת.

סמוך לצפת נמצאת העיר עכברא שהיה בה ישוב יהודי קדום עוד מימי בית שני. הוא נזכר על ידי יוסף בן גוריון (ספר מלחמות היהודים ח"ב כ, ו) כאחד המקומות שבצרו בימי מלחמות הרומאים, בתקופת חרבן בית שני.

כמו כן נזכר בגמרא (ב"מ פד, ב) ¹שבני עכברא לא נתנו לקחת את רבי אלעזר ברבי שמעון לקבורה.² סמוך לעיר ישנו מעין הנקרא 'עין כחל', ולידו נמצא מצוק גבוה מאד העומד שם כחומה בצורה. באותו מקום ישנה מסרת ששם נטמנו חלק מכלי בית המקדש.

וכן כותב רבי דוד דבית הלל³ באגרת מסעותיו: "במרחק שתי שעות לפני שאתה מגיע (-מטבריא) לצפת נמצא עין אל כחל, מעין שממיו מציגים. סמוך לו הר גבוה מאד שהוא זקוף כחומה מרגליו ועד ראשו לצד עין אל כחל. מסרת העם שבהר זה גנוזים מקצת מכלי הקדש של הבית השני".⁴

ומוסיף וכותב: "ומסרת זו יש לה יסוד בספרים קדמונים", כפי שנביא להלן.

גם רבי חיים הלוי הורוביץ בספרו 'חבת ירושלים' (מאמר גולת עליית, אות מט) מספר על זה: "לדרום צפת סמוך לעכברא בדרך שהולכים מצפת לטבריא, יש בקעה גדולה ועמוקה מאד, ולמטה מעין מים

1 כמספר שם בגמרא שגופו היה מנח לפחות 18 שנה בעלית ביתו, שהיה סמוך לעכברא, וכשבאו לקחתו כדי לקברו סמוך לאביו רשב"י, לא הניחו בני עכברא לקחתו, כי כל אותן שנים לא נכנסה חיה רעה לעירם. בערב יום הכפורים (בשעה שכלם היו עסוקים) לקחוהו בני ביריה וקברוהו במרון.

2 עוד נזכר בעבודה זרה (ל, א): "רבי ינאי היה בי עכברוי". וגירושלמי (עירובין פ"ח ה"ד) [שם משמע שזה היה מקומו של רבי ינאי ושם היה בית מדרשו].

טובים ונקרא עין כחל ועוברים דרך עליו, ויש שם כמח בתיים, ושם נגד מזרח יש הר זקוף וגבוה מאד, ולמעלה בראשו חצוב מעט בעבי ההר כדמות שער, ו(הוא) סתום, ואומרים שבזה ההר נגנזו כלי בית המקדש".

אף הוא מסיים ואומר: "והלא המה בכתובים ב'מסכת כלים של בית המקדש'".

'מסכת כלים של בית המקדש' היא ברייתא קדומה שנדפסה בהקדמת ספר 'עמק המלך' (פרק יא)⁵, וכן הוא כותב שם: "אלו המשניות כתבו חמשה צדיקים גדולים, והם שמור הלוי וחזקיה וצדקיה וחגי הנביא וזכריה בן עדי הנביא, והם גנזו הכלים של בית המקדש ועשר האצרות שהיו בירושלים, ולא יתגלו עד יום בא משיח בן דוד במהרה בימינו, אמן וכן יהי רצון".

הצוקים שליד עכברא שם לפי המסורה נטמנו חלק מאוצרות בית המקדש

במסכת זו מפרט את כל אוצרות בית המקדש ומקום גניזתן. וכתב שם (משנה י): "ואלו הן משקלי הפסח הגנוזים בעין כחל על ידי ברוך וצדקיה, כפרי פסח ק"ך רבוא, ושל פסח טוב ק"ס רבוא, כלים של נחשת, סירים של נחשת טוב מאתים רבוא, ושל ברזל ק"י רבוא. ושפתים שאין להם מצוקים, ומצוקים של נחשת, סביבות שער הנחשת, כרובים שאין להם משקל, פיזרים של נחשת שאין להם משקל, מחבת זהב טוב שלשת אלפים, ושלחנות של זהב טוב מתחת העץ החיים העומד בגן הקדש שבעים, שהיו עליהם לחם הפנים אין ערך לדמיהו, שקמים של זהב שכל מיני מעדנים תלויים בהם והן של זהב מזקק שזקק דוד המלך עליו השלום, כל אלו גנוזים צדקיה".

3 הוא מצאצאי רבי הלל דרשן מחבר ספר 'בית הלל' על השלחן ערוך. בשנת תקע"ה לערך יצא מוילנא לארץ ישראל והתישב בצפת שם הצטרף לכולל הפרושים של תלמידי הגאון מוילנא.

4 לפי השמות שנזכרו להלן מ'מסכת כלים של בית המקדש' יש משמעות שמדבר בכלים שנגנזו בשלהי תקופת בית ראשון ולא של בית שני.

5 ומשם העתיקו רבי אברהם בן הגר"א בספר 'רב פעלים'.

ליקוטים נפלאים פרשת תרומה

לא ניתנות בפעם ראשונה, על דבר שבצדקה יוצרך כמה פעמים לתבוע.
(גן יוסף בשם מלאכת מחשבת)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

בנוהג שבעולם, אדם מוכר חפץ בתוך ביתו, הוא עצב עליו, ואילו הקב"ה נתן תורה לישראל – ושמח.
בנוהג שבעולם, אדם קונה לו חפץ והוא דואג עליו לשמרו, אבל התורה היא ששומרת את בעליה, שנאמר: "בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך" (משלי ו, כב).
בנוהג שבעולם, אדם קונה חפץ מן השוק – שמא יכול לקנות גם את בעליו עמו? אבל הקב"ה נתן תורה לישראל, ואמר להם: כביכול, 'לי' ואותי אתם לוקחים. זהו: "ויקחו לי תרומה".
(מדרש רבה)

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (כה, ב)

הטעם שהדגישה התורה את נדיבות הלב, כי דרך האדם כשמתעורר ליבו לתת צדקה הוא נודב בלבו לתת הרבה, אך בשעת מעשה הוא מצמצם מנדבתו, לזה אמרה התורה עיקר התרומה היא לפי נדיבות הלב. (ואף על פי שאין האדם יודע מחשבות לבו של הזולת, מכל מקום כלפי שמיא גליא).
(מרגלית יקרה)

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו

תקחו את תרומתי" (כה, ב)

הסביר זאת הגאון מווילנא ז"ל: הקב"ה אמר למשה "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו", ומה היה המוודד לראות את הנדבה מגיעה באמת מנדבת לבו? לכן ממשיך הפסוק ואומר: "תקחו את תרומתי" – אותו בן אדם שרוצה באמת לתרום, ירוץ ויפנה בעצמו ויאמר: "תקחו את תרומתי!".
(פנינים)

"ועשו ארון עצי שטים" (כה, י)

שואל רבינו האור החיים הקדוש שלכאורה הלשון קשה ששינה כאן הכתוב את הלשון, שבכל הכלים כתיב לשון יחיד, ועשית שולחן, ועשית מנורת זהב, ואת המשכן תעשה, ועשית את המזבח, ורק בעשיית הארון אמר הכתוב לשון רבים 'ועשו'? ומתוך רבינו הקדוש, שרמז בזה הכתוב, שאין גופה של תורה יכול להתקיים אלא בכללות כל ישראל, ואין מציאות בעולם שיוכל אדם אחד לעשות את כל עיקרי התורה, כגון אם הוא כהן אינו מקיים נתינת כ"ד מתנות כהונה ופדיון בכור, ואם הוא ישראל הרי אינו יכול לקיים מצוות עשה שבהקרבת הקרבנות ודיניהם אשר רבו מצוות עשה שבהם, אלא

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" (כה, ב)

כותב בעל הטורים: שלוש תרומות נאמרו כאן.
עין יפה - אחד מארבעים והיא נרמזת במילה "לי" = בגימטריא 40.
עין בינונית - אחד מחמישים והיא נרמזת במילה "כל" = בגימטריא 50.
ועין רעה - אחד משישים הנרמזת בראשי תיבות של המילים "מ'את כ'ל" = בגימטריא 60.

"ויקחו לי תרומה..." (כה, ב)

אמרה התורה בלשון לקיחה, לרמז שהנותן צריך להרגיש עצמו בשעת הנתינה כמו המקבל בשעת הלקיחה.
יש מחכמי המוסר שאומרים על תפילה: "טוב מעט בכוונה מהרבה שלא בכוונה", אולם בצדקה, הרבה שלא בכוונה הוא גם כן עניין חשוב מאוד. בצדקה העיקר הוא מידת העזרה וההצלה שאני מושיט לעני. שהרי בין אם התכוונתי ובין אם לא – העני את הצדקה קיבל וממנה התפרנס.
(בעל התניא)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

"לי – לשמי" (רש"י).
אומר הרה"ק מקוצק "האי עלמא כבי הילולא דמיא" בהכנות לקראת חתונה, מזמינים אורחים, מכינים אוכל והכל מסודר, הזמרים והתופים... אבל אם ח"ו החסיר החתן את המילה "לי" בתוך המילים 'הרי את מקודשת לי', לא היתה שווה כל החתונה, והנישואין לא תקפים. כך גם אם באת לעולם ולא כיוונת "לי" – לשמי, הפסדת את כל העולם.
(דברי מאיר)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

הה"ד "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזובו".
התורה היא כמקח וממכר, סוחר אינו מזניח את עסקיו, גם בשעה שאינו מצליח במסחרו.
גם תורה היא כמקח, ואף בשעה שאינו מצליח בלימודו לא יעזבנה, אחרת לא יהיה לו קיום כלל.
אשר קדשנו במצוותיו וציונו 'לעסוק' בדברי תורה.

"ויקחו לי תרומה"

(כה, ב)

שלוש פעמים כתוב תרומה, ויקחו לי תרומה, תקחו את תרומתי, וזאת התרומה אשר תקחו מאיתם. לפי שתרומות

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים

פרשת תרומה

על זה הדרך נאמר כאן: "עץ חיים היא למחזיקים בה" שהתורה היא היא המחזיקה את בעלי הממון.

"ופניהם איש אל אחיו..." (כה, כ)

עשרת הדברות כתובים על שני לוחות אבנים, מחציתם מזה - מצוות שבין אדם למקום, ומחציתם מזה - מצוות שבין אדם לחברו, ואמרה התורה "ופניהם איש אל אחיו", מכוונים זה לזה, אי אפשר לקיים מצוות שבין אדם למקום אלא עם המצוות שבין אדם לחברו, וכן להיפך. (מלבי"ם)

"ופניהם איש אל אחיו" (כה, כ)

וכתוב אחר (בספר מלכים) אומר "ופניהם אל הבית". למדו מכך חז"ל (בבא בתרא צט:): "כאן בעושיין רצונו של מקום וכאן באין עושיין רצונו של מקום". היינו, כשפונים איש אל אחיו ודואגים לחבר - זהו רצונו של מקום, אך אם פניהם אל הבית, ודואג רק לביתו, אין זה עושה רצונו של מקום.

"ועשית מנרת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה" (כה, לא)

אומר רש"י הקדוש: "לפי שהיה משה מתקשה בה, אמר לו הקב"ה: 'השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה'. לך לא נכתבה 'תעשה'".

ר' ישראל ממודז'ין היה אומר: "אפשר ללמוד מזה עצה תמידית לכל אדם מישראל - שכל דבר שאתה מתקשה בו אין לך אלא להשליך ידך על הקב"ה - 'והוא יכלכלך' - הדבר יעשה מאליו.

"והקמת את המשכן כמראה אשר הראית בהר" (כו, ל)

הנה על בריח התיכון פירש התרגום יונתן שהבריה היה מתגלגל כנחש, ויש לומר שזה נרמז כאן "אשר הראית בהר" שהקב"ה הראה מופת המטה שנהפך לנחש, כן יקימו את המשכן. (ראשי בשמים)

"כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו" (כה, לא)

יש אנשים שאינם הגונים שבכדי להסביר ענין בתורה מביאים ראיות או שמסתייעים בספרי הגויים והכופרים שאינם יהודיים, לפיכך אמרה תורה כי אפילו הציצים והפרחים בתורה המסתמלים ע"י המנורה יהיו גם הם מהתורה גופא ולא ממקור זר, וזהו "ממנה יהיו". (תורת משה)

א גוט שבת

שבכללות כל ישראל יתקיימו כללות עיקרי התורה. ולכן אמרה התורה בארון שבו היו הלוחות דווקא לשון רבים, אבל בשאר פרטי הארון אמר לשון יחיד, כי לתקן כלי התורה, שהם לומדיה ועמליה והכנותיה יכולים להתקיים מאדם אחד.

"מבית ומחוץ תצפנו" (כה, יא)

דרשו חז"ל (יומא עב) כל תלמיד חכם צריך שיהיה תוכו כבדו. בגמרא (ברכות כח) סיפרו חז"ל שרבן גמליאל הכריז: כל תלמיד שאין תוכו כבדו לא ייכנס לביהמ"ד, ביום שהעבירו את ר"ג מנשיאותו ומינו את רבי אלעזר בן עזריה לנשיא, סילקו את שומר הפתח ובאותו היום נתווספו שבע-מאות ספסלים בבית המדרש.

שואל הרה"ק רבי יואל מסאטמר: איך ידע השומר מי מהבאים "תוכו כבדו" ומי לא? ולמה הגמרא מסיימת שהתרבו ה'ספסלים' בבית המדרש, מה העיקר, הספסלים או התלמידים? והוא מתרץ בחריפות: השומר שעמד בפתח הודיע לכל מבקש שרצה ללמוד תורה, שכל המקומות תפוסים כבר, חייבים לעמוד או לשבת על הרצפה. ממילא רק מי שרצה באמת ללמוד, נכנס. לאחר שהוסר השומר מפתח בית המדרש ונכנסו מאות תלמידים שאין תוכם כבר, נאלצו להזמין מאות ספסלים חדשים כיון שהללו לא הסכימו ללמוד ללא מקום ישיבה נח. (שולחן מלכים)

"בטבעות הארץ יהיו הבדים לא יסרו ממנו" (כה, טו)

מה הטעם שנשתנה דינם של בדי הארון מבדי השלחן והמזבח ששם היו קבועים רק בעת מסעם, ואילו כאן היו קבועים תמיד? מתרצים המפרשים (האלשי"ך, המשך חכמה והחפץ חיים) שהגמרא (סוטה לה) אומרת שהארון היה נושא את נושאו, וכל מה שנצטוו 'בכתף ישאו' היה רק בכדי להראות שיש מצווה לסייע ולהחזיק את הלומדי תורה, שהרי הארון מרמז על כתר תורה, וכשמסייע ומחזיק את התורה, נדמה לו שהוא נושא את הארון - את לומדי התורה. אבל באמת "הארון נושא את נושאו".

ולכן, היו הבדים קבועים בארון להראות לזכרון עולם שתלמיד החכמים הם הם המחזיקים את בעלי המשא ומתן. ועוד, שאף בעת שאין התלמיד חכם נצרך לסיועו של הנותן, כיוון שנתן לו בעת שנצרך, ממשיך הנותן לקבל בזכותו של התלמיד חכם גם הלאה.

ובזה מבאר החפץ חיים שם, את לשון הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה", ולמה לא כתוב "למחזיקים אותה"? אלא, יבואר עפ"י משל, שאב ובנו הקט עוברים בדרכם וחוצים נהר שוטף ושוצף, אומר הבן לאביו: תחזק אותי חזק שלא אפול למים! עונה לו אביו: אני מרים אותך, רק תזהר להחזיק בי חזק! הנסמך תמיד מחזיק בסומך, ואילו הסומך מחזיק את הנסמך.

סיפורים נפלאים פרשת תרומה

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

קם מכסאו, אף הוא נסער עד מאד, הגבאי חשב, שהרבי יצוה עליו לתפוס את העני ולקחת ממנו את כל הכסף שנתן לו, מה גדלה פליאתו כאשר שמע שהרבי משמיע אנחת רוחה ואומר: "אה, איזו שמחה! איזו שמחה גרמת לי בדברך, ברוך השם, שהעני הזה אינו חגר"... לאחר דקות נוספות נכנס הגבאי בשנית, ובפיו הודעה נוספת, העני גם אינו אלמן "ראיתי את אשתו בחוץ", ושוב מביע הרבי את שמחתו העצומה על כך! כך נראים גדולי ישראל, החפצים בטובת בניו של הקדוש ברוך הוא.

"מאת כל איש" (כה, ב)

כתב ה'משך חכמה' איש ולא אשה. 'מאת כל איש', ולא מאת כל אשה, שהרי בגמרא אמרו כי אסור לגבאי צדקה לקחת מאשה נשואה צדקה מרובה, כיון שאין הממון שלה (בבא קמא קיט). נמצא כי הותר לקחת לתרומת המשכן מאת כל איש אך לא מאת כל אשה, אלא מאשה גדולה אשר אינה נשואה, עכ"ד. כשחלה רבי שלמה ממאהילוב, מוותיקי תלמידי רבינו הגר"א, והיה צריך לנסוע לצרכי ריפוי, נסע עמו אחד מתלמידיו לשרתו בדרך. בדרכו קיבץ עבורו נדבות לצורך הוצאות רפואתו ונסיעתו. באמצע הדרך לנו במלון דרכים, ובעל הבית לא שהה באכסניא. בבוקר, לאחר שהרחיקו מן המקום כמה פרסאות, שאל רבי שלמה את תלמידו, מה זאת שלא ראינו את בעל הבית במלון, ולא בא לשאול בשלומנו, השיבו התלמיד, כי בעל הבית נסע מן המקום, המשיך רבי שלמה ושאל, שמא קיבלת נדבה מבעלת הבית. כשענה לו בחיוב, נחרד מאוד, ומיד ציווה לבעל העגלה לעצור ולשוב על עקבותיו למלון, כדי להשיב כסף הנדבה אל האשה. והסביר רבי שלמה מפני שאמרו חז"ל (שלהי בבא קמא) 'לוקחין מהן (מן הנשים) דבר מועט, אבל לא דבר מרובה', ומי יודע אם אצל בעל המלון סכום זה נחשב ל'מועט' או ל'מרובה'. וחייבין להחזיר את הכסף. (עליות אליהו)

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כה, ח)

אין לשנות את היעוד המקודש של הבית או של האדם, ובביאור דרך משל. בית מגורים גדול נבנה בתכנון מדויק למען המטרה שהועידו לו. בכל קומה של הבנין נבנו כמה דירות ובהן חדרים מרווחים המותאמים לצרכי המשפחה שתדור שם, חדרי שינה, מטבח, ארונות קיר, וכן שכלולים נוספים הותקנו בדירות, כדי ליצור תנאים מושלמים לכל מי שעתיד לגור שם. והנה, ביום מן הימים, לאחר שהבנין כבר עמד על תילו, הוחלט לשנות את יעודו. במקום לאכלס את הדירות במשפחות למגורי קבע, הפכו את המקום לבית חולים. מובן מאליו, שהיה צורך לערוך שינויים רבים במבנה כדי שיוכל לשרת את היעד החדש. הדירות שבכל קומה אוחדו ונעשו לדירה אחת גדולה. חלק מן המטבחים בוטל, ובמקומם נבנו חדרי חולים, חדרי רופאים, חדרי ניתוח ועוד. אולם במשך השנים נוכחו לדעת כי למרות המאמצים

איתא במדרש (ויקרא רבה ל, יג) ויקחו תרומה אינו אומר אלא "ויקחו לי תרומה", אותי אתם לוקחים. וצריך ביאור, מה הכוונה שלוקחים את הקב"ה. ויש לבאר, בהקדם פירוש של הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג ז"ע עה"פ (ויקרא יט) "ואהבת לרעך כמוך אני ד'". וביאר עם עובדא דהוה בשני חברים נאמנים מימי נעוריהם, שבהגיעם לפרק נישואיהם נפרדו מהדדי ונקבע מקום מגוריהם בעיירות הרחוקות זו מזו. ויהי היום, ואחד מהן נחשד על שוא שגנב כלי זהב מבית המלוכה, ונחרץ דינו לתליה בפני אנשי העיר. ואתרמי מילתא שעבר אז ידיו מנוער, וכראותו שעוד מעט וחבירו איננו, קפץ לפני השופטים והשוטרים, וצעק בכל כוחו, לא תהרגוהו כי נקי הוא מכל פשע, אנכי הגנב ואותי תתלו. והחלו השוטרים להתיר את הנידון מכבליו ולקשור החבל על צוואר השני, אך מיד הכיר עמיתו שאין זה כי אם חבירו מנוער, וידע כי חף הוא מכל אשמה ורק מוסר את נפשו להצילו. ולזה עמד הוא וצעק, לא כן, אלא אנכי הגנב, ולי משפט מות. אולם גם חבירו לא הרפה וצעק כי הוא האשם בדבר, וכה נתווכחו זה עם זה זמן רב. והשופטים המה ראו כן תמהו ולא ידעו מה להכריע בנידון מוזר הלז, והביאו את שניהם בפני המלך, למען ירא וישפוט הוא כדת מה לעשות, ושאל להם המלך מה זה ועל מה זה, ואמרו לו דברים כהווייתן, כי חברים נאמנים הם מאז, ואי אפשר לאחד לראות ברעה אשר ימצא את חבירו על לא דבר. נענה ואמר להם המלך, בטוח אני כי שניכם נקיים מכל עוון, ומשתומם אני על עוצם האהבה השרויה ביניכם אשר לא ראיתי כזאת מעולם. ובקשתי אחת היא, שתואילו נא בטובכם להכניס גם אותי באהבתכם העזה והנאמנה, כי גם אנכי חפץ בקרבות וריעות כזו. ופירש הרבי ר' שמעלקא שזה שאמר הכתוב, "ואהבת לרעך כמוך", שתאהוב את חבירך באהבה עזה ממש כמוך, וכאשר יראה הקב"ה את אהבתכם העצומה, יענה ויאמר, אני ד', הנה אני פה עמכם, ואנא תכניסו גם אותי כביכול באהבתכם.

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

האדמו"ר מסאטמר זצ"ל בעצמו היה ידוע כאחד ממחלקי הצדקה הגדולים בדורו, וכל הכספים שהגיעו אל שולחנו חולקו עוד באותו היום לעניים ולנצרכים. פעם הגיע אליו עני, שהתלונן על מצוקותיו הגדולות, ובקש את סיועו של הרבי. הוא ספר בבכי על כך שהתאלמן מאשתו ונותר לבדו עם מספר יתומים. עוד ספר, כי רגלו האחת קטועה ופשט את ידו כדי לקבל צדקה מהרבי. הרבי נתן לו כמו לכולם, סכום כסף גדול. לאחר מספר דקות נכנס המשמש בקודש אל הרבי, וכולו סוער ורוגש. מה קרה, שאל הרבי. העני שהיה זה עתה בחדר והציג את עצמו כמי שנקטעה רגלו, אינו חגר בכלל... ראיתיו יוצא מן החדר והולך על שתי רגליו כאחד האדם... ספר הגבאי. והרבי רק שמע את הדברים

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת תרומה

"ועשית עליו זר זהב סביב" (כה, יא)

שלושה זרים הן, של מזבח ושל ארון ושל שלחן... של ארון עדין מונח הוא, כל הרוצה ליקח - יבוא ויקח (יומא עב ע"ב)
בספר "לולי תורתך" מובאת עובדה מאלפת שסיפר הרב שך זצ"ל, מה המשמעות של "כל הרוצה ליקח, יבוא ויקח", איך בא לידי בטוי הרצון הזה. וכך היה מעשה: בצעירותי-כך אמר-שוחח עמי זקן אחד אודות אחד מגדולי הרבנים בדור, פוסק נודע לתהלה, ואמר: יחדיו למדנו בצעירותנו בישיבתו של הגאון רבי הירש שלעז זצ"ל בעיר קראסון שבפלך קיוב. ושם עמנו נער אחד שנפשו חשקה בתורה, אבל מוחו אטום היה ותפיסתו איטית להחריד, והיה מייגע את כל בני הישיבה ומבקש שיבינוהו פשט בכל סוגיא, בכל שאלה ובכל תשובה, עד שכולם נלאו ממנו. רק אני רחמתי עליו, והשבתי לשאלותיו. סבל טרחתי היה ללא נשוא, משום שכאשר הבינוהו שורה אחת היה מבקש להבינו את השורה הבאה, ולא הניח לי ללמד. פקעה סבלנותי, ובקשתי שיניחני לנפשי. הלך ממני בפחי נפש, וכליתי יסרוני. הבטתי לראות מה יעשה ואל מי יגש. מסתבר שכלם כבר דחוהו לפני. ראיתי יושב בפינת בית המדרש, כפוף על ספר אחד. לא יכולתי להתאפק, וקרבתי בלאט לראות מה הוא לומד. ראיתי רוכן על הסדור הפתוח בברכת "אהבה רבה", ושמעתי מתייפח בבקשת "ותן בלבנו להבין". הבנתי שמבקש הוא רחמים שלא יצטרך עוד לבריות, וה' יפקח עיניו במאור תורתו. נכמרו עליו רחמי והושבתי לצדי, שישאל ככל חפצו. וסיים אותו זקן: "זוהו הוא אותו רב גאון שפוסק הלכות - איפה הוא ואיפה אני..."

"ועשית שנים רובים זהב" (כה, טז)

נוראה היתה העניות בפולין, ונערים רבים הוצרכו לסייע בפרנסת משפחותיהם ולצאת בגיל צעיר לשוק החיים. ומעשה היה בנער צעיר, שקינא בחבריו השולחים ידם במסחר ומתפארים ברווחיהם, ביקש לחקותם. אביו, שהיה סוחר, הניא את בנו ממחשבתו, ודרש שישב וילמד בבית המדרש, מששמע שהחפץ חיים זצ"ל הגיע לעירם, לודז', עלה לאכסנייתו עם בנו, וביקש שהגאון הקדוש יורהו להתמיד בלמודו, הן השוק מלא מדוחים, אווירת הרחוב מורעלת ובחור עלול להתקלקל בנקל. "ומה אומר הבן?" שאל החפץ חיים. ענה הבן: "רואה אני את קשיי הפרנסה וחפץ לעזור בכלכלת הבית. הן רואה אני שאבי לא התקלקל בשוק ובמסחר. מדוע חושש הוא שאני אתקלקל", נענה החפץ חיים ואמר: "שמע בני, חז"ל אמרו על בת היענה שאכזרית היא, ויש להבין, מה אכזריותה? אלא שקיבתה של בת היענה חזקה ונוקשה, והיא אוכלת ומעכלת אף גרוטאות וזכוכיות. סבורה היא שגם ילדיה כן, ונותנת להם שברי זכוכית ומתכות, והם פוצעים את גרונם ואת קיבתם ומתים. כיוצא בכך, דידן, אביך מבוגר ומיושב, ואווירת השוק אינה משפיעה עליו לרעה, אבל אתה, שוב לבית המדרש..."
(בישישים חכמה)

הגדולים שנעשו כדי לשנות את אופי המבנה, בית החולים רחוק עדיין מלמלא את יעודו החדש בשלמות. העובדה שמלכתחילה נבנה הבניין כבית מגורים, עמדה למכשול בדרך להפיכתו לבית חולים. הנמשל מסביר באופן זה את דרך חייו של האדם: העולם כולו נברא על פי התורה כדי לאפשר לבני האדם לחיות חיי תורה. מסיבה זו ניתנו לאדם כל תכונותיו. כל עוד שהאדם חי על פי התורה, נפשו, גופו וכל מאוייו ותשוקותיו הפנימיים, שנוצרו וניבנו על פי הנחיות התורה, ימצאו את סיפוקם המלא. כשם שבנין מגורים נבנה על פי הנתונים שהדיירים דורשים, כך בנינו של האדם נבנה מלכתחילה על פי ההנחיות של התורה הקדושה. כל מי שיתחכם וימצא תחליפים שונים לחיי תורה על ידי תרבויות חדשות ו"תורות" שונות ומשונות, ימצא את עצמו מבולבל וחסר שביעות רצון, שהרי הבנין, שהוא האדם, כבר בנוי ומאוויי הגוף והנפש כבר הותקנו בו. שינוי אורח החיים דומה לאיכלוס בית חולים בתוך בנין מגורים. לעולם, ההתאמה לא תהיה מושלמת ומשביעת רצון. לעומת זאת, ככל שנדקדק במצוות ונקפיד על קלה כבחמורה, נזכה לחיים טובים ומאושרים, שהרי לשם כך נבראנו וכך אנו בנויים בגופנו ובנפשנו.

(רבי ירוחם לייבוויץ ממיר זצ"ל)

"ושכנתי בתוכם" (כה, ח)

בגלות המרה אנו חוששים שנאבד את מדרגת "ושכנתי בתוכם", ובדרך משל לעניי בגד נאה. לימים נזקק אותו עני למעות והוצרך למשכן את הבגד. שהה הבגד אצל המלוה והעני לא הזדרז לפדותו. כאשר ראה המלוה שאין הלווה בא לפדות את הלבוש, הוא החליט לשלחו לחייט אומן, כדי שיתקן את הבגד ויתאימו למידתו. כאשר נודע הדבר לעני, הוא התאמץ להשיג מעות ומיד הוא הגיע למלוה לפדות את הלבוש. שאלו המלוה, מדוע כה התאמצת והזדרזת לפדות את המשכון, לאחר שהוא מונח אצלי כבר זמן כה רב, מבלי שמיירת לפדותו, השיב לו הלווה, המלבוש שהפקדתי אצלך כמשכון, מתוקן ומדוד הוא לפי מידתי. כל זמן שהוא עדיין מתוקן במידה זו, הייתי סמוך ובטוח שבבוא היום אוכל לפדותו וללובשו. אולם כעת, לאחר שעמדת להתאימו למידותיך ולקלקל את מידתו הקודמת, ידעתי שאם לא אפדנו מיד, שוב לא תהיה לי תקוה לפדותו והוא לא יחזור אלי לעולמים. הנמשל הוא, ד' יתברך הכין את ישראל כדי שיהיו ראויים למדרגת "ושכנתי בתוכם". אף בהיות ישראל בגלות, למרות מעשייהם הרעים שגרמו להם לגלות מארצם, הם קיבלו הבטחה שהשכינה תשוב ותשכון בתוכם בעת שיבוא לציון גואל. אולם בראותנו את אורך גלותנו ויותר מכך, כאשר אנו רואים שמפאת הגלות עצמה אנו יורדים ברוחניות, עד שקיים חשש שחלילה לא נהיה ראויים להשראת השכינה, בשעה זו מחוייבים אנו לזעוק לד' שישב במהרה וירחמנו, פן לא נהיה ראויים ח"ו לשוב לתפארתנו כבתחילה. והם הם דברי הפסוק, "השיבנו ד' אליך" (איכה ה כא) כל עוד אנו ראויים לתשובה - "ונשובה".

(אהל יעקב)

גליון 347
שנה ח' תשע"טסיפורי
צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחה קליטת על ואשיר לשריגמש בתמונה

סיפורי חז"ל

ועשית שולחן

על שולחן הפנים יפרשו בגד תכלת, על כל כלים העומדים בהיכל היו פורשים בגד תכלת, מפני שהשכינה שורה שם דוגמת מקום שכינתו של מעלה הדומה לתכלת. באיזה צד היו עושין? היו נותנים על גופו של שולחן בגד תכלת, להבדיל בינו ובין כליו, ואחר כך נותנים כליו עליו. הקערות אלו דפוסים שהיו עושים את לחם הפנים ואופין אותו בתנור בדפוס, וכשהיו מוציאים מן התנור היו מחזירים אותו לדפוס שלא ישבר הלחם. שלושה דפוסים היו שם. אחד לתנור, אחד לבצק, ואחד שהוא רודה, נותנם לדפוס כדי שלא יקלקלו את הלחם. את הכפות, אלו בויכי לבונה שהיו נותנים על גבי המערכות, באיזה צד מסדרים לחם הפנים? נותן שש חלות לסדר זה ושש חלות לסדר זה, באיזה צד מסדרים את הבזיכים? נותן בויך אחד על גבי סדר זה ובויך אחד על גבי סדר זה, ולחם התמיד עליו יהיה. ואף בשעת מסעות היה עליו לחם. ופרשו עליהם בגד תולעת שני על הכלים ועל הלחם, ואחר כך היו מכסים השולחן וכל הכלים אשר עליו בכיסוי עור תחש, והיו משימים בדיו לישא אותו בהם.

(במד"ר ד' טו)

פרשת השבוע

איש אשר ידבנו לבו כדי לזכות במצווה זו את הרבים.

ועשית מנורת זהב טהור

(כ"ה-ל"א)

מסופר: כאשר ביקר הרה"ק רבי שאול רבי ידידיה ממדוויץ זיע"א בפעם הראשונה בארץ ישראל, נתקבל לראיון אצל הנציב העליון סיר הרברט סמואל, הנציב ביקש ממנו שישתדל לעשות שלום ואחדות בין המפלגות החרדיות השונות שבישוב, אמר לו הרבי, מובא במדרש רבה (במדבר פרשה טו י) כשאמר לו הקב"ה למשה "ועשית מנורת זהב טהור" אמר ליה: ריבונו של עולם כיצד נעשה אותה, אמר ליה "מקשה תיעשה" ואף על פי כן נתקשה משה, הראה לו למשה, ועוד נתקשה וכו'. ותמוה, תראה מי הוא התלמיד ומי מלמדו, ובכל זאת נתקשה משה בהבנת מעשה המנורה, אלא המנורה מרמות ומסמלת את האחדות "מקשה תיעשה", סוד האחדות, ובה נתקשה משה, כי לעשות אחדות בישראל אינו מן הדברים הקלים ביותר, סיים הרבי, ופנה לנציב ואמר: ומה שהיה קשה למשה רבנו, הוד מעלתו מבקש ממני.

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה - ב')

בשעה שהרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א תכנן לבנות בניין חדש לישיבתו בראדין, בא אליו יהודי עשיר ואמר לו: הקב"ה זיכני בעושר רב, ורצוני להקים את כל בניין הישיבה בבספי, בתנאי מפורש שזו תיקרא על שמי. ה"חפץ חיים" הקשיב להצעת הגביר הנדיב, ולאחר הרהור קל השיב לו, כוונתך בוודאי רצויה, ולוואי שירבו נדבנים כמותך בישראל, עם זאת איני מוכן לקבל את הצעתך הנדיבה, כיוון שאני מבקש לזכות את כל ישראל במצווה זו של הרמת נדבך לבניין הישיבה הקדושה. דרך זו נמצאנו למדים מהכתוב בהקמת המשכן, "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה - ב') וכבר אמרו חז"ל, שבאותו זמן היה ביכולתו של כל אדם מישראל להקים את המשכן בכספו הפרטי, אולם הקדוש ברוך הוא ביקש לזכות במצווה זו את כל ישראל, והלכה פסוקה היא בשולחן ערוך, שאם רוצים לבנות בעיר בית כנסת, ויש במקום עשיר המוכן לנדב את כל הסכום הדרוש להקמתו, אין מקבלים זאת ממנו, כיוון שצריכים לאפשר לכל בני העיר ליטול חלק במצווה. ואף אני סיים ה"חפץ חיים" אשתף אי"ה בבנין הישיבה שלי, "כל

זמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 5:58 ת"א: 5:59 ר"ת: 6:34

פרשת תרומה

זמני כניסת שבת

ירושלים: 4:44 ת"א: 4:58

לרחוב הזה, ועוד להעז לקרוא לנסיך הפולני המפורסם לבוא אל אדם שאינו מכיר!": הצדיק השיב לו בתקיפות: "דע לך כי הנני לייב שרה'ס, ועליך לציית לי, שלא תאחר חלילה את המועד". התעלם האיש מאזהרת הצדיק ופנה לענייניו.

פתאום נפלה אשתו למשכב, וכעבור כמה דקות אף שני ילדיו התפתלו ממכאובים. הבין האיש כי הדבר נובע מהקפדתו של האורח, שבוודאי צדיק הוא, וכי לא תועיל ריצתו להזעיק רופאים, אלא עליו לקיים את דברי האורח. בלב נכנע חזר אל רבי לייב והביע את נכונותו ללכת. אמנם פחד ואימה אחוזהו, אולם בריאותם של אשתו וילדיו היו בראש מעייניו. רבי לייב הרגיעו והבטיחו כי לא יאונה לו כל רע, וגם בני ביתו יבראו מיד. האיש יצא לדרך, נכנס אל הרחוב המסוכן, אך נדמה היה כי איש אינו רואה אותו. כאשר בא לארמון הנסיך, איש לא גירש אותו, וכאשר שמע הנסיך כי יהודי מבקש לראותו, יצא אליו מיד. מיד כשהזכיר היהודי את שם שולח, רבי לייב שרה'ס, השתנו פני הנסיך, ובהכנעה הודרו לצאת מן הבית והלך עם היהודי אל בית המזיגה.

בהגיעם שלח רבי לייב את בעל הבית לראות את שלום בני ביתו והוא הסתגר לשיחה עם הנסיך. בשובו לביתו התפלא הנסיך על התנהגותו. מה גרם לו להישמע להזמנת היהודי שמעולם לא שמע את שמו? הוא שלח את משרתיו כדי להזמין אליו את היהודי הזקן, אולם התברר כי מיד אחרי שיחתם עזבו האורח ומלווהו את המקום.

התקרבו ובאו ימי חג הפסח. פתאום נעלם המשרת הגוי של בית המזיגה, והופצה שמועה כי היהודי הרגו, כדי להשתמש בדמו לאפיית מצות. היהודי נעצר והחוקרים החלו לענותו כדי שיוודה באשמה. לאחר כמה ימי עינויים, לא עמד היהודי בייסוריו ובחר להודות במיוחס לו. צהלו הגויים ואנשי המשטרה על תפיסת היהודי ה"פושע", וכל יהודי האזור נבוכו. היהודי הובא לפני בית המשפט ונפסק דינו למוות, אולם לשם ביצוע גזר הדין נדרשה חתימתו של הנסיך הפולני. להפתעת הכול ביקש הנסיך לדחות את ביצוע גזר הדין. הוא נימק זאת ביציאתו הקרובה ליריד הסוסים השנתי, וטען כי הוא נזקק ליהודי הזה שניחן בטביעת עין בסוסים טובים.

הסכימו השופטים, והנסיך יצא עם היהודי אל היריד, מלווה משמר צמוד. בעוברים ביריד הבחין פתאום היהודי במשרת שנעלם. הלך רץ אליו מיד בהתרגשות ונפל בזרועותיו.

הרה"ק רבי אריה לייב שרה'ס זיע"א (יומא דהילולא ד' אדר) הרה"ק רבי אריה לייב שרה'ס זיע"א, נולד ב"ז תמוז ת"ץ בעיר ראוונא שבאוקראינה, ונסתלק ביום ד' אדר תקנ"א, המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א שמקום מושבו לפני שעבר למעזריטש היה בראוונא, קירב את רבי לייב לבעל שם טוב הקדוש זיע"א, ולאחר הסתלקותו של הבעש"ט, היה מגדולי תלמידיו של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א. רבי לייב נמנה על הצדיקים הנסתרים. היה סובב בערים ובעיירות, מבקר בירידים ובמקומות-אחרים, והיה עוסק בדבר-מצווה. בייחוד הקדיש מכוחותיו למצות פדיון שבויים והצלת עשוקים מידי עושקיהם. מרבו הבעש"ט הק' קיבל את התפקיד לפרנס את הצדיקים הנסתרים, ודאג לאיסוף הכספים לצורך זה. בעבודה זו נעזר גם ע"י צדיקים אחרים ובייחוד ע"י הרה"ק רבי עזריאל מפולוצק זיע"א. לנדוד בעיירות ישראל, ובנדודיו אלה הביא לידי הצלה גשמית או רוחנית של יהודים רבים.

רבו המגיד הקדוש כתב לו מכתב המלצה, ממכתב זה של המגיד ממעזריטש ניתן ללמוד על אישיותו ועל פעולותיו. המכתב נדפס לראשונה בסוף ספר "דרכי ישרים" שנים ספורות לאחר פטירתו של רבי לייב שרה'ס. וכך כתב המגיד הקדוש: "הנני מן המודיעים נדון האיש הנוכחי הלוא הוא האיש התורני הרבני מוה"ר יהודה לייב בן הרב יוסף, איש הנקרא בפי כל רבי לייב שרה'ס מראוונא, העוסק במצווה רבה שאין למעלה הימנה, כאשר יפרש שיחתו באר היטב פה אל פה דברים שאין להעלותם על הכתב. בכך אם ראווה אנשים המקשיבים לקולי וסרים למשמעתי, עצתי אמונה להיות לו לעזרו ולסעדו ולהתאמץ את עצמם בכל מיני התפעלות הן בגופם הן בממונם, כי מעיד אני עליו שאין בדבריו שום נפתל ועקש, ועוולה לא נמצא בשפתיו, וירא את ה' מרבים, ואין לך מצווה גדולה מזו."

מסופר: יום אחד, לעת זקנתו, בא עם הרה"ק רבי עזריאל מפולוצק זיע"א, לבית מזיגה ששכן בעיירה קטנה, לא הרחק מהעיר וילנה. הוא לן שם בלילה, ובבוקר אחרי התפילה ביקש רבי לייב מרבי עזריאל, לקרוא לבעל הבית. כשבעל הבית הגיע אמר לו הצדיק: "לך בבקשה אל רחוב הנוכרים, שבו מתגורר נסיך פלוני, ואמור לו שיבוא אליי". בעל הבית, שלא הכיר את רבי לייב, הביט בו בתימהון, ואמר בקול רועד: "הלוא סכנת נפשות של ממש ליהודי להיכנס

משל ונמשל

אסור לו לאדם להתייאש

משל לאדם שהיה עשיר גדול שהיתה לו חנות, פרצו גנבים לחנותו ורוקנו אותה ונדלדל האיש, קבץ האיש את יתר הפליטה שנשארה לו מהגניבה ופתח שוב חנות וחזר למעמד מסוים אם כי לא כמעמדו הראשון, לימים פקדוהו שוב גנבים וגנבו ממנו גם את יתר הפליטה, חזר שוב וקבץ את יתר הפליטה מהגניבה השניה, מכר גם את תכשיטי אשתו ופתח חנות קטנה לפרנס את בני ביתו, ושוב פקדוהו גנבים וגנבו ממנו גם את זה, עד שלא נשאר לו כלום, עמד הלה ולווה ברוב דחקו הלוואה מועטת, וקנה לו מעט סחורה והתחיל מחזור על הכפרים כדרך הרוכלים העניים במיני סדקית למכור לכפריים או להחליף בלחם ועופות וביצים כדרך הסוחרים העניים לימים הלך אותו עני בדרך ועמו מעט סחורתו וקצת מזון, פגע בו שודד רוכב על סוס, ולמרות בכיותיו ותחנוניו של העני, גזל ממנו השודד את שארית הפליטה אשר לו, והלך העני הלך ובכה ריקן ומרוקן לשוב לביתו והוסיף בכי על בכיו בזכרו עשרו מקודם ומצבו המדולדל היום, שהוא חוזר לביתו ואין בידו פרוטה לפורטה ולתת טרף לביתו, עוד הוא בוכה והנה ראה כי השודד נפל מן הסוס ואינו יכול לקום ובתוך כך רמס אותו הסוס והרג אותו. חזר אותו עני וראה והנה השודד מוטל הרוג, עמד וחיפש בחבילותיו ומצא את כל הסחורה שנגנבה ממנו במשך כל הזמן, וכל הוננו ורכושו. חזר בשלום לביתו ונעשה עשיר גדול כבתחילה.

הנמשל: נלמד מכאן שאסור לו לאדם להתייאש מן הפורענות כי פעמים הרבה אנו רואים שאיתרע מזלו של אדם, גונבים ממנו, וחוזרים וגונבים והוא הולך ומתרושש. אל יפול אדם זה לתוך יאוש ח"ו, אלא יתלה עיניו לבעל הרחמים ויבכה ויצעק אליו כל פעם, ויבקש מלפניו שיראה בעניו ומרודו, ואז יבוא היום והשודד שהוא יפול ותקומה לא תהיה לו וישיב אליו את רכושו שנשדד ממנו ואת כל הטוב שנגזל ממנו ויחזור להיות עשיר כבתחילה.

(הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

בדמעות סיפר לאדונו כי הכומר המקומי זמם להעליל עליו כי רצח את משרתו. פעם אחר פעם ניסה לשכנע את המשרת הנאמן לברוח לעיר רחוקה, והוא סירב. לילה אחד תפסו אותו גברתנים, הושיבוהו בעגלה ונסעו עמו למרחקים, ושם הותירוהו בודד ואומלל.

"אתמול בלילה", ממשיך המשרת ומספר, "פגשתי יהודי זקן, וזה ציווה עלי לעלות על עגלתו והוביל אותי לכאן אל היריד. הוא אמר לי לחפש אותך כאן, ואכן לאחר זמן רב וחיפושים, סוף-סוף מצאתיך. אבקשך להחזירני לעבודתי, כי לא עזבתי את ביתך מרצוני". באותו רגע נזכר האיש באורח שהתארח אצלו, והבין כי בוודאי הוא שהביא את משרתו אליו כדי להצילו. תחילה לקח את משרתו הרעב לפונדק, ציווה להאכילו כראוי והורה לו לחכות לו במקום. או-אז חזר אל הנסיך עם הסוסים שבחר. מרוצה מהקנייה אמר הנסיך ליהודי: "ודאי זוכר אתה את ביקורי אצלך בעקבות הזמנתו של היהודי הזקן שהתארח אצלך". "ודאי, זוכר אני", השיב היהודי. "אם-כן, אספר לך מה אמר לי באותו יום", המשיך הנסיך. "אם יום אחד יבקשו ממך לחתום על גזר דינו של בעל בית המזיגה, בקש לקחתו עמך תחילה אל היריד לקנות סוסים". "כשראיתי את פסק הדין בענייך, הבנתי שאיש קדוש היה הזקן ודבריו מתגשמים עכשיו. קיוויתי שכאשר אקח אותך עמי אל היריד, ימצא מוצא לצרתך, אולם עתה הנני תמה מה הועילו דברי אותו צדיק?".

לרגע הוזה חוכה היהודי. הוא ביקש מהנסיך לבוא עמו אל הפונדק שבו השאיר את משרתו ואמר: "הנה מצאתי כאן את משרתי שנעלם, ואשר העלילו עלי כי רצחתי אותו". לא היה קץ להפתעתו של הנסיך, אך הוא הוסיף לשאול: "אם כן מדוע הודית באשמה?". הסביר לו היהודי כי לא היה בכוחו לשאת את העינויים. "מכאן תלמד", הוסיף, "כי כל ההאשמות המוטחות ביהודים בשקר יסודן". בבואם לעיירה נדהמו הכול לראות את המשרת ה'נרצח' בריא ושלם. הוא סיפר לשופטים את אשר אירע. בבת אחת התהפך הדין, היהודי שוחרר והכומר נפל בבור שכרה ליהודי.

צ'ין אדם לחברו

"לעבור את כל החיים מבלי

לפגוע באף אחד"

מספרים ששאלו פעם את הגה"ק ה"חזון איש" זיע"א, מהי הדרגה הגבוהה ביותר שיהודי יכול להגיע אליה בעולם הזה? והשיב ה"חזון איש": הדרגה הנעלה ביותר היא, "לעבור את כל החיים מבלי לפגוע באף אחד.

לעשות טובה ליהודי בכל עת ובכל שעה

מסופר על יהודי שהגיע אל הרה"ק רבי משה צערעס זיע"א (תלמיד הבעש"ט הקדוש זיע"א) וביקש ממנו שיעזור לו לקבץ נדבות עבור צרכי שבת קודש. השיבו רבי משה: "רד למטה אל רבי שמואל שלי (הרה"ק רבי שמואל מקאמינקא זיע"א) והוא יראה שיהיה לך על שבת קודש". כאשר בא היהודי אל רבי שמואל, מצא אותו עומד באמצע קריאת שמע והראה לו את הציצית בידיו כסימן שאינו יכול להפסיק כעת. חזר היהודי העני אל רבי משה ואמר לו שרבי שמואל הראה לו את הציצית. הלך רבי משה וניגש אל בנו ואמר לו: "שמע רבי שמואל, יש בשמים מלאך אשר יש לו אלה לשונות שאומר בהן שירה לפני רבונו של עולם, והנה אתה גם כן אומר שירה לפניו יתברך, אך ההבדל בינך ובינו הוא, שהמלאך אינו יכול לעשות טובה לאיש יהודי, ואילו אתה כן יכול לעשות טובה, וכאשר בא אליך איש ומבקש שתעשה לו טובה, אתה מראה לו

את הציצית? אם כן, הרי די לו להקב"ה במלאך זה ואינו צריך אותך כלל". אמר רבי שמואל מקאמינקא: מעתה כאשר יבוא אלי יהודי עם בקשת טובה, אפילו קודם גאל ישראל, גם כן אחלוץ את התפילין כדי לעשות לו את הטובה.

לפני הכל – מידות טובות

מסופר על הגה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א שבחור מבוגר לא מצא שידוך מכיון שטיפל באמו הזקנה, ובכל הצעה לשידוך דרש מהמדוברת שתסכים לחיות בבית אמו, ולא היה מי שתסכים לכך. וקרובי משפחתו באו להגרש"ו שישביר לו שלא זו הדרך. אך הגרש"ו הצדיק את מעשה הבחור, שאלוהו אם כן לא ימצא שידוך? ענה הגרש"ו, אחד מדרכי המוסריות של לקיחת שידוך, הוא אשה בעלת מדות, ואם איננה מסכימה שתשרת את אמו הזקנה של הבחור אין היא בעלת חסד. לימים שמע הגרש"ו שהבחור התארס עם בחורה שהסכימה לחיות ביחד עם אמו הזקנה, ושלא לקרוא לו ואמר לו: בזמנו המלצתי שדרכך נכונה, שכך הוא דרכה של אשה בעלת חסד, אבל לאחר שכבר מצאת השידוך, ברצוני לומר לך שתסדר את אמך הזקנה במושב זקנים, אין זוגתך צריכה לסבול, הגם שהיא בעלת חסד, אבל עליך מוטל החיוב לסדר את אמך ולא תכביד על זוגתך.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ד' אדר

הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר יוסף (רבי לייב שרה"ס (תקנ"א)

יום ראשון ה' אדר

הרה"ק רבי זאב וואלף מטשארגני-אוסטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג)

הרה"ק רבי ישעיה מפראגא ב"ר יעקב משה תרכ"ח

יום שני ו' אדר

הרה"ק רבי דוד מאוסטראה ב"ר מרדכי טעבל (תלמיד הבעש"ט – תק"י)

יום שלישי ז' אדר

משה רבינו בן עמרם (ב"א תפ"ח)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל (תקפ"א)

יום רביעי ח' אדר

הרה"ק רבי אליהו הכהן ב"ר שלמה אברהם (שבט מוסר – תפ"ט)

הרה"ק רבי גרשון מלאצק (תלמיד הבעש"ט – תקמ"ה)

יום חמישי ט' אדר

הרה"ק רבי יוסף יואל היילפרין אב"ד סטעפין (תלמיד הבעש"ט – ב"ר יעקב אהרן)

הרה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין אב"ד סעליש (צדור החיים – תרל"ה)

יום שישי י' אדר

הרה"ק רבי יוסף ברוך מניישטאט ב"ר קלונימוס קלמן הלוי מקראקא (הגוטער יוד – תרכ"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רש"י יוסף הדר"ס על המצוות

מים אחרונים (ט"ו)

א) לא יגע באוכל בידים לחות ממים אחרונים, ובדיעבד אין לחוש. (שו"ת שבט הקהתי, ח"א סימן צ"ב)

ב) טוב להזהר שלא לזרוק לאשפה כלי שהיה מיוחד למים אחרונים, כיון שזה דומה לחפצי מצוה, שקיימא לן שאין נורקין לאשפה. (דולח ומשקה, תשובות מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, עמוד שמ"ז)

ג) צריך להזהר מאד במים אחרונים. כי אם לא נוהר בוה, נדבק בו הסטרא אחרא, ומקטרג עליו חס ושלום, ויגרום לו הרבה היזק ברוחניות ובגשמיות, חס ושלום. (שלחן הטאהור, להגה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א, סדר השלחן דף רכ"ט ע"ב)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב בכל הארץ ומכל החברות 052-7655-222

פרשת תרומה

"וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" (כה, ב).

פירוש רש"י: "לי לשמי".

כתב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, בספרו "מדרש יהונתן", לפרש את פסוקינו באופן נפלא:

דהנה, אדם שלא נותן תרומות ומעשרות לכהן, סופו שיביא את אשתו לכהן, ע"י שתהיה ח"ו סוטה, ויבדקנה הכהן ע"י המים המרים. וכמו שדרשו חז"ל במסכת ברכות (סג) על הפסוק "ואיש את קדשיו לו יהיו" - אדם שמשאיר את התרומות אצלו ולא נותנם לכהן, נסמך על זה פרשת סוטה "איש איש כי תטשה אשתו וגו'".

וידוע, דבסוטה - צריך למחוק את שם ה' במים. נמצא, שע"י שאדם לא נותן תרומות לכהן, גורם שיביא את אשתו סוטה לכהן, וגורם לשם להימחק. ולהיפך: אם נותן תרומות לכהן, ניצל מכל זה.

וזה שפירש רש"י "ויקחו לי תרומה" - ע"י שתתן תרומה לכהן, אתה מצייל את השם שלי שלא ימחק, וזהו "לי לשמי".

"מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי" (כה, ב).

מעלה גדולה יש לאדם נדיב לב היודע להכיר טובה לקב"ה, שבתובו נתן לו את כל אשר לו, ומשום כך משכיל להשתמש בכסף שניתן לו לצרכי מצוה.

משל נפלא בענין זה אמר המגיד מדובנא:

בעיירה אחת חי חייט עני שהתפרנס בדוחק רב ממלאכת החייטות. לא פעם ולא פעמיים, שרר הרעב בביתו הדל.

יום אחד התבשר החייט כי בחלקו נפלה ירושה גדולה. בן לילה הפך לעשיר גדול.

מני אותו יום שינה החייט את אורחות חייו מן הקצה אל הקצה, את צריפו הדל החליף בבית נהדר ורחב ידיים, ובמקום בלוי הסחבות וסינר החייטים הסתובב כשהוא לבוש מחלצות של משי.

במרכז הסלון המפואר העמיד ארון זכוכית ובתוכו הניח את המספרים ומכונות התפירה השונות ששימשו אותו בעבר הלא רחוק... פעם אחת הגיע לבקר אחד מעשרי העיר, מידידיו החדשים, והחייט הראה לו את ביתו המפואר.

כאשר הגיעו אל סלון הבית הסתכל האורח בפליאה על התצוגה המוזרה שבארון הזכוכית ושאל: מה מקומם של אלה כאן?

אה! ענה המארח - זו מכונת תפירה שאין כדוגמתה, מעולם לא היתה טעונה תיקון! ומספרים אלה חדות כתער חותכות בזרזות כל בד שהוא!

אכן כלים נפלאים הם אלה - אמר האורח - אולם לא כאן מקומם. אם היית עוסק כאן בחייטות ניחא, מבין אני את שבחם של כליך, אולם לשם מה להציגם בארון זכוכית במרכז הסלון?... מוטב היה לך אילו הנחת בארון כלי כסף וכלי זהב!

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - הקדוש ברוך הוא נתן לאדם ממון ועליו לדעת להשתמש בו כראוי. יכול הוא לתת ממנו צדקה לעניים ולהחזיק בו לומדי תורה, שכן הממון הרי הוא כ"כלי עבודה", אם יעשה כך הרי זה משובח אולם אם אינו משכיל להשתמש בו והרי הוא אוגרו בבלי דעת, מה שבח יש בו?... (וקראת לשבת עונג)

"מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי" (כה, ב).

פירוש רש"י: "לשון נדבה, והוא לשון רצון טוב".

גביר גדול אחד, בא פעם אל הרה"ק רבי שלמה מראדומסק זיע"א, בעל ה'תפארת שלמה', ורצה לתת לו סכום גדול של מעות, עבור דיון-נפש. גביר זה היה קמץ גדול. והנה, התפארת-שלמה סירב לקבל ממנו את הכסף.

לאחר שיצא הגביר, שאלו המקורבים את הרבי, מדוע לא רצה לקבל את הכסף. השיב להם ה'תפארת שלמה': 'אילו הייתם רואים באיזו שמחה לקח את מעותיו בחזרה, לא הייתם שואלים אותי למה לא חפצתי לקבלן...' (במשנת רש"י)

"וַיִּצְפִּיתִי אֹתוֹ זֶהָ טְהוֹר מִבֵּית וּמִחוּץ תִּצְפְּנוּ" (כה, יא).

דוש מגיד המישרים הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: רבי חיים מוולוז'ין שאל את רבו, הגאון מוילנא זיע"א, שיבאר לו פשט באחד ממאמרי הזוהר, שהוא התקשה בהבנתם. הגה"צ, במקום לבאר לו את הפשט, החל להשמיע לו חידוש אחר, וכך אמר:

נאמר בתורה על הארון: **"מבית ומחוץ תצפנו"**. מבאר רש"י, שהיו שלשה ארונות. הארון האמצעי היה של עץ, ושני ארונות נוספים מזהב ציפו אותו מבפנים ומבחוץ, וזאת על ידי שהכניסו את ארון העץ לתוך ארון הזהב, הגדול

ממנו במעט, ונמצא הארון מצופה מבחוץ. אחר כך הכניסו לתוך ארון העץ ארון זהב, קטן ממנו, ונמצא מצופה מתוכו.

לפני שאומר את דברי הגה"צ רציתי להוסיף, במאמר המסגר, שאלה מעניינת שאלה אותי אברך אחד: מנין זאת לרש"י שהיו שלושה ארונות? אולי היה רק ארון אחד, עשוי מעץ, וציפו אותו זהב מבפנים ומבחוץ? והוא השיב, **בשם החידושי הרי"ם**, שאם כך היה לתורה לכתוב: **"מבית ומחוץ תצפנו"**. מהלשון: **"מבית ומחוץ"** לומד רש"י שהיו שלושה ארונות. יש לו לארון האמצעי "בית" ויש לו "חוץ".

נשוב לדברי הגה"צ:

הסדר שהביא רש"י הוא הסדר המסתבר: שבתחילה "נתן של עץ בתוך של זהב" [ונמצא העץ מצפה זהב מבחוץ], ואחר כך "ישל זהב בתוך של עץ" [ונמצא העץ מצפה זהב מבפנים], שאם לא כן, אלא הניח של זהב בתוך של עץ תחילה - לחינם יכבד המשא להרים את שניהם יחד ולתת את שניהם בתוך הארון של הזהב.

ברם לפי זה תמוה לשון התורה: **"מבית ומחוץ תצפנו"**, הרי קודם ציפה את ארון העץ מבחוץ על ידי שנתן אותו לתוך ארון הזהב הגדול, ורק אחר כך מבפנים?

אלא, אומר הגה"צ, נראה לומר שהמלים: **"מבית ומחוץ"** אינן מוסבות על ארון העץ, אלא על ה"זהב טהור": מבית של הזהב ומחוץ של הזהב תצפה את הארון. דהיינו, בתחילה, כשנתן את ארון העץ בתוך הזהב - הצד הפנימי של הזהב הוא שציפה את העץ, וכשנתן אחר כך את הזהב בתוך העץ - הצד החיצוני של הזהב ציפה את העץ. ומעתה שפיר **"מבית ומחוץ"** המתייחס לפנים ולחוץ הזהב.

מתוך מדבש!

אלא זה גופא צריך עיון, מדוע לא כתבה התורה **"מחוץ ומבית תצפנו"**, ויהיה הפירוש כפשוטו, שיצפה את ארון העץ מבחוץ ואחר כך מבפנים?

אומר הגה"צ שדבר זה בא לרמז על ענין נכבד הטמון במקרא זה:

שלושת הארונות מרמזים על האדם ועל התורה הקדושה. ארון העץ מרמז על האדם, כמו שכתוב: **"כי האדם עץ השדה"**. שני ארונות הזהב מרמזים לשני חלקי התורה שנמשלה לזהב, כמו שכתוב: **"הנחמדים מזהב"**, חלק הנגלה וחלק הנסתר. הארון החיצון מרמז על חלק הנגלה, והארון הפנימי מרמז על פנימיות התורה ועל החלק הנסתר שבה, וראוי לו לאדם שיהיה מצופה בשני חלקי התורה, הנגלה והנסתר.

לפיכך כתבה התורה דוקא: **"מבית ומחוץ תצפנו"**, שפירושו מבית של זהב ומחוץ של זהב תצפנו לארון של עץ כנ"ל, ללמדך שלחלק הנגלה שבתורה יוכל אדם להגיע גם עד ביתה פנימה, כשם שארון הזהב החיצון, המרמז לתורת הנגלה, מצפה את העץ מצידו הפנימי של הזהב. אבל לתורת הנסתר די לו לאדם שיהיה מצופה ברובד החיצוני שלה, ולא יבוא אל שער המלך פנימה, ומשום "כבוד ה' הסתר דבר", והוא ממש כמו ארון הזהב הפנימי, המרמז לתורת הנסתר, המצפה את העץ רק מצדו החיצוני של הזהב.

פלאי פלאים ממש!

את החידוש הזה אמר הגה"צ לתלמידו, רבי חיים מוולוז'ין, בתור תשובה לשאלתו בדבר הזוהר המקשה. כוונתו היתה לומר לו, שאדם לא יכול להגיע לפנימיות של הפנימיות, ואל עומק תורת הנסתר.

(יחי ראובן)

"וַיִּצְפִּיתִי שְׁנֵים כְּרֹבִים זֶהָ" (כה, יח).

מפרש רש"י: 'כרובים דמות פרוצוף תינוק היה להם'.

במשא נלהב על נושא החינוך התורני, השמיע רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל, הראשונה של אגודת-ישראל בחודש אלול תרפ"ג, הטעים רבי משה מרדכי דרך דרוש, אחת מאמרותיו היפות ביותר, שעשתה בזמנו רושם גדול.

פעמיים - אמר - מצינו בתורה את המילה **"כרובים"**: בספר בראשית מסופר על גירוש אדם הראשון מגן עדן, וכתוב (ג, כד) **"וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים"**, ומבאר רש"י: **"כרובים"** - מלאכי חבלה. וכן בספר שמות, נאמר בענין המשכן **"ועשית שנים כרובים"**, ומבאר רש"י: **"כרובים"** - דמות פרוצוף תינוק היה להם. מהו פשר השינוי, מדוע פירש רש"י את אותה מילה עצמה באופן שונה בשני המקומות.

אין זאת אלא שבא לרמז, כי כשנותנים לילד חינוך טוב וראוי, עשוי הוא להיות ככרוב המסוכך בכנפיו על ארון הקודש, ואילו כשאין מחנכים אותו חינוך תורני, כשמרחיקין אותו מאוהל מועד ומארון הברית, עלול הוא לגדול פרא וייהפך למלאך חבלה...

(מריצ'י תורה ומוסר)

סיפור הרב צבי נקר, מחבר סדרת הספרים 'אמונה שלמה', סיפור נפלא ומיוחד, אותו שמע מבעל המעשה עצמו:

המכשיר הסלולרי של ראש כולל גדול ומפורסם באלעד רטט, ועל הקו שיחה מחו"ל. אני מהמשרד של ר' יצחק ד' - אמר הקול במבטא אמריקאי כבד. 'בקשר לבקשה ששלחת לפני כמה חודשים, ובהקשר לכך דיברו אתנו כמה עסקנים מקומיים. הבקשה שלך עוסקת בתמיכה בסך 35,000 דולר למוסד שלך, נכון?'

ראש הכולל אישר את הפרטים, נשימתו נעתקה. 'או-קי', הוסיף הקול בעל המבטא האמריקאי בעברית רצוצה, 'אנחנו קובעים לך פגישה ליום רביעי בערב, בשעה שש, במשרדו של ר' יצחק בשיקאגו במגדלי הזהב, קומה 67, חדר 413. נשמח לראותך ולמלא את בקשתך'. אמר הקול בפשטות וניתק את השיחה, מוותר את ראש הכולל נדהם ומאוס. הן כמה ביקש ויחל לקיום הפגישה הזו, כמה תקוות תלה בה, והנה זה הגיע סוף סוף.

סוכן הנסיעות לא מצא מקום בטיסה ישירה, והעביר את ראש הכולל דרך תחנת ביניים בפרו, בירת צרפת. ביום רביעי בבוקר נחת ראש הכולל בשדה התעופה בפרו, והזדרז לחפש בית כנסת קרוב, בו יוכל להתפלל שחרית בציבור, לפני שימשיך לשיקאגו. די מהר נמצא בית הכנסת, אלא ששעת התפילה מאוחרת יותר. הוא הסכים להמתנה זו בחפץ לב, שהרי זה יכול לשמח את לבו יותר מתפילה בציבור בארץ זרה ומנוכרת.

בינתיים הדקות נוקפות, מועד המראת טיסת ההמשך מתקרב והולך, והמניין עוד לא יצא לדרך. גם בשעה הקבועה טרם התקבץ מניין, והוא נאלץ להמתין עוד, מביט בחרדה בשעון המתקדם לעבר שעת המראה. כשהתפילה יצאה לדרך, התברר כי בדיוק היום עובר לפני התיבה שליח ציבור המתפלל

בקצב איטי מאוד.

מלחמה התחוללה בלבנו. מחד גיסא-הוא מאוד ממחר, טיסה לשיקאגו, פגישה חשובה, סכום אדיר על כף המאזניים. מאדריך גיסא-תפילה במנין, תפילה בציבור, נכספה נפשו שלא לאבד את הזכות הזו גם היום. התפילה התקדמה בקצב איטי והוא המשיך להמתין. לפני 'שמונה עשרה' כבר הורה השעון על שלושים דקות לפני המראת טיסת ההמשך. בכל זאת התגבר על עצמו: 'תפילה בציבור, עזוב הכל, זה הכי חשוב!' והמשיך עם תפילת הציבור עד לאחר 'עלינו לשבח'. רק אז תפס את מזוודתו ואין רץ לביקורת הדרכונים.

סליחה, אני ממחר לטיסה לשיקאגו שיוצאת ממש עכשיו! - התחנן שיתנו לו לעקוף את התור. הפקיד שישב מולו משך בכתפיו ושאל: 'טיסה 847 של 'אייר פראנס'? אם כן, הבט נא בחלון. המטוס שלך ממריא...' - לגנז עיניו הנדהמות של ראש הכולל.

עשר דקות עמד ראש הכולל המום. הוא האמין שבזכות התפילה בציבור יספיק את הטיסה, והתאכזב לגלות שלא כך קרה. עד מהרה הבין שאין היום טיסות נוספות לכיוון זה, ואם כן - לא נותר לו אלא לשוב ארצה, מאוכזב. הוא הזמין מקום בטיסה ארצה, והתבקש להמתין שמונה שעות להמראתה, כשבנתיים ישוב לבית הכנסת, כך יציל את הזמן באופן מיטבי.

כשהגיע לבית הכנסת והחל עולה במדרגות, מחפש את חדר השתייה החמה, נתקלו עיניו בשם מוכר ומהדהד של אחד מענקי תומכי התורה בדורנו, רקום על תיק תפילין מהודר, הנישא בידיו של אותו גביר בכבודו ובעצמו! 'זו ההזדמנות שלי!' -הרהר ראש הכולל, 'הרי את הגביר הזה אי אפשר לתפוס, כה קשה להשיגו. עכשיו הוא ניצב כאן לצדי, שמו מתנוסס על תיק הטלית והתפילין שלו. אתפוס עמו שיחה...'

דקות ארוכות עמד ראש הכולל ושוחח עם הגביר, מנצל את ההזדמנות שנקרתה בפניו ב'טעות ובמקרה' אין טעות ואין מקרה, הכל מושגח מלמעלה! כעת ללא מזכירות, ללא פגישות, הוא היה פנוי לשמוע, והתעניין בכל פרט ופרט מהנעשה בכולל. ואז, כך התברר, אותו גביר עמד לשמש כסנדק בברית נכדו שנועדה לאותו יום, והוא חיפש דוקא סגולה טובה, מתנה לרך הנולד...

'הבה אתן לך תרומה משמעותית', שלף הגביר מכיסו פנקס צ'קים ועט מזהב. הוא רשם צ'ק על סכום גבוה - יותר מפי שניים ממה שהובטח לו בשיקאגו (!), והעניק לו בלי להניף עפעף. 'שתהיה לי זכות בהחזקת התורה שלך, למעני ולמען נכדי הצעיר שייכנס היום בבריתו של אברהם אבינו!' הוסיף ולחץ את ידו בחמימות...

הגביר הצרפתי נפרד ממנו בידידות, וראש הכולל ההמום הוצרך לדקות ארוכות של התאוששות מההלם... מעודו לא התרים בצורה כה ספונטנית, ישירה, מפתיעה - וגם זכה בתרומה כבירה כל כך. הוא הבין כי התרומה הזו אינה תוצאת מעשה ידיו, והוא כלל לא נערך אליה. זה שיק מזומן של 'תפילה בציבור', שפע שמימי בו זכה הודות למסירותו לתפילה במנין!

כשחזר לארץ, נדהם ראש הכולל לגלות הודעה מפתיעה בתא הקולי, מאותו קול בעל מבטא אמריקאי: 'שלום וסליחה, אנו מתנצלים, אבל ר' יצחק לא יוכל לפגוש אותך השבוע. וכדי שלא תטרח לבא, אנו שולחים את השיק המובטח בדואר! ואכן, לאחר כמה ימים, נחה לה בתיבת הדואר מעטפה לבנה נאה, ובתוכה-השיק המובטח. עתה היה בידו הסכום המקורי שהובטח לו להחזקת התורה, ועוד תרומה כבירה, גדולה מפי 2, רק בזכות תפילה בציבור! (האמנותי ואזמרי - ספר חדש בסדרה הנפלאה!)

משולחן המערכת

בין היתר מהמזיקין.

והקשה רבינו יצחק מווינה ז"ל, בספרו 'אור זרוע' (ברכות, קלז): איך התייחד אביי עם בהמה, והרי מבואר בגמ' בקידושין (פא), שאסור להתייחד עם כל עריות שבתורה ואפילו עם בהמה, ומבואר שם שאביי עצמו אפילו במדבר לא רצה להתייחד עם בהמה [ומבואר ברש"י (שם), ש'כשהיה הולך בשדה לגירסא, היה מונע הבהמות מכל השדה שלא יתייחד עמה?]. וכן הקשה בספר 'מילי דברכות', ונשאר בצ"ע.

ותירץ האור זרוע בב' תירוצים: א. יתכן ורק עם רחל ועז לא רצה להתייחד, מאחר והם נקבות, אבל כבש ותיש שפיר דמי (והשם שאמו הביאה לו היה זכר).

ב. שלאחר ששמע אביי את דברי שמואל שאסור להתייחד עם בהמה, שוב לא נכנס לבית הכסא עם הכבש. וכעין תירוצו זה תירץ המלבי"ם בספרו ארצות החיים (סי' ג'), בארץ יהודה סק"ק, שבנועזיו סבר אביי כרבנן (בקידושין שם, וכן נפסק להלכה באבה"ע ז' (כד, א)) שלא נחשדו ישראל על הבהמה הולך בשדה לגירסא, ואחרי שנתגלד היה נזהר בזה ממידת חסידות, כמו שכתב השו"ע (שם) שגדולי החכמים היו מרחיקין הבהמה כדי שלא יתייחדו עימה אע"פ שמן הדין מותר. וע"ש.

ובנימוקי הגר"ב תירץ, על פי הגמרא בעבודה זרה (כב): שעובד כוכבים חס על בהמתו (הנקבה) שלא תהיה עקרה ע"י הרביעה, ולכן לא רובעה, וגם בבהמות זכרים חס עליהם הואיל והרביעה מכחישה את בשרם ע"י, וביחוד מה שכתב, שאביי היה יושב היו נזהרים, וא"כ כאן היה השה רכושו של אביי, שחם עליו.

אך במגדים חדשים הקשה על דבריו, שחילוק זה שייך לומר בנכרי שחשוד הוא על הרביעה, ובבהמה שלו נמנע משום הפסד ממון, מה שאין כן בגדולי החכמים, שיש להקשות, וכי איסור סקילה אינו מניעה כמו ההפסד ממון, ואעפ"כ מרוב חסידותם לא היו מתייחדים עם הבהמה, ובודאי שאף מבהמה שלהם היו מתרחקין.

ולפני כ-4 שנים, שמעתי מהרב יונתן נגר שליט"א (רי"כ לחיים ב"ב-ם), שביאר את הגמ' בב"מ (פ' גע"ב) באופן נפלא, ע"פ האמור לעיל: דבגמ' בב"ב (מבואר, שאביי היה יושב ולומד תורה לפני רבו - רבה, לפתע ראה עיזים שעמדו בריחוק-מה, לקח רגב אדמה וזרק עליהם. אמר לו רבה, שהוא התחייב בהשבתם.

והדבר מפליא עד מאד: מה ראה אביי, באמצע לימוד תורה עם רבו, לא פחות ולא יותר - לזרוק על עיזים גוש עפר?...

ותירץ הרב נגר, שאביי לשיטתו בגמ' בקידושין (שם), שאסור להתייחד אף עם בהמה, ולכן רצה למנוע זאת (א.ה. ויש להוסיף, שתלוי זה במח' הראשונים האם בשני אנשים כשרים מותר, וכן ס"ל לרמ"א, דלא כהשו"ע, ואכ"מ]. ודפח"ח.

וכן ראיתי בשו"ת עמודי אור (לרבי יחיאל העליר זצ"ל, נפטר בשנת ה'תרכ"ב. ס' קיד, אות ג') שביאר, שעזים אלו לא היו של אבידה כלל ועיקר (ע' במאיי ב"מ), אלא שאביי רצה להבריחן מעליו וזרק עליהם אדמה. ע"כ. ולהנ"ל יובן נפלא.

פנינים לשבת

בעיניי הלכה ואגדה

כסף קטן בכיס - מה התועלת?

מובא בגמ' בבבא מציעא (מב). "אמר רבי יצחק, לעולם יהיה כספו של אדם מצוי בידו, שנאמר: 'וצרת הכסף בידך'". והוסיפה עוד הגמ' בשמו, 'לעולם ישליש אדם את מעותיו: שליש בקרקע, שליש בפרקמטיא (סחורה) ושליש תחת ידו' [ובמפרשים (שם) דרשו זאת מפס', ופירש רש"י, שהתועלת שותהיה מהשליש שתחת ידו, היא 'להיות מזומן לו לצורך ריווח הבא לו פתאום'. וכן ביאר המהרש"א ע"ש].

והנה, רבינו יעקב ריישר זצ"ל (בעל ה'שבות יעקב') בחיבורו עיון יעקב פירש, שהתועלת היא אם יבוא עני, ויכל לתת לו מיד, וציון לגמ' בשבת (קנא): 'עשה עד שאתה מוצא ומצוי לו ועודך בידך' [א.ה. וכו"ז בסנהדרין (צב, ועוד), לגבי שיור פירורין על השולחן, ותלוי בפרישוי המפרשים, ועוד חזון למועד בע"ה].

ולפי למעלה משנתיים כתבתי בסיעתא דשמיא בגליון (שם), שרש"י נשמר מלפרש כן, כי סבירא ליה שלא איירי בצדקה, כי א"כ, מדוע בעי לכדי שליש מכספו, סגי בסכום מועט מזה.

ועוד, דגם אם ירצה לבזבז הרבה, אינו יכול אלא עד חומש (כתובות סז, ועוד, פרט למצות לימוד תורה [לחלק מהדעות], ואכמ"ל), ומזה שבגמ' איירי בשליש, ש"מ שמוסב על תועלת אחרת.

ובספר דורש ציון (פר' תרומה, עמ' תקפ) מהג"ר בן ציון מוצפי שליט"א, סיפר על הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף', שלעיתים לא נדירות היה מגיע לישיבה עם שטר של חמישים לירות, ושואל מי יוכל לפרוט אותו למטבעות. והוסיף, שפעם הסביר לו, שהוא מכין מטבעות כסף קטן, שכן במהלך היום באים עניים רבים לישיבה לבקש כסף, ואין ברצונו להטריח את העני לתת לו עודף, או לגרום לו בושה בזמן ששואל עומד וממתין שישנינו לו את הסכום המדויק.

והוסיף בדורש ציון, שמנהגו מובא בדברי החיד"א בספרו פני דוד (בנדר"מ עמ' תנה, אות ג), על הפסוק (דברים טו, ו) 'נתון נתן לו ולא ירע לבבך בתתן לו', וז"ל: 'רמז הכתוב עצה טובה, כי מקודם יפריש ממנו לצדקה ויהיה ממון צדקה מופרש, וכשיבוא עני לא יהיה עליו לטרוח לתת לו, כי כבר ממון צדקה מזומן. וזה שנאמר 'נתון' - בתחילה תעשה נתניה והפרשה סתמית, ואחר כך 'נתן לו', כי אז יבוא לך בנקל, 'ולא ירע לבבך בתתן לו', כי לא יקשה בעיניך. ע"כ.

והוסיף עוד, שגם הגר"ח פלאג'י זצ"ל כתב, סגולה לאדם שלא יחסר מזונו, שיהיה לו 'כיס של צדקה' מיוחד, כלומר: ארנק שתמיד יהיו בו כספי צדקה, כדי שאם יבוא אליו עני הגון, מיד יוכל לתת לו.

ייחוד עם בהמה - אביי לשיטתו!

מובא בגמרא בברכות (דף סב), שאביי, אמו (אומנתו) גידלה לו שה, ונכנס עימו לבית הכסא, בכדי שלא ישלטו בו המזיקין (בעבר, בתי הכסא היו מרוחקין מהיישוב, והיה בהם סכנה,

לעילוי נשמת דניאל הכהן בן דוד, אליהו בן חנה יונה, אליהו בן פרוח, שלמה בן יוסף, פנחס בן דוד, איתן בן פנחס, דוד בן אביבה, שושנה פור בן טאום, יעל בת רבקה, חנה יונה בת חומה, פרנץ נמני בת עונגיסא לאה בת ישכר, שרה בת פנחס. שמחה בת מרים חיה. שלמית חווה בת הר"ר רפאל ד"ל.

לזיווג הגון שרה בת אילה, אליהו בן אביגיל

לרפואת אביעד מאיר יהודה בן עדית טל, ראובן בן שרה, היראל עמישי בן אורה אביגיל בתושת"י

העלון מוקדש-להצלחת ברו"ם ישי בן אילה, רחמים בן מוניה, עדן וליך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. יהודה בן מרגו, משפ' מאיר.

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו ובר ארליך שליט"א

גליון מס' 909

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה ובר זיע"א

פרשת תרומה ד' אדר א' תשע"ט - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

ח"י אדר תש"ס - ח"י אדר תשע"ח

ח"י שנים להסתלקותו של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

מאמרותיו

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

איתא על פסוק זה מדרש פליאה: בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע אמר הקדוש ברוך הוא ויקחו לי תרומה.

אפשר לפרש בהקדים מה שאיתא במדרש רבה על הפסוק ויקחו לי תרומה: "אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, מכרתי לכם תורת, כביכול

נמכרתי עמה, שנאמר ויקחו לי תרומה", וזה לשון ספר התניא (פרק מ): "והרי זה כאלו נתן לנו את עצמו כביכול, כמו שאיתא בזוהר הקדוש על פסוק ויקחו לי תרומה, ד"ל"י כלומר אותי, והוה ליה לומר ותרומה, אלא משום דכולא חד" עיין שם היטב.

(מתוך הספר "ירים משה" להגה"צ המשפיע הרב משה ובר זיע"א)

מבט לאירועי השבוע

משנכנס אדר מרבין בשמחה

כידוע המן הרשע ביקש להשמיד, להרוג ולאבד אל כל היהודים ביום אחד בחודש אדר. אולם השם יתברך סיקל את מזימתו הזדונית והפך את יום האבל לשמחה ולששון. לדאבון הלב אנו עדים בדורינו לאוייבים מבית שמבקשים לעקור את יסודות התורה ולהביא עלינו שואה רוחנית. אך אל לנו להיכנס לדאגה משום שמובטח לנו בחודש אדר שעליו נאמר "משנכנס אדר מרבין בשמחה" שכל הגזירות הללו תתבטלנה ויקויים בנו בעזרת השם ונהפוך הוא, היינו שאותם המתנגדים ללימוד התורה של בחורי הישיבות, ישנו את דעתם ועוד יסייעו בידנו להגדיל תורה ולהאדירה.

וכדי שזה יקרה אי"ה בהקדם, עלינו ללכת בדרכיו של מרדכי הצדיק ולהקהיל את התינוקות של בית רבן שיתפללו עבורינו וגם שיזרוזו את ביאת הגאולה השלימה.

חודש אדר מאופיין במזל דגים. התכונה הבולטת של הדגים, היא בעובדה שהם מצליחים לשרוד בתוך המים כך גם אנו צריכים להתעמק בתורה שמשולה למים

המשך בעמוד אחרון

בשורה טובה

בסייעתא דשמיא

ניתן להאזין לשיעור בדף היומי ובפרשת השבוע מפי עורך העלון הרב עדו ובר שליט"א במערכת "קול הדף": 02-6400000

העיקר הוא המעשה

הבלתי יאומן קרה

הגה"צ המשפיע הרב משה ובר זיע"א

העדה החרדית עצרת בהשתתפות אלפי ילדי תשב"ר מירושלים ומרחבי הארץ. כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש שיגר לחסידיו שבארץ ישראל בקשה מיוחדת: לדאוג לכך שבמהלך העצרת, שנערכה ברחבת מאה שערים, יאמרו שנים עשר הפסוקים שאותם בחר לחזרה ושינון עבור ילדי ישראל. הרבי הסביר, כי בכך שעוללים ויונקים ישמיעו את הפסוקים הללו מתוך טהרת הלב, יביא הדבר "להשבית אויב ומתנקם". הבקשה היתה יוצאת דופן, אולם עז היה רצונם של חסידי חב"ד להוציא לפועל את בקשת הרבי.

החסיד רבי אברהם ברוך פזנור, משלוחי הרבי מליובאוויטש זי"ע לארץ הקודש, שחזר את קורות היום ההוא: "ביום שבו התקיימה העצרת, בשעות הבוקר, הגענו לביתו של המנחת יצחק, ובפינו בקשה: מאחר שעצרת התפילה מטרתה המשך בעמוד אחרון

ידידות-אמת נרקמה בין גאב"ד ירושלים, הגאון הגדול רבי יצחק יעקב וייס זצ"ל, בעל 'מנחת יצחק' לרבינו. מאז עלותו לירושלים בשנת תש"ל, התפתחו ביניהם קשרי הערכה וידידות עמוקים. רבות היו נפגשים, משוחחים, מתכתבים ומקדמים פעולות בחשאי לטובת הכלל, ולא פחות מכך - לטובת הפרט. תורת חסד על לשונם תדיר.

ידידות זו באה לידי ביטוי ציבורי יוצא דופן בתמוז תשל"ו, במהלך ימי החרדה לגורלם של מאה וחמישה נוסעים ואנשי צוות מבני ישראל שנחטפו לאנטבה שבאוגנדה. הטיסה, שהמריאה מארץ ישראל, היתה אמורה להגיע לפאריס. בכ"ט בסיוון, במהלך חניית ביניים שנערה באתונה השתלטו עליה טרוריסטים אסלאמיים והנחיתו אותה באנטבה, כשמאה וחמישה היהודים משמשים בני ערובה, וחשש כבד נשקף לגורלם.

במהלך ימי השבי של החטופים נערכו בארץ ישראל עצרות תפילה והתעוררות, וביום חמישי, ג' בתמוז, ארגן בית דין צדק של

הדלקת נרות מוצאי שבת

ירושלים:	4.44	ירושלים:	5.58
תל-אביב:	4.58	תל-אביב:	5.59
חיפה:	4.48	חיפה:	5.58
באר-שבע:	4.59	באר-שבע:	6.00
רבינו תם:	6.37	רבינו תם:	6.37

כל המעוניין לקבל את העלון "שמעו ותחי נפשכם" למייל שלו יפנה לכתובת המייל: haravveber@gmail.com

לקט של הדברים הכתובים בגליונות אלה מושמעים בהרחבה בסדרת הקלטות "שמעו ותחי נפשכם" להשיג: 02-5828284
את העלון ניתן לראות בע"ה www.veber.co.il

הוראה למעשה

האדם צריך "להחזיק ידי לומדי תורה".

המקור בפרשה: "בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו". "הבדים הנושאים את הארון, לא יסורו ממנו – רומז לבעלי בתים המחזיקים ידי הלומדים, ואמרו רז"ל: דשלחו מתם, ליבעי רחמים איתכליא על עליא, דאילמלא עליא לא מתקיימין איתכליא" (פירש רש"י: "עלין שבגפן סובלין הרוח ומגינים על האשכולות שלא יכם שרב ושמם ורוחות, כך עמי הארץ חורשין וזורעין וקוצרין מה שתלמידי חכמים אוכלים"), (חולין צב ע"א) ועל זה נאמר: "שמח זבולון בצאתך ויששכר באוהלך" והם מקבלים שכר כמו התלמידי חכמים, על כן הבדים לא יסורו מהארון, ולא עוד אלא שהקדים את זבולון ליששכר.

הוראה למעשה

האדם צריך להשתדל שעניים יאכלו על שולחנו.

נושאים בפרשה

ענין הכרובים על פי הפשט

"פשוטן של דברים, צריכים אנחנו לדעת מה טעם יש בעשיית הכרובים, ולמה ציוה השי"ת להכניסם שם לפני ולפנים במקום המיוחד להשראת השכינה, ציור הגוף ולא דמות ותמונה, ולא עוד, אלא שהציור הזה אסור להניחו חוץ לבית קדשי הקדשים בהיכל או בעזרה, ולמה שם שהוא מקום המקודש ביותר, מותר להניחו, ומצוה יש בהנחתו שם? ונראה ישוב הענין הזה הוא כך: כי שם במקום קדשי קדשים שורה אור השכינה, ומונח שם הארון שבו הלוחות שבהם כלולה כל התורה כולה, להורות דקב"ה ואורייתא – כולה חד, וציוה גם כן שיניחו שם כרובים שהם צורת זכר ונקבה הרומזים על כל ישראל – זכרים ונקבות, להורות כי קב"ה ואורייתא – כולה חד, וכמו שכתוב בתקונים כי אין שם במקום ההוא אלא רק אור שכינתו יתברך, וכבוד התורה בארון אשר בנס הוא עומד, וכבודן של ישראל בכרובים אשר גם הם בנס עומדים, כמו שאמרו רז"ל בגמרא: "ארון וכרובים – בנס עומדין. וציוה השי"ת בכך להודיע מעלתם של ישראל, ועל ידי כך שידעו ישראל מעלתם וכבודם, ישתדלו כל אחד ואחד בתורה ומצות כדי להדבק בכל מקום שהם עומדין, וכמו

המקור בפרשה: "ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד".

אמרו רבותינו ז"ל אודות השולחן: עתה, שלחנו של אדם מכפר במה שמאכיל לעניים, ואומר: "לחם הפנים לפני תמיד" – רומז ללחם שמאכיל את העניים שיתן אותו בסבר פנים יפות באהבה וחיבה ודרך כבוד, ויזכור את השי"ת שהוא הנותן לחם לכל בשר ונותן בפנים יפות. וזה לשון הרב רבי מנחם הבבלי: "ונתת על השולחן לחם הפנים לפני תמיד", "טעם מצוה זו – להורות שאף על פי שהלחם – מזון כל חי, אין הלחם הזן, אלא הברכה היא זנה, תדע שכהן שמגיע כפול מלחם הפנים, היה שבע.

המנורה צריכה להיות מקשה – חיבור אחד, דהיינו לב לשמים, גם רומז שיהיה בלב אחד עם כל ישראל – מגדול ועד קטן, מקשה עד יריכה עד פרח – דהיינו מגדול עד קטן, וכן מרומז "ויהיו תואמים מלמטה יחדיו". (שלה"ק)

שכתוב: "ואתם הדבקים בד' אלקיכם חיים כולכם היום", ולכן אסור לעשות כרובים במשכן ובמקדש חוץ מבית קדשי הקדשים, כי רק שם בפנים יש טעם בהנחתם כאשר אמרנו, אבל במקום אחר נראה כעושה דבר אחר חי' במקום הקודש". ("עוד יוסף חי" לה"בן איש חי").

רזי התורה

"ויקחו לי תרומה". "פרשה זו נסמכה למלת "ארבעים יום וארבעים לילה", לומר שנאמרה גם כן למשה בארבעים יום ובארבעים לילה בהר, ואמרה משה לישראל אחר עשית העגל, על כן אמר הקב"ה למשה – אמור להם לישראל שערב רב לקחו להם העגל לאלוה, וישראל יקחו לי, ולזה אמר: "ויקחו לי" בוא"ו ולא אמר קחו לי, אלא אמר ויקחו לי, כמו שהם לקחו העגל. וכן מורה קצת הטעמים, שתחת "לי" יש טיפחא. "תרומה – תמורה, שתחת העגל יקחו לי תמורתו, ואני אעשה אותם תרומה כמו שהתרומה קודש, כן הם ארוממם ואעשה אותם קודש, שנאמר: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", ואומר: "קודש ישראל לה".

(שפתי כהן מגורי האר"י ז"ל)

"הליכות עולם לו"

שלא להתכבד בקלון חברו

צריך להיזהר שלא יהיה מתכבד בקלון של חברו, "וזהו אחד מכ"ד דברים המעכבים את התשובה" (רמב"ם הלכות תשובה פרק ד') "ואין לו חלק לעולם הבא" (שם פרק ג'). וזה לשון הרמב"ם: "המתכבד בקלון חברו, אומר בלבו שאינו חטא לפי שאין חברו עומד שם ולא הגיע לו בוש ואלא ביישו אלא ערך מעשיו הטובים למול מעשה חברו, או חכמתו כדי שיראה מכללו שהוא מכובד וחבירו בזוי". ובעונותינו הרבים מצוי מאד שאנשים תוך כדי שיחה מזכירים משהו, ואחד מהם אומר עליו: "אני אינני משקר כמוהו, או אינני מבטל את הזמן כמוהו" וכיוצא בזה, והוא אינו שם אל לבו שבדברים הללו הוא מאבד את העולם הבא שלו וכן נועלים ממנו בזה את דלתות התשובה, ה' ישמרנו.

"חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה".

חינוך הוא מצוה מדברית קבלה, הן במצות עשה והן במצות לא תעשה (כמבואר בשו"ע או"ח סימן שמ"ג). הנהגת האדם כל ימי חייו עד ימי הזקנה, תלויה בחינוך שקיבל בנעורו – הן לטוב והן למוטב, בין בהנהגתו בין אדם לקונו ובין בהנהגתו בין אדם לחבירו, זה רואים בחוש, ושה זכותם וחובתם של ההורים להשגיח בעינא פקחא על ילדיהם, בין בסור מרע, בין בעשה טוב, שישמרו את פיהם ולשונם ויזהרו שמה שמכניסים לתוך פיהם – יהיה בתכלית הכשרות, ומה שמוציאים בלשונם – שלא יכשלו בלשון הרע ודברים בטלים וכדומה, וכן שידגלו אותם במידות טובות, בברכות הנהיגין בתחלה ובסוף, ובתפלה. וכשיקוים כל זאת, אז בעזרת השי"ת ירוו מהם הוריהם נחת. (לימוד התורה עם בנים קטנים זהו מעין התורה)

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל
לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין ז"ל – נפטרה ב' ניסן תשע"ג

"ובכן, פעם הלך הרב ברחוב, ולפתע עצרו אדם וביקשו לפרוט לו שטר של חמישה רובלים. כשהוציא הרב את ארנקו מכיסו, חטף ממנו האיש את הארנק ונמלט. האנשים שמסביב ראו את הדבר והחלו לרדוף אחרי הגנב. אך הרב הזה, במקום לעודם ולזרום, החל קורא אחר הגנב הנמלט: 'מוחל אני לך! מוחל אני לך'."

"לאנשים התמהים שהקיפוהו, הסביר: 'איש זה עני ואביון הוא, והעניות העבירה אותו על דעתו. יום אחד ודאי יתחרט על המעשה וישוב בתשובה, אך בינתיים מה יאכל. מוטב אפוא שאתן לו את הכסף במתנה, וכך יוכל ליהנות ממנו ביושר'."

הסניגור סיים את הסיפור ושאל את השופט: "אדוני השופט, האם אתה מאמין לסיפור זה שמספרים על הרב'."

"קשה לי להאמין בו", הגיב השופט.

"אף אני מתקשה להאמין לסיפור", אמר הסניגור, "ובכל זאת, שים לב, אדוני השופט, היהודים מספרים סיפור זה על רבם, ואילו עליך, שאף שאתה אדם ישר והגון, אין איש מספר סיפורים כאלה. דבר זה עצמו יכול ללמד משהו על אישיותו של עד האופי'."

מתח רב השתרר באולם למשמע דבריו האמיצים של הסניגור. השופט הרהר בדברים, שקל והתלבט ולבסוף חרץ את הדין: "שש שנות עבודות כפייה'."

השומעים לא האמינו למשמע אוזניהם. אמנם שש שנים של עבודות כפייה אינן דבר של מה בכך, ובכל זאת, מול עונש המות זהו כמעט זיכוי.

ה'חפץ חיים' עלז והיה שרוי בשמחה עצומה. למראה שמחתו, היו שהעירו לו, שגם שש שנות עבודות כפייה הן סכנה ליהודי'. אמר ה'חפץ חיים': "עלינו להודות לה' על הנס שעשה לנו, בהצילו את הבחור מזר דין מוות. ואילו לגבי שש הנשים מי לידכם יתקע שהשלטון עצמו יחזיק מעמד אפילו שישה חודשים'."

ואכן, כעבור כחודשיים התחוללה המהפכה הבולשביקית, שהביאה את הקץ לשלטונו של הצאר ונתנה חופש לאסירים פוליטיים רבים, ובתוכם גם בן הישיבה מראדין.

עורכי דין יהודים סירבו לטפל בעניין, מחשש שהדבר יעורר גל של אנטישמיות. לבסוף מצא ה'חפץ חיים' עורך דין נוצרי, שהסכים לקבל לידיו את התפקיד הקשה. היה זה אדם ישר ונבון, שעד מהרה שוכנע בישורו ובניקיון כפיו של הנאשם.

בית המשפט היה מלא מפה אל פה. בחור

הרב אלחנן וסרמן הי"ד

ישיבה המואשם בריגול זהו סיפור מעורר עניין. גם יהודים רבים הגיעו לאולם המשפט. הם ישבו שפופים וחרדים, בודעים מה צפוי לבחור האומלל.

התביעה סיימה לגולל את כתב האישום וביקשה להטיל עונש מוות על ה'מרגל'

אל ה'חפץ חיים' נלווה גם הגאון רבי אלחנן וסרמן, ושניהם באו לשמש עדי אופי לטובת הנאשם. התביעה סיימה לגולל את כתב האישום וביקשה להטיל עונש מוות על ה'מרגל'. אחר כך נשמעו דבריהם של שני עדי האופי, שיכלו רק להעיד, מהיכרות אישית, על חפותו ויושרו של הבחור.

כשהגיע תורו של הסניגור לשאת את נאום הסיכום, בחר לפתוח את דבריו בסיפור:

"רבותי המכובדים, ברצוני לספר לכם סיפור שיש בו כדי להעיד על אופיו המיוחד של אחד מעדי האופי מורו ורבו של הנאשם.

העירה ראדין רעשה כולה. בבתי הכנסת, ברחוב ובשוק דיברו הכול על המאורע המסעיר שאירע. באמצע הלילה הקיפו שוטרים מזוינים את אחד מבתי היהודים, והתפרצו אליו בגסות הם לקחו איתם בחור ישיבה שהתגורר שם. איש לא ידע על מה ולמה אסרו בחור ישיבה תמים וישר.

עם הזמן נודעו הפרטים. הבחור הגיע מגרמניה, על פי הוראת חז"ל: "הווי גולה למקום תורה". לכן הגיע ממרחקים ללמוד בישיבתו המפורסמת של ה'חפץ חיים'.

הוא הפך להיות לאחד מתלמידיה הבולטים. כדרכם של יהודים באותם ימים, אירחה אותו משפחה מקומית, שראתה זכות לעצמה להחזיק בביתה בן ישיבה.

נקל היה להבין את משמעותה של האשמה זו בעיצומה של מלחמת העולם הראשונה

לא הרחק מן הבית התגורר שוטר חרש, שתפקידו היה לעקוב אחר היהודים ולוודא שאינם קושרים קשר נגד השלטון. עבר זמן רב מבלי שהאיש היה יכול לספק מידע בעל ערך כלשהו, וכך נרקמה במוחו מזימה אפלה, שבאמצעותה חשב להצדיק את תפקידו.

בדרך כלשהי נודע לו, כי הבחור המתארח בבית שכניו הוא נתין גרמני. ההמשך כבר היה פשוט למדי. הוא העביר למפעיליו מידע, שהבחור עוסק כביכול בריגול למען הגרמנים. נקל היה להבין את משמעותה של האשמה זו בעיצומה של מלחמת העולם הראשונה, שניטשה אז במלוא עוצה.

עיקבותיו של הבחור נעלמו. הוא הועבר לכלא מרוחק והשלטונות סירבו למסור מידע כלשהו על מקום הימצאו. אבל ה'חפץ חיים' לא נח ולא שקט ולא קפא על שמריו. הוא חש אחריות אישית לגורל תלמידו, והוסיף לפעול בניסיון לאתרו.

בתום המלחמה נודע, שהבחור כלוא בעיר הבירה פטרבורג וכי משפטו עומד להיערך בתוך זמן קצר. ה'חפץ חיים' לקח את טליתו ותפיליו, עלה על הרכבת ונסע לפטרבורג.

בהגיעו לשם, החל לכתת את רגליו בחיפוש אחר עורך דין שייאות לקבל עליו את ההגנה על הנאשם. הסיכויים לזכותו היו כה קלושים, עד ששום עורך דין לא ניאות לבקשה. גם

העיקר הוא המעשה - המשך מעמוד ראשון

ששימש סופר הדיינים בבית הדין, ויחד הם הזמינו את הגאון החסיד רבי משה וובר צ"ל. הגאב"ד הסביר כי ברצונו להתייעץ עם רבי משה.

"רבי משה הגיע עד מהרה, נכנס לחדרו של הגאב"ד, ואנחנו המתנו בחדר החיצוני. רבי משה אמר מה שאמר, ולאחר כמה דקות של דיון - יצא אלינו הרב ברייטשטיין והודיע שהעניין סודר. דבר עצום כזה - רק רבי משה צ"ל יכול היה לפעול.

"הוא שאל אותנו", מתאר הרב פזנר, "מהו ה'גדר' של י"ב הפסוקים: האם יש בהם סגולה מיוחדת של שמירה, או שבכל דבר-תורה ותפילה שנאמר על ידי תשב"ר קיימת הסגולה הזו במידה שווה. השבנו שאכן כן הדבר - הפסוקים עצמם מסוגלים לזה. עצם הדבר שהרבי בחר וקבע לומר דווקא את הפסוקים הללו - גורם לכך שהפסוקים הללו מסוגלים במיוחד. הגאב"ד ביקש להתיישב בדבר. הוא הורה לקרוא לרבי אברהם מרדכי ברייטשטיין צ"ל,

היא הצלה ושמירה על החטופים, והתורה מציינת את הסגולה המיוחדת של 'מפי עוללים ויונקים יסדת עוז להשבית אויב ומתנקם' - הרי מתאים שיאמרו בה את י"ב הפסוקים ומאמרי חז"ל שהרבי קבע למטרה זו בדיוק. מסרנו לגאב"ד דף עם י"ב הפסוקים, והוא עיין בו בכובד-ראש.

ה'מנחת יצחק', שאז כיהן עדיין כראב"ד העדה החרדית (הגאב"ד היה האדמו"ר מסאטמר), החל להתעניין בפרטי התקנה.

יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך

עם הרב בארבע עינים, הוא שאל אותו, מה פירוש אותן השתחוואות והדיבורים שדיבר אל עצמו, כאשר הושאר לבדו בחדר לפני טקס ההכתרה?

הרב חיך ולאחר מכן השיב בארשת רצינית: "ראיתי שהכנינות לי קבלת פנים מרשימה ביותר. הייתי בטוח שתקדמו את פני בנאומים חוצבי להבות, שבהם ישבחו אותי ויעטירו עלי כבוד ויקר, כפי שזה נהוג במקרים כאלה. וכיון שאני מכיר את עצמי, חששתי, שמא ישפיע עלי הדבר, חס ושלום, בכיוון של גאווה, או הערכת עצמית מופרזת משום כך החלטתי להכין את עצמי להזדמנות זו על ידי כך שקודם לכן אשנן לעצמי את אותם דברים שעשוי הייתי לשמוע מכם. וכפי שאתה יודע, הרי שבחים עצמיים לא נותנים לאדם לא הערכה עצמית יתרה ולא סיפוק מיוחד. וכך קיבל בעיני מאמר חז"ל "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך", משמעות חדשה. הבנתי מאמר זה במובן שהכבוד שאחרים נותנים לך, צריך להיות בעיני "חביב" ובעל משמעות לא יותר מאשר ה"כבוד" שאתה מעניק לעצמך בעצמך. וכך קווייתי להנצל מלפול ליד גאווה...

וכשרונותיו לעורר אצל שומעיו רגש עמוק של תשובה.

המגיד מקונוניץ מתלמידיו של רבי שמואל (שמלקה הורוביץ מניקלשבורג)

עבר זמן - מה ואותו מנהיג שהציץ מבעד לחדר המנעול, לא היה מסוגל לכבוש את סקרנותו ובהזדמנות הראשונה, כאשר נותר

מספרים, כי כאשר הגיע ר' שמלקה לעיר ניקולשבורג, כדי לקבל על עצמו את הרבנות של עיר זאת, התכנסו מאות מראשי הקהילה ונכבדיה, כדי לערוך לו קבלת פנים מפוארת. לפני שהתחיל הטקס, ביקש ר' שמלקה את מארגני קבלת הפנים שיתנו לו חדר, שבו יוכל להתבודד דקות מספר לפני תחלת הטקס. ואכן, הוא הוכנס לחדר צדדי והמנהיגים השאירוהו לבדו.

כאשר עברו דקות אחדות והרב עדיין לא יצא מחדר "הייחוד" שלו, התסקרן אחד מראשי הקהילה, שרצה לדעת מה שהרב עושה שם בחדר לבדו. הוא עשה דבר לא יפה: הציץ דרך חור המנעול. הציץ וראה לתמהונו הרב, שהרב המפורסם קם מהכסא פעם אחר פעם, משתחוה כלפי עצמו ואומר "ברוך הבא רבינו הגדול!" "ברוך הבא שר התורה!" ברכותינו לך פאר הדורות!".

מיד לאחר מכן עזב ר' שמלקה את החדר והטקס התחיל. מנהיגי הקהילה קידמו את פני רבם בכבוד גדול והעטירו עליו שבחים מופלגים. לאחר מכן נשא הרב את דרשתו הראשונה באזני בני הקהילה וכולם התרשמו מאד והיו מוקסמים מלמדנותו, ענוותו,

מבט לאירועי השבוע - המשך מעמוד 1

מתוך שמחה וטוב לבב ובזכות כך נשרוד את התקופה הקשה הזאת ונזכה להתעלות רוחנית שתביא אותנו לגאולה השלימה.

ויהי רצון שעוד באדר חודש שבו חל יום ההילולא של מורינו הרב משה וובר זיע"א (בח"י באדר) נזכה כבר שיתמתקו מעלינו

הדינים ונקבל את משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

138 (אלול) 1138

הדיסק שישינה בעזרת ה' יתברך את חייכם לטובה.

בימים אלה יצא לאור הדיסק "שמעו ותחי נפשכם" על חמשה חומשי תורה בליווי נעימות חסידיות מפורסמות.

המלוקט: המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א. העורך והמגיש: תלמידו כבנו הרב עדו ובר שליט"א

ניתן להשיג דיסק זה במחיר סימלי ברשת חנויות גל-פז.

הודעה חשובה

המעוניינים להגיע לקבלת הקהל של הרב עדו ובר שליט"א תלמידו של הגה"צ רבי משה ובר זיע"א בכדי להיוועץ בענייני מציאת הזיווג, שלום בית, חינוך ילדים ופרנסה על פי תאריך לידתם ושמותיהם,

יתקשרו לטל. 02-5828284

תיקון החיד"א להצלחה, רפואה, פרנסה ומציאת הזיווג - טל' 02-5828284

עלון זה יוצא לאור לזכרו של נסים בן נוריה נסים ז"ל - נלב"ע כ"ח באדר תשע"ח

פנינו בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

תרומה

גליון מס' 521

יציאת שבת: י"ם 17:58, ת"א 17:59

כניסת שבת: י"ם 16:44, ת"א 16:58

נלמד מהפרשה

"והיו הכרובים פורשי כנפים"

במקום הכי קדוש לעם ישראל, יש סמל של תינוק, (הכרובים) ואילו עם ישראל נושא את עינו כדי להזכיר לעצמו, אולי התרחקנו מהתורה, אבל אנחנו עדיין תינוקות של השם. מעל לתורה המונחת בארון, יש את הממד הנוסף הזה - קשר בין אב לבנו שתמיד יהיה קיים.

רבינו בחיי לומד מפסוק ביחזקאל, שדמות אחת של הכרובים הייתה דמות של אדם גדול ואילו הדמות השנייה של תינוק/נער צעיר, סמל מדהים של הקשר האבהי בין בורא עולם לעמו.

ברגעים הנוראים של החורבן, השם הראה לנו רמז מלא עוצמה, שמעניק לנו את הכוח לשרוד ולצמוח באפיקים שנות גלות. היינו עשויים לחשוב, שבאותם רגעים קשים בהם בית השם עולה בלהבות, התפוגגה לה האהבה וקיר של פלדה חוצץ בין השם לעמו. אך לא. התלמוד מספר, שכאשר פרצו הרומאים לבית המקדש, הם קרעו את הפרוכת ופרצו לבית קודש הקודשים, ומול עיניהם הם ראו את הכרובים חבוקים זה בזה: "בשעה שנכנסו נכרים להיכל, ראו כרובים המעורים זה בזה, הוציאו לשוק ואמרו: ישראל הללו, שברכתם ברכה וקללתם קללה, יעסקו בדברים הללו?" (יומא נ"ד ע"ב).

הרומאים פספסו את הנקודה. התמונה הזאת, החיבוק הזה של הדמויות עם פני התינוק הוא מקור העוצמה של עם ישראל. לפני שיצאנו לדרך הארוכה של הגלות, הקדוש ברוך הוא הוכיח לנו שהוא עומד כל הזמן ברקע. הוא לא נטש אותנו, הוא חיבק אותנו ואמר: אנחנו לא הולכים להיפרד, אתם רק יוצאים למשימה חדשה. עד עכשיו עבדנו בדרך אחת, ומעכשיו העבודה תהיה שונה. נכון, בדרך יהיו כאבים ומשברים, אולם אנחנו יחד.

אבא תמיד נשאר אבא, וילד תמיד נשאר ילד. זהו כוחו של פני התינוק שבכרובים. ילד קשור תמיד לאבא ואבא משתוקק תמיד לראות את הילד. כשיהודי מתפלל, הוא מכוון את גופו לקדש הקודשים, והוא מדמה עצמו לתינוק המתרפק על ברכי אביו, בידעו שלא משנה מה יהיה, הוא תמיד ילד של אבא.

נתינה שהיא לקיחה

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי".

לכאורה לשון הכתוב אינו מדויק, היה צריך לכתוב "ויתנו לי תרומה", ולא "ויקחו לי תרומה", וכן סיום הפסוק "תקחו את תרומתי". אינו ברור שהרי בני ישראל הן הם שנותנים את התרומה וא"כ מה שייך כאן לשון לקיחה? אלא שכך הוא הענין - אדם שנותן תרומה וצדקה, הוא הלוקח האמיתי, הוא זה שבעצם לוקח ומקבל טובה וברכה השפעה וישועה, ולאמיתו של דבר, מה שיש לו לאדם בממונו הוא רק אותו חלק שנותן לצדקה, ויתכן שיהיה לאדם ממון הרבה, אין זה נחשב ממון שלו אלא רק "מופקד" אצלו ורק אותו חלק שנותן לצדקה זה שלו ממש. וכן ביאר החפץ חיים את הפסוק: "ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה" - כלומר, לא כאותם פתאים החושבים שהממון שבביתם שלהם הוא ומה שמוציאים לצדקה או למצוות אינו שלהם. אלא אדרבה ההיפך הוא הנכון מה שמקדישים למצוות ה', ומה שמפרישים לצדקה זה בלבד ממון שלהם הוא שנאמר "ואיש את קודשיו לו יהיו" לכן רק מה שנותן נשאר לו. ולפ"ז גם בפרשתנו מדוקדק הלשון "ויקחו לי תרומה, התרומה שאתם נותנים "לוקחים אתם" לפי שנשארת לכם. ומסתבר שנתית תרומה פועלת על האדם לקבל שפע אלוקי משמים, שהרי האדם הנותן הופך גם למקבל שפע אלוקי משמים. ומסופר שכאשר שהה פעם הגאון הרב יחזקאל סרנא זצ"ל ראש ישיבת חברון, בחו"ל לצורך עריכת מגבית לשיבתו אירגן כנס גדול וחשוב, אליו הזמין את כל הנדיבים של הישיבה, בין הנדיבים היה אדם שתרום בשעתו סכום כסף גדול להעברת הישיבה, מסלבודקה לארץ ישראל, ובמשך השנים ירד הלה מנכסיו ונעשה עני מרוד עד שהגיע לפת לחם, התלבט מאוד הרב סרנא האם להזמין לכנס הנדיבים, ולבסוף החליט שלא להזמין כדי שהלה לא יתבייש במצבו הנוכחי, והנה להפתעת כל הנוכחים, הגיע אותו אדם באמצע האסיפה ללא כל הזמנה וביקש את רשות הדיבור, וכה היו דבריו הנרגשים: "אורחים יקרים!" להוי ידוע לכם שהעולם הזה הוא גלגל חוזר, וגם אני הייתי פעם עשיר גדול ונהפך עלי הגלגל, והיום אני נאבק על פת לחם, ולא נשאר לי זכר מכל רכושי הרב, מלבד מה שתרמתי בשעתו כדי להעביר את הישיבה לארץ ישראל, רק זה מה שנשאר לי מכל רכושי, וזכות גדולה זו אינני מוכן למכור בעד כל הון שבעולם, הנני מציע לכם מתוך נסיון: מה שאתם יכולים לתת עכשיו לצדקה מהרו ותנו. כי אף אחד מכם לא יוכל לדעת מה יהיה עמו ביום המחר, מה שחוטפים ונותנים הוא מה שנשאר לנצח נצחים! דבריו הנרגשים שיצאו מן הלב, עשו רושם אדיר על כל הנוכחים והמגיבת הסתיימה בהצלחה גדולה מעל ומעבר למצופה...

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

פוליסת ביטוח לשנה

והשיפור שהתחולל, וגם יעניק זכות כבירה להמשך חיי אשתך כנגד כל הסיכויים. הרי גם עכשיו השיפור הוא מפתיע ובגדר נס, אך המחלה עדיין כאן, ובכל רגע עלולה להכריע את גורל חייך. אין לך זכות שתשמור ותגן עליה כמו החזקת התורה!" - סיים רבי ראובן את עצתו.

רבי יוסף שכבר הכיר את עוצמת הסגולה שבדבר, לא הוצרך למילות זירוז נוספות. הוא שב לתלמוד תורה סמוך, וביקש לשלם את שכר הלימוד של ילד אחד לשנה שלימה, בתשלום אחד, מראש. הוא המשיך לתלמוד תורה נוסף וממנו לשלישי, כשבכל אחד מהם הוא מאמץ ילד שאין להוריו את היכולת הכספית להחזיקו בלימוד התורה, ומשלם את שכר לימודו לשנה מראש, ביודעו כי זו ההשקעה הטובה ביותר והמבטיחה ביותר!

חודש ועוד חודש חולף, מצבה של האם ידע עליות ומורדות, שיפורים ונסיגות. היא הצליחה לשרוד, מנצחת במו נשימותיה את תחזיותיהם הקודרות של הרופאים, שלא ידעו כי אי שם ילד לומד תורה, והזכות שלו מגינה עליה, ומסייעת לה להמשיך בחיים. בני המשפחה היו מאושרים, חשו כי קיבלו אמא במתנה, כנגד כל הסיכויים. כל יום בחברתה, כל שעה שהיא עטרה לראשם - הכל רווח, וקריאות ההתפעלות של הרופאים - הן ההוכחה...

אך בסופו של דבר, ביום כ"ג בתמוז תשנ"א גברה מאוד המחלה, והרבנית מלכה שיינץ ע"ה נלקחה לבית עולמה, וכאן מגיע הגילוי המטלטל והמרגש, שהסעיר את בני המשפחה בימי השבעה. היטב זכרו כי לפני תקופה שילמו את שכר הלימוד להחזקת תורתם של שלושה ילדים למענה, אך לא זכרו מתי זה היה. הם עברו על הניירת והמסמכים, ועיניהם התעגלו בהפתעה כשגילו בקבלה אותה קיבלו מתלמודי התורה, את אותו התאריך, זהה לחלוטין, מסעיר את הלב:

"כ"ג בתמוז תש"ן. זה היה היום בו בני המשפחה מימנו לשלושה ילדים את החזקת תורתם לשנה מראש. ובאותו תאריך בדיוק, שנה אחרי, עם תום תקופת "פוליסת הביטוח" של החזקת התורה עבור האם - באותו יום בדיוק ניצחו אראלים, והרבנית נפטרה למגינת כל לב!"

סיפור מפעים זה, שצוטט בספר תולדותיו של רבי ראובן גרשונוביץ - "ניצוצי אש", מפי בעלה הגאון רבי יוסף שיינץ שליט"א, הוא סיפור שאינו מותר מקום להרהור או לערעור. זה לא "בערך" זה לא "אולי", זה לא "אפשר". זה גילוי מטלטל מכבשונו של עולם, שכאשר האישה היתה במצב של סכנת חיים קיומית, כל עוד עמדה לה פוליסת הביטוח של "החזקת התורה", כל עוד עמדה לה הזכות הכבירה של לימוד התורה - היא זכתה בחיים, בדיוק ברמת התאריך!

הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו. החזקת התורה היא פוליסת הביטוח הטובה בעולם, היא המעניקה ברכה ואושר אמיתיים מידי של בורא עולם. ככל שנחזק את עמודי התורה, ככל שנתמך בלומדי התורה, ככל שנתאמץ למען עמלי התורה - כך נובטח לברכת שמים אף למעלה מדרך הטבע, שתעמוד לצידנו ותעניק לנו חיי אושר ושמחה!

בני המשפחה אמנם היו בסוד העניינים, אך גם אותם הפתיעה התשובה המצערת והכואבת אותה שמעו מהרופאים. אימם, הרבנית מלכה ע"ה, כבר היתה חולה מזה זמן, ובכל זאת - עדיין התקווה פיעמה בליבם. עד שהגיעו תוצאות בדיקת הסי.טי., וניפצו את התקווה. הרופאים הסבירו שהתוצאות לא מניחות מקום לספק, המצב חמור ממה שחשבו בתחילה, ולמעשה - כבר כמעט לא ניתן לעשות כלום. המחלה מתפשטת בצורה נוראית, הרבנית בסכנת חיים.

אבי המשפחה, הגאון רבי יוסף שיינץ שליט"א, מיהר לעדכן את רבו הגאון רבי ראובן גרשונוביץ זצ"ל, בבחינת "מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם". הוא סיפר על התוצאות הכואבות של הבדיקה ועל מסקנותיהם של הרופאים, שמעמידות את עקרת הבית בסכנת חיים ואת המשפחה כולה בטלטלה עזה.

רבי ראובן שמע את הדברים, ומלבו נעקרה אנחה כבדה. הוא חזק את ראש המשפחה בדברי אמונה וביטחון, הרעיף אמרות חיזוק שיסייעו לעמוד בניסיון הקשה. כשנדרש לשאלה מה ניתן לעשות כעצה טובה ומועילה ברמה המעשית, הרהר רבי ראובן ארוכות והשיב תשובה מסעירה:

"בעת הזאת, הזכות הגדולה ביותר היא החזקת תורה, זכות העומדת להגנה ולהצלה מכל רע. אני מציע לחפש בין תלמודי התורה ילדים שאין להוריהם לשלם את שכר הלימוד הנדרש, ולכן סכנת עזיבת לימוד התורה מאיימת עליהם, ולממן עבורם את שכר הלימוד. כך, בהשקעה טובה בהחזקת לימוד התורה - תקנו לעצמכם זכות כבירה לרפואת אם המשפחה!"

רבי יוסף לא הרהר ולו לרגע, ובירר בקרב תלמודי התורה על ילדים שהוריהם לא מסוגלים לעמוד בתשלומי שכר הלימוד. על אתר עמד ושילם בגינם את הסכום הדרוש, ומאותו רגע ואילך - עמדה לזכות האישה זכות כבירה במיוחד של החזקת תורה. לצד הרופאים שפעלו לרפואתה והתרופות שנטלה, עמדה לימינה זכות כבירה של לימוד התורה של ילדי תשב"ר...

ואכן, ההשקעה הטובה והרווחית בעולם לא אכזבה. שלושה חודשים חלפו, ובבדיקת סי.טי. נוספת - התבשרו בני המשפחה על שיפור ניכר במצב. הרופאים הופתעו, לא האמינו כי נס כה גדול מתחולל לנגד עיניהם. מה שהם לא ידעו, שזכות החזקת התורה פועלת מאחורי הקלעים, מסייעת ממרומים לאשה להתגבר על מחלתה...

כשרבי יוסף התבשר על השיפור, התרגש מהמידע החדש ושוב הלך לספר לרבו - רבי ראובן גרשונוביץ, כשפיו אינו פוסק מלמלל מילות הודאה ותודה נרגשות לבורא עולם על הנס המופלא. רבי ראובן שמח מאוד על השיפור, אך היטב ידע והבין כי המצב עדיין לא פשוט... האשה עדיין חולה, עדיין זקוקה לרחמי שמים מרובים. הוא שב והציע: "אני מציע שתמשיך להחזיק את לומדי התורה הצעירים, צא וברר על עוד ילדים הזקוקים לעזרה בתשלום שכר לימודם, כדי שיזכו לשבת ולעמול בתורה. המשך החזקתם יהיה כ'קרבת תודה' על הנס

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מקלחת ציון

פרשת תרומה - הכל הולך אחר ה'סיד

"ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים" (שמות כו, טו)

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה בת עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דורי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה נדרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מלז פחמיה אורן בן אסתר דינה בת מלז נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זוהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנב בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

כפי שצפה ברוח-הקודש, שבני ישראל יעשו משכן במדבר!

ובכן מעתה, ברור מדוע לא שלטה יד אויב במשכן שנעשה מארזים אלו ומדוע עצי השיטים עומדים לעד ולעולמי עולמים, שכן בארזים שניטעו בכוונה טהורה, במסירות ובמחשבה תחילה לשם קדושת המשכן- איש אינו יכול לשלוח את ידו!

וכמובן, אין הדברים אמורים רק באשר למלאכת המשכן. עלינו לדעת כי הוא הדין לכל מעשה אשר אנו עושים.

מעשה הנעשה בכוונה טהורה- לשם שמים בלבד וללא כל נגיעות אישיות - הינו בר קיימא לעד ולעולמי עולמים ולא יתבטל. לעומת זאת, מעשה אשר יש בו חיסרון בטהרת כוונתו - עלול להתבטל מן העולם!

אם נחנך את ילדינו, אם נבנה את ביתנו, על יסודות נאמנים של כוונה טהורה לשם שמים- מובטח לנו שיהיו מעשה ידינו בר קיום לעד ולעולמי עולמים.

זהו הכול הגדול של כוונה מלכתחילה לשם שמים בלבד ללא שום פניות, זכותינו ואף חובתינו להשכיל ולנצל זאת!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

בגמרא (סוכה מה ע"ב) מובא: "עצי שטים עומדים - שמא תאמר אבד סיברם ובטל סיכויין? תלמוד לומר: "עצי שטים עומדים" - שעומדים לעד ולעולמי עולמים".

אנו מוצאים בדברי הגמרא, שאף על פי שאוהל מועד כבר נגנז ואינו עימנו, מכל מקום הוא לא אבד חלילה - אלא עומד לעד ולעולמי עולמים.

ולכאורה עלינו להבין: במה שונה המשכן, אשר לא אבד ולא יאבד לעולם מבית-המקדש שחרב פעמיים? מדוע בית-המקדש לא נגנז כמו המשכן? הרי שניהם היו מקומות קדושים מאוד שבהם שרתה השכינה!

שואל רש"י הקדוש על הפסוק "ועשית את הקרשים" (שמות כו, טו) - "היה לו לומר ועשית קרשים, כמו שנאמר בכל דבר ודבר, אם כן מהו הקרשים? (מדוע יש אות 'הא' לפני המילה קרשים)- רוצה לומר מאותן העומדין ומיוחדין לכך!".

מסביר רש"י: "מאותן העומדין ומיוחדין לכך!". כלומר, "יעקב אבינו נטע ארזים במצרים, וכשנפטר, ציווה לבניו להעלותם עימם כשיצאו ממצרים, ואמר להם שעתידי הקב"ה לצוות אותם לעשות משכן במדבר מעצי שטים, וראו שיהיו מזומנים בידם".

אנחנו רואים שאותם הארזים מהם נעשה המשכן- לא היו ארזים פשוטים כלל וכלל. אלו ארזים שיעקב אבינו כבר נטע מלכתחילה בכוונה טהורה, והכינם למלאכת המשכן,

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

לרפואה שלימה ציון בן צ'חלה והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת אלי ברוט ומשפחתו

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – קלי הבישול - חלק א'

מהי ההגדרה של קלי הבישול וכן במה צריך להיזהר?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: !

דברים רבים שידוע שמתבשלים אף בכלי שני, כגון דג מלוח ישן וקולייס האספנין [דג רך ודק], וכן ביצה חיה של תרנגולת - אסור לתת אותם בשבת אפילו בכלי שני, כל זמן שהיד סולדת בו. ואפילו להערות עליהם מים חמים מכלי שני שהיד סולדת בו אסור, שהדחתן זוהי בישול. **מקורות:** משנה שבת (קמה ע"ב), רמב"ם (פ"ט מהל' שבת ה"ב), שו"ע (סימן שיח ס"ד). ולענין ביצה עינינו הרואות שמתקשה מעט ונעשית ביצה רכה. ושיעור בישול בביצה הוא, עד שתתגלגל - דהיינו: מה שקוראים בזמנינו 'ביצה רכה'.

אולם שאר דברים, שנתנם בכלי שני אינו מבשל כלל, אפילו בדברים הרכים. **הערה:** ראה מה שהאריך בזה בספר חזון עובדיה-שבת (כרך ד עמוד שעו). וכן פסק בשו"ת אור לציון ח"ב (פ"ל אות ה) שאין תבלינים בכלל קלי הבישול, אלא רק דברים, שנכתבו בהלכה כגון ביצה ותה. והגרש"ז אוירבך בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"א הערה קכד) כתב בימינו שהתבלין טחון דק דק, יש לחשוש בו לקלי הבישול.

יש אומרים, שמכיוון שיש דברים רכים, המתבשלים בכלי שני - ואין אנו בקיאים בטבעם, לכן אסור לתת בכלי שני, שהיד סולדת בו כל דבר, שיש בו משום בישול, זולת דברים המפורשים בתלמוד, שמותר ליתנם בכלי שני כגון תבלין, מים ושמן. וכן מנהג בני אשכנז. **מקורות:** כדעת היראים (סימן רעד) הובא בטור (סימן שיח). וכן דעת הרמ"א (שם ס"ה) שכתב נוהגים להיזהר שלא לתת פת אפילו בכלי שני, כל זמן שהיד סולדת בו. וכן פסק הט"ז (שם ס"ק יח), ובשו"ע לגאון רבינו זלמן (שם ס"ב), וכן פסק המשנה ברורה (שם ס"ק לט, מה). וכתב הגרש"ז אוירבך דתבלין המוזכר, אינם אותם תבלינים, המצויים בינינו, שהם באים להטעים את התבשיל, כיוון שהם דקים מאוד ומתבשלים אף בכלי שני. הובא בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"א אות קעד).

ומכל מקום בכלי שלישי, אף שהיד סולדת בו נוהגים להקל. **מקורות:** פרי מגדים (א"א אות לה), משנה ברורה (ס' שיח ס"ק מז) ויש מי שהחמיר גם בכלי שלישי כל שהיד סולדת. **מקורות:** חזון אי"ש (סימן נב ס"ק יט) ודווקא בדברים המפורשים בגמרא, שהם מקלי הבישול, אך דברים, שמחמת חומרא אנו חוששים להם שהם מקלי הבישול, אין להחמיר. וכן העיד הגרש"ז אוירבך לגבי ביצה, שיש להחמיר אף בכלי שלישי. הובא בשמירת שבת (שם הערה קסט).

נתינת מעשרות

מעשה באחת מתושבות סלוצק, שהתפרנסו היא ובני משפחתה ממכירת דברי מאפה, שהיו אופים, אולם ההצלחה לא האירה להם פנים, והם חיו בדוחק גדול, בצר להם פנתה האשה לגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל לבקש את ברכתו ולשאול בעצתו. הוא יעץ לה לנהל רישום מדוייק של כל סכום, שהם מרוויחים ולתת ממנו מעשר לצדקה, והבטיח לה, **שאם ינהגו כך, תהא הברכה שורה במעשה ידיהם.**

קיבלה האישה את דבריו. בשבוע הראשון הביאה את המעשר לרבי איסר זלמן על מנת שיתנו לצדקה, אף שהיה זה סכום פעוט ביותר. והנה בשבוע השני הביאה סכום גדול יותר, וכך מדי שבוע גדלו כספי המעשר, עד שהגיעו לסכומים נכבדים. **ברבות הימים נמנתה משפחה זו עם המשפחות העשירות שבסלוצק.** (דרך עץ החיים)

עזרה לזולת

פעם אחת הגיע אחד מנכדי הרה"ק ר' אלימלך מליז'נסק זצ"ל אל הגה"ק ר' חיים הלברשטאם (בעל ה'דברי חיים') מצאנז בערב שבת קודש, בזמן שעסק בקציצת ציפורניו, ובכה לפניו, כי בתו הגיעה לפרקה. אבל אינו יכול לשדכה כיוון שאין לו מאומה לצורכי הנדוניה והוצאות החתונה. השיב לו ה'דברי חיים': "הרי לפני כשלוש שנים נתתי לך כמה מאות זהובים לצורך מטרה זו. וכן לפני שנתיים וכן אשתקד, ומדוע עדיין לא שידכת את בתך?". ענה לו: "אכן נתן לי רבינו בעבור זה, אבל מכיוון שהכסף שקיבלתי לא הספיק לכל צורכי והוצאות החתונה, ואני מטופל במשפחה גדולה, הוצאתי את כל הכסף לפרנסת בני ביתי".

נענה אליו ה'דברי חיים' ואמר לו: "עשה חשבון, כמה נחוץ לך". מיד עשה חשבון כי צריך הוא עבור נדוניה, סך שש מאות זהובים. לצורך מתנות ושאר צורכי נישואין שלוש מאות זהובים. ועבור בני ביתו והכנת מזונות לצורך אכילת החתן, שיאכל על שולחנו עוד מאה זהובים. שאלו הרבי: "האם ישנם אורחים בבית מלון הסמוך?". כשענה לו בחיוב, גמר ליטול את ציפורני ידו הימנית, ומיד רץ בעצמו לבית המלון וקיבל בהלוואה סך אלף זהובים, ותיכף נתן לו את הסכום הנ"ל. ורק אז גמר את נטילת הציפורניים מידו השנייה. (לישישים שמחה).

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

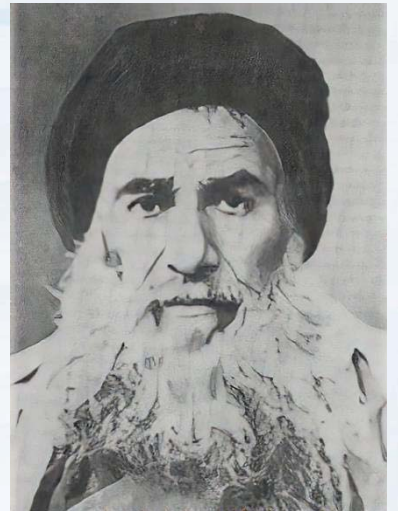
ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב יוסף בוכריץ זצ"ל

הגאון רבי יוסף בוכריץ זצ"ל- נולד בשנת ה'תרמ"ה (1885) ב'חארה צגירה' (הרובע הקטן) שבג'רבה. משפחתו הייתה ידועה בחכמים, דינים וסופרים מהעיר פאס שבמרוקו, כשבצוק העיתים היגרו לג'רבה וללוב. עוד בילדותו נודע בשקידתו העצומה בתורה. תשוקתו ללימוד התורה לא ידעה שבעה. עבר לגור בעיר הבירה תוניס והתמנה לעוזרו של המרא דאתרא רבו הגאון רבי משה זקן מאזוז זצ"ל. בשנת ה'תרע"ה (1915) לאחר פטירת המרא דאתרא, מונה לכהן כדיין ברובע היהודי 'חארה צגירה' בג'רבה, והוא בן שלושים שנה בלבד! בשנת ה'תרפ"א (1921) מונה לכהן כראב"ד קהילת זרזיס. היה נערץ על כל בני הקהילה וכן כיתת רגליו מכפר לכפר כדי להפיץ תורה. חריף ובקי עצום היה רבינו בכל חדרי התורה. כוחו גדול היה בנגלה ובנסתר ובחוכמת הדקדוק. סייע לנזקקים ולעניים. ביום ה' אדר ה'תש"ט (1949) התבקש לבית עולמו. נפטר בגיל 64 שנים. **כשלושים שנה לאחר פטירתו**, ביום ר"ח אלול ה'תשל"ט (1979), הועלה לארץ ונקבר בהר הזיתים בירושלים. העיד נכדו ר' אליהו שהיה עד ביום שהעלו את רבינו עצמותיו היו שלמות וזקנו היה שלם לחלוטין!

אביו: ר' אברהם (מנכדי הקהילה וחבר בחברא קדישא המקומית, ולמחייתו עסק במכירת סדקית). **אימו:** מרת שרה. **מרבתי:** הגאון ר' דוד הכהן גדישא זצ"ל (מח"ס 'שירי דוד'), הגאון ר' משה זקן מאזוז, הגאון ר' שלמה דאנה. **מתלמידי:** הגאון ר' משה הכהן דריהם זצ"ל (מח"ס 'ידי משה', כיהן כרבה של 'חארה צגירה' בג'רבה, ואחרי עלותו ארצה שימש כדיין בטבריה), הגאון ר' בנימין מיקיץ ידידי זצ"ל (מח"ס 'תולדות יצחק' ועוד), הגאון ר' סאסי הכהן זצ"ל (מח"ס 'פרוכת המסך' ו'מדרשו של שם ועבר'), הגאון ר' כמוס סופר זצ"ל (רב מושב עלמא) ועוד רבים. **מספריו:** **יוסף לקח**- חידושים על התורה ודרושים (2 חלקים) **זכרון יוסף**- חידושים ושו"ת על ארבעת חלקי שו"ע **זכות יוסף**- דרושים **יקונטרס לחוקקי ישראל**- מכתבי תורה מאב"ד תונס ר' ישראל זיתון לרבינו ומכתבים לר' משה זקן מאזוז ור' דוד בן בארון

להלן דברים נפלאים, שהובאו ע"י ידידי ורעי, ר' עובדיה חן מחבר העלון 'פניני הפרשה' ועוד ספרים חשובים, ששוחח עם נכדו, ר' חיים בוכריץ שליט"א יו"ר מוסדות 'יוסף לקח': יום אחד בא אביו של רבינו לרבו ר' דוד הכהן, והודיעו כי היות והפרנסה בבית דחוקה עד מאוד, נאלץ לקחת את בנו יוסף שיסייע בידו בעבודתו. ואכן, יצא הילד וסייע לאביו במסחרו, ובא ללמוד בימי חמישי ושישי. אך למרות שהיה משתתף בלימודים רק בשני ימים בשבוע, היה התלמיד המצטיין ביותר.

כששמע הגאון ר' מעתוק עתוגי הכהן זצ"ל (מח"ס 'יקר הערך', שמלבד גדולתו בתורה, היה ידוע כאיש חסד גדול ומרבה להיטיב), כי רבינו נאלץ לסייע בידי אביו למחייתו, ומפסיד את לימודיו, התמלא צער רב, כי הכיר את כישרויו של הנער, וראה בעיני רוחו כי עדיו לגדולות. מה עשה? הלך לאביו ועשה עימו הסכם: "אם ימשיך בנך ללמוד, אדאג כי עשרה פרנסים מהעיר ידאגו לכל מחסורך", שמע כך האב ונאות להצעה בשמחה. ואכן כך היה. רבינו המשיך לשקוד על תלמודו, ועשה חיל בלימודיו, בעוד רבי מעתוק שומר על הבטחתו, ודואג לכל מחסורם של בני ביתו.

ר' מעתוק רצה להיות בטוח, כי אכן הוא משקיע ב'יהלום' הנכון, וביקש, אפוא, מהילד לבוא לפניו בכל סוף שבוע בכדי לעמוד על הישגיו. מדי יום שישי היה מגיע אליו רבינו וחוזר לפניו על כל אשר

למד במשך השבוע, ולאחר הבחינה היה ר' מעתוק נותן בידיו את כל הכסף הדרוש בעבורו ובעבור בני משפחתו. **האמת היא, שלא עשרה פרנסים מהעיר היו מחזיקים ותומכים במשפחה, אלא ר' מעתוק בעצמו היה משלם את כל הסכום מכיסו הפרטי!** ואכן, זכה רבי מעתוק והשקיע השקעה בטוחה, ובזכותו עמד לישראל אחד מעמודי התווך של עולם התורה.

על אף גדולתו העצומה, היה הוא בעצמו ממונה על חלוקת כספי הצדקה לעניים. ניתן היה לראותו מכתת רגליו ברחובות, ועובר מבית לבית לאסוף מצרכים עבור עניי העיר. לאחר מכן היה נושא בידיו שני סלים כבדים עמוסים מכל טוב, וסובב מבית נצרך למשנהו ומעניק במאור פנים מתכולת הסלים. חלק גדול מהמצרכים היו משלו, והשאר תרומת נדיבי העיר. בהיותו מעורה בחיי צאן מרעיתו, ידע להתאים את הנדבה למשפחה לפי צרכיה האישיים. למשפחה אחת שלח מזון, לשניה בגדים, לשלישית תכשיטים וכיוצא בזה.

הקפיד על מתן בסתר, ודאג, שהעניים המקבלים לא יתביישו. פעם דרשו ממנו אנשי ועד הקהילה למסור את שמות האנשים מקבלי התרומה, אך רבינו סירב למלא את מבוקשם. מחשש, שמא לא יעמוד בלחץ לגלות את השמות, **דרש לנכות ממשכורתו את סכומי הכסף שהיה נותן לעניים.** אחד מבני הקהילה, בשם ורגני שועי סיפר כיצד היה רבינו מקיים את מצוות הצדקה בהסתר, מבלי לבייש את המשפחות הנזקקות. נוטל חבילה של בגדים, הולך ונוקש אצל המשפחה ומבקש להשאירה אצלם, בטענה כי אין לו כוח בידו לשאת אותה לביתו, וכי ייתכן, שישלח את בנו לקחת את החבילה, ואם לא יבוא, **יכולים הם להשתמש בבגדים אלו. כך היה אומר ולא שב אליהם.**

בשנת ה'תשט"ז בתקופת 'מבצע סיני', יצאו כנופיות מתפרעים ערביים, וקמו לעשות שפטים ביהודי זרזיס. מאות רבות של המוני מוסלמים משולהבים צעדו מהכפר למואנסה הסמוך, כשבידיהם כלי משחית, ופניהם לזרזיס להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים שם, רח"ל. בדרכם, חלפו בסמוך לבית החיים היהודי, כשלפתע קפאו על מקומם. **לעיניהם הנדהמות נתגלתה דמותו של רבינו הקבור שם, כשהוא ניצב עומד סמוך לקברו, עטוף בתכריכים לבנים כמלאך ה' צבאות, ומתרה בהם לבל יעיזו לבצע את זממם!** ראו הערבים, ובהלה ורעד אחזתם, ומיד שבו על עקבותיהם, ויהי לנו. סיפור זה סיפר, השומר הערבי של בית העלמין, שחזה במעשה זה במו עיניו.

צִדְקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת

של אלף דולר, המלאך, אשר ימליץ טוב עבורו יוכל לפעול כי יבריא לחלוטין ויוכל ללכת על שתי רגליו".

מספר הרב: כשקיבלתי את התשובה המהירה של הרבי, לא התמהמהתי והלכתי מיד לבית הרפואה כדי להעבירה לחולה. בני המשפחה פגשו בי מחוץ לחדרו של החולה, ואשתי שאלה כאשר ראתה אותי: "האם הגיעה תשובת הרבי?".

סיפרתי על תוכן התשובה ונתקלתי בתגובה צוננת למדי. אחד הגיסים אמר בכעס, כי זהו ניצול חוסר ישע של חולה לסחיטה כספית. **"אדם משותק בשתי רגליו מבקש ברכה, ומנצלים את מצבו כדי להוציא ממנו סכום עתק!"**. (באותן השנים אלף דולר היה נחשב לסכום אגדי ממש).

"הבנתי לליבו של הגיס", מתאר הרב, "ולא התווכחתי עימו. ללא אומר נכנסתי לחדרו של החולה, שם נכח גם בנו. האיש שמח לקראתי ושמח שבעתיים כשנודע כי באמתחתי תשובה מהרבי. הקראתי לו את מכתבו של הרבי כלשונו ותרגמתי לו אותו לאנגלית".

"האיש, שהיה אמיד, לקח את הדברים ברצינות רבה. הוא פנה אל בנו וביקשו, כי ייקח את מלוא הסכום, אלף דולר במזומן, וייסע למונטריאול, יפגוש במקימי המוסד וימסור להם את תרומתו. "אנא עשה זאת ללא שהיות", ביקש-פקד. 'ברצוני לחיות!'".

"אעשה זאת", הבטיח הבן. הבטיח וגם קיים. להפתעת כל בני המשפחה, **חלה בפתאומיות הטבה חדה במצבו של החולה. הוא ניסה לעמוד מעט על רגליו - והצליח.**

ימים ספורים לאחר מכן הגיע הפרופסור שטיפל בו והבחין בשינוי הפתאומי, ולא האמין למראה עיניו. הוא היה בטוח, כי המשפחה עירבה רופא נוסף בטיפול ומאוד כעס על כך. **הוא גער בהם כיצד העיזו לתת לחולה תרופות אחרות, ללא תיאום עם הצוות המטפל.**

בני המשפחה נבהלו מזעמו. הם הבטיחו לו נאמנה בהן צדקם כי שום רופא נוסף לא היה מעורב בהחלמה הפתאומית של האב. **כאשר השתכנע הפרופסור, כי הם דוברי אמת, לא הצליח לכלוא את התפעלותו הרבה.**

מעודו, כך אמר, לא נתקל בנס רפואי שכזה. **לעבור בתוך כמה ימים ממצב של שיתוק קשה בשתי הגפיים התחתונות, לעמידה של ממש על הרגליים! הפרופסור הביע הערכה כי בקרוב יוכל כבר האיש לעזוב את בית הרפואה...**

האיש אכן שוחרר בתוך זמן קצר לביתו. תחילה הלך בעזרת קביים עד שהחלים לחלוטין. זמן לא רב לאחר מכן אף חגג בשמחה רבה את נישואי בנו ופיזז ורקד על שתי רגליו.

סיפר החסיד, הרב שלמה קזרנובסקי ז"ל: הרבי הקודם מליובאוויטש, רבי יוסף יצחק שניאורסון זצ"ל, הטיל עלי ועל חתנו, הרב שמריה גוראריה זצ"ל, שליחות מסוימת אותה היה עלינו לבצע בטורונטו שבקנדה. מיד התארגנו שנינו, התכוננו לנסיעה ויצאנו לדרך בהקדם.

כאשר הגענו לטורונטו שרר בה מזג אוויר סוער במיוחד. השלגים העזים והרוחות החזקות גרמו להשבתת התחבורה, ובאין ברירה נשארנו בבית המלון בו שהינו, עד לשוך הסערה.

בקרב הקהילה היהודית עברה חיש השמועה על בואנו, ובתוך זמן קצר הגיעו לבית המלון מספר חסידי וידידי חב"ד, אשר שמחו על ההזדמנות לפגוש בחתנו של הרבי.

בין הבאים היה רב קהילה מכובד, אשר סיפר לנו סיפור לו היה שותף ועד. היה זה בשנת ה'ת"ש (1950). **אחד מבני קהילתנו לקה בשיתוק פתאומי ברגליו ואושפז בבית הרפואה המקומי.**

מיד כאשר נודע לרב על מחלתו, הלך לבקרו כדי לעודד אותו. אלא שמצבו הרפואי של האיש היה קודר למדי. **אפילו הדיבור היה קשה עליו, וכדי שלא לאמצו יתר על המידה התיר הסגל הרפואי למבקרים מעטים מאוד להיכנס לחדרו.**

גם מהרב ביקשו לוותר על ביקורו אצל החולה. הוא נותר בחדר סמוך עם בני המשפחה ושמע מהם פרטים על המצב ועל אבחנות הרופאים. עודם משוחחים, זיהה האיש ממיטתו את קולו של הרב, **וביקש מאחת האחיות לקרוא לו. חשוב היה לו לומר דבר-מה לרב.**

הרב נכנס והחולה אמר לו כי שמע שהרבי מליובאוויטש הגיע לארצות-הברית. בקשתו הייתה, כי הרב יכתוב לרבי מכתב מהיר וישאל בשמו כיצד ניתן להמיר את גזר הדין הקשה שנחת עליו ולזכות בחיים בריאים. הרב כמובן הסכים והבטיח לאיש לבצע את בקשתו בהקדם.

נאמן להבטחתו, מיד עם הגיע הרב לביתו, התיישב לכתוב מכתב ארוך אל הרבי, בו פירט את כול הידוע לו על מצבו הקשה של האיש. כלשונו, שאל את הרבי בשמו, מה עליו לעשות כדי להמיר את גזר דינו ולזכות בברכה לרפואה שלימה. המכתב נשלח בדואר מהיר לכתובתו של הרבי בניו-יורק, ותשובת הרבי לא איחרה לבוא. וכך נכתב בה:

"מסור לחולה כי בימים אלה הולכת ונבנית ישיבת 'תומכי תמימים' בעיר מונטריאול, והפסוק אומר 'אם יִשׁ עָלָיו מִלֶּאךָ מְלִיץ אֶחָד מִנִּי אֶלֶף' (איוב לג, כג). אינו דומה מלאך מליץ של אלף למלאך של מאה. אם יתרום עבור בניית הישיבה סך

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
הרב נחמן בן ויקטוריה בצרי זצ"ל
אביבה בת איירן ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל
יוסף בן סעדה ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל

הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
גאולה בת טובה ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה
סלים בן פרחיה ז"ל
לטיף בן פרחיה ז"ל
דניאל רפאל בן חגית ז"ל
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברוק דב ז"ל
שרה בת נרקיס ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל
מזל בת שמעון
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל
מאיר בן נעמי ז"ל
זילפה בת רנדה ע"ה
אביבה לוי ע"ה
כל נשמות עם ישראל

לע"נ

תנצב"ה

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה
דוד בר חסיבה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל
שמעון בן שמחה ז"ל
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
שמעון בן חנה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אסתר בת בלה ע"ה
נעמי בת כותן ע"ה
מרים בת בלה ע"ה
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
ע"ה שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
יונה בן סעדה ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

אוֹצְרוֹת הַפָּרָשָׁה

פרשת "תרומה"

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו" [כה, ב]. נדיבות לב.

מעשה ביהודי שהגיע אל אחד הרבנים, ודמעות על לחיו, 'במשך כעשרים שנה שמשתי כנהג מונית' – פתח ואמר – 'אך בעוונותי הרבים, לא היה יום שלא גנבתי את לקוחותי; בהפעלת המונה לפני זמן, או בהפעלתו לפי תעריף גבוה יותר, ולפעמים גם ערכתי שינויים במכשיר המונה, באופן שירוך מהר יותר...' –
'בסיעתא דשמיא – ממשיך האיש לספר – זכיתי לאחרונה לשוב בתשובה, אלא שאיני יודע להשית עצות בנפשי – כיצד אשיב לאלפי האנשים שאיני מכירם את אשר גזלתי מידם?!' (האיש הוסיף, שלנהוג עתה להפך, דהינו להפחית לכל נוסע מעט מדמי הנסיעה, זה לא שידך, כי כבר אינו נהג מונית).
הרב הקריא בפני האיש את ההלכה הידועה: גזל את הרבים ואינו יודע למי להחזיר – יעשה בממון 'צרכי רבים' (שו"ע חו"מ סי' ס"ב). 'וכשיעשה צרכי רבים, יסבב השי"ת שכל אחד מהנגזלים או מיורשיהם, יהנה כפי ערך גזלתו, ואז ימחלו לו על גזלתו, והבא לטהר מסייעין אותו מן השמים'. ערוה"ש). 'האם אתה יודע לשער מהו, בערך, סכום גנבותיך', שאלו הרב, 'כחמשים אלף שקלים' – השיב – 'ואם הרב יורה לי ליתנם לצרכי רבים, אעשה זאת בשמחה!'

פתח הרב בפניו את דברי השל"ה הקדוש, שכתב כי ניתן לעשות צרכי רבים גם על ידי רכישת ספרי לימוד לבית המדרש, באופן שהרבים ילמדו ויהנו מהספרים שנדב. 'שמעתי', הוסיף הרב, שבבית המדרש החדש שבונים בעירנו, מחפשים אחר תורם לאוצר הספרים, ולמרבח הפלא, הגבאים סיפרו שעלו הספרות וספרי הקודש מסתכמת בכחמשים אלף שקלים!'

פנה אפוא בעל התשובה אל הגבאים, ומסר להם את מלא הסכום, (מבלי להודיעם על המניע לנדבתו). והנה, לאחר השלמת בניית הספרייה המפוארת, עמד התורם להיכנס לבית המדרש, ונדהם לראות בכניסה שלט גדול שעליו נחרט: "ברכה לראש משביר... לאיש יקר-רוח, נדיב-הלב, מורם – מעם... אשר נדבה לבו לגשת אל המלאכה, ולתרום מהונו את כל אוצר הספרים המהודר...".

האיש ניגש אל גבאי בית המדרש, וביקש להסיר את השלט. הגבאי – שחשב שבקשת הנדיב נובעת מענווה – לא התבלבל, ומיד ציין בפניו את המבואר בשו"ת הרשב"א: "מי שמקדיש דבר לצדקה, מותר לו שיכתוב שמו עליו שיהא לו לזיכרון. וזו מידת החכמים היא, ומידת ותיקין, כדי ליתן שכר ולפתוח דלת לעושי מצוות. ומידת התורה היא, שהיא כותבת ומפרסמת עושי מצווה. ואם התורה עשתה כן, צריכים אנו להלך אחר מידותיה של תורה שהן דרכי נועם". ולפיכך סיים הגבאי, כך גם אנו נהגנו!

כעת, בא בעל התשובה ושואל האם עליו להתעקש ולתבוע את הסרתו של השלט, כי אולי יש בהעמדתו חשש שקר וגנבת דעת. שהרי זוכה על ידו לכבוד ולתהילה, כאשר האמת היא שתרומת אוצר הספרים לא נבעה מ'נדיבות לב', אלא מהשבת הגזלה. ולמעשה בתרומתו לרבים השיב להם, כביכול, את השייך להם. ומה פתאום שיזכה עבור כך לשבח וכבוד כנדיב לב גדול!...

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: ניתן להשאיר את השלט, משום שאכן יש כאן מעשה שניתן להגדירו כ'נדיבות לב', שכן רבים לא היו פועלים כפי שפעל האיש. הוא החליט לציית בתמימות ובשמחה לדין התורה, ונדבה רוחו לתקן את חטאיו ולמסור לאלתר את הסכום הגדול, וגם על כך ניתן להכתירו בשבחים, ולפרסם 'עושי מצווה' כמידת התורה.

וניתן להביא לכך סמך, מהנאמר בתחילת פרשת תרומה: מאת כל איש אשר "ידבנו לבו" תקחו את תרומתי, ופירש רש"י: "ידבנו לבו – לשון נדבה, והוא לשון רצון טוב". יתכן שהוקשה לרש"י – מדוע קוראת התורה לנתינת התרומה 'נדיבות לב', והלא זו חובה שמוטלת על כל אחד מבני ישראל? – ואומר על כך רש"י, שגם על הנותן דבר שחייב בו, שייך לשון 'נדיב לב', כאשר נותן ברצון טוב. וגם בענייננו, אמנם האיש 'חייב' לעשות צרכי רבים, אך בכל זאת, כשמתנדב סכום כה רב, ברצון טוב, ניתן להכתירו בתואר 'נדיב לב' (אחת שאלתי).

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" [כה, ח].

וצריך אתה לדעת כי כח התפילה גדול אפילו לשנות הטבע, ולהינצל מן הסכנה ולבטל הנגוד (רבינו בחיי – עקב).

זכות גדולה ניתנה לנו באמצעות התפילה והיא האפשרות לגשת אל המלך, דבר שאפילו אנשי מעלה לא בנקל זוכים לו, ואנחנו ב"ה יכולים לדבר עמו בכל עת משך עשרים וארבע שעות ביממה יום ולילה, קיץ וחורף יום חול ושבת. אין חופשות, אין שביתות, די שנתפלל ומיד נכנס אליו, נוכל לפתוח את פינו ולשוח לפניו דאגותינו. והכל ברצוננו, מה רב החסד לו אנו זוכים, מלך מלכי המלכים הקב"ה מאפשר לנו לגשת אליו בכל עת, אין שערים, אין מחסומים, אין שומרים, ואין צורך בקשרים מיוחדים ולא עוד אלא שהפניה אף באה מאתנו, הוא חפץ שאנו נבוא אליו, ולא עוד אלא אף אם חטאנו, עוינו, פשענו, הכעסנו את בוראנו גם אז לא ימנע בעדנו מלהיכנס אליו. ואפילו אם יודע האדם שאין בו לא תורה ולא מעשים טובים, אף על פי כן אל יחשה מלהתפלל אל ה' שכוח התפילה

הוא גדול מאוד, וכדאיתא ב"תנא דבי אליהו זוטא": "אמר הקב"ה: הרי אני מודיעך מקצת דרכי כשאני רואה בני אדם שאין בהם תורה ומעשים טובים, לא במעשה ידיהם ולא במעשי אבותיהם, איך שהם עומדים ומברכים ומרבים בתחנונים לפני אני נזקק להם, שנאמר (תהלים קב) 'פנה אל תפילת הערער ולא ביזה את תפילתם'". כדי להיווכח מה כוחה של תפילה, ובמיוחד בבית הכנסת, שיש לה מעלה מיוחדת, נוכל ללמוד מן הסיפור שסיפר הרב ר' פסח קראח המובא בספרו "המגיד מדבר":

היה זה ברוסיה הסובייטית. מדי בוקר היה האיש מתייצב לעבודתו בבורסת היהלומים בשעה שמונה בבוקר. יום אחד השכים האיש קום, מתוך מגמה להגיע מוקדם למשרדו בבורסה.

בדרכו שמע מישחו קורא לעברו: "א צענטער!" [= עשירי למניין]. כששוב ראשו ראה יהודי עומד בפתחו של בית-כנסת זעיר, ומבקשו להשלים מניין. כיוון שהיה לו זמן, נעתר לבקשת האיש ונכנס לבית הכנסת כדי להיות העשירי למניין, אך כשנכנס נוכח לדעת שבבית הכנסת ישבו באותה שעה שלושה אנשים, והאיש שהזמינו יצא לחפש יהודים נוספים. "מדוע הטעית אותי?", קרא לעבר האיש שהזמינו, "הרי אני לא עשירי אלא חמישי, ורק עוד זמן רב יתקבצו כאן עשרה!"... "אל תדאג", ענה לו האיש, "יהודים רבים עוברים כאן בשעה זו בכל בוקר".

מתוסכל וכועס התיישב האיש לומר פרקי תהילים, ומשחלפו עשר דקות ולקבוצה נוסף רק אדם אחד הוא התכוון לצאת מן המקום. אך האיש התחנן: "זהו יארצייט של אבי, עלי לומר קדיש, אנה הישאר".

"איני יכול להישאר", השיב לו מידוענו, "אני חייב להיות במשרדי בשעה שמונה, והנה עכשיו כבר שמונה". אז אמר לו האיש בתקיפות: "הקשב, איני נותן לך לצאת, יש לי יארצייט ועלי לומר קדיש, ברגע שיהיו לי עשרה אנשים נגמור ותוכל ללכת".

באי רצון הוא חזר לומר תהילים. חלפו עשר דקות נוספות ובקושי הצליח האיש להביא שני בני אדם נוספים.

כאשר פנה איש הבורסה פעם נוספת לעבר הפתח על מנת ללכת לעבודתו, אמר לו האיש: "אילו היה לך יארצייט של אביך היית בוודאי רוצה שאני אשאר, והייתי נשאר. עתה רצוני שתעשה אותו דבר עבורי".

הדברים כבשו את לבו ואף על פי שתכניות העבודה שלו נשתבשו, הסכים להישאר, בסביבות השעה שמונה ושלושים הושלם סוף סוף המניין, והאיש נשם לרווחה. הנה אומר בעל היארצייט קדיש, וכבר יוכל לצאת לדרכו, אולם להפתעתו הוא החל להתפלל תפילת שחרית כסדרה, והלה הביט בחוסר סבלנות בשעונו ובפתח בית הכנסת בתקווה שיגיע מתפלל נוסף שיחליפנו. אולם "ישועה" כזו לא הגיעה, ובליט ברירה נשאר האיש עד סוף התפילה. משנסתיימה התפילה הודה בעל היארצייט מעומק לבו על נכונותו להשלים לו מנין, הגיש לנוכחים עוגה ויין ואז איפשר לאיש לצאת לדרכו.

האיש החל את צעדיו כשבלבו מתרוצצות מחשבות, מחד, על אודות המצווה שקיים, ומאידך על ההפסד שנגרם לו. עוד הוא הולך ומהרהר, מצא את עצמו במרחק שני בנינים מבית הבורסה. והנה רץ לקראתו אחד מעובדי משרדו, כשהוא מנופף בידו בבהלה וצווח לעברו: "מהר הסתלק מכאן! הכולשביקים השתלטו היום על הממשל, וכמה מהם פלשו לבורסת היהלומים והרגו שם כמה יהודים. עכשיו הם עסוקים באיסוף השלל, הימלט על נפשך!!!!". חיש מהר נמלט האיש מהמקום, וישב במקום סתר במשך ימים אחדים, עד עבור זמן. זמן רב היה לו כדי להתבונן ולהפיק לקח אודות החיים שניתנו לו במתנה, בזכות ההמתנה בבית-הכנסת שנראתה לו כהפסד.

בספר "אמרי דניאל" (ח"א) לרב דניאל פלבי שליט"א כותב, שעיקר התפילה והזכיה לכל מעלותיה היא כשנאמרת בתחנונים, לבקש כל דבר בבכי או לפחות בקול בכי כילד קטן המבקש מאביו דבר: "אבא! תן לי לחם!", "תן לי מים!", כעני המבקש בפתח, ולמשל: כשאומר "אתה חונן" יבקש מאיתו יתברך "אנא, ה', תן לי דעת להבין בעמקי סודות תורתך הקדושה, זכני להתמיד ולראות במאור התורה" ועוד, ועוד, וכן כל הברכות כולן – הן ברכות השחר בברכו "מלביש ערומים" – ב"ה שזכיתי והריני יכול ללבוש בגדים ואין אני חלילה חולה ושוכב במיטה, וכן "פוקח עיוורים" זכיתי לראות, וכן יתר הברכות. הרבה בקשות על הבנים יש בתפילה הן בברכת התורה "ונהיה אנחנו כעמך צדיקים" וכן כשאומר "לא יגע לריק ולא נלד לבהלה" – יבקש ויתחנן ובקול בכיה וערגה לפניו יתברך למען יזכה לבנים צדיקים, יראי ה' וחושבי שמו, בעלי מידות ומעשים טובים ובל ידח ממנו נידח ועוד ועוד.

ה"סטיפלער" רבי יעקב קנייבסקי ז"ל אמר כי לא יכל לעמוד בתפילה ליד גיסו ה"חזון אי"ש" ז"ל כי תפילתו הייתה בבכי עצום וממש בערגה כילד קטן המשתפך לפני אביו עד שלא יכול להמשיך ולהתפלל והיה נימס לבו הטהור כמים. וכן מסופר על הגאון מוילנא ז"ל, שכל תפילתו הייתה ממש בבכי ותחנונים ואם היה עולה להיות ש"ץ אזי כל העם היה פורץ יחד איתו בבכי.

ועוד מסופר על רבי נתן סלים, שהיה חזן וש"ץ בירושלים, וכל התפילה כולה היו הדמעות נושרות מעיניו וכל השומע קולו ורואהו בעת התפילה היה בוכה איתו ושופך לבו לפניו יתברך.

מתיקות התפילה נובעת מן הידיעה ומן התחושה שיש לנו אבא שבשמים; יש למי לבכות ולמי להתחנן.

ונראה להמשיל זאת לשני ילדים, האחד יש לו אב ובכל עת שציערוהו או היכוהו מיד פונה לאביו ושוטח לפניו בקשתו, מה שאין כן אותו ילד יתום ואין לו למי לפנות, עומד בצד בוכה ומצטער.

מספרים על רב חשוב בשם רבי זלמן זצ"ל, שהיה מאריך בתפילת העמידה כשעה. פעם ניגש אליו אחד מאנשי הציבור ושאלו: "הרי חכמים תיקנו לשנינו אותו נוסח תפילה. אני גומר את תפילת העמידה בשלוש דקות, מה יש לכבודו להאריך כל כך הרבה?..." ענה לו הרב: "דע לך, שאני עדיין מקצר בתפילתי. ומשל למה הדבר דומה? לאדם שמוזמן אצל המלך לראיון בנפרד, כשהגיעה סוף סוף הזכות לדבר עם המלך הלא אלא לתאר איזו שמחה יש לאדם, ועד שיש לו הזדמנות כה גדולה בוודאי שלא ידבר מהר אלא לאט לאט, בכדי לשהות יותר במחיצתו של המלך. כך להבדיל גם אנו, זכות גדולה ונפלאה נפלה בחלקנו להתפלל לפני מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, וכל זמן שאנו נמצאים במחיצתו השמחה יותר גדולה".

הבחינה היא כמה זמן אדם נמצא במחיצתו של הקב"ה, למשל כאשר אדם הולך לחתונה ככל שהוא מקורב יותר לבעל השמחה הרי שהוא מקדים להגיע לאירוע והוא גם נשאר באירוע עד סופו, וככל שקירבתו לבעל השמחה אינה קרובה חזקה יתכן שיגיע לשעה או אף פחות מזה לשמחה. כך צריכה להיות ראייתו של האדם את התפילה ואת לימוד התורה:

ככל שהוא מקורב יותר ל"בעל השמחה" – להקב"ה – כך הוא צריך להקדים בבואו ולאחר ביציאתו (אור דניאל).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קדסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ר' ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ירון בן אסתר ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ דן בן מרדכי ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, לע"נ לוצ'יאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

ענה הרבי בדבור מגשם, בסגנון האפני לחוטבי עצים גויים:
"כבדה לי החבילה, אין לי כח לשאת אותה, אשאיר אותה כאן,
ופעם אחרת תשלמו לי!"

מיד נגש רבי משה ליב אל התנור, השליך לתוכו את גזרי העצים,
והדליק את האש. חמימות נעימה החלה להתפשט ברחבי החדר
הקר.

התלמיד שעקב אחרי המתרחש, היה בטוח שפצת ישוב הרבי
לביתו, אך טעה. הרבי לא מהר לעזב את הבית האמלל. הוא
נגש אל הכירים, והכין תבשיל חם למען האם וילדיה. רק לאחר
ששבעו כלם, פנה לצאת.

במהירות צעד הרבי אל ביתו, פשט מעליו את הבגדים, טמן
את הגרזן, והמשיך ללמד באותה נעימה, כאלו מאום לא קרה
הלילה...

לאחר שנים רבות נודע התלמיד פרבי צבי הרש מזידיטשוב,
שהנהיג חסידים רבים. כאשר הסב פעם עם תלמידיו, ספר
להם את ספורו של הלילה המפלא במחצתו של רבי משה ליב
מסאסוב, וסיים: "עליו נאמר בתהלים: 'ושבילך במים רבים
ועקבותיך לא נדעו' - לאהבת ישראל שפעמה בלבו של הרבי,
לא היה שעור וגבול!"

"זהב וכסף ונחשת" (כה, ג)

במלים אלו רמוזים כל הימים שבהם קוראים בתורה בצבור:

ז - יום השביעי, שבת

ה - יום חמישי

ב - יום שני

כ - כפורים

ס - סוכות

פ - פורים, פסח

נ - גרות חנכה

ח - חדש - ראש חדש, וראש השנה

ש - שבועות, שמיני עצרת, שמחת תורה

ת - תענית

(חתם סופר)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

מבאר רש"י: "לי - לשמי". מה פרוש הדבר?

נתן לבאר זאת על פי דברי רש"י (במדבר ה, יב): מדוע נסמכה
פרשת תרומות ומתנות כהנה ואינו מביאן לכהן, סופו שיצטרף לכהן
על ידי אשתו, שנאמר: "איש כי תשטה אשתו והביא האיש את
אשתו" - כאשר מביא אותה אל הכהן, שם הכהן את שם ה' במים
המאזרים ומשקה בהם את האשה. ועל מים אלו נאמר שה' צוה
למחות את שמו על המים למען השלום.

מי שלא מביא תרומות ומתנות, גורם לשמו של ה' להמחות
במים. לכן "ויקחו לי תרומה" - למען שמי, שלא ימחה במי
סוטה.

(חנפת התורה)

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי... ועצי שטים" (כה, ב, ה')

השעה קרובה לחצות, ממקום מסתורו עוקב התלמיד אחר
למודו המתוק של רבו הנערץ - רבי משה ליב מסאסוב. לפתע
פסק הנגון הערב. "מה קרה?" תמה התלמיד בשקט, "מדוע קם
הרבי ממקומו בחפזון?"

למרבה תדהמתו של התלמיד המסתתר, ראה הוא את רבו
הגדול נגש אל הארון, ושולף מתוכו בגד אפרים מגשם, וכובע
שעיר ורחב. הרבי לבש את הבגדים המגשמים, ואף נעל לרגליו
מגפים שחורים וגדולים. הרבי קרב אל הפתח, ועטף את זקנו
ויפאותיו בצעיף עבה, ובגידיו אחז הוא גרזן!

בלבוש משנה זה, יצא רבי משה ליב מביתו, והתלמיד אף הוא
צעד בעקבותיו, חרישית.

בחשך השוחר בחוץ, אין איש אשר יוכל לזהות את הרבי,
בלבושו ובמגפיו נראה הוא כאחד האפרים.

רבי משה ליב פסע בדרכים החשוכות, עד שהגיע אל היער
הסמוך לעירה. כבקי ורגיל הניף הוא את גרזנו על גזעי העצים.
"הרבי חוטב עצים?" נדהם התלמיד. אך תדהמתו לא ארכה זמן
רב. הרבי שלף חבל מכיסו, כרך את ערמת גזרי העצים, ופסע
עמם אל מחוץ ליער. והנה עצר הרבי בסמוך לאחד הבתים
בפאתי העירה. היה זה בית דל ומט לגפל. בעדינות נקש הרבי
על דלת הבקתה, עד ששמע קול חלוש בוקע מן הבית: "בבקשה
להכנס!"

פתח רבי משה ליב את הדלת, ונכנס אל תוך הבקתה הרעועה.
מן החלון הציץ התלמיד, ומה שראה בתוך הבית - עורר את
רחמיו. העני זעק מכל פנה, הילדים הקפואים שכבו על הרצפה
הקרה, ובפנות החדר הייתה אשה וילדה תינוק רך בן ימים
ספורים. שניהם היו לבושים בבגדים קלים, ורעדו מקר.

אל תוך החדר הדל נכנס רבי משה ליב, הלבוש כאכר גוי. "שלום
לכם!" אמר בקול נעים, "התרכזו לקנות ממני גזרי עצים לחמום
הבית?"

"רוצים אנו בהחלט", ענתה האם, "אך אין בידי פרוטה לשלם
על כך!"

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי שלמה זלמן בן רבי יצחק מוולוז'ין < יום חמישי ט' אדר א' (תקס"ח) >

לקראת ערב הגיע ר' חיים לבקרו בשנית.

"אחי היקר רבי חיים, פנה אליו רבי זלמלע, היכן הם חבורת המזמרים שאמרתם שתביאו אל חדרך, הן השעה מתאחרת וכבר נטו צללי ערב, ומן הסתם לא תטריחו אותם לבוא הנה בשעות מאחרות..."

רבי זלמלע, מתלמידיו המבוקשים של הגר"א מוולז'נא, היה פרוש מענייני העולם הזה. הוא ותר על ארוחות משפיעות, ותר על שעות שנה, ותר על תענוגים רבים, ואת כל חייו הקדיש ללמוד התורה.

אמו, שראתה אותו כשהוא חלש ורזה מפאת מעוט מאכלו, צוּתה עליו במצוות כבוד אב, לאכל בכל בקר חתיכת עוגת דבש שתחיהו ותחזקהו.

אמנם, לא רק בלמוד התורה התיגע רבי זלמלע כל כך, אלא אף בכל המצוות הפתובות בתורה.

כשהיה רבי זלמלע שומע על חתנה שמתקיימת בקרבת מקום, היה רץ למקום החתנה, ורקד עם החתן ומשמח אותו, כדי לקיים מצוה של שמחת חתן וכלה.

כשהגיע הזמן לקיים מצוה, לא היה צריך להזכיר לרבי זלמלע להפסיק מלמודו. בעצמו הרגיש שהנה הגיע הזמן שבו אפשר לקיים מצוה. לפעמים היה זה חסד שאפשר לקיים עם יהודי, הכנסת אורחים או הדלקת נר חנכה שהגיע זמנה. רבי זלמלע עזב את הלמוד, ובחירות אף לקיים המצוה שהזדמנה לידו.

רבי זלמלע לא האריך ימים.

ביום ט' אדר א' תקמ"ח, נפטר בווילנה, לאחר מחלה, והוא בן 33 שנים בלבד.

בשנות חייו המועטות הספיק רבי זלמלע ללמד ולדעת בעל פה תלמוד בבלי וירושלמי, תוספתא ספרא וספרי, רמב"ם, טור שלחן ערוך ונושאי כליהם כמו גם מדרשים וענייני אגדה רבים.

לאחר פטירתו יצא לאור חבור בשם "תולדות אדם", ובו מתארת דמותו הפלאית, בשלוב דברי תורה והלכה שנאמרו על ידו.

תכונה חגיגית מרגשת בעיר וולוז'ין. השבוע תערה בשעה טובה חתנת בנו של רב העיר הנערץ, רבי חיים.

הכל נרגשים ושמחים לקראת החתנה. אורחים רבים מהעיר ומחוץ לה הגיעו להשתתף בשמחה: גדולי תורה ויושבי על מדין, לצד גבירים ידועי שם כמו גם פשוטי עמך ישראל.

בין האורחים המגיעים לוולוז'ין מצוי גם אחיו של רבי חיים, רבי שלמה זלמן, או כפי שמכונה בחבה בפי כל: "רבי זלמלע".

אמנם, מתמיד ושקדן כמו רבי זלמלע לא יאבד את זמנו לריק. תכף עם בואו לוולוז'ין, סר לאכסניה שקטה בפאתי העיר, ושם, הרחק מכל הרעש וההמלה, שקע בתלמודו.

רב העיר, שדבר בוא אחיו הגיע לאזניו, מהר לסור לאכסנייתו בכדי לקבל את פניו.

"ברוכים הבאים אחי היקר, שמחה גדולה עבורי שפאת להשתתף בשמחתנו", קרא רבי חיים בפנים קורנות והוסיף: "ברשותכם אשלח לכם מנגנים וכלי זמר, שינגנו פאן באכסניה".

הספים רבי זלמלע לרעיון. אכן, לכבוד השמחה, מה יותר ראוי מנגינה כלי זמר משמחי לב?

כעבר שעה קלה התיצבו בחדרו של רבי זלמלע חבורת מנגימי שיר, כנור תפים וגם חליל.

האות נתנה, והחבורה החלה מנגנת בחדרה נגינה שמחה עליזים.

רבי זלמלע ישב אז רכון על גמרתו הגדלה, והדי השמחה כלל לא הגיעו לאזניו. שקוע הוא בעולמה של תורה. בהיות אביו ורבא, בדעת התנא הקדוש רבי עקיבא, ובדברי רבי יוסי הגלילי הסובר אחרת. הבה נעזי היטב בדברי הרש"י וגם התוספות.

אין הוא שומע כלל את נגינת המנגנים ושירי המזמרים. כה מרפז הוא בדברי התורה עד שלא שת לבו לכל הצהלה והשמחה המתרחשת סביבו. במשך שעה ארפה עמדו המזמרים וזמרו במרץ, עד שהתעייפו להם והלכו.

ורבי זלמלע ממשיך כל העת לעסוק בתורה. לא מבחין ביציאתם כפי שלא הבחין בכניסתם.

"וערת תחשים" (כה, ה)

רש"י מבאר שתחשים היתה "מין חיה, ולא היתה אלא לשעה, והרבה גוונים היו לה. לכן מתרגם סגונא - ששש ומתפאר בגוונים שלו".

ונתן להקשות על רש"י: מנין יודע רש"י שסגונא פרושו רבוי הצבעים? אולי "סגונא" זהו שמה הארמי של חיה זו?

רש"י יודע זאת, מכיון ששמות החיות נקראו על ידי אדם הראשון, אף שפת הארמית התחדשה בדור הפלגה, שאז כלל ה' את שפתם.

אף מכיון שחית התחש היתה רק לשעה - בזמן הקמת המשכן, ולא היתה קיימת בדור הפלגה, שאז נתנו השמות לחיות בארמית. לכן לא יתכן שיש לתחש שם בארמית.

מכאן מסיק רש"י ש"סגונא" אינה שמה של החיה, אלא מציין את תכונתה - רבוי הגוונים.

(גן רוה)

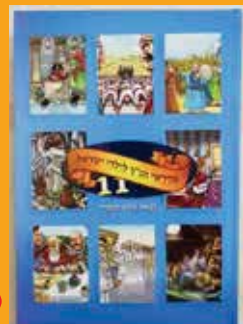
הושלמה הסדרה!

מדרשי הנ"ך
לילדי ישראל

כרך 11 על דינאל עזרא ונחמיה

11 כרכים

לילאי 7 ומעלה

מתחילת יהושע עד סוף מלכים ב' ודינאל עזרא ונחמיה.

עכשיו בחנויות הספרים ובמספר הנ"ל

פְּנִינֵי אֶמֶן וּתְפִלָּה בַּפְּרָשָׁה

וְכָךְ דָּרַשׁ רַבִּי אֱלִיָּהוּ הַכֹּהֵן אֶת לְשׁוֹן הַכְּתוּב:

וְעִשְׂתִּי בְדִי עֲצֵי שִׁטִּים... לְשֹׂאת אֶת הָאָרֶץ בָּהֶם" - תַּקַּן לָדָּם מְשָׁלִים [שֶׁהֵם כְּעֵץ] פְּשׁוּט בִּיחָס לְגִדְלַת הַתּוֹרָה [שֶׁבְּאִמְצָעוֹתֵהֶם תּוֹכֵל לְהַגִּישׁ אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַעֲשִׂיִּים [הָאוֹרֵן] לְלִבָּם שֶׁל פְּשׁוּטֵי הָעָם; וְצִפִּית אֹתָם הֵבֶה - לְמִדּוֹת פְּשׁוּטוֹתָם שֶׁל הַמְּשָׁלִים, עֲלֵיד לִיקְרֹם וּלְהַחֲשִׁיבָם, שֶׁכֵּן: "נִטְבַּעַת הָאָרֶץ הִיא הַבָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ" - מִתּוֹךְ הַיִּבְיָוֶתָם כְּכֹל יְהַעֲבֹרַת הַתּוֹרָה, נִחְזָקְשׁוּ הֵם בְּקִדְשֵׁת הַתּוֹרָה.

"אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת" - אַתָּה ה' נוֹתֵן חֲכָמָה בְּלֵב אָנְשִׁי
 הַמַּעֲלָה [אָדָם] לְמַעַן אֶת דְּבָרֵיהֶם בְּמַשָּׁל וּבמִלְצָה,
 וּלְמַלְמֵד לְאָנוּשׁ בִּינָה" - וְעַל יְדֵי כֹךְ גַּם פְּשׁוּטֵי הָעָם
 [אָנוּשׁ] זֹכִים לְהִבִּין אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה.

'מִדְרֵשׁ תַּלְפִּיּוֹת' עֵרֶךְ אַרְוֶן; 'שַׁעַר בֵּית רַבִּים'

על פי האמור נהן לְבָאֵר אֶת דְּבַר הַגִּמְרָא בְּבִרְכּוֹת (א) וְ:
בְּשִׁעָה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא בְּבֵית הַנִּסְתּוֹ וְלֹא מִצָּא
בָּהּ עֲשָׂרָה - מִיָּד הוּא כּוֹעֵס, שְׂנָאֵמֵר (שְׁעִירוֹ ב): 'מְדוּעַ
בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קְרָאתִי וְאֵין עוֹנֵה', וְיֵשׁ לְהֵבִין מִפְּנֵי מָה
נִקְטָה הַכְּתוּב 'אִישׁ' הֲלֹא הִטְעָנָה הִיא כְּלָפֵי עֲשָׂרָה אָנָּשִׁים?
לֹדֶפִי הָאָמּוֹר מְבֹאֵר, כִּי עָקֹר הַכַּעֲס מִפְּנֵה כְּלָפֵי הָ'אִישׁ',
הַנִּבְּדָה שֶׁבִּינֵיהֶם, שְׂאֵלוֹ הִיא מֵגִיעַ רֶאשׁוֹן, הִיז הַכֹּל
לְמֹדִים יִימְנוּ.

לֹא בְּכָל 'בֵּית פְּנֹסֶת' שׁוֹרָה הַשְּׂכִינָה
 "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם" (כה ח)

ידועה היא התמיהה, כי לכאורה היה לומר על המקדש:
וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכוֹ, וּמִפְנֵי מָה נִקְטָה הַתּוֹרָה לְשׁוֹן 'בְּתוֹכָם'?

בצווי: "ועשו לי מקדש" נכלל אף צווי לכלל הדורות, לקבועת בקהילות ישראל תתי כְּסִיטָה. שהרי כנו חכמים אות בית הנכנסת - "מקדש מעט" (מגילה כט א). לפיכך לא נקטו הכתובים "תבנו", "תבנוהו", אלא "תבנוהו" - שכן כבוד ה' שני תלוי בעצם מצאיתו. בית הנכנסת, אצל "בתוכו" בך ש'ישראל מתפללים בו. ובא הכתוב להודיענו, כי אף אם בנה בית הנכנסת בפאר עצום, גבוה וגדול, כל זמן שמפצליו אינם מקפידים להתקנע בו בכל יום שחרית וערבית, תמידיו כסדרן, לא ישלנו בו כבוד ה'.

חשיבותם של המשלים כחלק מדברי התורה

וְעָשִׂיתָ בְּדֵי עֲצֵי שִׁטִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב; ... לְשֹׂאת אֶת
הָאָרֶץ בָּהֶם; בְּטִבְעֵת הָאָרֶץ יִהְיוּ הַפָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ" (כה)

קָבַח רַבִּי אֱלִיהוּ הַכֹּהֵן מֵאִיזְמִיר בְּעַל שֵׁבֶט מוֹסֵר:
מִפְסוּקִים אֵלּוּ נֹכַח לִלְמַד עַל חֲשִׁיבוֹתָם וּמַעֲלֵתָם שֶׁל
הַיְּשׁוּלִים שֶׁבְּאַמְצֵעוֹתָם מִבָּאִים הַחֲכָמִים אֶת דְּבָרֵי
הַתּוֹרָה לְפִשְׁטוּי הָעָם, וּבִכְךָ מְקַוִּים אוֹתָם לְאַיֵּחֵם
שֶׁבְּשֵׁמִים. וְכִפִּי שֶׁנֶּאֱמַר עַל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (קֹהֶלֶת יב ט): "וַיֵּתֶר
שִׁהֵהּ קֹהֶלֶת חֶכֶם עוֹד לִמּוֹד דָּעַת אֶת הָעָם וְאָזַן וַחֲסֹר תִּקְלוּ
מִשְׁלֵי הָרֶבֶה", וּפְרִשְׁוֹ חֲכָמִים בְּמִדּוֹת (שׁו"ש רבא ח: ח):
"שַׁעֲשֵׂה אֲזַיִם (דִּיּוֹת אֲחִיזָה) לְתוֹרָה".

בְּמִקְרָא (יִזְרָא עו א) הִזְבֵּא שְׁאֲמֵר רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּר יִזְחָא
שִׁנִּי טַעְמִים לִכְךָ שְׁהוּרִיד ה' לִישְׁתָּא אֶת הַמֶּן בְּכָל יוֹם
וְאֵל הוּרִידוּ אַחַת לִשְׁנָה בְּכַוּנַת שְׁתַּפְסִיק לִשְׁנָה לְשִׁמְרָה,
קִתְּנוּהָ וּבְהִקְרָא לִשְׁנָה אַחַת בְּשִׁנָּה בְּעִבְרוֹ הָאֵל שְׁנֵהָ: א'
חִפֵּץ ה' בְּתַפְלוּתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאֵלֹהֵי הַמֶּן יוֹרֵד לָהֶם
פַּעַם אַחַת בְּשָׁנָה, לֹא הִי צְרִיכָה לְהַתְפַּלֵּל עַל פְּרִנְסַתָּם
בְּמִשְׁךְ כָּל שְׁנֵהָ: ב'. הַמֶּן הִי נֹאכֵל כִּשְׁהוּא חֶסֶם, וְאֵלֹהֵי
יוֹרֵד פַּעַם אַחַת בְּשִׁנָּה - לֹא הִי חֲמוּן שְׁמֵר.

בהגבלת השלחן כגון הכהנים לרמוז לישראל, כי פני
שלחם הפנים ישמר בחמו למשך שמונה ימים, כך בודאי
יכול היה'ה לשמר את המן בחמו למשך השנה כלה, ואם
כן, נמצא עקשן הפסע לכך שייד המן בכל יום, הוא
מפני שחביבה תפארתם של ישראל לפני המקום, וזה:
"ראו חבתכם לפני המקום".

עֲדוֹת בְּיוֹסֵף' [לר"י אִיטִינְגָא, זולצבאך. תק"א] פֿרשֶׁת וַיִּקְרָא

**תַּפְּלָה עַל עֲשִׁירוֹת צָרִיכָה לִהְיוֹת
בְּאִפְסוֹן שֶׁל 'פְּנִים בְּפְנִים'**

"וַנִּתֵּן עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם פָּנִים לִפְנֵי תַמִּיד" (כה ל)

כָּלֵל חָטוּב בַּתְּפִלָּה דַּרְשׁ רַבִּי שְׁלֹמֹה קִלְגֵר מִפְּסוּק זֶה:
כַּאֲשֶׁר מִבְּקֵשׁ הָאָדָם מִהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיתֵן לוֹ פְּרָגְסָה
כְּפִי הַנֶּצֶר, לוֹ לְחִיּוֹת - לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבָגֵד לִלְבֹּשׁ, אֲזִי כֹל
הוּא לִכְנוֹן אֶת תְּפִלָּתוֹ לְטוֹבוֹת עֲצָמוֹ. אוֹלָם כַּאֲשֶׁר הוּא
מִבְּקֵשׁ שְׁפִירוֹת רַבָּה - חֻבֵּב עֲלָיו לִכְנוֹן שְׁמִבְּקֵשׁ זֹאת כְּדִי
לְהַרְבוֹת בְּמִוּנֵה כְּבוֹד שְׁמֵי.

זהו שאמר הכתוב: "ונתת על השלחן" - כשאתה מתפלל על עשירות, כמבאר בגמרא (ביב כה ב): שהמבקש להקטער שרץ פניו לצד צפון שבו מקום השלחן, אי שפי' ש: "לחם פנים" כנה כף על שם פניו [פנותיו] מכוונתו זו כנגד זו [רש"י לעיל פס'ט], כך, במדה כנגד מדה, הצריכה תפלתו זו להיות מכוונת: "פני תמיד" - למען כבוד שמים ולא למען כבוד עצמו. שהרי אף הקדוש ברוך הוא אינו מיטיב עמו לכבודו, אלא מפני שהוא חפץ בטובתו.

'חֲכִמַּת הַתּוֹרָה' ע"מ שסה

‘שָׁנִים עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ’

"וַנִּתֵּן עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם פָּנִים לְפָנֶי תַּמִּיד" (כה ל)

בְּתַרְגּוּם יוֹנָתָן (להלן מ ד) מֵבָרָא כִּי שְׁנַיִם עֶשֶׂר לַחֲמֵי הַפְּנִים,
הָיוּ כְּגֹדֶד שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַכְּבִטִּים. הוֹסִיף רַבִּי פִּיטִי רַבִּי צְדֻק
הַכֹּהֵן מִלְבָּלֵיו, כִּי לִדְּךָ רַמֵּי הַפִּטּוֹן בְּפִיטֵי אֶחָד אֲלֵנִי;
הַבָּאִר מִסָּדֵר הַהֶגְדָּה: "שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ... שְׁנַיִם עֶשֶׂר
שִׁבְטָא". קְלוּמִ: בְּכָל מָקוֹם שֶׁמִּזְכֵּר הַמִּסְפָּר שְׁנַיִם עֶשֶׂר,
דְּגִמַּת לַחֵם הַפְּנִים - הַמִּסְפָּר מְכֻּן כְּגֹדֶד שְׁנַיִם עֶשֶׂר
כְּבִטִּים.

פְּרִי צִדִּיק אָמַר אוֹת יָא

חביבה תפלתם של ישראל לפני המקום

"וַנִּתֵּן עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם פָּנִים לְפָנֵי תַמִּיד" (כה ל)

בַּמִּסְכָּת חִגְגָה (כו ב) מִבָּר, שְׂבִימֵי הַרְגִלִּים הֵיוּ הַפְּהִינִים מְגִימִים אֶת הַשְּׁלָחַן כְּדִי שִׁירָאוּ עוֹלֵי הַרְגֵל אֶת לֶחֶם הַפִּינִים שְׁעָלָיו, וְהֵיוּ אוֹמְרִים לָהֶם: "רְאוּ חֲבַתְכֶם לִפְנֵי הַמִּקְוֶה" - שֶׁגַּם לְאַחֵר שֶׁחִלְפוּ שְׁמוֹנֶה יָמִים, מִסְדּוּרוֹ וְעַד סִלּוּקוֹ, נוֹתֵר הַלֶּחֶם חָם כְּאִלּוּ נֶאֱפָה כְּעַתָּה.

פִּי־צֶד מוֹכִיחָה עֲבָדָה זוֹ עַל חֻבָּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לַפָּנִי
הַמְּקוֹם?

באר רבי נפתלי כ"ץ רבה של פרנקפורט:

בְּרִכּוֹת הַשֶּׁחַר
בְּחִבְרוּתָא -
כָּל הַשְּׁעָרִים
פְּתוּחִים!

”מִקֵּדֶם כָּל הַפִּלָּה צָרֶיךָ לַעֲנֹת
צ’ פְּעָמִים ‘אַמֵּן’ בְּכוֹנָה... כִּי
בַעֲנִית צ’ אֲמִנִים הוּא פּוֹתֵחַ אֶת ג’
הַשְּׁעָרִים שֶׁבַּעֲדֶם עֹבֶרֶת הַתְּפִלָּה,
וּדְרָכָם נִשְׁפָּע שִׁפְעַ וּבִרְכָּה מִכָּל
הָעוֹלָמוֹת לְעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן.”

תולדות אהרן' [להרה"ק רבי אהרן מז"טומיר] שופטים

בְּרוּחוֹת הַשָּׁמַיִם: **בְּקוֹל** **בְּכוֹנָה** **בְּחִבְרוּתָא.**

ברכת המזון - ברכת 'הארץ' (ה')

הוא ה' אלקינו המנהיגנו ברחמים ומשגיח בהשגחה פרטית על כל אחד מאתנו - 'אנחנו מודים לך ומברכים אותך'.

כאשר שמע זאת אותו צדיק, קם ממקומו במורא ואמר: "הלזאת יקרא 'צדק קטן'?" הלא גדולות הכל ה' אלקינו אנחנו מודים לך... שפך הורגנו חכמינו זכרונם לברכה (ברכות מט א): "רבי אבא אמר: צריך שיאמר בפה הודאה תחלה וסוף" - בתחלה: "נודה לך", ולבסוף: "ועל הכל... אנחנו מודים לך".

בהודאה כוללת זו נגמרת לנו ההזדמנות מיחדת לחשב ולהרגיש את גל הברכה הטוב שאנו חבים לקדוש ברוך הוא על כלל הטובות והחסדים שפריעו עלינו בכל יום, כדי שנוכל להיות בעולמו בנחת וברוחה.

בהודאה כוללת זו נגמרת לנו ההזדמנות מיחדת לחשב ולהרגיש את גל הברכה הטוב שאנו חבים לקדוש ברוך הוא על כלל הטובות והחסדים שפריעו עלינו בכל יום, כדי שנוכל להיות בעולמו בנחת וברוחה.

כתב בעל "יסוד ושגשג העבודה" (שער ד פ"ט): "ובדאי צריך שיחזיק בהודאה זו השגחה פרטית עצומה במחשבתו ובכלו יותר ויותר. הודאה כללית על כל הטובות שזכו עד הנה". ובהמשך דבריו הוסיף ופרש שברכה זו נתקנה לנו כמנהג העולם; בבואו של איש להודות לרעהו על טובות שגמל עמו, בתחלה פותח בלשון ההודאה: מודה אני לך ידידי על שגמלת לי כך וכך, ומפרט את כל הטובות שגמל עמו, וכלל שהוא מודה לפרט את הטובות, כך מתגברים בלבנו רגשות ההודאה. עד שבסופם נפרד הוא מרעהו אינו יכול שלא להוסיף ולהודות לו בשמחה ותרנה בהודאה קצרה וכוללת המשלכת בכמה ברכות ונלכבות על כל הטובות שגמל עמו.

אף כאן, הודאה זו היא המשך וסיים לסדרת ההודאות שפרטנו מתחלת ברכת הארץ, ואנו מציינים לפניה "ועל הכל" - כי ההודאה הגדולה מכל ההודאות שאמרנו עד עתה, היא על הברכה הגדולה שנתת לנו בכל יום כאשר: "אנחנו מודים לך ומברכים אותך".

בראית 'הכל' מתרבה ההודאה באור נוסף ונפלא לדברים אמר האדמו"ר רבי שאול ידידיה ממזריץ, על פי היסוד המבואר בלשון הכתוב (בראשית א לא): "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד", בהתבוננות מצומצמת על פרט קטן בתינו, עלולים אנו לטעות ולחשב כי הוא רע בעבורנו, אף לעתיד לבא שנגזין כי פרט זה היה חלק בלתי נפרד מכלל מערכת הטובות שפריעו ה' עלינו, אזי נבין כי אף פרט זה היה בשבילנו טוב מאוד.

ענין זה מצוינו שיעץ בלק לבלעם על ישראל (מדבר כג י): "אפס קצוהו ראהו וכלו לא תראה וקבנו לי משם" - כי כאשר תראה את כל' לא תוכל לקלם, ורק כשתבחן את קצוהו, אז תוכל למצא בהם חסרון ולתלות בו את קללתך.

לפיכך דקדקו חכמים להוסיף לנו ברכה מיחדת ויתרה: "ועל הכל... אנחנו מודים לך", כי מלבד כל ההודאות הפרטיות שהודינו, כאשר אנו מביטים בסקריה אחת על כלל מערכת ההשגחה המשלמת שלה אנו זוכים מידי יתברך, אזי תגדל ההודאה פי כמה וכמה (ישא ברכה בחמת).

ענין זה מצוינו שיעץ בלק לבלעם על ישראל (מדבר כג י): "אפס קצוהו ראהו וכלו לא תראה וקבנו לי משם" - כי כאשר תראה את כל' לא תוכל לקלם, ורק כשתבחן את קצוהו, אז תוכל למצא בהם חסרון ולתלות בו את קללתך.

לפיכך דקדקו חכמים להוסיף לנו ברכה מיחדת ויתרה: "ועל הכל... אנחנו מודים לך", כי מלבד כל ההודאות הפרטיות שהודינו, כאשר אנו מביטים בסקריה אחת על כלל מערכת ההשגחה המשלמת שלה אנו זוכים מידי יתברך, אזי תגדל ההודאה פי כמה וכמה (ישא ברכה בחמת).

אמן משיבת נפש

יוצאים לטיול לחל אביב. העיר העברית הראשונה! הכריז המדרוך בגאון, ולבו של סבא התמלא בצפיה; מי ידע, אולי משיול זה תצמח הישועה, אולי כאן ישפיל לראות את ניצני הגאולה שאליה יחל בכל לבו.

האוטובוס עצר סמוך לשפת הים, וכל הנערים מהרו לרדת הישר אל החוף. סבא, לעומתם, לא מהר... הוא נצל רגע של חסר תשומת לב ומקם מתחת עניו הבולשות של המדרוך.

תוף כדי שוטטות ברחובות תל אביב, הבחין לפתע במבנה גדול ומרשים, בעל חלונות גבוהים. היה זה בית הפנסת הראשי של צפון תל אביב. סבא נכנס לתוכו בלאט, והמתפללים קבלו את פניו במאור פנים. מאן דהוא הושיבו באחד המקומות, הניח כפה על ראשו והורה לו באצבעו על המקום בסדר שבו אהזו המתפללים.

היה זה בעצומה של תפלת שמונה עשרה. סבא הביט סביבו והבחין כי כל הצבור מתנועעים וממלמלים בלחש. הוא נסה להזכר מה'כן מפר לו המחזה, אולם לא הצליח.

החזן התחיל את ברכות חזרת הש"ץ. סבא הקשיב ועדן לא התחבר, אולם כשנשמעה לפתע 'אמן' רועמת מפי הצבור, משהו זע בלבו. הוא נזכר בבת אחת בימים הרחוקים ובזכרונות אפופי הפאב והגעגוע לעולם שהיה ואינו. זכרונות שנסה להדחיקם ללא הצלחה במשך השנים האחרונות, ועתה הם הציפו את כל ישותו.

אל ה'אמן' הבאה הוא הצטרף כבקי ורגיל, בקול וברגש, כפי שהיה רגיל לענות בבית הפנסת במחוזות ילדותו. עניו היו עצומות, אף הדמעות הצליחו לבלע בעדן החוצה, שוטפות יחד עמו את כל הפאב והרחוק שחש במהלך השנים הספורות שבקו נחם בעל כרחו מן הספרות.

התפלה הסתיימה, וסבא התקשה להפרד מבית הפנסת. השאלה שנקרה במוחו בשנים האחרונות, שבה וצפה עתה לנגד עיניו במלוא עזה.

ה'כן היא הגאולה המבטחת? שאל בכאב זקן הדור פנים שעמד לצאת מבית הפנסת. ה'כן היא אותה גאולה שהבטיחו לנו שנואה בארץ ישראל כשהיינו במחנות העקורים ושעליה דברו באניה בדרבנו הנה?

הזמן נתן בו את עניו החמות והמלטפות ואמר לו:

נערי היקר! הגאולה נמצאת כאן, כבר עכשו. על אף שאנו בגלות, על אף שזה עתה קם עמנו מהחרב הנורא, השמדת יהדות אירופה, הגאולה קימת בלב כל יהודי מאמין, העומד בבית הפנסת ועונה 'אמן' בדבקות. לא עבודת הארץ תביא את הגאולה, כי אם האמונה התמימה בפי שאמר והיה העולם. כשעונים אמן ובכך מתבררים את העבר, ההווה והעתיד לחטיבה אחת, אזי מתחברים לשורשית האמונה העוברת אלינו מדורי דורות, ומבטח לנו כי בקרוב נזכה לראות את פעמי משיח.

סבא לא חזר לקבוצ באותו היום, וגם לא בימים שלאחר מכן. הוא עבר מסע חיים מטלטל וארך, שבסיומו שב לקיום חיי תורה ומצוות מלאים, ואף הקים משפחה לתפארת.

את המצוה שהביאה אותו לכלל זה, את מצות ענית אמן, הוא מעולם לא שכח. עד סוף ימיו הוא הקפיד על ענינה ואף עודד אחרים לעשות כמותו.

אשרי, נכדתי, שזכית לצעד בדרך! סיימה סבתא את ספוריה המפעים ומענינה זלגה דמעה נרגשת.

קול תודה

עלון התחזקות חודשי בענייני השבח והודאה לבורא עולם

הודיה 15 שמיטה

מ' שנכנס אדר מרבין בשמחה -

לכבוד חודש אדר שהגיע לפתחנו, הבאנו לפניכם
10 סיבות מדוע ההודיה לה' מביאה לשמחה.

טעמו וראו כי טוב ה'!

א. ההודיה לה' פוקחת את עינינו לראות את כל הטובות, החסדים, הניסים והנפלאות שעושה ה' עמנו וגורמת לנו להיות שמחים בחלקנו.

ב. ההודיה מקרבת אותנו לבורא עולם. כשיהודי מודה לה' הוא מתחבר ודבק בה', ואין דבר יותר משמח מזה. ג. ההודיה מחברת את האדם ל"כאן ועכשיו", מסירה ממנו דאגות ומחשבות שווא כגון 'מה הייתי יכול לעשות' או 'איפה הייתי יכול להיות'...

ד. כשאדם מודה לה' גם על מה שנראה בעיניו כ'רע' הוא מחדיר אמונה בליבו, אמונה בהשגחת ה' המביאה לשמחה כי הכל לטובתו.

ה. כשיהודי מוצא הרחבות בתוך הצרה ומודה עליהן, הוא לפתע מגלה שהמצב בעצם לא כל כך נורא... (ויש הרבה על מה לשמוח ולהודות)

ו. ההודיה לה' מחדירה בליבו את ההכרה שהכל ממנו ית', ומביאה לענווה. כשיהודי מרגיש בליבו כי 'לא מגיע לו כלום' ממילא הוא שמח יותר בכל מצבי חייו. ז. ההודיה לה' גורמת להתחדשות ולהתפעלות. כשאדם מודה לה' גם על הדברים בחייו שלכאורה נראים בעיניו כטבעיים ורגילים - הוא מגלה שגם הם לא מובנים מאליהם, וההודיה עליהם מביאה אותו לתחושת התחדשות ושמחה.

ח. ההודיה לה' מסלקת מהאדם את התסכול, המרמור והעצבות ומשרה עליו שלוה ומנוחת הנפש.

ט. ההודיה לה' על כל חסדיו מביאה את האדם למידת ההסתפקות, ועוצרת אותו מהמרדף התמידי אחר התענוגים, התאוות וחמדות העוה"ז.

י. "אין שמחה כהתרת הספקות", וכשיהודי מודה לה' הוא למעשה מבטל את כל הספיקות מליבו בכך שאומר: 'תודה ה', אין לי ספק כי הכל לטובתי'...

יהי רצון שנזכה בחודש זה להגדיל ולהגביר את ההודיה לבוראנו, וממילא נמלא את ליבנו בשמחה נפלאה - עד שישמחנו השי"ת בשמחתו האמיתית בביאת גואל צדק ובבניין ביהמ"ק בב"א.

להודות ה' הטוב ולא ה' הרע

ה' הגמ' במס' ברכות (נד, א) מלמדת אותנו: "חייב אדם לברך על הרעה, כשם שהוא מברך על הטובה, שנא' (דברים ו, ה) 'ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך', בכל מידה ומידה שהוא מודד לך - הוי מודה לו במאוד מאוד". ופירש רבנו עובדיה מברטנורא (ברכות שם): "בכל מידות המדודות לך, בין מידה טובה בין מידת פורענות". ההודאה על מקרה רע כעל מקרה טוב, אינה מעלה יוצאת דופן, או דרגתם של אנשי מעשה ובעלי צורה. המשנה במס' ברכות קובעת זאת כחובה מוחלטת ("חייב אדם לברך" ... וכו'). והגמרא מביאה לכך סימוכין מכמה וכמה פסוקים בתהילים ובספר איוב.

נביא כאן אחת מהראיות שמביאה הגמ' ממה שנאמר (תהילים קא, א) "חסד ומשפט אשירה, לך ה' אזמרה". "חסד ומשפט - אשירה", בין אם זכיתי למידת החסד, ובין אם נענשתי במידת המשפט, חלילה - אשירה. אשא שיר ותהילה, במידה שווה. אמנם, על הדברים שנראים בעיני האדם כ'חסד' קל לו להודות לה', אך כיצד יודה על ה'משפט', הצרות, הייסורים והמכאובים?

תשובה לזאת נמצא בדברי הרמב"ם על דברי הגמרא (ברכות לג, ב): "וזה הדבר שכלי אצל בעלי השכל, ואפילו לא הורה הכתוב עליו, לפי שיש דברים רבים נראים בתחילתם טובים ואחריתם רעה רבה. ועל כן, אין ראוי למשכיל להשתומם כשתבוא עליו צרה גדולה, מפני שאינו יודע סופה וכו' ואפילו בשעת העברה והכעס והאף וכו', בכל ענין שיבואהו, שבחהו והודהו".

ישנם מאורעות רבים הבאים על האדם, אשר נראים ממבט ראשון כרעה לו, אולם לאחר זמן מתברר שאינם אלא טובה. במוקדם או במאוחר יתגלה לו לאדם כי הקב"ה סובב את כל הענינים מתחילתם אך ורק לטובה לו.

כשאדם מחדיר בליבו את האמונה כי כל צרותיו ומכאוביו הם ודאי לטובתו, אע"פ שאין בשכלו להבין זאת כעת - יכול הוא להודות לה' ביתר שאת גם על אלו ה"רעות".

וזהו גם הגילוי המיוחד שפורים מלמדנו:

הגמ' (חולין, קלט) שואלת: "אסתר מן התורה מנין? ואנוכי הסתר אסתיר את פני ביום ההוא" - חז"ל באו ללמדנו כאן כי שורשם של כל האירועים במגילת אסתר הוא הסתר פנים! כל המאורעות שאירעו היו בדרך של הסתר, ללא שום גילוי של ניסים וחסדים בתוך ההסתר הזה. אך בסופו של דבר ראו כולם איך שכל מאורע היה מראשיתו בנוי כחוליה אחת משרשרת ארוכה של מאורעות שהביאו לישועת ה'. הכל היה לטובה.

וכך גם יהיה כשיבוא המשיח: הכל יראו שלא היה כלל הסתר של גלות, רק הכל היה גילויים של חסד, טובות ונפלאות שעשה ה' לנו. יה"ר שנזכה להודות להשי"ת על כל מאורעותינו מתוך אמונה שלמה שודאי - הכל לטובתינו...

וורט של הודיה

הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל ביאר בדרשתו את הפס' "זובח תודה יכבדני ושם דרך אראנו בישע אלוקים" (תהילים נ, כג): מי שהוא זובח תודה, ומכבד לה' בכך, שהוא מודה לשמו על הטובות ועל הישועות שנעשו לו, הרי הוא "שם דרך", הרי הוא יוצר שביל ודרך לישועות נוספות שיעשו עמו. (מדרושי וחיידושי רע"א על התורה)

"ארוממך ה' כי דיליתני..."

סיפור שנחת אל שולחנו השבוע הישר ממונסי, שבניו-יורק. תודה למשפחת מ. שנאותה לשתף אותנו בסיפור ההודיה המרגש שלהם. שינינו רק פרטים מזהים, מלבד זאת העתקנו את הסיפור כמו שהוא והרי הוא לפניכם:

יום שלישי, 4:20 אחר הצהריים. רוקלנד לייק שבניו יורק.

יהודה, הצעיר לבית משפחת מ. בעיצומו של טיול עם חבריו, טיול שאורגן מטעם הישיבה בה הוא לומד. שמש חמימה ממריצה את המטיילים הצעירים והם פוסעים בחבורה אחת מלוכדת במסלול שלפניהם. הנוף קסום ויפהפה. הרים בשלל גוונים וצבעים נישאים באופק ואגמים תכולים זורמים בשלול. מצב רוחם עליו ומרומם, והם מתקדמים בקצב מהיר. מדריך הטיולים צועד בראש ואחריו הנערים מפטטים זה עם זה.

"יהודה!", פונה שאול אל חברו הטוב. "תסתכל על האגם פה בצד! מה אתה אומר שנתעבב פה קצת? נשכך קצת את הרגליים, ואחר כך נשיג את הקבוצה?"

"למה לא?", נאות יהודה והשניים נפרדים מהקבוצה בלא שמישהו מהצוות מבחין בכך.

הם מתקרבים לאגם ושאול, חובב ההרפתקאות, מכניס רגל לתוכו. המים הצוננים מקבלים את פניו וקוראים לו להעמיק יותר. אך אז, בשבריר של שניה קורה דבר מדהים. האגם כמו פוער את פיו ומתגלה כביצה עמוקה וטובענית. שאול מתחיל לשקוע פנימה. כהרף עין הוא קולט את הסכנה בה הוא נמצא, ובלי לחשוב הרבה הוא תופס בכל כוחו ביהודה חברו שנותר בחוץ.

יום שלישי, 4:10 אחר הצהריים בבית משפחת מ. שבמונסי. הטלפון מצלצל. הרבנית מ. נענית לשיחה.

על הקו אחת מנשות הקהילה.

"הרבנית", קולה מפציר ומתחנן, "אנו עורכות עוד כמה דקות מפגש לנשות הקהילה. תכננו שזו תהיה סעודת-הודיה בה נאמר כולנו יחד 'נשמת כל חי'. אמנם קצת בהתראה מאוחרת אבל... רצינו לבקש שגם הרבנית תכבד אותנו בנוכחותה ותגיע. כשהרבנית נמצאת איתנו האווירה הופכת לרצינית יותר וכל המפגש נראה אחרת."

הרבנית מעיפה מבט מתלבט בכיורים העמוסים, ברצפה המלוכלכת, בתבשיל שמוכן בחציו על הכירה ובדף המשימות שתכננה להיום ומחליטה תוך רגע קצר.

- "בסדר, אבוא בעז"ה בעוד כמה דקות." האישה מעבר לקו מודה במילים נרגשות והן מנתקות את השיחה.

כעבור מספר דקות נכנסת הרבנית מ. אל מקום האסיפה ומתחילה כהרגלה לשאת דברי חיזוק בפני קבוצת הנשים שמולה.

4:30 רוקלנד לייק שבניו יורק

במאמץ אדיר שאול אווז ביהודה ומצליח להחליץ מן הביצה. אלא, שמעוצמת האחיזה הפתאומית, יהודה נופל ונזרק אל תוך האגם. הכל היה ענין של רגעים. יהודה חש איך גופו צונח אט אט לתוך הבולען האיום הזה, הביצה כבר מכסה חלק מרגליו.

הוא הולך ושוקע. הולך ומעמיק לתוך הבוץ. באינסטינקט ראשוני הוא מנסה להוציא את הרגל, אך הביצה כמו מגנט רב עוצמה, מושכת אותו יותר ויותר והוא כבר מכוסה כולו עד מותניו בעיסה חומה ודביקה. עוד מעט ויעלם לגמרי. תוך שניות הוא נשאב אל לועה של הביצה. יהודה מפעיל את כל כוחותיו ועושה מאמץ נואש לצאת, אך הביצה חזקה ממנו ומושכת אותו יותר ויותר.

כעת הוא כבר שקוע כולו עד צווארו בתוך הביצה.

יהודה שולח מבט נואש ואומלל לשאול, שעומד במרחק ולא יכול להכנס להצילו. מבט מתחנן שאומר '..אתה לא הולך להשאיר אותי פה, נכון?...'. אך שאול, אין באפשרותו לעשות כלום. והכל מתרחש בשניות ספורות.

יהודה מבין ש-זהו. סופו קרוב, והוא הולך להפרד מהעולם. המחשבה שעולה בראשו היא - צריך לומר 'שמע ישראל'. הוא רוצה לומר זאת אך מבין כי גם פיו מכוסה בבוץ. לכן הוא רק מכוון את מחשבתו: "שמע ישראל ה' אלוהינו..."

יום שלישי 4:28 מונסי.

"הרבנית", פונה אליה אחת הנשים. "התאספנו כאן כדי לומר 'נשמת כל חי'. החלטנו להודות לה' על נס שהתרחש עימנו. האם הרבנית תהיה מעוניינת להצטרף אלינו, אפילו שהרבנית לא היתה שותפה לנס שלנו?"

"ודאי", משיבה הרבנית מ. "אני רוצה לומר איתכן 'נשמת כל חי' וגם אני רוצה להודות לה' בתפילה הזו. - "על מה?"

"- לפני שש עשרה שנים שלח לי ה' את בני הצעיר יהודה. חיכינו לבן הזה לא מעט שנים, ואני חושבת שלא מספיק הודיתי לה' עליו, על הבחור המקסים הזה. מתעורר בי פתאום רצון חזק להודות על המתנה הזאת שה' חנן אותי."

הנשים מחייכות בהבנה והקבוצה מתחילה לומר "נשמת כל חי". הרבנית אומרת בקול וכולן אחריה בהתרגשות, בשמחה, בהודיה ובהתעוררות.

יום שלישי 4:30 אחר הצהריים רוקלנד לייק

הביצה הטובענית כבר מכסה אותו לגמרי. יהודה נשאב לתוכה כאילו מישהו מושך אותו מטה מטה. היא כבר מכסה את פיו וכמעט חוסמת את נשימתו.

אך אז, הוא רואה מזוית עינו את שאול חברו נוטל מקל שהיה מונח שם באורח נס ומושיט לו. כנראה היה זה משוט של ספינה שנשכח שם בצד. יהודה נאחז במקל ופתאום... באופן שאין לו שום הסבר הגיוני, יהודה מרגיש כמו על מדרגות נעות, גופו משתחרר ו... הוא בחוץ. בקלות עצומה הוא יוצא מן הביצה הישר אל זרועותיו של חברו. נעשה עימו נס הרבה מעבר לגדר הטבע. כדי למשות אדם השקוע בביצה דרושים לפחות שלושה גברים חסונים. וכאן, שאול הצנום הצליח למשות אותו בקלות מופלאה.

מבוהלים מן הדרמה המפחידה שעברו, עמדו שני הנערים ופרצו בצחוק ללא שליטה.

יום שלישי. 9:00 בערב

יהודה כבר בביתו, עייף ויגע לאחר הטיול. הוא יושב עם הוריו לאכול את ארוחת הערב, ומתחיל לספר להם את כל מה שקרה שם באגם האימתני. הפעם דמעות חונקות את גרונו.

"רגע!" אימו מחוירה, מרוגשת, "מתי כל זה קרה? מתי הכל קרה?!" וכשיהודה עונה לה, דמעות פורצות מעיניה:

"מה?! ... זה היה בזמן ש... בזמן סעודת ההודיה! אמרתי 'נשמת כל חי' עם כל הנשים! אמרתי 'נשמת' והודיתי לה'... עליך! המלאכים הוציאו אותך משם!..." המילים בקושי יצאו מגרונו.

"ארוממך ה' כי דיליתני...חייתני מיורדי בור."

אראן "אלולם אויב" להפצת הגויה - לקבלת העלון במייל ניתן לשלוח בקשה ל: leolamodecha@gmail.com

אגף אנשים - הודיה 2-2 מסלולים: קבוצת הודיה או המסלול האישי! קבל על עצמך לכחות 2 דקות ביום של הודיה לה' מסור שם לישועה וקבל שמות נוספים לתפילה: 050-4140506 (בין 13:00-15:30) או 052-7125188 (בין 20:30-22:00)

קבוצות הודיה לנשים: 050-4109020 או 052-7665443 **קו טלפון לנשים בנושא ההודיה לד': "קול תודה":** 03-6171180

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 17:02

שקיעה: 17:24

צאת השבת: 18:01

דבנו תם: 18:38

הזמנים לפי
אופק נתיבות

אדר השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם
מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

האלון נחשב לאחד משלוחי התורה והחיים החשובים ביותר

דיון הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהועלו
על שולחן השבת של גיליון "אדר השבת"

האם מותר לקבוע שתי מזוזות בפתח כדי להוציא עצמו מידי הספק

שאלה לדיון: ידועה מחלוקת הפוסקים במרפסת שאינה פתוחה לחוץ אלא לבית בלבד, היכן יש לקבוע בה את המזוזה - האם מימין הכניסה מן הבית למרפסת, או מימין הכניסה מן המרפסת אל תוך הבית. ומנהג ירושלים לקבוע את המזוזה מימין הכניסה למרפסת, והנהגים כדעת החזון איש קובעים את המזוזה מימין הכניסה לבית.

והנה ר' נח משכיר את דירתו לתקופות ובכל פעם שמתחלף השוכר הוא משנה את מקום המזוזה לפי מנהגו, ולבו של ר' נח נוקפו על כך שמסירים את המזוזה וקובעים אותה מחדש, והוא מבקש להניח שתי מזוזות משני צידי הפתח [ויתנה שמניח לשם מצוה רק את המזוזה שחייב בה, והשניה תהא כמונחת בקופסה בעלמא] באופן שייצא ידי חובת כל הדעות ולא יצטרכו השוכרים לשנות את מקום המזוזה בכניסתם לדירה.

תשובה: הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א הורה שאין לקבוע שתי מזוזות משום "בל תוסיף", והכי נהוג עלמא. והגאון רבי שמאי גרוס שליט"א הראה לי מ"כ בזה בשו"ת שאלת יעבץ (ח"א סימן ע"ז) ולכן מתחלה עשיתי בפתח שער ביתי הפונה לחצר, המזוזה בימין יציאה ולא השגחתי אפי' בהיכר ציר. כי דנתי פתח החצר כסתום למיעוט תשמישו, ושוב נמלכתי וצויתי לעשות מזוזה שניה בימין כניסה מהחצר בפתח שאחרי הבית שהיה היכר ציר מבפנים. וכן משם לבית המבשלים שהיה גם כן היכר ציר מבפנים. והצרכתי כמו כן ב' מזוזות. מפני הספק הנ"ל, ע"כ. הרי שנקט בפשיטות שמותר לעשות מספק ב' מזוזות ואין בזה איסור משום בל תוסיף.

וכן כתבו בעל ערוך לנר בשו"ת בנין ציון (סימן ק) והגאון רבי יוסף חיים זונגפלד בשו"ת שלמות חיים (סימן קסח), ודימו דין זה למה שנהגו להניח ב' תפילין, רש"י ור"ת, ואין חוששין בזה לבל תוסיף מכיון שעושים זאת מספק. וכן פסק בשו"ת הרי בשמים (ח"ב סימן רכ). והגר"ח זונגפלד שם הזהיר שאם קובע ב' מזוזות יעשה זאת בצניעא.

לרפואת: בנימין חיים בן רחל בתושח"י

מבניי הפרשה

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו"

בזמן שיש לבני ישראל רצון ונדיבות הלב לקיים מצוות לשם שמים, אומר השם יתברך: "לי תרומה - אני בא על ידיך לידי התרוממות. כשישראל עושין רצונו של מקום מוסיפים כח בפמליא של מעלה".

"ויקחו לי תרומה"

לי לשמי (רש"י)

הרבי מקוצק היה אומר:

"ויקחו לי, לשמי - תרומה" - שתקחו את שמי כשהוא מורם ונבדל מן העולם הזה...

בעל חדושי הר"ם ז"ל אמר על כך: "לי לשמי" - שאפילו לא תהיו מתכוונים, כי נתינותיכם תביאנה לידי השראת השכינה, אלא פשוט "לשמי" - משום שכך עלה בראוני...

הכוונה למלא את רצון השם גדולה היא מכל הכוונות הנשגבות והעמוקות ביותר...

"ורב וכסף ונחשת"

בעל החתם סופר זצ"ל מוצא כאן רמז מפליא, שאותיותיהן של שלוש מילים אלה מרמזות על כל ימות השנה שישנה בהם קריאת התורה:

ז' - היום השביעי, שבת; ה' - יום חמישי - בשבוע; ב' - יום שני בשבוע; כ' - כפורים; ס' - סוכות; פ' - פסח, פורים; נ' - נרות (חנוכה); ח' - חודש (ובכלל זה גם ראש השנה, שגם הוא ראש חודש); ש' - שבועות, שמיני עצרת, שמחת תורה; ת' - תענית.

ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא...

"ועשו ארון... אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו"

כל אמות הארון שבורות הן - שתיים וחצי, אחת וחצי. זה בא לרמז, כי תלמיד חכם חייב להיות שבור בעיני עצמו; עליו לדעת, כי עדיין עומד הוא במחצית הדרך וטרם הגיע אל השלימות...

אפשרויות לשליחת פתרונות:

א. במייל: 7665190@gmail.com
ב. בפקס: 08-9941870
ג. במו"א אור השבת, במספר טלפון: 079-590-47-30 שבו"ה 2

אור התורה

חידה: היכן מצינו לשון אבידה על דבר המונח לפניו?

פרס החודש: זה קניה מוכר! באחת מורשתות המזון + 4 זוכים בשובר מימוש יקרתי בחנות ביגוד [בסכ"כ 5 זוכים]

תשובה לפרשת 'משפטים':

החידה: היכן מצינו זרות ככה? (לא בעל מום והינו כשר לעבודה)?

הפתרון: אם אכל מהאימונים עובר על לאו של זרות שכלפיים נחשב כזר. (מנחות ע"ד ע"א-ע"ב)

המדרג בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים

רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

העלון להצליחת מור תומך סגרון ורעייתו תח"י
ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת

הצטרפות - ל: keremyosef@okmail.co.il

לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454

ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

אספריה

סיפור לפי

מאת: אריאל זילברמן

סיפורי חסידות ופנימינות

בקשתי אמונה - וקבלתי

צדיקים ולנסות סגולות רבות. זכורני אותו מקובל גדול שהפצתי לקבל ברכתו והבטחתו, אולם הוא ייאש אותי בציינו שהוא לא רואה עוד עבורי סיכוי לזרע של קיימא, הוא אף הוסיף ואמר:

“אני מבטיח לך שלא יהיו לך ילדים לעולם!” צדיק מפורסם אחר אמר לי ביגון: “איני רואה לך ילדים, אולם על ידי שתעמיד תלמידים הגונים דורשי השם, יישאר לך שם ושארית לעולמי עדי”.

“דברי ייאוש אלה שנאמרו לי לאחר כמעט שלושה עשורים של תקווה כמעט אפסית, איימו לשבור את רוחי. הרי יש בדברים מעין אלה הנאמרים לאחר שנים רבות כל כך מבלי פתח של אור, כדי לשבור את לבו של אדם מן היישוב. אולם לי היה ברור שלא אתן לשום אדם או כח שבעולם לייאשני.

“התחזקתי בכל כוחותי בהשם יתברך והצבתי נר לרגלי את דבריו של הרה”ק רבי נחמן מברסלב זי”ע ששאג: ‘גוועלד, אין שום ייאוש בעולם כלל!’ ידעתי את אשר אמרו חז”ל: ‘אפילו חרב חדה מונחת על

צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים’ והחלטתי לקבל על עצמי תוספת תפילה: להתפלל מידי יום בדמעות שלישי על ציון מצבתה של רחל אמנו, גם היא הייתה עקרה שנים רבות עד שחשד שמיים השיגה וילדה את יוסף ובנימין, ולסיים שם את ספר התהלים כולו”.

האדמו”ר שליט”א ממשיך ומספר איך נהג קרוב לשנתיים ימים לקרא את כל ספר התהלים בקול נהי בכי תמרורים אצל קבר רחל אמנו, והוא מוסיף ומספר: “לפני תום השנה השנייה, הגיע לידינו ספר בשם ‘שערי בתודה’ (של הרב הצדיק רבי שלום ארוש שליט”א), והתחזקנו לומר רק תודות והודאות על כל השפע שה’ השפיע עלינו, וגם על קושי זה.

“ואכן בי”ב אדר ב’ תשע”א הגיעה הישועה הפלאית - פקד אותנו ה’ בזוג תאומות”.

ומסיים האדמו”ר שבזכות הישועה הזאת הוא למד עד כמה אסור להתייאש, באף מצב שבעולם, וכן עד כמה גדולה כחה של תפילה, להתפלל שוב ושוב גם במשך כל כך הרבה זמן, כי בכחה של תפילת האדם לחולל נסים ונפלאות ממש.

יהי רצון שנזכה כולנו להתחזק באמונה שלמה, ונתבטל ממש לרצון אבינו שבשמים, ומתוך זה כימים ההם בזמן הזה יעשה אתנו הקב”ה נסים ונפלאות, ונזכה שישבו לציון גואל אמן ואמן.

זכורני אותו מקובל גדול שהפצתי לקבל ברכתו והבטחתו, אולם הוא ייאש אותי בציינו שהוא לא רואה עוד עבורי סיכוי לזרע של קיימא

האמת היא שכולנו חווים מידי פעם תחושת “חוסר אונים”, אשר מביאה אותנו להרגשה חזקה ש”אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים”, ותמיד מיד לאחר שחשים ש”אין עוד מלבדו” מגיע ניסיון מאוד קשה: האם נסמוך על בורא עולם שיעשה עבורנו את הטוב ביותר? האם נאמין שבורא עולם רוצה אך ורק בטובתנו? או שמא חלילה וחס תתגבגב לליבנו תחושת כעס ותרעומת כלפי אבינו מלכנו.

דוד המלך ע”ה אומר בתהלים (ב’): “אספרה אל חק ה’ אמר אלי בני אתה, אני היום ילדתיך, שאל ממני ואתנה גוים נחלתך ואחזקתך אפסי ארץ”. בספר “מבשר טוב” (עקבתא דמשיחא עמ’ פג) מביא שדוד המלך רומז בזה דבר נפלא: “אני היום ילדתיך” - שכלל ישראל הם כנערים קטנים, שהנער אינו בוש לבקש מאביו כל דבר, ואביו שבשמים מבטיחו “שאל ממני ואתנה”.

וממשיך ה”מבשר טוב” ואומר שעוד מרומז בזה, שישראל אינם מחזיקים עצמם בבחינת, כוחי ועוצם ידי, אלא הם בבחינת “היום ילדתיך”, כמו נערים קטנים

שיודעים שאינם עושים שום דבר מצידם. ואם זוכים להגיע לבחינה זו, אומר הקב”ה: “בני אתה” - מאחר שאינך מחזיק מעצמך וכחך, אלא כבני שאני “היום ילדתיך” - משום כן “שאל ממני” מה שאתה רוצה ברוחניות ובגשמיות, “ואתנה לך”.

וזהו כמו שהאמא נותנת לתינוק שנולד את כל צרכיו, מפני שידועת האמא שהוא נטול כל עזרה עצמית וכל כולו אינו תלוי אלא בה, כמו כן כשישראל מרגישים שאינם תלויים אלא בו יתברך, וכמאמר דוד המלך ע”ה (תהלים קל”א ב’): “אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי”, אז הקב”ה עושה להם כל הצרכותם.

את כל מה שאמרנו כעת נראה בסיפור מיוחד ומחזק מכ”ק האדמו”ר ממבקשי אמונה שליט”א, אשר כידוע הוא המתין לזרע של קיימא כשלושים ושתים שנה!!! עד שזכה באורח פלא בזוג תאומות. ממש בשנים האחרונות.

האדמו”ר שליט”א מספר עד כמה הם לא אמרו נואש ולא הפסיקו להתפלל ולהתחנן:

“אי אפשר לתאר את שברון הלב ואת הצער העמוק בו היינו שרויים, אוקיינוסים של עוגמת נפש עברו עלינו כשהסכנה הגדולה שריחפה מעל ראשנו הייתה ‘היאוש’. לא היה חסר מי שייאש אותנו, מאנשי רפואה עד מקובלים רואי נסתרות. אולם המשכנו כל אותן שנים להתפלל, לקוות, להתברך אצל

בהיכלו
יחידים עומדים על עקרונותיהם
רבי משה אברהם צירא שליט”א
מחנך השיעור השבועי

שיש לאדם אישה וזכה לקיים מצוות ואהבת לרעך כמוך

הנה שמעתי דבר נפלא, שהנה כתוב אצל יעקב אבינו ע”ה, “ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה” וכו’, “ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ומלאכי אלוקים עולים ויורדים בו” (בראשית כח, י”ב), ואילו כשהוא יצא מחרן ובא לדרכו, נאמר “מחנה אלוקים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים” (בראשית לב, ג). אומרים חז”ל הוא ראה את המלאכים בהקיץ ולא בחלום. שואל ה”זוהר”, למה כשבא לחרן ראה אותם בחלום ואילו כשיצא מחרן ראה אותם בהקיץ? אומר ה”זוהר”, בגלל שבהלוח הוא היה ריוק, ובחזור הוא היה נשואי. וכיוון שאדם נשואי הרי שהוא נמצא במעלה יותר גבוהה.

ויש להתבונן בדברים - שואל הגאון מווילנא זצ”ל- הרי למה אדם נשואי מעלתו יותר גדולה, משום שאנו מבינים שבעניין של קדושה אדם שאין לו אישה הרי שחסר לו בקדושה, ושאדם יש לו אישה הקדושה שלו היא שלימה, ואז יש לו השגות יותר גבוהות. וכל זה אתה יכול לומר על כל העולם אבל לא על יעקב אבינו ע”ה, כי יעקב אבינו ע”ה היה עם סמל של קדושה גם עם אישה וגם ללא אישה, בגלל שהיה קודש קודשים, ועליו אתה יכול לומר שבלי אישה הוא לא בקדושה שלימה? אומר הגאון מווילנא זצ”ל דבר אדיר, כשיעקב היה ללא אישה הוא לא זכה לקיים את מצוות ‘ואהבת לרעך כמוך’ וכשהיה לו אישה זכה לקיים את מצוות ‘ואהבת לרעך כמוך’.

ודבר זה מעורר פליאה, וכי ‘ואהבת לרעך כמוך’ זה דין עם האישה? אלא שהעיקר של ואהבת לרעך כמוך זה עם האישה שיש לך בבית, שזאת היא שדואגת לכל צרכיך, ושם העדיפות הראשונה של קיום מצוות ‘ואהבת לרעך כמוך’. נמצינו למדים, ש’ואהבת לרעך כמוך’ זה הכלל הכי גדול ועוצמתי שיש, וזה כוונת רבי עקיבא ‘ואהבת לרעך כמוך’ - זה כלל גדול בתורה, שזה הדבר שכולל את כל המצוות.

“ואהבת לרעך כמוך” -

שקול כנגד כל התורה כולה

מצאנו חיבור של סידנא בבא סאלי זיע”א בכתב ידו, שבו הוא מבאר את מצוות ‘ואהבת לרעך כמוך’ על כל התרי”ג מצוות, ומצאנו בכתבים רק קכ”ז מצוות שנדפסו ב’אהבת ישראל’, וממילא כל התרי”ג כולו שקול כנגד ‘ואהבת לרעך כמוך’.

וכמו שהרמב”ן ועוד מפרשים כוללים לנו את כל התורה בעשרת הדברות, כך גם ‘ואהבת לרעך כמוך’ כלול שם. והנה לנו עוד הסבר נפלא ברבי עקיבא שאומר שזה כלל גדול בתורה.

הרב יצחק

וויתור בתובלה של חיים

בס"ד גדולה כמו שאמרנו הם הצליחו לפגוע בו ולנטרל אותו במקומו ללא שביצע את זממו. "הם חיפשו את אותו בחור, ובסופו של דבר הם מצאו אותו. שמו של הבחור היה דוד הלוי אחד מבחירי ישיבת 'שובו בנים' ושאלו אותו מה בדיק הסיפור. אמר הבחור לשוטרים, שבכל בוקר הוא יוצא מהישיבה לטבול במקווה, והיום ממש מחוץ לדלת המקווה הערבי מתנפל עלי בהפתעה מפיל אותי על הרצפה ושולף סכין ענקית, באותם רגעים של נצח ידעתי שלא אספיק לומר 'שמע ישראל' או לפחות ויודי קצר, תוך כדי מחשבות הוא פשוט קם ממני והתחיל לרוץ, וקמתי וברחתי.

"אבל אני יודע את הסיבה, ואספר לכם אותה", מספר הבחור, "העלות של המקווה הוא עשרה שקלים, והיה לי בכיס עשרים שקלים אחרונים ואחרי ששלמתי למכונה יצא לי עודף של עשרה שקלים. איך שבאתי להכנס למקווה בא אלי בחור שאני לא מכיר אותו ושואל אותי אם אני יכול להביא לו עשרה שקלים בגלל שהוא רוצה לטבול במקווה אבל אין לו כסף, באותם רגעים חשבתי בליבי שהרי אלו העשרה שקלים האחרונים שיש לי בכיס, ואי אפשר שבחור ישיבה יסתובב בלי שיהיה עליו שום שקל בכיס, כי לפעמים בא לך איזה ממתק או איזה שתיה אז פשוט קונים..."

"אבל בכל מקרה שאלתי אותו מה קרה היום דווקא הוא רוצה לבוא למקווה הרי היום לא יום כיפור ולא ראש השנה? וענה לי אין הבדל ביני לבינך כמו שאתה כעת היית במקווה גם אני רוצה להיות במקווה. 'בתוך ליבי התנהלה מלחמה נוראית, לתת לו או לא לתת לו, אבל פשוט עשיתי צעד אמיץ ונכון והחלטתי שאני מתגבר על היצר ונותן לו את הכסף.

"איך שאני יוצא מהמקווה בא הערבי והתנפל עלי והסכין בידו ובמהלך לא מוסבר, (שכעת מובן גם לכולם) הוא פשוט קם ממני ורץ אחרי השוטרים, ואין לי ספק שהוויתור והעניין של 'הנושא בעול חברו' הם אלה שהצילו לי את החיים!!"

וצריכים לדעת שכדי לקיים את מצוות צדקה לא צריך לתרום מבנה לעזר מציון בשביל שיתקיים 'צדקה תציל ממוות', אלא מספיק מלחמה בין היצרים שלך אם לתת או לא לתת ובסוף היה כאן וויתור גדול ונתת אתה ורק אתה הרווחת ולא משנה אם זה שקל שניים או מיליון, בסופו של דבר נתינת הלב וכח הוויתור הם אלה שיקבעו את הליכי הרוחות של המצווה.

בימינו אנו נמצאים ממש בתקופה של דור המשיח כפי שאומרים כל גדולי ישראל, שהמשיח בפתח ולא רק זה אלא הוא גם דופק והוא מחכה שרק אנחנו, כן אנחנו, נבוא ונפתח את הדלת ונקבל את פניו.

אחת מהמידות שהעולם עומד עליהם, וגם הם מאחד מהמ"ח קנינים שבהם נקנית תורתנו הקדושה, זאת מידת הנושא בעול חברו. יש אנשים החושבים שהנושא בעול חברו עם חברו זה מתבטא רק בנתינת כסף בעזרה להרים קניות, שתדעו לכם - קוראים יקרים - מצוות הנושא בעול עם חברו זה מצווה שאפשר לקיים אותה גם בשמיעה וחיוך. מה? כן!!

השכן בא אליך ומספר לך על הצרות שלו אל תגיד לי 'כפרת עוונות' או 'גם לי היה את זה ממש אתמול'... אתה צריך פשוט לבוא ולהשתתף בצער שלו, ואם יהיה צורך גם לבכות איתו... וזה הנקודה המיוחדת והבולטת של עם ישראל.

מספר מגיד המשרים הרב יעקב שי של"ט, א. סיפור מדהים ממש פלא פלאים: "אני רוצה לפתוח בסיפור מיוחד ומרטיט שקרה לפני כחודשיים, בתאריך ד' בטבת תשע"ט, ברובע היהודי בירושלים. החצי הראשון הופיע בעיתונות אבל את החצי השני אני רוצה לומר לכם אותו כעת, בשורות שלפנינו.

"החצי הראשון הוא שבסייעתא דשמיא שני שוטרים הלכו ברובע היהודי ולפתע הם שומעים ריצה מאחוריהם, הם כמובן יכלו להמשיך בדרכם כי כבר מה יכול לקרות, אבל בורא עולם החליט שיעצרו ויסתובבו לאחור. ההסתובבות הזאת היא שהצילה את החיים שלהם פשוט כמשמעו. מטר מאחוריהם עמד ערבי מחבל כשהוא חומש עם סכין שלופה ואש של שנהא בוערות בעיניו מתכנן לעשות את הצעד הבא ולרצוח את שני השוטרים הצעירים הללו. אבל רצון ה' נעשה ירו בו כדור וב"ה מת במקום. וכאן אני רוצה להמשיך לכם את החצי השני שהוא בעצם עיקרו של הנס. "לאחר אותו מקרה בעת שהמשטרה הסתכלה במצלמות הנסתרות המותקנות לאורך כל הרובע ראו דבר מעניין. הם רואים את הערבי עם סכין שלופה כבר מתחילת הרובע ונעת שחלף על פניו בחור ישיבה פשוט בא הערבי דחף אותו והפילו על הרצפה, ובא לבצע את זממו.

"לפתע במהלך לא מוסבר (לכאורה, כך נראה אבל בהמשך נבין ביחד את הסיבה לכך) הוא מביט לעבר שני השוטרים שהיו במרחק של ארבעים מטר ממנו, ומחליט לעזוב את הבחור ישיבה ולרוץ לעבר השוטרים, וממש

בספר "דברי אגדה" (עמ' קסח) כתב, שהנה ה'חפץ חיים' היה אומר: כל יהודי אומר בכל יום בשירת אז ישיר "זה א-לי ואנוהו", ותרגם אונקלוס "דין אלקי ואבני ליה מקדש", היינו שכל יהודי מקבל על עצמו לבנות את בית המקדש (ענין חומת הדת פרק ח').

והנה בימים הראשונים קיים דבר זה בבניין המשכן, ואחר כך בבניין בית עולמים, וכשחורב הבית אמרו רז"ל (מגילה כט, ע"א) "ואהי להם למקדש מעט, אמר ר' יצחק אלו בתי כנסיות ובית מדרשות שבבבל". ולכל יהודי ויהודי ישנה הזדמנות לתת ידו לחזק את בדק הבית, והוא יכול לקיים "ואבני ליה מקדש".

והנה בימי המלך יואש קרא המלך לחזק את בית ה', כי היה זקוק לחיזוק. והנה מזמן בנין בית המקדש בימי שלמה עד יואש, לפי סדר הדורות היה 155 שנים, ולפי האבנים שאנו רואים כיום מזמן בית שני, את אבני הכותל המערבי, מסתבר שבכוחם לעמוד הרבה יותר?

אלא משום דכתיב: "ויספון את הבית גבים ושדרות בארזים" (מלכים א'. וט), התקרה הייתה ממבנה של עץ. ואף זה גופיה קשיא- והרי בימי שלמה שכסף חובב לא היה נחשב למאומה [מלכים א'. י, כא]. וכי לא היה בידו לעשות התקרה מכסף וזהב, למען יעמדו ימים רבים?

ועל כרחך שזה היה מחושב מראש, כדי לתת מזמן לזמן הזדמנות לבית ישראל, למען יהיה להם חלק ויד בבניין הבית, ויקיימו את אשר קבלו עליהם: "ואנוהו- אבנה ליה מקדשא".

ולאחר שחורב הבית הלא אמרו רז"ל (ברכות ח, ע"א) ש"אין לו להקב"ה אלא ארבע אמות של הלכה בלבד", והמקומות הללו - בתי המדרשות - הם בית מקדש מעט אשר ביד כל אחד לקיים את "ואנוהו".

ואמרו חז"ל במדרש שהש"ר א, ד): "חזית איש מהיר במלאכתו, זה רבי חנינא, אמרו פעם א', ראה אנשי עירו מעלים עולות ושלמים, אמר, כולם מעלים שלמים לירושלים, ואני איני מעלה כלום [-שהרי כידוע, רבי חנינא די לו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת (תענית כד ע"ב), ויותר אין לו כלום], מה אעשה, מיד יצא למדבריה של עירו בחורבה של עירו, ומצא שם אבן אחת, יצא וסיקה וסתתה וכרכמה, אמר הרי עלי להעלותה לירושלים. ביקש לשכור לו פועלים, א"ל מעלים לי אתם את האבן הזאת לירושלים, א"ל תן לנו שכרנו 100 זוזובים ואנו מעלים לך את אבנך לירושלים. א"ל וכי ממין לי 100 זוזובים או 50 לתת לכם, ולא מצא לשעה, מיד הלכו להם. מיד זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם, א"ל רבי תן לנו חמישה סלעים, ואנו מעלים אבנך לירושלים, ובלבד שתתן ירך עמנו. ונתן ידו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים".

בשעה שהתחיל לסתת את האבן, לא עשה שום חשבון איך תגיע האבן לירושלים, כי אילו היה פועל לפי המסיבות, היה נשאר בלי כלום. ועליו נאמר "איש מהיר" - בלי חשבונות.

ש"ד עשינו את שלנו, תקיף עשה את שלך" (סליחות לחמישי) - כאשר האדם עושה את שלו, המסבב המסיבות כבר יעשה את שלו. אבל יש תנאי בדבר - "ובלבד שתתן ירך עמנו!"

גם בזמן הזה אפשר לקיים את המצווה של "ואנוהו- ואבני ליה מקדש" - "מעון אתה הייתי לנו בכל דור ודור", אלה הם הד' אמות של הלכה שאין לו להקב"ה בעולם הזה אלא הם.

עשרת שלום ומבורך

ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות הערות חומרים וסיפורים למייל:

or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזק" (ברכות)
ויחזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזק

סיפורים מתפקים

מדור תמיהות וקושיות אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ועורות אילים מאודמים ועורות תחשים"

ועצי שיטים" (כ"ה)

מאין היו לישראל עצי שיטים במדבר? פירש רבי תנחומא, יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וציוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים. [מדרש תנחומא סי' ט, רש"י].

למה יעקב אבינו השתדל להכין לבניית המשכן דוקא עצים ולא דברים אחרים כגון כסף ונחושת?

או שמן למאור?

יש להקשות למה בחר יעקב אבינו להניח את אבן הפינה של בניית המשכן בהכנת עצי שיטים לצורך בנייתו, ולמה לא דאג והשתדל לדברים מובחרים יותר, דוקא כסף ונחושת, שגם הם הוצרכו לרוב לצורך בניית המשכן, או תכלת וארגמן תולעת שני ושש. ופרט לפי מה שכתב האבן עזרא שהשש הוא הבד מין ממני השתי לכן ואינו צבוע ונמצא רק במצרים, כמאמר הכתוב ביחזקאל (כ"ז ז') "שש ברקמה ממצרים". ויותר היה ראוי שיעקב היה משתדל להכין ולזמן כדי שמן למאור, בשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים, אבני שוהם ואבני מילואים לאפוד ולחושן, שכל אלו הם מהדברים המובחרים שהוצרכו למשכן, ואם כן למה נטפל יעקב להתעסק דוקא בהכנת עצי שיטים, הגם שהיו יכולים להשיגם מבלעדי מצרים?

עוד יש להוסיף ולהקשות למה הוצרך יעקב אבינו להוריד את אותם ארזים עימו למצרים, ולנטוע אותם שם, והלא כיון שידע שבנו יוסף הצדיק הוא השליט על כל ארץ מצרים, בודאי יזמן לפניו כל אשר יחפוץ. עצי שיטים כסף וזהב וכל טוב?

ישוב א'

נטל הארזים עימו בירידתו מצרימה להתעסק במצוה ויהיה לו שמירה

י"ל בס"ד שבכוונה תחילה נטל יעקב עימו את אותם ארזים למצרים, כדי שיהיה מתעסק בירידתו למצרים במצוה, ועל ידי זה יתקיים בו שומר מצוה לא ידע דבר רע (קהלת ח' ה'), כדרך שמצינו ששלוחי מצוה אינם ניזוקים (פסחים ח: ועוד), שהרי כל הדרכים בחזקת סכנה (ירושלמי ברכות פ"ד ה"ד), וכמו שהיה מתחילה ירא לשלוח את בנימין מארץ כנען למצרים פן יקראו אסון בדרך (בראשית מ"ב ד' ורש"י). לכך נטל יעקב עימו את אותם ארזים בשביל ליטוע אותם במצרים, ועל ידי זה יחשב כשליח מצוה. והורה לדורות אחריו שאף בניו ובני בניו שיעלו ממצרים לארץ ישראל ייטלו עימם את אותם הארזים, ויהיו גם הם עוסקים במצוה, ותגן עליהם המצוה שלא ייזקו.

ישוב ב'

נטל עצים מנחל שטים להחליש כוחו הרע

בחי' הש"ך עה"ת כותב בשם מדרש תנחומא שהעצי שטים נקראו שטים כי היו גדלים בנחל השטים והמים של נחל זה היו מולידים רוח זנות, ונחל זה היה משקה לסדום ולכן היו אנשי סדום שטופים בזימה, ועתיד הקב"ה לייבשו שנא' (יואל ד' י"ח) "ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים". ועל כן מרוב חיבתו של יעקב אבינו לישראל, צפה שעתיד הקב"ה לצוות לבניו לעשות משכן, ועקרו לעצי השטים מנחל השטים, ונטעם במצרים וציוה לבניו שכשיצאו יוליכום עימם, כדי שיהיה המשכן מאלו העצים ולא מארזים אחרים, שעל ידי זה יותש כוחו של נחל שטים כשיעברו בו בניו, שלא יכשלו בו, ואותם שנכשלו אחר כך בשטים היו מהעבר רב שלא נדבו תרומתם לבניית המשכן.

ניתן להשיג את הספר "אשכול יוסף" בפלאפון - 054-8460007

מעשה ברב גדול, חתנו של הנודע ביהודה, שכשהנודע ביהודה (רבי יחזקאל לנדא) היה כותב לו אגרת של דברי תורה, היה אומר ידי רועדות מעצם קדושתך ותורתך. והפלא הגדול היה שבזמן שרבי יוסף, החתן, היה נותן שיעורי תורה בביתו - הייתה באה אשתו, פוגעת בו לעיני כל תלמידיו, ואומרת לו 'מי אתה בכלל שאתה יושב פה ונותן שיעורים? וכמובן שהרב שתק, וגם לא הרשה לשום תלמידו שיגיב על הדברים. והנה הגיע זמנו של הרב להיפטר מן העולם, וכל גדולי הדור הגיעו להלוויה. גם אשתו הגיעה, ואמרה שהיא רוצה להגיד עליו כמה מילים. בלית ברירה הרשו לה לדבר, ואזי פתחה פיה בחכמה, ותורת חסד על לשונה, ואמרה לכל הקהל 'לפני שהתחתנתי עם הצדיק הקדוש הזה הוא עשה איתי תנאי, שאני אצטרך לבזות אותו ולפגוע בו כל פעם לעיני תלמידיו, שחם ושלום לא יבוא למידת הגאווה. וכל מה שדיברתי ופגעתי בו בחייו - זה היה רצוני ולא רצוני'. ואז היא פנתה לבעלה ואמרה לו 'אנא ממך, תעשה סימן שזה נכון'. וכולם הסתכלו וראו את ראשו זז כאומר כן.

מעשה ברב בן ציון אבא שאול זצ"ל שהיה רגיל לתת שיעור בבית הכנסת 'אוהל רחל' בירושלים מדי שבת קודש. והנה שבת אחת אמר אחד התלמידים לרב כי יש אדם מסוים שמגיע לשיעור עם הרכב שלו ומחנה אותו רחוק. אמר לו הרב 'בשבת הבאה תעשה לי סימן מי זה, ונראה מה לעשות'. ואכן, בשבת הבאה, כשנודע לרב מיהו אותו אדם, החל הרב להראות לו אהבה יתירה, שיתף אותו יותר בשיעור והזמין אותו לבוא לישב בשורה הראשונה. כך היה, עד שהרב אמר לו 'תשמע, אני מאוד שמח שאתה בא לשיעור, ואני רוצה שתבוא ותשב לידי ממש'. האיש ניסה לסרב, אך הרב ביקש שוב ושוב, והאיש קם וישב ממש קרוב לרב. והנה באמצע השבוע בא האיש הנ"ל לרב בן ציון לביתו ואמר לו 'כבוד הרב, אני בכלל לא ראוי לכבוד הגדול שאתה עושה לי'. ואת חטאי אני מזכיר היום, שלשיעור שלך הייתי מגיע ברכב בשבת. ומעכשיו, כבוד הרב, אני מבטיח להגיע רק ברגל'.

סיפר הרה"ק בעל מנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע, פעם אחת היה הרה"ק מבראדיטשוב זי"ע חולה מאד, והרופאים לא מצאו רפואה בדרך הטבע למחלתו, ישבו חסידיו בחדר הסמוך והתפללו לרפואתו. פתאום שמעו קול רעש, ופתחו הדלת ומצאו את הרה"ק מבראדיטשוב זי"ע שוכב על הארץ כי נפל, מיד מיהרו להרימו ולחזור להשכיבו, וחזרו לתפילתם כבראשונה. לא ארכה השעה ושמעו את קולו הק' שקורא למשמש שיביא לפניו מים ליטול ידיו, כי ב"ה הוטב לו. וכן היה, שעד מהרה הוטב מצב בריאותו, וחזר לאיתנו לגמרי. אחר כך אמר הגה"ק מבראדיטשוב זי"ע לחסידיו, כששמע מה שאמרו הרופאים שבדרך הטבע אין רפואה למחלתו (ל"ע). נזכר מה ששמע מהמגיד הק' ממעזריטש זי"ע, שמה דכתיב "הבטח בד' חסד יסובבנו" (תהלים לב, י), אין הפירוש שהישועה בא כתשלום שכר בעד מדת הבטחון שבו, או כסגולה להמשיך נס חוץ לדרך הטבע, אלא שכן ברא הש"ת את טבע העולם, שהגבר אשר שם בד' מבטחו, פועל הנצרך לו וימלא ד' חסרונו. והמשיך לומר: מתוך כך חשבתי, הרי בכוחי להתחזק במידת הבטחון בהש"ת, ועל ידי כך אוכל להמשיך ישועה בדרך הטבע, ולא אהיה בכלל הסומך על הנס. וכך עשיתי, ומתוך בטחוני קמתי לירד מהמטה, אמנם נפלתי לארץ. שבתי והרהרתי, הלא בלי ספק דברי המגיד זי"ע אמיתיים ולמה לא נתקיימו בי, אין זה אלא כי אין בטחוני בשלימות ויש בו איזה פגם, על כן אתחזק עוד הפעם בבטחון שלם ואז בודאי אקום ברפואה שלמה. וכן עשיתי. ועל-ידי-זה תודה להש"ת חזרתי לבריאותי כבראשונה.

[רבינו בעל מנחת אלעזר זי"ע היה רגיל לספר עובדא זו הרבה פעמים בעת שהלך לבקר חולים, ובפרט אצל חולים שהיו במצב קשה אשר היה נצרך לחזקם במדת הבטחון, ולהשפיע עי"ז רפואה בדרכי הטבע].

לעת זקנותו של רבי חצ'קל לוינשטיין, היה נעמד על הבימה בישיבת פוניב'ז ואמר כך: "רבותי, נער הייתי וגם זקנתי [הוא זקנתי קרוב לשנות התשעים], אני כבר מדבר עשרות שנים על ענין האמונה, ואני מרגיש שאם אני מסיח את עצמי כמה דקות מהאמונה, אני נופל ממדרגתי!"

זה דבר המשפט

(השאלה היא לעיין ואין להחליט מנחה הדעה למעשה)

מחיקת כרטיס זכרון

שאלה: מחקו לי בטעות כרטיס זיכרון שהיו בו תמונות משפחתיות בעל ערך רגשי רב, לכאורה אין לזה כל שווי מהותי, אולם לנו יש לזה שווי רב, האם אוכל לתבוע זאת בד"ת? מצינו מחלוקת בפוסקים לעניין היקף חפץ משומש שאינו ראוי למכירה ובעליו משתמש בו, אם המזיק פטור מתשלום נזק, הנתבות המשפט נקט, שמזיק משלם רק את השווי האמיתי של החפץ ולכן כשהחפץ אינו שווה כסף פטור בדיני אדם. אולם יש מהפוסקים שנקטו שכיון שבעליו משתמש בו ואילו החפץ יאבד לו ייאלץ לקנות חדש, חייב בתשלום, וכן הביא הגרש"ז אויערבאך זצ"ל.

ולכאורה היה אפשר לומר שדין מזיק כרטיס זכרון תלוי במחלוקת פוסקים זו. אמנם נקטו הפוסקים, שאף אם נקוט שהמזיק חפץ משומש חייב, המוחזק כרטיס זכרון פטור מדיני אדם. משום כל חפץ משומש יש לו שווי בשוק, אלא שמחמת סיבה צדדית, שהחפץ משומש או שהבעלים עשו בו שינוי אין לו קונים בשוק. אך חומר השמור בכרטיס זיכרון כגון תמונה משפחתית אין לו כלל ערך בשוק, ורק לבעליו הוא יקר מחמת חביבותו.

השאלות מאת: הרב אלחנן רבינסקי - טוען רבני ומגשר.
מחכים לשאלותיכם: פקס: 077-5558847 או מייל: 7673564@gmail.com

גליון

267

פרשת תרומה תשע"ט

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

חלפה תקופה וכל יהודי 'גדוף' הועברו לגטו. יום אחד, באמצע המסדר, הכריז גרמני בקול: "מי כאן פחח?"

האח הגדול מבין ארבעת המינצרים הרים את ידו: "תמיד הייתי בעסק הזה!" הוא היה בחור-ישיבה שמקסימום ידע משהו על אפייה... אבל הבין שכך גוברים הסיכויים לשרוד.

"אתה בטוח?" שאל הגרמני - "בטוח!". שלושת אחיו החרו-החזיקו אחריו: "כולנו פחחים!".

איזור תעשייה ענק. עוד אחד מרובות (!) מפעלים ותעשיות באירופה שהגרמנים שעבדו, שדדו, גזלו וחמסו לעצמם. ארבעת 'הפחחים' הועברו מהגטו, ונמסרו לידי בעל המפעל-גוי פולני.

"אני לא אוהב יהודים", אמר המנהל בפגישתם הראשונה, "אבל את הגרמנים אני שונא יותר - הם גזלו ממני את מפעל חיי! אז אנחנו לא הולכים לעבוד כאן כדי לעזור לגרמנים הארורים..."

"שניכם", פקד המנהל על שניים מתוך ארבעת האחים, "תישנו בעליית הגג, נעים שם, התפקיד שלכם לעקוב! בכל פעם שאתם שומעים את מכוניות הפורד של הגרמנים מגיעים, אתם יורדים, מתריעים, וכולם מתחילים 'לעבוד' בפחחות..."

הגרמנים הטילו על הפולני הזה, את האחריות לתקינות כל גגות המפעלים באזור. מידי פעם, כאשר חשש שביקורת גרמנית תגלה שאין עבודה, ואז יפוננו היהודים מהמקום, היה יוצא בלילות - לא יאומן כי יסופר! - ובעזרת פטיש ענק חולל נזקים קשים לגגות של מפעלים באיזור. כמה פעמים התקיימה ביקורת הוא תמיד ידע על כך קודם ודאג לסדר 'עבודה'... יתירה מזו - מידי לילה היה יוצא הפולני, וחוזר עם עשרות כיכרות לחם. בין 35 ל-40! ומוסר אותם למינצרים. אז לא רק שהם לא רעבו ללחם, הם גם הרוויחו כסף מהכיכרות שמכרו, ותאמינו או לא, 'המלון' הזה נמשך במשך שנתיים שלמות!

באחד מן הימים הודיע המנהל: "היום בלילה או לכל המאוחר מחר בלילה, הגרמנים מגרשים מכאן את כל היהודים. חברה! המצב שלכם קשה, אבל אני אומר לכם

התורה אינה אומרת 'ויתנו לי תרומה', אלא 'ויקחו לי תרומה'. כי כאשר יהודי תומך במטרות של בורא עולם, הוא יותר לוקח מאשר נותן, הוא מרוויח הרבה יותר ממה שהשקיע.

להלן סיפור מופלא המעובד מעלון 'איש לרעהו' ויש בו כדי ללמדנו כי מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם וכאשר אדם גומל חסד עם אחרים - בורא העולם דואג בעצמו לאותו אדם.

לפני כשנה התבקש לבית עולמו הישיש ר' אפרים ב"ר ישראל מינצר ז"ל. מוצאו היה מהעיר 'גדוף' הסמוכה לקראקוב, פולין. משפחתו ניהלה שם מאפייה, אך יהיה נכון יותר לקרוא לעסק 'גמ"ח', שכן באופן קבוע הם חילקו לחמים ומאפים לעניים ללא תשלום. ואולי נכון יותר לכנות את העסק 'הכנסת אורחים' שכן התנור המוסק משך אליו אורחים שונים שביקשו ללון במקום - וגם לזכות בארוחת חנם על הדרך...

העיר קראקא, שאיכלסה בעלי עסקים יהודים רבים, משכה אליה 'משולחים' לא מעטים. רבים מהם התביישו ללון בעיר, והעדיפו להגיע ל'גדוף' בלילות. אם המשפחה הייתה מכינה להם מרק חם, והבנים בצעירותם - וביניהם ר' אפרים - היו מסייעים בחלוקת המזון, עד שהם עזבו ללמוד בישיבות.

כך נמשך עד מלחמת העולם השנייה, שנפתחה עם כיבוש פולין בידי גרמניה. בד"כ דחקו הגרמנים את יהודי הפריפריה לכיוון הערים הגדולות [כדי שבהמשך יהיה קל להשמידם]. אך בקרקוב פעל נוהל הפוך, גירוש יהודי העיר לפריפריה כדי שהעיר תהפוך במהירות לנדיה מיהודים. וכך החלו משפחות פליטים, על מטלטליהן, לגרור את עצמן לתחומי המאפייה של מינצר למגורי עראי-קבע... והמאפייה? היא המשיכה לעבוד! 'חגורת החנק' הגרמנית הלכה והתהדקה. משפחת מינצר הבינה שעליה להיפרד מהמאפייה, בטרם ייטלו אותה מידיהם בכוח. בהחלטה מהירה העבירו את המאפייה לשכן גוי שהיה עימם בידידות. הלה התבקש בתמורה להמשיך לספק להם מאפים חנים. הגוי עמד בהסכם והעניק מזון בשפע לא רק למשפחת מינצר, אלא גם ליהודי הסביבה.

מה לעשות. אל תסמכו על הבטחות הגרמנים, תתפסו ידיים ורגליים ותימלטו על נפשותיכם!"

אבל איך נמלטים? הרי איזור התעשייה כולו משמש בפועל כמחנה כפייה לעובדים, והוא מוקף חומה. בתזמון מדויק להרהוריהם הושיט המנהל מספרי-ענק ופטישים ממאגר כלי העבודה של בית החרושת... הם הבינו את המוטל עליהם!

באותו לילה הייתה סערה חורפית אדירה. מזג אוויר מצוין לבריחה... המינצרים הודיעו על התכנון ליהודים רבים אשר עבדו במפעלי התעשייה. 85 מהם אזרו אומץ להצטרף. מצוידים במפה ובהוראות שמסר להם מנהל המפעל, פרצו 'הפחחים' פרצה - ועשרות היהודים שעטו קדימה. "ישר! לא ימינה לכיוון הגרמנים, ולא שמאלה לכיוון הרוסים" - כהוראת הפולני.

הם רצו לפחות עשר ק"מ במעבה היער, בגשם שוטף וברוחות סערה. רק אז הרשו לעצמם לעצור ולבחון את מצבם. הם המשיכו לשהות ביער, מידי פעם שמעו יריות קרובות או רחוקות ותיארו לעצמם שזאת החזית שמיקומה משתנה. בשלב מסוים שרקו היריות בקרבתם, והם נשכבו על הארץ במשך שלושה ימים! לפתע גילו אותם חיילים מונגולים, ששיתפו פעולה עם הרוסים. הם ניגשו להוציאם להורג, אך האח הבכור שדיבר רוסית הסביר, שהם נמלטים מהגרמנים-אויבם המשותף. המונגולים התרצו, העבירו אותם מאחורי קו החזית וכך ניצלו. במשך כל שנות המלחמה (בפולין הייתה המלחמה ארוכה ביותר!) לא ידעו האחים לבית מינצר רעב. תמיד היה להם מזון ובשפע! מעולם לא הוצרכו לעבוד באמת ומעולם לא הוכו! ההסבר שלהם ברור: 'מידה כנגד מידה' על כל העזרה שהגישה המשפחה ליהודים באותה מאפייה ב'גדוף'! [פניני עין חמד']

וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּתְּנוּ

מֵאֲתָם (כה, ג')

פקידי 'מס הכנסה' עברו מבית לבית בשיכון ויז'ניץ בבני ברק ע"פ הרשימה שבידם. "אברכים אלו תורתם אומנותם, שקועים בלימוד ובחסידות יומם ולילה. מנין, איפוא, הכסף לרכישת הדירות?", תמחו החוקרים וחככו כפות ידיהם בהנאה. הפעם, הרהרו, יצליחו להעלות בחכתם דגים שמנים... הם נקשו על הדלת לפי השם שהיה כתוב ברשימה שבידם. כשנפתחה נראה מעברו השני של הסף אברך חביב סבר.

- "מהיכן הכסף?"

"קיבלתי מר' דוד לייב שוורץ", אמר.

הם שאלו מספר שאלות ענייניות נוספות, ומיהרו לתחנתם הבאה. כששמעו גם כאן את התשובה לשאלה, לא האמינו למשמע אזניהם. הם החליפו ביניהם מבטים משתוממים.

"דוד לייב". השם חזר על עצמו גם בדירות הבאות. החוקרים ירדו לרחובות הקריה, בניסיון להתחקות אחר עסקיו הלא-מוצהרים של המיליונר, שתומך בעשרות אברכים בסכומים כה גבוהים. בקשו לברר, מיהו העשיר שרכש בעבורם דירות.

ר' דוד לייב, אצלם אין רישום כזה, הם אינם זוכרים כזה שם... בהכוונת התושבים מיהרו לביתו של האיש. הם ציפו לראות וילה מפוארת שכמותה טרם ראו, ומכונית פאר חונה בחזיתה, ואולי גם נהג משועמם שרוחץ אותה בשמש... הם לא האמינו למראה עיניהם, כשרגליהם הולילו אותם למרתף - דירה כמעט ללא ריהוט, והריהוט שכן נמצא, מינימלי ומיושן. ניכר היה, שהעוני דייר קבוע במרתף הזה. כשנפתחה הדלת, נתקלו החוקרים בזוג עיניים חודרות, שבחנו אותם מבעד לזגוגיות עבות. זקן ארוך ולבן שיווה לאיש מראה של הוד וקדושה. דמות גרומה, מסוגפת, שחיוך רחב על שפתיה.

"האם אתה הוא דוד לייב שוורץ?" שאלו מהוססים.

- "כן" "מנין לך סכומי הכסף הגבוהים?", שאל-התעניין אחד ה'אורחים'.

על פניו של המארח עלה חיוך רחב. הוא קרב אל השואל, ופשט את ידו אל מול עיניו: "צדוקה תוציל ממועס...", הכריז בקולו בנימה שובבה משהו. על פניהם של אנשי המס עלה חיוך רחב. הם מיהרו לפשפש בכיסם והטילו לתוך כף היד המושטת מטבעות. אחר מיהרו לעזוב את המקום. כך מפי השמועה. ר' דוד לייב עצמו גילה פעם וסיפר: "הם הביטו בעיניים בולשות לכל פינות החדר, ושאלו שוב ושוב 'איפה הכסף?'. אמרתי להם: 'קודם תתנו משהו לצדקה ואז אגלה לכם'. הם הניחו מטבעות בכף ידי תוך תקווה... חייכתי והצבעתי על היד המלאה: 'הנה לכם, כאן הכסף'..."

אבל לפקידי המס היה נראה הדבר מוזר. למי שלא הכיר את ה'שנורר', כפי שהוא קרא לעצמו: 'דער שנורר איז דא...', היה קשה 'לעכל' את המציאות הזו. הם החליטו לשלוח אנשים נוספים לעקוב אחר האיש. הוא לא ידע על נוכחותם. בשעות אחר הצהריים המאוחרות יצא 'לעבודתו' באולמי השמחות. כל העת צפתה בו עין בלתי נראית, בוחנת. ואז ניגש אליו יהודי נשוא פנים, והניח על השולחן חבילת מרשרשים. היה זה סכום כסף גדול, כמעט נדיר באותם ימים. האיש ביקש לפרוע הלוואה, שאותה קיבל מ'דוד לייב'. בטרם הספיק להודות, החל ר' דוד לייב להמטיר עליו ברכות, כאילו היתה זו תרומה, לא החזר חוב. כך היתה דרכו של הצדיק, ר' דוד לייב - לכבד את מחזיר ההלוואה... אנשי המס עמדו מרחוק ושפשפו עיניהם כלא מאמינים והתחילו להבין מנין סכומי הכסף הגדולים. אחר כך חשפו את זהותם ובאו להתנצל. עם זאת לא הסירו חוקרי המס את עיניהם מה'שנורר'. במשך תקופה ארוכה, התקשו 'לעכל' את התופעה - והמשיכו לחשוד... ולעקוב.

מהימים, שלאגורה היה כוח קניה משמעותי. "תן לי בבקשה שלוש אגורות עודף", ביקש, כך מידי בוקר כהרגלו.

השנים חלפו, ועמן גם ערכו של הכסף, ואותו יהודי היה ניגש מידי בוקר אל ר' דוד לייב, מושיט את המטבע הבן החמש אגורות ומבקש בשמחה: "תן לי בבקשה עודף שלוש אגורות", ור' דוד לייב, לאורך כל השנים נטל את המטבע, פשפש בין מטבעותיו, מצא שלוש אגורות והחזירן סרח העודף. אחר כך נפרץ מעיין הברכות.

"לשם מה אתה לוקח ממנו?", התעניין אחד ממכריו. "כסף זה אינו בעל ערך כלל", תמה.

ר' דוד לייב נעץ בו מבט חייכני, חודר, והשיב: "העיקר שהוא נותן. שנים רבות עמלתי, עד שהרגלתי את האנשים לתת", השיב ומיהר להיפנות לעסקיו.

ההישג הגדול הוא, שאנשים פותחים את סגור ליבם ונותנים לשני - "העיקר שהוא נותן", ושוב הדדהד שקשוק המטבעות. ושוב הדדהד הקול המוכר: "גייב מיין געלט" - [תן את הכסף שלי...]

ר' דוד לייב היה סבור, כי הוא יכול לזקוף לזכותו את התרחבות ה'שנור' של גבאי צדקה בארה"ק. התרוצצות בין אנשים לצרכי צדקה, היתה עד אז מקובלת רק בירושלים, והוא אימץ את המנהג והחדירו גם במקומות אחרים, כך אמר. הרגיל אנשים להעניק, לתת.

פעם נכנס ביום חורפי לביתו של עשיר בתל אביב. בעל הבית ניגש לדלת ונחרד: "אוי, דוד לייב, ראה נא את נעליך המטונפות בבוץ, לכלכת את רצפת הבית שלי, דוד לייב, מה עשית?!"

נכמרו רחמיו של ר' דוד לייב על היהודי. הוא התנצל, אך מיהר להעלות חיוך על פניו: "ר' יהודי, עד עכשיו קיימת בנפשך 'ברוך מרחם על הארץ'. עכשיו, במטותא ממך, תקיים 'ברוך מרחם על הבריות'".

לבבו של האיש התרווח, חודה המושחז של האמירה נגע בעצב רגיש בנפשו, משום כך מיהר לקיים בעצמו גם את ההמשך: "ברוך משלם שכר טוב ליראיו", הוציא חופן שטרות כסף - שכר טוב והגון, והגיש אותו במאור פניו "ליראיו" - השנורר ירא השמים.

כך הרגיל אנשים... כך עורר את טוב ליבם.

[מתוך 'בחוזק יד']

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָם (כה, ז)

סוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר, וכמו שנאמר שם (לעיל כד טו) 'וישכן כבוד ה' על הר סיני', וכתוב (דברים ה כא) 'הן הראנו ה'

"נקראתי למשרדי מס הכנסה ונחקרתי", כך סיפר. "חקירה צולבת שתי וערב, הלך וחזור". האמינות של ה'שנורר' הצדיק לא נעלמה גם מעיני החוקרים. והנה יום אחד, הגיע ר' דוד לייב לסעודת בר מצווה של בנו של יהודי עשיר. קהל מצומצם השתתף בשמחה, סביב מספר שולחנות בודדים. נציב 'מס הכנסה' השתתף גם הוא. ר' דוד לייב לא ידע על כך. הוא נכנס לאולם המפואר והושיט יד. המסובין חיטטו בכיסם ונתנו ביד טובה. ליד אחד השולחנות התייצב יהודי נכבד, סובב את גופו לעבר ר' דוד לייב והושיט לו חבילה של שטרות מזומנים כרוכים בגומי. הוא לחש לו: "ר' דוד לייב, זה סכום כסף בשביל ישיבת ויז'ניץ" [ר' דוד לייב לא קיבץ כסף לישיבת ויז'ניץ, אלא ששמח לשמש כשליח מצווה]. ר' דוד לייב נטל את הכסף, וכדרכו, קימט את הכסף לתוך ידו המלאה והרעיף על הנדיב ברכות.

"משום מה לא הכנסתי את חבילת השטרות לכיסי", סיפר ר' דוד לייב. נציב מס ההכנסה ישב כל העת והביט בשנורר. כשסיים את הסיבוב הקצר, ניגש אליו נציב המס [יהודי דתי נכבד מר א' ע'], קרא לו לצדי האולם, הציג את עצמו ושאל: "מה הרקע האמיתי לסיפורים הנערמים על שולחננו 'דוד לייב נתן לנו'? יהודים קונים דירות, מנין קנו דירה? מנין הם חיים? מנין להם רהיטים? והם עונים 'ר' דוד לייב נתן לנו'. האם יש אמת בדבר? האם אתה מסוגל לפרנס אנשים רבים כל כך? וכי בכוחך לאסוף שלל כה רב? הרי העניין מסתכם בסכומי עתק!"

ר' דוד לייב לא היסס. הוא פתח את כף ידו והראה לו: "בבקשה, אדוני היקר. הנה! אתה רואה כמה אנשים משתתפים כאן בבר המצווה, והנה! זה מה שיש בידי מ'שמחה' כה קטנה. בבקשה תספור ונראה יחד..."

נציב מס ההכנסה החל לדפדף בשטרות, ונדהם מהסכום העצום שהיה מקופל בפיסת ידו, שבה נכללה אותה חבילת שטרות.... ה'נציב' חייך בהערכה מרובה וקרא בקול: "ר' דוד לייב! בסדר. בסדר גמור. אני מאשר. עיני ראו ולא זר, את הסיבוב הקצר ואת ההון הרב! אבל, בבקשה, מעתה ואילך - עם חותמת!"

בסופו של דבר, הם אישרו שחתימה של ר' דוד לייב תהווה 'תעודת כשרות' לכסף. מעתה כל מי שהגיע למשרדי המס ובידו אישור חתום ע"י ר' דוד לייב שוורץ, שהוא זה שהעביר את הכסף למוכ"ז (למוסר כתב זה), הוחזק בחזקת כשרות, חתימתו וחותמתו הוכרו כהצהרת הון חוקית.

אבל שלא תטעו. ר' דוד לייב אסף גם סכומים גדולים מאלה שקיבל באותה בר מצווה. אין מי שלא נתן כשהוא ביקש. עשר אג', מחצית שקל, שקל, ולפעמים שטר גדול יותר. הוא קיבל מכל הבא ליד. ופרוטה לפרוטה מצטרפת לחשבון גדול. אחר כך היתה מתורגמת מצוות הצדקה למעשי חסד.

היו לו, לר' דוד לייב, גם לקוחות קבועים... עשרות שנים נהג אחד מהמתפללים להגיש לו מטבע של חמש אג', עוד

**אלהינו את כבודו ואת גדלו', כן כתוב במשכן 'וכבוד ה'
מלא את המשכן' (להלן מ'לד) (המב"ן)**

**בתוכו לא נאמר אלא בתוכם - כי היכל ה' הוא האדם
וממנו יתפשט אל המשכן** (האלישיך הק'-שמות לא, יג)

**כי לא באהל ובמשכן עושה ית' מושב לו, כי אם באנשים
אם שלמים וראויים המה** (האלישיך הק'-תהילים עח, נח)

**'האדם השלם' הוא זה אשר כבוד ה' חופף עליו, ובכל דרכיו
מקדש הוא שם שמים.**

לפני כשנה נלקח מעימנו אחד משרידי דור דעה שעלה
ארצה בשנות הזעם רבינו הגאון רבי **שלמה זלמן אולמן**
זצוק"ל, רב בית המדרש 'משכנות יעקב' ודיין בבית דינו של
מרן הגר"נ קרליץ יבלחט"א.

מספר נכדו הרה"ג ר' **מיכאל ברלין**, ראש ישיבת 'אחינו'
לצעירים, במודיעין עילית: "במשך שנים ארוכות, התגוררו
סבא ובני המשפחה בשוויץ, לצורך רפואתה של בתו
שחלתה במחלת ה'פוליו'. הם גרו באזור שבו היתה קהילה
יהודית קטנה, אך הם חיו שם בין הגויים, ולכן לא היה
מקובל לנופף ביהדות שלהם בראש חוצות".

"והנה מגיעה משפחה מארץ ישראל, שממאנת להסתיר את
יהדותה או להצניע את קיום המצוות. בסוכות יצא סבא
מבית הכנסת באמצעו של יום, כשהוא מחזיק בלולב
ובארבעת המינים, עטוף בטלית, ואינו חושש מה יאמרו
הבריות. הגויים אכן הסתכלו עליו בתחילה בעין עקומה
מעט, אך היהודים ממש כעסו עליו, שהוא כביכול מביא
את ריחם בעיני הגויים, וגורם להם לאי נעימות בין
שכניהם".

"אבל סבא לא היסס. זה קרה לא רק בסוכות, אלא בכל עת
הוא היה הולך וציציותיו מתנופפות לעין כל, את הכיפה הוא
לא הסתיר, וכל הליכותיו היו כשל יהודי המתגורר בבני ברק
או בירושלים".

"אחרי תקופה, שמעה סבתא מאחת הגויות באזור, שהכומר
בכנסיה המקומית דיבר עליהם בדרשתו ביום ראשון של
אותו שבוע. במהלך ההטפה השבועית לבאי בית יראתם,
נזף בהם הכומר מדוע הם מזלזלים במצוות הנצרות,
ולפעמים אפילו מתביישים לנהוג כפי שהנצרות מצפה מהם:
'תלמדו מהיהודי החדש הזה שבא לגור כאן', אמר להם
הכומר, 'תראו איך הוא גאה ביהדותו, איך הוא מקיים את
המצוות של היהודים בלי לחשוש מאיש, כאילו הוא נמצא בין
יהודים. אתם נמצאים כאן בין נוצרים, ויש לכם הרבה מאוד
מה ללמוד מהיהודי הזה, שנמצא במקום הלא טבעי שלו,
ובכל זאת מתנהג כך בלי שום חשש או בושה..'

מאותו היום, החלו הגויים באזור להעריך את סבא, ואפילו
היהודים הבינו שהוא בעצם מקור לגאווה ולא לבושה

חלילה. הניסיונות שלהם להניא אותו ממעשיו פסקו
לחלוטין, הם למדו להעריך אותו ולכבד את דרכו המיוחדת".

הרב ברלין מספר על מקרה שאירע שנים רבות קודם לכן:
"כשהחל הכורת הנאצי לעלות על יהדות אירופה, הצליח
סבא להיחלץ מהסכנה ונשלח לארץ באנייה, שמספר
המקומות עליה היה מוגבל מאוד. אחד מקרובי משפחתו
היה מעורה בהרכבת רשימת הנוסעים שיזכו לעלות על
הספינה, והוא ידע על כך שלסבא, שהיה אז נער צעיר, יש
פוטנציאל גדול מאוד, ולכן התעקש לשרבב את שמו
לרשימה. אבל אמו של סבא נשארה מאחור, ומיד כשהגיע
ארצה החל סבא לפעול למענה. הוא היה עצור בעתלית
למשך תקופה, יחד עם מעפילים רבים אחרים,
וכשהשתחרר הוא מצא יהודי שידו היתה מעורבת בזיוף
דרכונים וסרטיפיקטים. הוא הבטיח לשלם לו סכום גדול, אם
יצליח להביא לעלייתה של אמו ארצה. היהודי הזה אכן פעל
רבות, אך לא הצליח להביא לתוצאה המיוחלת, ובסופו של
דבר הצליח סבא לפדות את אמו מגיא הבכה, בדרך
אחרת".

"אחרי תקופה בא אותו יהודי לסבא, וביקש ממנו את
התשלום שהתחייב לשלם לו. סבא הזכיר לו שמאמצי לא
נשאו פרי, וששחרורה של אמו הגיע בדרך אחרת. 'זה נכון',
השיב העסקן, 'אבל אני השקעתי מאמצים רבים למען
שחרורה של אמך, בסופו של דבר היא אכן השתחררה ולכן
מגיע לי כסף'.

"הם הלכו לרב בענגיס, שערך ביניהם דין תורה ופסק
שהצדק עם סבא. השניים נפרדו לשלום, אבל לאחר תקופה
שב אותו יהודי ושוב ביקש את כספו. שוב הלכו השניים לרב
בענגיס ושוב נפסק הדין שסבא פטור מלשלם".

"אחרי מספר שנים, סבא כבר היה אז מקורב מאוד למרן
ה'חזון איש' זצ"ל, ואומרים לו שה'חזון איש' קורא לו. 'אני
שומע שאתה חייב כסף לפלוני ואינך משלם לו', שאל
החזו"א. סבא השיב שהם כבר היו בדין תורה פעמיים,
ובשתי הפעמים הוא יצא פטור בלא כלום. אבל החזו"א אמר
לו, שמאחר והוא בן תורה, ויש בכך משום חילול ה' שיאמרו
על בן תורה שהוא אינו משלם את חובותיו, לכן הוא רוצה
שהוא כן ישלם, לפחות חלק מהסכום, ואף אמר לסבא שיש
לו כסף של צדקה, שאפשר להשתמש בו למטרה זו כדי
למנוע חילול ה'. סבא שאל את החזו"א כמה לשלם לו,
והתשובה היתה שישלם מחצית מהסכום המדובר. אלא
שהעסקן ההוא סירב לקבל מחצית מהכסף. הוא התעקש
לקבל את מלוא הסכום. שב סבא לחזו"א ושאל כיצד לנהוג,
אבל הפעם השיב החזו"א שלא ישלם לאיש פרוטה: 'ממילא
מדובר בתשלום שהוא לפניך משורת הדין, ואם העסקן
מתעקש לקבל את הכל, איננו חייבים עוד לדאוג לעניין של
חילול ה', מעכשיו האחריות כבר מוטלת עליו באופן בלעדי".

[לקראת שבת מלכתא-הרב יעקב לוסטיגמן]

מחמדי התורה

חדש במדור לחידודא << פרטים בעמוד אחורי

חמדת ההלכה

הבדלה במוצ"ש שחל בה יו"ט מקורה ודינה

לכם בין הקודש ובין קדש הקדשים.

וחידש האבודרהם, דמכאן יש לנו הטעם שמבדילים במוצאי שבת שחל בה יו"ט, אף על גב דשניהם קודש, מכל מקום כיון דקדושת שבת גדול יותר מקדושת יום טוב, הרי כי היכי דכאן אמרה תורה שהפירות תבדיל בין הקודש ובין קדש הקדשים, הרי דצריך הבדלה ודעת בין הקודש יותר והקודש פחות, לכך גם במוצאי שבת שחל בה יום טוב עושים הבדלה.

להראשונים מכאן המקור לנוסח הבדלה ביו"ט שחל במוצ"ש

וכן מצינו במאירי (פסחים קד:), שהקשה על מאי דאמרו חכמינו ז"ל (שם), דהמבדיל צריך לומר מעין חתימה סמוך לחתימתו, דביו"ט חתמין המבדיל בין קודש לקודש, דלכאורה קשה ממאי דאמרו התם אמר רבי יהושע בן לוי, המבדיל צריך שיאמר כעין הבדלות האמורות בתורה, והיכן מצינו הבדלה בין קודש לקודש, כפי שמבדילים במוצ"ש שחל בו יו"ט, ולהנ"ל ניחא דילפינן מהפירות שאמרה תורה והבדילה הפרכת בין הקודש ובין קודש הקדשים.

הטעם שלא מזכירים הבדלה זו בכל מוצאי שבת

וראיתי בבן יהוידע (פסחים שם) שהקשה, במאי דאמרו שם סדר הבדלות היאך אומר, כלומר איזה הבדלות מצאנו בלשון תורה, ומשני המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך וכו', בין טמא לטהור בין הים לחרבה, בין כהנים ללוים וכו' הרי נדקטו סדר ההבדלות כפי שכתבה תורה, וקשה אמאי לא נקטה הגמרא המבדיל בין קודש לקודש שנזכרה בתורה, כמו שמצאנו בפרכת והבדילה בין הקודש ובין קודש הקדשים ונקטה המבדיל בין כהנים ולוים המוזכר רק בנביאים.

ותירץ, שלא רצו להזכיר בהבדלה רק הבדלות השייכות גם בזמן הזה, ולכך נקטה הגמרא הבדלה מדברי הנביאים השייכות גם בזמננו, ולא נקטה המבדיל בין קודש לקודש אפילו שמוזכרת בתורה, כיון דאינה שייכת בזמננו, **עוד תירץ** (שם), דכל שאר הבדלות המוזכרים בהבדלה, הם הבדלות שהקב"ה עצמו הבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך וכו', אולם ההבדלה בין קודש לקודש בפרוכת הבדלה זו בבני אדם הוא, שעשו הפירות והבדילו.

להבן יהוידע יובן הטעם שמזכירים הבדלה זו במוצ"ש שחל בו יו"ט

ואפשר לענ"ד, לפי תירוץ הב' של הבן יהוידע, דהיינו טעמא שאנו מזכירים הבדלה בין קודש לקודש דווקא במוצ"ש שחל בו יו"ט, דלפי תירוץ א' דאומרים הבדלה המוזכרת בתורה רק כזה הבדלה השייך בזמננו עדיין קשה, היאך ביו"ט אנו מזכירים הבדלה זו.

אולם לתירוץ הב', דכל שאר ההבדלות הבדלים ה', והמבדיל בין קודש לקודש המוזכר בפרכת עשויה בבני אדם, יובן שפיר דכיון דיום טוב עצמו בתונה ביד בית דין, ולכך מזכירין מקדש השבת וישראל והזמנים, וכפי שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות) דטעם הדבר דשבת ממילא קדשה ליה, ויו"ט ישראל הם מקדשים, הרי דיו"ט עצמה הוא קודש על ידי בני אדם, לכך שפיר אומרים במוצ"ש שחל בו יו"ט המבדיל בין קודש לקודש, היינו להבדיל בין קדושת השבת שהוא ע"י הקב"ה, לקדושת יו"ט שהוא ע"י בני אדם, ולכאורה הוא דבר אמת לענ"ד.

מקור הדברים לברך במוצאי שבת המבדיל בין קודש לקודש

ובגוף האי דינא, היאך לברך ברכת ההבדלה במוצ"ש שחל בה יו"ט, איתא (חולין כו:), במשנה, יו"ט שחל להיות בערב שבת תוקעין ולא מבדילין, במוצאי שבת מבדילין ולא תוקעים, כיצד מבדילין המבדיל בין קודש לקודש.

וכן פסקו להלכה הרמב"ם (פכ"ט מהל' שבת כ"ב), **והטור** (הלכות פסח סימן תעג) כתב, אם חל הפסח במוצאי שבת אומר יקנה ז' יין קידוש נר הבדלה זמן, ונוסח ההבדלה בא"י אמ"ה המבדיל בין קודש לחול ובין אור לחושך ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה בין קדושת שבת לקדושת יו"ט הבדלת, ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושתך, בא"י המבדיל בין קודש לקודש.

הדין במי שטעה ואמר במוצ"ש שחל בו יו"ט המבדיל בין קודש לחול

ויש לחקור לדינא, מה יהא הדין במי שחתם במוצ"ש שחל בו יו"ט, המבדיל בין קודש לחול, אם יצא ידי חובתו או לא, הדנה מצינו בכמה דוכתי

בתוה"ק בפרשתינו (כו- לג) ונתת את הפרכת תחת הקרסים והבאת שמה מבית לפרכת את ארון העדות והבדילה הפרכת

בש"ס, דדבר הקדוש פחות מחבירו נקרא חול לגבי, יעויין (קידושין מא:), תרומה גבי קדשים מקרי חול, וכדאמרין התם מה להנך (תרומה) שכן ישנן חול אצל קדשים. **וכמו כן מפורסמים,** דברי תשובות מהר"י ברונא (ס' ק"צ), מעשה בבחורים שהזכירו רבנים, ואמר אחד מהם רב פלוני הוא גדול כר זה, והשיב השני המבדיל בין קודש לחול, וכתב לפוטרו מעונש של מבזה ת"ח, מהא דאמרו (ב"מ פד:), שרצה רבי לישא אלמנת ר' אלעזר ברבי שמעון, ואמרה לו כלי שנשתמש בו קודש ישתמש בו חול, אלמא דאפילו לרבי קראו חול נגד ר"א ברבי שמעון, ודחה דהתם רק משל אמרה, כדאמרי אינשי כלי שנשתמש וכו', אבל לא קראה לרבי חול עיי"ש.

גדולי האחרונים פסקו דיחזור ויבדיל

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ח סי' קי"ח) פסק, דיש לחזור ולברך ברכת ההבדלה, דכיון דאמרו חכמים לברך כך, הרי מי שלא בירך כך הרי הוא משנה ממטבע שטבעו חכמים, ולא יצא ידי חובתו, ועלה ונסתפק שם האם כיון שההבדלה

אומרים באמצע הקידוש, הרי דאם נימא שלא יצא ידי חובתו, הוי כל ההבדלה שעשה כהפסק, והרי שצריך גם לחזור ולקדש, ונשאר בצריך עיון. **וכן פסק, הגרש"ז אוירבך** ז"ל בשמירת שבת כהלכתה (פרק ס"ב הערה מז), שצריך לחזור ולהבדיל אולם אם צריך לחזור ולקדש נשאר בספק, **אולם בשש"כ** שם כתב דאם לא הסיח דעתו מהבדלה, ולא הפסיק בדיבור אי"צ לחזור ולברך ברכת הקידוש.

ולהנ"ל יובן היטב, דכיון דשני חז"ל לשון ההבדלה במוצ"ש שחל בו יו"ט, להראותיו החילוק בין שבת דקדשא ממילא, ליו"ט דקדשא על ידי ישראל, הרי אם אומר המבדיל בין קודש לחול ביו"ט אינו מעניין ההבדלה כלל של יו"ט, דשבת וחול הקב"ה הבדיל, אולם שבת ויו"ט ישראל ובי"ד מבדילים, הרי דדוקא הוא, וכל המשנה ממטבע שטבעו חכמים לא יצא, כנלענ"ד.

תבנא לדינא

מקור הטעם לברכת ההבדלה של יו"ט שחל להיות בשבת- מהא שהיו צריכים פרוכת להבדיל בין הקודש לקודש (אבודרהם, מאירי), הטעם שאין אומרים זה בהבדלה בכל מוצ"ש- א' דאומרים הבלות השייכות בזמננו, **ב'** דאומרים הבלות שהבדיל ה' ולא בני אדם **(בן יהוידע), נפק"מ בין הטעמים** דלטעם א' קשה מדוע ביו"ט שחל במוצ"ש אומרים זאת, ולטעם ב' יובן דכיון דיו"ט נמי מתקדש ע"י בני אדם, היטב עושים הבדלה של המבדיל בין קודש לקודש **(מחמדי התורה).**

מקור הדין דביו"ט שחל במוצ"ש מברכין המבדיל בין קודש לחול- מדברי הגמ' (חולין כו:), הרמב"ם (פכ"ט מהל' שבת הכ"ב), **טור** (הל' פסח ס' תע"ג), **הדין במי שאמר ביו"ט המבדיל בין קודש לחול- צדדי הספק** דמצינו בכמה מקומות דדבר קודש הפחות מחבירו נקרא חול, וכן מתשובות מהר"י ברונא בזה **(מחמדי התורה),** או דהוי משנה ממטבע שהטביעו חכמים **(שבט הלוי), הגרש"ז אוירבך,** להלכה צריך לחזור, **טעם נוסף לחזרה** כיון דעיקר ההבדלה ביו"ט במוצ"ש להבדיל בין קודש ע"י הקב"ה לקודש ע"י אדם **(מחמדי התורה)**

מה בגליון?

חמדת ההלכה: מקור הטעם לברכת ההבדלה של יו"ט שחל להיות בשבת, הטעם שאין אומרים זה בהבדלה בכל מוצ"ש והנפק"מ בין הטעמים, מקור הדין דביו"ט שחל במוצ"ש מברכין המבדיל בין קודש לחול, הדין במי שאמר ביו"ט המבדיל בין קודש לחול, פלוגתא הפוסקים בזה, והלכה למעשה שצריך לחזור ולהבדיל. **חמדת הדרוש:** ה' יישובים על קושיות המפרשים על דברי הרמב"ם שפסק דלחם הפנים היו עשויות כמין תיבה פרוצה והיינו דלא כמי שתנא כוותיה בגמרא, כמין תיבה רוקדת, א'- יישוב הכסף משנה, ב'- תירוץ הלחם משנה והשושנים לדוד, ג'- תירוץ הקרן אורה והשפת אמת, ד'- תירוץ החת"ס, ה'- תירוץ האדר"ת. **רמזא דאורייתא:** פנינים יקרים בהלכה ובאגדה בש"ס ובפוסקים הגרמזים בקראי דפר"ש תיניו.

נחמד ונעים: ה' יישובים לקושיות מפרשי התורה עה"פ אבני שוהם ואבני מילואים לאפוד ולחושן, דאמאי נקטה הדר אחר זהב כסף ונחשת את אבני שוהם, הא אינו לפי הסדר, דודאי יישוב יותר מן הדיוט, אסור לגבוה, א'- יישוב הכלי יישוב הכלי יקר והאוה"ח, ג'- יישוב האוה"ח. ה'- יישוב הפ"נים יפות.

חמדת התורה: ה' יישובים נפלאים וערבים, על דברי הדעת זקנים מבעלי התוס' דבריה התיכון שבמקדש, היה מהמקל שאמר יעקב כי במקלי עברתי את הירדן הזה, הא קי"ל דבר שנשתמש בו הדיוט, אסור לגבוה, א'- יישוב הכלי יישוב הכלי יקר והאוה"ח, ג'- יישוב האוה"ח. ה'- יישוב הפ"נים יפות.

חמדי שי: רעיונות על הפרשה מתובל בדברי רבותינו הראשונים והאחרונים.

אבות ובנים: למוד בפרשת השבוע בתורתו של המהר"ל צינץ זצוק"ל

לענ"ב זקנינו מו"ר
כ"פ מרן
האדמו"ר מערלי
הגה"ק רבינו
יוחנן בן רבי משה
בעל האמרי סופר
עלה בסעודה השמימה
י"ג לחודש
אדר א' תשע"ו
זכותו יגן עלינו
ועל כל ישראל

בתוה"ק בפרשתינו (כה- ל) ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד.

ונחלקו בה תנאים (יבמות צד:), היאך היה צורת לחם הפנים, דרבי חנינא אמר כמין תיבה פרוצה, ורבי יוחנן אמר כמין ספינה רוקדת, ובסיפא דהאי סוגיא תניא כוותיה דמד"א דכמין ספינה רוקדת היה לחם הפנים.

ויש לחקור, הדנה הרמב"ם (פ"ה מהל' תמידין ומוספין ה"ט), פסק כמאן דאמר כמין תיבה פרוצה, על אף שבגמרא תנא כוותיה דמד"א כמין ספינה רוקדת.

א'

רבי חנינא עדיף וקשיש מרבי יוחנן ונחשב כתנא

בכסף משנה (שם) תירץ- דאפשר דכיון דרבי חנינא עדיף מרבי יוחנן וקשיש מיניה כדאיאתא (כתובות קג:), דרבי חנינא בר חמא ישב בראש, הרי דהוא כמו תנא, ולכן פסק הלכתיה כוותיה, אפילו דבגמ' תניא כוותיה דרבי יוחנן.

ובגוף תירוץ זה, נתקשו הרבה אחרונים, מהא דהרמב"ם עצמו בהל' גירושין (פ"ז ה"ה) סתר עצמו, ופסק כרבי יוחנן נגד רבי חנינא, הרי דהדרא קושיא לדוכתא כאן למה פסק שלא כרבי יוחנן דהא תנא כוותיה, ויעו' ביד מלאכי (אות תקנ"ז) שנתקשה בזה, ובשדי חמד (כללים מערכת ח כלל ז), ובמהרי"ץ חיות (גיטין ה:).

ב'

כיון דהרבו להקשות בסוגיא על ש' ר' יוחנן לך פסק כרבי חנינא

בלחם משנה (שם) ובשושנים לדוד (מנחות פ"א מ"א) תירצו- דכיון דבסוגיית הגמ' הקשו הרבה על האי שיטה דרבי יוחנן דעשויה כמין ספינה רוקדת, ומה שתיירצו שם הוא שינויים דחוקים, וכן בתוס' (שם), הקשו עוד כמה קושיות על שיטת רבי יוחנן, לך י"ל שלא פסק הרמב"ם כשיטת רבי יוחנן אף דתנא כוותיה, [ויעו' שדחה זאת, דמ"מ כיון דתנא כוותיה כך היה צריך לפסוק], ונשאר בצריך עיון.

ג'

מה שתנא כוותיה רק לתירוץ הקושיא אולם לא על שיטתו

בקרן אורה (מנחות שם) ובשפת אמת (שם) תירצו- דמה שאמרו התם תנא כוותיה כמד"א ספינה רוקדת, לא כשאר כל תנא כוותיה שבש"ס, רק על מה שהקשו התם על האי מד"א ותירצו, על זה אמרו תנאי כוותיה, אולם לא בכדי להביא ראייה על גוף השיטה של האי מד"א, הרי דלא תנא כוותיה, ולכן פסק הרמב"ם כדברי רבי חנינא.

ד'

מדקי"ל קשוות היינו סניפין הרי כמד"א תיבה פרוצה

בשו"ת חת"ס (ח"ו סי' מ"ב) תירץ- דכיון דאמרו (שם צד:), דקשוות היינו סניפין, ולפי מד"א דכספינה רוקדת, א"א דקשוות היינו סניפין, כהכרח הגמרא כאן, הרי דקיימא להגמ' דקשוות היינו סניפין, ודלא כמד"א כספינה רוקדת, לך פסק הרמב"ם כוותיה.

ה'

רק לטעם דרבי חנינא יובן מדוע נקרא לחם הפנים

האדר"ת (בספרו עה"ת) תירץ- דלפי מה שכתב ברש"י בפרשתנו דמה שנקרא לחם הפנים, דהיה לו פנים מכאן ומכאן, והיינו טעמא דסבירא ליה לרש"י כמד"א תיבה פרוצה היה, הרי דרק לפי פירוש זה יובן אמאי נקרא לחם פנים, ויעו' (מנחות צו:), דבן זומא אומר מהו לחם פנים, שיהא לו פנים ואיכא דגרסי פנים, ואפשר דלך פסק הרמב"ם כך דסבירא ליה כרש"י דלחם הפנים נקרא שיהא לו פנים מכאן ומכאן, וזה שייך רק למד"א כמין תיבה פרוצה הייתה.

לפי פעולת האדם להתרוממות כך הקב"ה מרוממה

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו- אפשר לרמז למאי דאמרו (שהש"ר א- ב) פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח כפתחו של אולם, ואפשר למאי דכתב המהרש"א (מגילה ו:), לבאר מאי דאמרו (שם), יגעת ומצאת תאמין, הא מציאתא לאו ביגיעה, ויגיעה לאו במציאתא, אלא כמה שהאדם יגע יותר, מזכחו הקב"ה שימצא הרבה יותר, והכל לפי דרגת היגיעה, כן נמי י"ל, פתחו לי פתח כחודו של מחט ולפי דרגת הפתח של האדם, כן הקב"ה פותח להאדם, כפתחו של אולם.

וזה כוונת הכתוב, ויקחו לי תרומה מל' התרוממות, כי הרוצה שהשי"ת יעזרהו להתרומם אליו, הכל תליא כפי את אשר ידבנו לבו, לפי דרגתו הוא בנדבת לבו בהתרוממות, כך יעזרהו ה' וירומם אותו והיינו תקחו את תרומתי שלי שארוממהו, הכל לפי מה שיגע וטרח הוא בעצמו. (מחמדי התורה)

עוד אפשר, שיתבאר עפ"י דברי הרמב"ם דעיקר המילה, היא הסרת ערלת הלב, ואפשר דלך גם האדם פאר היצירה נולד בערלה, בכדי להסיר חלק זה ממנו כתרומה, ובזה יסיר ערלת הלב, וזהו ויקחו לי תרומה מאת כל איש היינו המילה, ובזה אשר ידבנו לבו, שייסיר את ערלת הלב (מחמדי התורה)

העני המקבל צדקה חפצא דמצווה ואסור בהנאה ובתשמיש חול

ויקחו לי תרומה- הנה בעת שנותנים צדקה להעני ונמצא מקיים בהעני מצות צדקה ועוד כמה מצוות עשה כמו והחזקת בו, אז העני הוא ממש כמו בחינת אתרוג בעת שנוטלו לצאת בו, דאע"ג דאתרוג אחר המצוה אין בו שום קדושה, מ"מ בעת קיום המצוה חלה עליו קדושת המצוה ואסור בהנאה ובתשמיש של חול (בית הלוי).

ירומז דין דאסור לקחת מאשה רק דבר מועט

מאת כל איש אשר ידבנו לבו (כה- ב) אפשר דרמזה התורה באומרה מאת כל איש, דדווקא מאיש אפשר לקחת כל אשר ידבנו לבו, אולם באשה הא אמרו (ב"ק קט:), דאסור לגבאי צדקה לקחת מאשה נשואה צדקה מרובה דאין הממון שלה, נמצא כאן ב' מיעוטים א' מאת כל איש, ולא מאת כל אשה, אשר ידבנו לבו אולם לא את אשר ידבנו לבה, דרק דבר מועט מותר לקחת ממנה. (משך חכמה)

התורה מיעטה שווה כסף

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם (כה- ג) לפי שאחז"ל (ערכין כז:), דכל נתינה כפדיון הבן ופדיון הקדש, אף דכתיב בהו כסף שווה כסף ככסף, וכמו שהאריכו התוס' (קידושין ב:). בד"ה בפרוטה ובש"פ וכו', ולפי שתרומת המשכן היה הציצוי על אותן י"ג דברים המפורשים בכאן דוקא אותן הדברים עצמן, ולא שיתנו שווה כסף למכור ולקנות אותן הדברים כמו שאר נדבת בדק הבית כ"א כל אשר נמצא אתו זהב וכסף ממש ושאר הדברים, כדכתיב (לקמן לה, כד) וכל אשר נמצא אתו עצי שיטים וגו', וכן בתרומת השקלים דכתיב בתחילת פר' כי תשא במחצית השקל דכתיב זה יתנו כל העובר, כתיב בלשון זה למעט שווה כסף וכן בזאת התרומה למעט שווה כסף.

ירומז דברי חכמינו ז"ל דאין הקב"ה צריך לאור המנורה

שמן למאנו (כה- ו) ירומז בכאן דכתבה התורה שמן למאר בלא וי"ו לרמז על מה שאמרו חכמינו

רמיזא דאורייתא

פנינים יקרים בהלכה ובאגדה המרומזים בקראי דפרשתינו

וכי לאורה הוא צריך, שהרי חושך כאורה לפניו, אלא שכן גזר שיהיה במשכן, וזהו שמן למאר בלי וי"ו, לרמז שלא היה צריך לאור, בגלל אור, אלא גזירת הכתוב שיהיה אור. (בעל הטורים)

ירומז דין דאולה כלאיים מותר לדור בו

ואת המשכן תעשה עשר יריעות שש משזר ותכלת (כו- א) ירומז בכאן האי דינא דפסקין בירושלמי (כלאיים פ"ט ה"ו), דכל איסור כלאיים הוא רק בלבישה והעלאה, אולם אוהל של כלאיים מותר לדור בו, וכסוגיא דביצה (טו:), וכך פסק הרמ"א (יו"ד סי' ש"א ס"א), ומזה הכתוב מקורו שהרי השש היה פשתן והתכלת צמר, והרי מפורש שהותר אוהל של צמר ופשתן. (רביד הזהב)

(לכאורה דבריו צריך ביאור, דהא במשכן הותר כלאיים בעבודה, ואפשר דלך גם הותרה אוהל של כלאיים וכנ"ל, אולם עדיין אין ראייה מזה, לכל אוהל של כלאיים) {מחמדי התורה}

ירומז הדרכים במ יוכל האדם להגיע להתרוממות

וזאת התרומה וכו' זהב כסף ונחשת- אפשר שירמוז לנו שדרך ההתרוממות הוא בג' חלקים, מקודם הרצון להתרומם, ב' אחר כך צריך כיסופין לזה בחינת נכספה וגם כלתה נפשי, ואח"כ צריך להראות את נחישותו לדבר, ובל ימעד חלילה, ולזה אפשר למאי דאמרו חז"ל זהב הוא נוטריקון זה הב, רמזה לנו התורה שמתחלה בעינן רצון להתרומם וזהו זהב לשון זה הב, ואח"כ כסף לשון כיסופין, וחלק ג' הוא הנחשת שיהא האדם נחוש בנחישות הדבר. (מחמדי התורה)

מקור למנהג עשיית עטרה להטלית

והקמות את המשכן כמשפטו (כו- ל)- הנה אמרו בירושלמי (שבת פ"ב ה"ג), דכוונת משפטו הוא שקרש שזכה לינתן בצפון ינתן רק בצפון, ומה שניתן בדרום ינתן רק בדרום, ואי אפשר לשנותו, וכתב המגן אברהם (או"ח סי' ח סק"ו), דמכאן למד המהרש"ל האי דינא שצריך לסמן בטלית של מצוה מקום הראש אשר יהיה קבוע לעיתוף הראש (היינו העטרה של הטלית), ומקום אשר יהיה קבוע למרגלותיו, והיינו נמי מהאי טעמא, דמקום שהיה בו הראש והתפילין, אינו יאה שלמחרת יהיה למרגלותיו [בגוף הדין ובפולגות הפוסקים בזה הארכנו במחמדי התורה גליון פ' במדור חמדת ההלכה]. (מג"א או"ח סי' ח')

דרך גדילתן קאי על האמת

ואת הקרשים תעשה למשכן- יבואר למאי דאמרו (סוכה מה:), דכל המצוות אין אדם יוצא חובתו אלא דרך גדילתם, שנא' עצי שיטים עומדים, והנה אותיות קרש הם לפי הסדר של האותיות ק' ר' ש', והיינו שהמספר עולה, אולם כשנהפוך אותיות קרש, יהיה שק"ר שהם ההיפך מסדר האותיות ש' ק' ר', ולרמז להאדם כהמשכן שהיה רק דרך גדילתן לפי הסדר כך ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. (ישמח ישראל)

ויש לומר עוד, דזהו ביאור הכתוב, ועשית את הקרשים עצי שיטים עומדים, כי קושטא קאי שיקרא לא קאי, לך אמרה תורה עצי שיטים עומדים, יש להם עמידה כיון שהם האמת ולא השקר, כנ"ל. (אך פרי תבואה)

בתוה"ק בפרשתינו
(כה- ז), אבני שוהם
ואבני מילואים
לאפוד ולחושן.

ויש לחקור, אמאי כתבה תורה את אבני שוהם לאחרונה, הא כיון שהכל כתבה לפי סדר חשיבותן זהב כסף ונחושת וכו', אמאי אם כן שינה, והביא את אבני השוהם לאחרונה שלא כפי סדר חשיבותם.

א'

להראותינו אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו

הכלי יקר תירץ- דרצה הקב"ה להראותינו בזה, כי אין חשיבות לפניו ליוקר ולזול, כפי שאמרו (מנחות קי). אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים, לכך הזכיר החשוב יותר לבסוף, שלא יאמר העשיר אני נדבתי דבר הגדול והחשוב יותר דהרי מנאה התורה ראשונה, לכך הזכירה זאת לאחרונה.

ב'

כיון שהביא זה לאחרונה ודרך גיאות הזכירו באחרונה

עוד תירץ וכו' **באוה"ח הק'**- דלמאי דאמרו חז"ל (יעו' ברש"י פ' ויקהל משם המדרש) כי רום לבבם של הנשאים שאמרו שמה שיחסר להם לישראל ולא יוכלו להביא יביאו הם, וכיון שכל זה היה בדרך גיאות, לכך הזכיר זה לאחרונה, לקיים מה שאמרו (עירובין יח.), כל המגביה עצמו הקב"ה משפילו, ולכך גם כתיב והנשאים הביאו חסר י', והוא משם הקב"ה, ונטלו מהם הקב"ה.

ג'

כיון שנעשו להבגדים קדושתם פחותה

באור החיים הק' תירץ- למאי דאמרו (יומא טט.), בגדי כהונה מותרים ליהנות מהם, ואין בהם מעילה, וכ"פ **הרמב"ם** (פ"ה מהל' מעילה), הרי דכלי המקדש במעלה יתירה מבגדי כהונה, דבכלי מקדש מועלים בהם, ובבגדי כהונה אין מועלים, **ובזה יתורץ** כי האבני השום ואבני מילואים השתמשו בהם רק לבגדים, לכך כתבם באחרונה דקדושתם פחותה משאר הדברים הנמנים לעיל, שזהב וכסף וכו' על אף שהיו ג"כ בבגדים, מ"מ היו גם בכלי שרת, אולם אבני שוהם ואבני מילואים, היו רק לבגדים.

ד'

ללמד דדבר הבא ע"י טורח חשוב יותר

עוד תירץ- למאי דאמרו (יומא עה.), עה"פ והנשאים הביאו, דהעננים היו מביאים את אבני השוהם, אם כן הרי משולחן גבוה היו מביאים, בלי טורח ויגיעה ולא חסרון כיס, לכך סידרם לאחרונה אחרי כל נדבות ישראל שהיה על ידי טורח וידיעה וחסרון כיס משלהם, להראותינו כי החשיבות הוא ע"י טורח ויגיעה.

ה'

נקט לפי סדר המלאכה

בפנים יפות תירץ- דיש לומר, כפי סדר המלאכה קחשיב, דזהב וכסף ונחושת הוצרך לקרשים ולעמודים ולאדנים, ותכלת וארגמן הוצרכו ליריעות המשכן, ועליו הכסוים של עורות אילים ותחשים, והא דאמר עצי שיטים לאו בקרשים קמירי, דהם היו מוכנים מימות יעקב אבינו, אלא הנצרכים לכלים דהיינו ארון ושולחן וכיוצא בו, כדכתיב (לקמן לה, כד) וכל אשר נמצא אתו עצי שיטים.

חמדת הפרשה

היאך מקל יעקב נלקח לברחים אפילו שאסור

בתוה"ק בפרשתינו
(כו- כח), והברית
התיכון בתוך
הקרשים, מברית
מן הקצה אל
הקצה.

ובדעת זקנים מבעלי התוספות (עה"פ ועצי שיטים) כתבו, עוד איתא במדרש שהברית התיכון היה ממקלו של יעקב שעבר בה הירדן, כדאמר כי במקלי עברתי את הירדן הזה, והביאו למצריים וכשיצאו העלוהו עמו.

ויש לחקור, למאי דאמרו (זבחים קטז; מנחות כב.), דבר שנשתמש בו הדיוט אסור לגבוה, וכיון שנשתמש בה יעקב, תו אסור להשתמש בו לברית לקרשי המשכן.

א'

כיון שכל ההשתמשות היה ע"ד נס לא מקרי השתמשות

בטעמא דקרא (להגר"ח קנייבסקי) **תירץ**- דיש לומר דלא השתמש בו כלל לצורכו, רק בכדי לעבור את הירדן, וזה לא מיקרי השתמשות בכדי שיהא נקרא דבר שנשתמש בו הדיוט, כיון דהיה על ידי נס, לכך ליכא איסורא להשתמש בה לברית התיכון, ויעו' **בנפש יהונתן** (כאן), שכתב דדווקא לקחו את מקל של יעקב, דהא כיון דאמרו דבנס היו עומדים, הרי היו צריכים דבר שכבר נעשה בו נס, לכך לקחו דווקא מקל זה שנעשה בו כבר ניסים.

ב'

הוי כתשמיש דתשמיש וליכא איסורא

עוד אפשר לתרץ- דהנה ידועה שיטת **הט"ז** (יו"ד רפ"ב ס"ק י"ז), הביאו **המגן אברהם** (או"ח סי' קט"ז סק"ד), דדווקא תשמיש גופה אסור, אולם תשמיש דתשמיש מותר, בדבר שנשתמש בה בדיוט, ואיה"נ **דבשו"ת המהרי"ל** (סי' קכ"א) חלק, וסבירא ליה דאפילו בתשמיש דתשמיש אסור, מ"מ הא לא קיי"ל כך להלכה, ולפי זה יתורץ היטב, דאפילו אי נימא דקרשי המשכן נקראים תשמישים, הא זה ודאי דהברחים, הם רק תשמיש דתשמיש, שהם עשויים שלא

יפלו הקרשים, ובכה"ג ליכא איסורא. (מחמדי התורה)

ג'

כיון שנכנסו לקרשים דרך נס הוי שינוי וליכא איסורא

אפשר לתרץ- עפ"י מה שהסכימו רוב הפוסקים, יעו' **באליה רבה** (סי' קמ"ז ס"ק ח), משם **העולות תמיד** (סוס"י קנ"ג), וכ"פ **המג"א** (שם סק"ה), דבכל דבר שנתשנה צורתו, תו ליכא בו איסורא, ובה תירצו מה שלקחו כומו ממה שלבשו בני ישראל, רק שנשתנו צורתם ע"י כח האש, יעו' בזה הרבה באחרונים, **בשו"ת חוות יאיר** (סי' קס"א), ו**בשו"ת חת"ס** (או"ח סי' מ') ועוד, ואכמ"ל.

ולפי זה יתורץ, דהנה אמרו חז"ל שהברחים נכנסו בדרך נס, להקרשים וסובבו עצמם אל תוך כל הקרשים, דרך עיגול, הרי אין לנו שינוי גדול מזה, שהרי לא היה יכול ליכנס כפי דרך השתמשות הרגיל, לכך ליכא איסורא. (מחמדי התורה)

ד'

כיון שהיה קודם מ"ת לא נתפס בו האי איסורא

עוד יש לתרץ- דכיון דהאי דינא שדבר שנשתמש בו הדיוט נלמד מדבר שלאחר מתן תורה, כסוגיא דזבחים ומנחות (שם), הרי א"כ יש לומר דכיון שזה היה קודם מתן תורה, עדיין לא היה איסור זה, ולא נתפס על דבר שמקודם מ"ת, האי איסורא, ולכך האי מקל של יעקב שהיה מקודם מ"ת, לא נתפס בה איסור, שבא לאחר מתן תורה. (מחמדי התורה)

ה'

כבר בבריאת המקל יעודה הייתה לזה

עוד יש לומר- כיון דראינו שבמציאות הדברים לקחו זאת ולא אסרוהו, הרי מן שמיא הוכיחו דכבר בבריאת מקל זו, הייתה מיועדת להני תרתי, הן ליעקב אבינו, והן להברית התיכון, ולית בה משום דבר שהשתמש בה הדיוט, בכה"ג שלכתחלה בריאתה הייתה מיועדת ומזומנת ומיוחדת לכך, ואין בכוח ההדיוט להפקיע קדושה מדבר זה, דכלפי דבר זה מקרי אינו שלו, ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו. (מחמדי התורה)

חמודי שי

לעילוי נשמת אמו"ר ע"ט
רבי יהודה ארי' לייב בן הרב משה מרדכי ז"ל
פלוצק-פולין
דיין וחבר ועד הרבנים בפרנקפורט צייטסהיים
ואב"ד אומיבאך
נלב"ע ג' מר חשוון תשל"ד תנצב"ה

בעזה"י ב' פרשת תרומה תשע"ט
לפ"ק

בתורה"ק בפרשתנו, **"ועשית מנרת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו"**. (כה- לא)
וברש"י ד"ה **תיעשה המנורה**, מאליה, **"לפי שהיה משה מתקשה בה אמר לו הקב"ה השלך את הכיכר לאור והיא נעשית מאליה** לכך לא נכתב תעשה, אלא תיעשה, היא תיווצר מעצמה. **ומבאר החזקוני**, שמשה לא קיבל המידות המדויקות כמו בשאר הכלים, כגון הגובה כך שלא יכל לבנות את המנורה במדויק.

והקשה השפת אמת, דכיון שנתקשה משה במנורה והראה לו הש"י, ושוב כתב רש"י שנעשית מעצמה, מדיוק לשון תיעשה, **מדוע היה ה' צריך להראות למשה, כיון שנעשית מאליה**, זה אחד הדברים שמשה לא הבין כמו לקדש את הלבנה, ה' הראה לו מטבע של אש עבור מחצית השקל, וגם עבור המנורה הוא הצטרך לראות מנורה של אש כדי להבין איך לעשות את המנורה, ובסופו של דבר לקח כיכר הזהב, וזרקה לאש, והמנורה יצאה מאליה.

ותירץ השפת אמת באופן נפלא, דמכאן מוכח חובת השתדלות, **"שצריך להיות בלב ונפש באמת"**. וכשהאדם עושה את כל מה שיוכל, **"גמר השאר מה שאינו יכול לעשות"**. ה' יעזור לו במה שאינו יכול לעשות מעצמו. **"זהו מה שכתוב השלך לאור וכו'."**

מזה אנו למדים שיעור לחיינו, אנו מוצאים גם במקומות אחרים. וכדברי המדרש על הקרשים, שלא יכל איש להרים את הקרשים, והקב"ה אמר למשה, שירים את הקרשים, והשיבו משה וזה בלתי אפשרי, אמר לו הקב"ה, מכל מקום תעשה השתדלות ואעשה את זה אתך, ובסופו של דבר הקרשים התרוממו מעצמם, **הוקם המשכן** (מ- י"ז), רק היה נראה שמשה הרים אותם, כי הוא לפחות עשה השתדלות.

וכתב השפת אמת דזה נוגע לכל המצוות דהא אין האדם יכול לעשות את רצונו יתברך בשלימות, רק הכל תלוי לפי כח האדם, ורצון ה' הוא היגיעה.

השפת אמת מביא מדברי סבו, החידושי הרי"ם על מאמר חז"ל, "יגעתי ומצאתי תאמיני" יגיעה משמעה עמל, עבודה קשה. ומצאתי, לשון מציאה. מציאה זה לא משהו שבא מעמל, אלא בא מעצמו. וביאר החידושי הרי"ם, **האדם עושה את ההשתדלות והקב"ה נותן לו היכולת למצוא את זה, את החידוש, את ההבנה. ה' נותן לך במתנה את המציאה בגלל היגיעה שלך.**

זה ממש מוסר לחיים. כל מה שמצופה מאיתנו לעשות את הכי טוב שאנחנו מסוגלים. אין שינוי בזה, אם אנחנו צעירים לימים, או תלמידים גדולים יותר, או אפילו מבוגרים ממש. **כל מה שעלינו לעשות הוא המיטב שאנחנו יכולים, כמו שאומר השפת אמת "בלב ונפש באמת"**.

ואפשר שזוהי אנו מתכוונים כשאומרים **"ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך"**. לומר שאנו אנחנו אוהבים את ה', ומשתדלים כמיטב יכולתנו לעשות מצוות וללמוד תורה, עם אהבת ה' יתברך, ומשקיעים את כל כוחנו, ואז **מקבלים סייטתא דשמיא**.

על דעתך, הטעם מדוע דווקא במנורה מתקשה משה להבין, עד כדי שהיה הקב"ה צריך להראות לו איך לבנותה, ובסופו של דבר, אינו מצליח לבנותה בעצמו, הוא השקיע כל כוחו, ולבסוף היה צריך לדורק את הזהב לאש כדי שהמנורה תיעשה מעצמה, הסיבה היא שהמנורה היא חפץ המשמשת תפקיד של שותפות, **כאשר יש בה גם מעשה אדם וגם מעשי שמים**, שהיא עדות להשראת השכינה בנר המערבי שהוא נר תמיד, נס גלוי ונגלה לכל.

דבהדלקת הנרות כתיב, **"מחפץ לפרוכת העדות יערוך"**, ואמרו חכמינו ז"ל (שבת כב): **"נר המערבי שהרי ממנו הדליקו כל הנרות"** ואף פעם לא כבה, זה היה נס נגלה. ה' רוצה שיהיה זה עדות. **"עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל בכל זמן, בכל עת תמיד"**.

וכיון שכן, שהמנורה היא חפץ מהשמים, חייבת להיות עשויה גם על ידי שמים. זו שותפות. **שיתוף בין שמים ובני ישראל.** השכינה תבהק עם נס נגלה שיראו כולם במשכן ובבית המקדש. המנורה לא יכולה להיות רק מעשה אדם. היא חייבת להיות עשויה בחלקה על ידי ה' מאחר והיא כלי של ה'. אבל חייבת להיות עשויה גם על ידי האדם כי את שאר

הנרות מדליקים אנו מנר המערבי שאף פעם לא כבה.
ובעת הדלקת הנרות ע"י אהרן הכהן, ושאר הכהנים, בו בזמן ממש, הקב"ה גם כן שותף בהדלקה. ולכן על המנורה להיות גם מעשה אדם וגם מעשה שמים עבור הנס הנגלה התמידי. לכן העיצוב הסופי של המנורה חייב להיות בדרך נס. ה' הוא זה שחייב לתת את העיצוב הסופי.

ובענין מטבע של אש במחצית השקל, יש להביא כאן דבריו הנפלאים של מרן החתם סופר (תורת משה), שמה שנתקשה משה במחצית השקל, דכולם חייבים להביא מחצית השקל לא פחות ולא יותר, שיהיו כולם שווים, ומה הטעם שהעשיר שזיכהו ה' בממון הרבה שלא יוכל להוסיף, הא מצינו בהרבה מקומות בש"ס שיכול האדם לעשות לפני משורת הדין, ואף מזהיר על כך?

וביאר החת"ס בדרך נפלא ומתוק, דכוונת ה' בהראותו **מטבע של אש** ואומר לו **"זה יתנו"**. הכוונה הוא, **"הנדיבות והכוונה שהשמחה ואהבת ה' אשר תיקד בקרבך, זה הוא עיקר הנתינה"**. כי המטבע שנותנים. שווים כולם באותה מחצית השקל. אבל העיקר הכוונה שבלב, **האש שבלב והשמחה שבלב ואהבת ה' - ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך"**. ואני אוסיף, **הדרך בה אתה נותן את מחצית השקל, אהבת ה' שלך והשמחה שנתת**, בזה אין כל אחד שווה, וזה בלתי מוגבל.

והוא המטבע של אש, שהמטבע הוא אחידה לכולם, אולם הכוונה, יכול כל אחד לכוון כוונה אחרת, כפי האש הבוררת בליבו, זאת מחצית השקל שה' הראה למשה מטבע של אש. זאת האש הבוררת בלב כל אחד.

ונראה לי שיש להרחיב רעיון זה גם לעניני תפלה, שלכולנו צורת המטבע של נוסח התפילה נקבע על ידי אנשי הכנסת הגדולה שווה לכולנו, אולם כל אחד מאתנו, בהתאם למחשבות שבלב יכול לפרש, לרומם את המילים למתנה ואהבת ה' ושמחה, כך שהתפילה שלנו ניתנת לה' בכל כוחנו, בכל ליבנו, ובכל האש שיש בנו.

בזה אין האחד שווה לחברו, שכוונת האחד אינו ככוונת השני. וכך, למרות אותו נוסח הנוסח, "מחצית השקל" של התפלה לכאורה, על ידי אנשי הכנסת הגדולה, שווה לכל אחד מאתנו, ואפשר דכל אחד מביא את אותה מטבע שלו כדי לפדות את הצרכים והבקשות שלנו. במקרה זה, מחצית השקל מחולקת לכלל ישראל דרך אנשי הכנסת הגדולה ונותן לנו את התרומה.

ויש להוסיף בדרך דרוש, "וזאת התרומה אשר תיקחו מאיתם". ה' מבקש מאתנו לתת לו תרומה. להחזיר לו את מה שהוא נתן לנו, ואף שאין לנו את המשכן, ואת בית המקדש, אבל בתי המדרש והתפילות הן בחזקת בית מקדש מעט, והתפילות זו העבודה שלנו. דרך עבודה זו אנחנו יכולים להביא קורבנות. בקריאת פרשת הקורבנות והתפילה אנו מקיימים עתה עבודת הקורבנות.

התפילות שלנו זה מחצית השקל והעבודה היום. לכן עלינו להגיד את הקורבנות מכל הלב כצדיק ואוהב ה' "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך".

עומדים עתה סמוך לראש חודש אדר. משנכנס אדר מרבין בשמחה. אדר הוא חודש הניסים - לא נס נגלה, אלא נס נסתר. ואומרים בפורים **"על הניסים ועל הנפלאות ועל התשועות"**. וכל יום בתפילה אנו אומרים **"על ניסיך שבכל יום עימנו"**. בכל יום יש ניסים כמו שאנחנו מבטלים את החמץ הן הידוע והן שאינו ידוע לנו - כך אנחנו מצהירים ג' פעמים ביום בתפילה שיש ניסים ונפלאות בכל יום, כל הזמן. אנחנו לא תמיד מודעים לפרטים שלהם, אבל יודעים שיש אותם.

זה כוונתנו בברכת **"רופא כל בשר ומפילא לעשות"**, **"גלוי וידוע לפני כסא כבודך"**. היינו שאין אנו מודעים לניסים ולנפלאות אבל **"גלוי וידוע לפני כסא כבודך"**. שהקב"ה מודע להם. ומחמת זה אנו מברכים ברכה זו, על אף שאנחנו לא מודעים לפרטים, כיון שאנו מאמינים **אנחנו יודעים** שהם קיימים. והקב"ה מצילנו ועושה לנו ניסים.

כשנתבונן במגילה, כשרואים את כל החלקים השונים, ומחברים אותם יחד, היאך כל דבר נפרד לעצמו נעשה, ומחברים הכל, הרי הוא נראה לעין כל. שאין זה מקרה. כמעט בלתי אפשרי להגיד שלא מדובר בנס נגלה. עבורנו זהו נס גלוי. **הרב יעקב עמדין אומר** שהעובדה שכלל ישראל עדיין קיים זה הנס הגדול מכולם.

משנכנס אדר מרבין בשמחה, זהו החודש של שמחה. ומזל אדר דגים, דגים, **"שאין שולטת עין הרע"**. שבעין רואים כלל ישראל יתברך בהרבה, הרבה בשורות טובות ועשי לי מקדש, וכן תעשו, לדורות במקדש, **על פי המרא"ל צינץ כי מקור הקדושה ע"י משה אי"ה נראה אז ישיר משה, מקדש ה' כונו ירך מקדש ה' כונו ידך! וכי"ר אמן במהרה בימינו, בבנין בית המקדש אמן.**

מדור זה נערך ונכתב

ע"י ר' שלמה יוסף בן הרב יהודה ארי' לייב געליבטער שליט"א - לורענץ

אבות ובנים

מתורת הגאון מוריני ורבינו הרב ארי' לייב צינץ מפלוצק זצוק"ל

חידון

איזה מושג מוזכר בגליון השבוע שהמרה"ל צינץ הזכיר בגליון של פרשת משפטים?

מה הפירושים השונים למונח "מליץ"?

איפוא מופיע המונח "מליץ" בספר בראשית?

תשובות יש לשלוח למייל המערכת או לכתובת למטה
כל התשובות הנכונות יכנסו לגורל לפרסים גדולים
שמות הזוכים בגורל יפורסם בגליון שיצא לאחר ההגרלה

גליון זה יוצא לאור
בסיוע
תורה ויהדות לעם

גליון זה נדבט ידידיו הדגול והנעלה
הרב אשר ישעיה ברין שליט"א
בארא פארק
אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה
להגדיל תורה ולהאדירה
לעילוי נשמת אביו
הרה"ח ר' יעקב
בהרה"ח משה דוד ז"ל
נלב"ע ח' אדר תשס"ט
תנצב"ה

גליון זה נדבט ידידיו הדגול והנעלה
הרב גדליהו שטרן שליט"א
מודיעין עילית
אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה
להגדיל תורה ולהאדירה
לרגל שמחת הולדת הבן עקיבא הי"ו
וה"ר שיזכו אביו ואמו לגדלו ולחנכו
לתורה ויראת שמים ואך ששון ושמחה
שיגם ובכל אשר יפנו ויעשו יצליח ה'
דרכם

גליון זה נדבט ידידיו הדגול והנעלה
הרב חיים צבי איינהורן שליט"א
אנטוורפן
אשר הרים תרומת ידו ברוח נדיבה
להגדיל תורה ולהאדירה
לעילוי נשמת אביו
הרה"ח ר' יעקב פנחס בהרה"ח אריה
ז"ל
נלב"ע ו' אדר תשנ"ח
תנצב"ה

לתגובות והערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבָת: 16:59

יְצִיאַת הַשָּׁבָת: 17:58

ר"ת: 18:33

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 387 8.2.2019 - ג' אדר א' תשע"ט

זה השוער לה' צדיקים ומוצא בו

פְּרִישֵׁת - תְּרוּמָה

דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה (כהב)

הכוונה כאן למתרימים, לגבאי הצדקה. לא משה ולא אהרן יהיו גבאי הצדקה, אלא אחרים מישראל יהיו אלה ש"יקחו את תרומתי". ולמה לא משה ואהרן בעצמם? אם משה ואהרן עצמם ידפקו על דלתות בתי בני ישראל ויגבו את תרומות המשכן, האם יהיה אחד מישראל שיעזו לסרב להם? גם מי שבתוך תוכו אינו רוצה לתרום מכספו, כשמדובר בגבאי צדקה מהסוג של משה ואהרן – אין לו ברירה אלא לפתוח את הכיס ולתרום. אומר הקב"ה: "דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" – הם יקחו, לא אתם. אבל אם יהיה "מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ", שנותן מרצון, אתם גם יכולים לקחת.

ועוד סיבה מדוע גבאי צדקה יקחו את הכסף, ולא משה ואהרן. משה רבינו הלא הוא בעל רוח הקודש וכשיהודי נותן לו כסף הוא רואה בדיוק מה טיבו של הכסף ועד כמה הוא כשר. ואם הוא מוצא בו איזה פגם – לא ייקח אותו. ואם כך יהיה, הרי כספי התרומות יהיו מועטים מאוד... לכן "דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" – שהם יהיו גבאי הצדקה. הם ידפקו בדלת ויקחו כל מה שיתנו להם, בלי חקירות ודרישות, ואז "מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי".

הסאטמר רב'ה, כידוע, היה בעל צדקה גדול. פעם הגיע אליו אברך נזקק. הסאטמר רב'ה הוציא מעטפה ובה סכום כסף ונתן לו. לאחר מכן נכנס לרב'ה אדם נוסף, יהודי פשוט, ואף הוא ביקש מהרב'ה תמיכה כספית. נתן לו הרב'ה סכום גדול הרבה יותר ממה שנתן לאברך. הדבר נודע לאברך והוא שב ונכנס לרב'ה ותמה בפניו: "הלא אני נזקק הרבה יותר מהיהודי השני, מדוע הרב'ה נתן לו סכום גדול יותר ממה שנתן לי?" אמר לו הרב'ה: אתה רוצה מהכסף ההוא? אין בעיה. מהכסף ההוא יש לי בשפע. לך נתתי מכסף מיוחד! דע לך כי יש לי כסף מכמה קופות, הכסף שהבאתי לך הוא מקופה מיוחדת ויש בו ברכה מיוחדת. איך אתה משווה בין הכסף שהבאתי לך לכסף שהבאתי לזו?

וה"בית הלוי" מפרש: "וַיִּדְבֶּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" – זה מכוון לבני ישראל. אצלם די ב"תרומה", לא "תרומתי", דהיינו, אפילו אם הם נותנים לא לשם שמים – אפשר לקחת מהם. וכמו שמובא בגמרא (ב"ב י'): "האומר סלע זה לצדקה בשביל שיחיו בני – הרי זה צדיק גמור". "מֵאֵת כָּל אִישׁ" – אלו הערב רב (כמובא בזהר). ולגביהם צריך דוקא "אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ", ורק "תְּרוּמָתִי", דהיינו צריך שהתרומה שלהם תהיה לשם שמים, ואם נותנים שלא לשם שמים – אין לקבל מהם תרומה למשכן.

(יחי ראובן)

וִיקָחוּ לִי תְרוּמָה (כה,ב)

השאלה הידועה: למה נאמר "וִיקָחוּ", היה לו לומר "ויתנו לי תרומה". אלא אדם צריך לדעת שאתה נותן מעצמך עבור מישהו אחר, אתה בעצם תורם לעצמך.. אתה 'לוקח' לך את התרומה, זאת נבין היטב על פי הסיפור הבא: "דעו לכם, יקירי ואהובי", פתח המגיד הנודע הרב חיים זאיד שליט"א, "כי אין שמחה לאבא יותר מלראות את בניו חיים באחדות ובשמחה. תארו לעצמכם, כי אתם רואים את אחד מילדיכם הולך ודואג לכל אחד מאחיו ואחיותיו: עוזר לאחותו בטיפול בילדיה, דואג לעבודה לאחיו המובטל – כמה שמחה וקורת רוח היתה לכם ממנו. דעו לכם, כי כך בדיוק היחס שיש בשמיים לאדם העוזר ונותן מעצמו לשני, שהקב"ה שמח בו ומתפאר בו, והוא משלם לו על כך עוד בעולם הזה. אני רוצה לשתף אתכם במעשה מופלא מאין כמוהו, שאירע לי לאחרונה, טרם כניסת חודש אב התשע"ז: "לאחרונה, הוזמנתי על ידי ארגון עזרה וחסד, לצאת לנופש חזק בחו"ל לילדים עם קשיים ומוגבלויות. רואה אני בכך שליחות גדולה, אלא שלשם כך צריך אני להתארגן לקראת הנסיעה הגדולה ולחפש מזוודות גדולות המתאימות לי ולבני ביתי, אשר בהם אני מתכוון להכניס הפתעות לילדים המתוקים, ספרים ועוד דברים, מלבד חפצי האישיים.

בוקר אחד, מיד אחר חזרתי מהתפילה, הרמתי טלפון לכמה גמחי"ם בבני ברק ושאלתי האם יש להם מזוודות גדולות למשך כמה שבועות, אך כולם אמרו לי פה אחד כי אין להם את האפשרות: בגמ"ח אחד הכל כבר היה תפוס, אצל השני אין הוצאת מזוודות לחו"ל וכו'. מה עושים? אם אין ברירה, נקנה.

בינתיים, הייתי חייב לצאת מהבית ולהגיש מסמך דחוף לעירייה, אשר המועד האחרון שלו היה היום עד השעה 13:00 בצהריים בלבד. במידה ולא אגיש אותו היום – אצטרך לחכות חודשיים נוספים. הבטתי בשעון וראיתי כי השעה 12:00 – יש לי עוד שעה, "אין בעיה, ארוץ מהר לאוטובוס ואגיע בזמן", אמרתי לעצמי. עליתי על קו 160 וירדתי בתחנה של העירייה בשעה 12:55 – יש לי 5 דקות, מצוין, עוד כמה שניות אהיה אצל הפקיד ואגיש לו את המסמך.

אך הנה, לפתע, בעודי רץ אל בניין העירייה, אני רואה יהודי זקן היורד לאיטו מהאוטובוס עם מזוודה בה הוא העמיס את כל הקניות שעשה בסופר. כנראה, לא רצה הוא לשלם כסף על השקיות בסופר – מה לעשות שהכל עולה היום כסף, על כן, העמיס הוא את כל הקניות במזוודה: ירקות, בקבוקים, שמן, קופסאות שימורים, תפוז"א, ועוד דברים. אני מביט בו ורואה כי המזוודה צועקת הצילו ועומדת להתפוצץ. ומה אומר לכם: "כאשר יגורתי – אירע", ממש בעודו יורד מהאוטובוס, קרעה אחת מקופסאות השימורים את המזוודה, ובבת אחת החלו כל עשרות המוצרים להתפזר ארצה ולהתגלגל במורד הרחוב.

כל מי שמכיר את הרחוב של העירייה – רחוב 'ירושלים', זהו רחוב ההולך בירידה, וממש כמו בסרטון החלו כל המוצרים להתגלגל במורד הרחוב לכל עבר: תירס, שמן, רסק עגבניות, בקבוקי יין... והגיעו 'עד שיכון ו'. הזקן ההמום הביט בבהלה ואמר: "מה זה?", "זה הששה שקיות שחסכת", אמרו בליבם העוברים ושבים. הבטתי בשעון וראיתי כי יש לי עוד 5 דקות. לעזור ליהודי הזקן או לרוץ לעירייה למסמך הדחוף?... ריחמתי עליו, ואמרתי לו: "אני אעזור לך". הורדתי את החליפה, וביחד עם ילד מתוק התחלתי לערוך מרדף אחרי הקופסאות והבקבוקים. תארו לעצמכם: אתה רץ אחרי תירס, והוא בלי עין הרע רץ יותר מהר ממך, ועד שאתה מגיע אליו הוא נתקע מתחת לאיזה רכב, ואז אתה צריך להתכופף עם כל הגוף ולמשוך אותו...

בתקוה שנהג הרכב לא יתניע. אל תשאלו איזה מרדף וריצה היתה שם ברחוב. היה זה פרויקט מתיש: אני תופס מהר את הבקבוק שמן, רץ לזקן, נותן לו ורץ שוב מהר אחרי הזיתים, הם מתגלגלים ונכנסים בתוך חנות של מישהו, ואני צריך להיכנס ולחפש אותם בין רגלי האנשים... אוי, אל תשאלו מה היה לי שם. כמעט 35 דקות שרצתי אחרי קופסאות שימורים בחום הכבד". מה קרה לזקן הזה? החליט לקנות הפעם כל כך הרבה שימורים? חשבתי לעצמי. ובכלל, הקופסאות הקטנות של הטונה, כמה היה קשה לתפוס אותם וואי וואי... בנוסף, ישנם אנשים נחמדים ברחוב שעומדים ונהנים לראות יהודי עם זקן בשם חיים זאיד ועוד ילד קטן שרצים אחרי קופסאות שימורים – ממש מחזה מהנה. הכי נחמדים היו אלו שכאילו באו לעזור ואומרים: "הנה, יש מאחורי הגדר עוד שניים... מתחת לרכב יש עוד בקבוק". 35 דקות של חום ועמל, כשאני מפסיד את התור בעירייה.

בסוף, ניגשתי לזקן ואמרתי לו: "אספנו את הכל, כעת תקרא לאיזה נכד שיבוא ויקח אותך הביתה עם כל הדברים". הזקן הצדיק, מביט בחפצים ואומר לי: "רק רגע, חסר עוד בקבוק שמן". "אני לא מאמין", חשבתי לעמי, "הוא רוצה שאני יחפש בכל בני ברק בקבוק שמן, אני מעדיף לתת לו 50 ₪ שיקנה בהם ארגז שמן – מה הוא מאשים אותי עכשיו שלא מצאתי לו את הבקבוק שמן?!".

אך הזקן הצדיק לא נרגע והחל להשתולל: "קניתי 5 בקבוקי שמן במבצע וחסר לי אחד, תמצא לי אותו". "אדוני, אני מצטער, הפכתי את כל העיר, אני לא מסוגל יותר, אין לי מושג איפה למצוא את הבקבוק האבוד, העיקר תהיה בריא, שלום ולהתראות", אמרתי לו והתקדמתי לכיוון העירייה כשכל כולי נוטף זיעה.

הגעתי לעירייה בשעה 13:35 – יותר מחצי שעה איחור. הגעתי לשם ובישרו אותי שהפקיד שמטפל בעניין יצא בדיוק ב- 13:00, פספסתי את הכל. אבל... זכרו רבותי, "אשרי משכיל אל דל" – אשרי האדם אשר יורד אל הדל והמסכן ועוזר לו, "ביום רעה ימלטו ה' –" כאשר הוא יצטרך לעזרה, ישלחו לו משמייים עזרה וישועה.

לפתע, אני רואה פקיד אחד היושב משועמם ופניתי אליו. מיד אורו עיניו של הפקיד והוא אומר לי: "היי, אתה הרב זאיד?!", "כן", השבתי, "באתי לסדר איזה מסמך שהמועד האחרון שלו זה היום, אך אני רואה שפספסתי את הזמן". "בוא תראה לי במה מדובר", הוא קרא לי. הוא עבר מהר על המסמך ואמר לי בתדהמה: "אמור לי בבקשה, האם התכוונת להעביר את המסמך הזה לפקיד פלוני שנמצא פה עד השעה 13:00?", "כן", השבתי. אתה יודע שהוא לא היה מאשר לך את זה בגלל התאריך והיית רק מפסיד מכך". "באמת? ב"ה", אמרתי, "אז מה אוכל לעשות?". "חכה פה רגע אחד ואני אסדר לך את העניינים". תוך כמה דקות הוא סידר שם כמה עניינים והמסמך עבר בהצלחה ב"ה.

הרמתי עיניים לשמייים והודתי לבורא עולם: "תודה לך ה' שאיחרתי את המועד בזכות העזרה לזקן, שאם הייתי מגיע לפקיד שלפני השעה 13:00 רק הייתי מסתבך, וכעת סידרתי לי את הכל ברחמיך הרבים. אתה מראה לי ממש איך מעזרה וחסד לא מפסידים". הודתי לפקיד ויצאתי מבניין העירייה מאושר. לפתע נזכרתי, כי מול בניין העירייה יש משרד 'רב – קו' בו ניתנת האפשרות להנפיק ולחדש את כרטיס הרב – קו. הבת שלי שתהיה בריאה, איבדת את כרטיס הרב קו שלה, וכל היום היא במריבות עם אח שלה – היא לוקחת לו את הכרטיס והוא לוקח לה. החלטתי להיכנס ולהנפיק לה כרטיס רב קו חדש. אך מה עושים? והרי הבת לא איתי, ובלעדיה לא יתנו לי להוציא כרטיס בשבילה. הרמתי עיניים לשמייים ואמרתי: "רבונו של עולם, כשאתה משלם שכר ליהודי על מעשה טוב שהוא עושה – הרי שאתה משלם ללא גבול וללא היגיון, אנא בבקשה, עזרתי לזקן, תעזור לי גם עכשיו עם הכרטיס רב קו של בתי שינפיקו לי כרטיס, ותחסוך לו את עוגמת הנפש בבית".

נכנסתי למרכז הרב – קו' וביקשתי רב קו בשביל בתי. "מה פתאום! אי אפשר בלי שהבת תהיה פה", אמר הפקיד נחרצות. הסתובבתי אחרונות לכיוון היציאה, ואז לפתע קורא לי הפקיד ואומר לי במילים הללו: "הרב, בוא רגע, אין לי הסבר לכך, אבל על הפנים שלך רואים שעשית היום איזה מעשה טוב מיוחד. תחכה פה רגע, אני יסדר לך את זה בדרך מיוחדת ואוציא רב - קו לבת שלך". הוא נכנס למחשב ולאחר דקה הוציא לי רב – קו עם כל הפרטים של הבת שלי, ממש כמו חדש. יצאתי משם מאושר וצלצלתי לאשתי: "תראי מה זה, עזרתי ליהודי זקן במסירות נפש לאסוף קופסאות שימורים במשך חצי שעה, וה' סידר לי מעל הטבע את המסמך בעירייה ואפילו את הרב קו של הבת, ממש בניסי ניסים. תראי איך ה' משלם למי שלא עושה חשבונות ועוזר למסכנים".

הקשיבו היטיב רבותיי, בעודני מדבר עם אשתי בהתלהבות ובשמחה בטלפון, צופר לי נהג משאית אחד: "שלום הרב, מה נשמע?". היה זה מנד'י, תלמיד בוגר מהעבר. "שלום מנד'י היקר", קראתי בשמחה, "הרבה זמן לא ראיתי אותך, מה זה הרכב הזה. במה אתה עובד?", שאלתי אותו, בעודי אחוז בשפופרת בשיחה עם אשתי. "התחלתי לעבוד במשלוחים של מזוודות", הוא צועק לי בשמחה. "מזוודות?", הוכתי בתדהמה, "תעצור בצד מהר, אני חייב לשאול אותך משהו". הוא עצר את הרכב בצד. נכנסתי לרכבו בחיך ואמרתי לו: "בדיוק הבוקר חיפשתי כמה מזוודות גדולות ועשיתי טלפונים לכמה גמ"חים, אך לא מצאתי משהו מתאים ולא ידעתי מאיפה להשיג. תגייד אולי יש לכם כמה מזוודות שאתם מוכרים בזול?", מה הרב צריך מזוודות?, הוא קפץ ממקומו. הרב יחכה רגע אני אבדוק לו", הוא אמר והרים טלפון. לאחר כמה רגעים הוא פונה אליי בשמחה ואומר לי: "כבוד הרב, במפעל שלנו יש כמה מזוודות עם פגמים קלים ומצחיקים שאין בהם ממש, ובעל הבית רוצה לזרוק אותם – הרב, אל תדאג מחר אני אביא לרב כמה מזוודות שכאלו בלי כסף!".

הסכיתו ושמעו, יקיריי, לאחר יומיים הוא דופק לי בדלת ומביא לי שלוש מזוודות גדולות, יפות וחדשות. "מזוודה תחת מזוודה" – אני הולך לעזור בשיא החום ליהודי שנקרעה לו המזוודה ואף מוותר על התור שלי בעירייה, וה' יתברך רואה את עזרתי לדל, ומשיב לי בכפליי כפליים – הוא גם סידר לי את המסמך הדחוף בעירייה, וגם את הרב – קו של בתי, ואפילו את המזוודות שכל כך חיפשתי. וכבר אמר הקב"ה לישראל: "בניי אהוביי, מה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבים זה את זה, ומכבדים זה את זה" (תנ"ך ו' כו'). דעו לכם רבותיי, כי מי שעושה למען השני ופועל למען השני, גם שזה על חשבוןו בחום ובצמא, וגם אם נראה לו שהוא מפסיד מכך – ה' יתברך אוהב אותו עד למאד ויחזיר לו על כך בכפלי כפליים. (טוב לחסות בה' גיליון 543)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מול, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל.

מוקדש לע"נ הרב הר"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גודגיה זיע"א

עוֹרֵז
שִׁבְת

עלון מס' 1058

להצלחת צבי בן יפה ודעיתו וב"ב הי"ו	פרשת תרומה ד' באדר א' תשע"ט, ירושלים		לע"נ דפאל בן פרוחה ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון			לע"נ מול בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תחי'	כניסת שבת		לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו כהן בן מול הי"ו	4:42	יציאת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו	5:58	רבינו תם	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ו	6:35		לע"נ אירן מרים בת דוולת ע"ה

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה (כתב). הקדימה התורה פרשת משפטים לפרשת תרומה, לומר לנו, שתרומה הבאה מנכסים כשרים, מכסף שגזל או שגזל או רמאות, רצונה היא לפני ה'. מה שאין כן תרומה הבאה מנכסים שגזשו בגזל או בתחבולות, פגול הוא לא ירצה לפני הקדוש ברוך הוא. מעשה היה ברב אחד שבא לפני אחד מחסידיו, ושם לפניו פדיון גדול כדי שיברך אותו. הרב לא רצה לקבל מפניו את מנחתו, ואמר לו תפסוק הנה: "בפרע פדעות מישראל בהתנדב עם ברכו ה'" (שופטים ה.ב), הבא ללמדנו שאימתי ראוי האדם מישראל להתנדב ולתת נדבות, בזמן שיפרע קדם את חובותיו לאנשים ואחר כך יתנדב. (ישו שידע הרב שיקפי זמן מה חלה פשט הרגל ולא שלם את חובותיו לבעלי חובות). וזה אמרו: "ויקחו לי תרומה", שתהיה התרומה ראוייה לשם שמים. ואמר "ויקחו" לי תרומה, ולא "ותנו", כי התייבה לעני היא לנותן עצמו, וכאילו לוקח לעצמו, כמו שאמרו חז"ל (בבא בתרא יא.): אמרו עליו על בנימין הצדיק שהיה ממנה על קפה של צדקה, פעם אחת באתה אשה לפניו בשני בצרת, אמרה לו: רבי, פרנסניו אמר לה: העבודה, שאין בקפה של צדקה כלום. אמרה לו: רבי, אם אין אתה מפרנסני, הרי אשה ושבעה בניה מתים. עמד ופרנסה משלו. לימים חלה ונסה למוות, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, אתה אמרת כל המקום נפש אחת מישראל כאילו קים עולם מלא, ובנימין הצדיק שהחזיק אשה ושבעה בניה ימות בשנים מעטות הללו? מיד קרעו לו גזר דינו והוסיפו לו עשרים ושתים שנה על שנותיו.

או נאמר באפן אחר, לי לשמי, ידוע מה שאמרו במדרש למע נסמכה פרשת סוטה לפרשת כהנים? לומר לך מי שאינו נותן תרומותיו ומעשרותיו לפזן סופו להביא את אשתו אל הכהן, שיצטרך להשקותה מי סוטה, (וע"ע בברכות טג.)

החית שנהיה לליצן והפך לבעל תשובה

סיפור —

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

שירים ופזמונים. מלבד זאת היה לו גם קול יפה ואשת הפריץ וילדיו מצאו, כי נוכחותו משעשעת למדי. הם לחצו, איפוא, על בעל האחות, שישג להם את החית היהודי בתור "ליצן החצר" — כפי שזה היה רגיל בימים ההם, בחצרותיהם של אצילים — גם אחרי שהוא יסיים את מלאכתו. מלאכת התפירת. החית העני לא היה מסוגל לעמוד בנסיון וקיבל את ההצעה, שנראתה לו נדיבה למדי. צעד אחר צעד התרחק החית מאורח החיים היהודי. עד שהוא נהיה כמו גוי כמעט, הן בהופעתו החיצונית והן בהתנהגותו. הוא התרגל חיש מהר לחיים נטולי דאגה, שהתנהלו בחצר הפריץ, ואם קרה פעם שמצפוננו הציק לו, הוא הטביע את מחשבותיו בשתיה לשוכרה. "בעל הפונדק — המשיך הרב את סיפורו — הצטער מאוד בצערו של היהודי המסכן, שבתוקף הנסיבות התרחק כל כך מהיהדות. שנינו הבענו תקווה וחפילה, שהשם יאיר את עיני האיש והוא יחזור במהרה למוטב.

שואב "חומר" מהרב

"דקות ספורות לפני הדלקת הנרות באותו ערב שבת שביליתי בכפר ההוא, בא אדם לפונדק רכוב על סוסו. הוא היה לבוש כדרך האצילים, אולם אני הבחנתי מיד, כי זה מוכרח להיות החית, שעל אודותיו סיפר לי הפונדקאי, לפתענו הרבה, הוא הביע את רצונו לבלות אתנו את השבת.

"בראותו את המבש המופתע בעיני הפונדקאי, הסביר הליצן: "שמעתי שיש לך אורח חשוב לשבת, רב גדול, כך שהחלטתי להצטרף. אני רוצה לראות את התנהגותו של הרב, ולשאוב מכך חומר בידורי לתוכניות הבדחנות שלי..." "מסתבר, כי היה זה מסוכן למדי בשביל בעל הפונדק לסרב לבקשת ליצן החצר של הפריץ. הוא הסכים, איפוא, והמוקיון הצטרף אלינו, אולם מיד כשהתחלנו להתפלל ערבית, סר החיוך ה-

בעיר לבוב (למברג) חי פעם חית זקן. הוא היה חית ככל החיטים ולא היה שום דבר מיוחד שיציין אותו, לטובת או לרעה, משאר האנשים. כאשר הוא נפטר בגיל מופלג, לא עורר גם מותו כל תשומת לב — על כל פנים לא מיד. אולם הלוייתו היתה בלתי רגילה: רבה הראשי של לבוב בא בכבודו ובעצמו, כדי לתת לנפטר את הכבוד האחרון והוא שעמד בראש מסע ההלויה עד בית העלמין. ומי זה שרואה את הרב הראשי יוצא להלויה והוא בעצמו לא ייצא? כיון שכך השתתפו בהלויה הזו כל ראשי הקהילה והרבה מאד אנשים, דבר שקורא בלבוב רק לעיתים רחוקות, כאשר מלוי אחד מגדולי הרבנים, או הצדיקים הגדולים, לבית עולמם. לאיש מן המלויים הרבים לא היה ספק בכך, שהחית הזקן שנפטר היה אדם בלתי רגיל. היה מי שחשב, שהוא ודאי נמנה על אחד מליצי הצידיקים הנסתרים, שהעולם קיים בזכותם. היו תודים, שהיו סקרנים לדעת מה מסתתר מאחרי אישיותו של החית, קיוו כי התעלומה תפתר, כאשר הרב ישמיע דברי הספר על אישיותו של החית הזקן. ואכן הם לא נתאכזבו, כי הרב אכן גילה להם את הסוד.

ליצן בחצר הפריץ

בדברו בפני הנאספים בהלויה, סיפר הרב הראשי של לבוב:

"לפני שנים רבות ביליתי פעם שבת בכפר קטן, שבו התאכסנתי בפונדק המקומי. בעל הפונדק, שהיה יהודי ירא-שמים, ספר לי מתוך צער על ליצן יהודי, החי בחצרו של הפריץ המקומי, בעל הכפר וכל האדמות שמסביב. ליצן זה היה פעם יהודי פשוט וירא שמים, חית לפי מקצועו. כאשר הוא עבד בבית הפריץ, שהזמין אצלו תפירת חליפות מספר, החל החית לזלזל בשמירת המצוות. הוא היה אדם עליז מטבעו, ידע סיפורים משעשעים, בדיחות רבות וכל מיני

אולי מעל פניו של הליצן, הוא השתתק ונחיה רציני למדי. ליד השולחן דיברתי על פרשת השבוע וכיון שזה היה חודש מרחשון, עמד ב"מרכו השיחה שלי אברהם אבינו, הזכרתי בין השאר, כי תרח אבי אברהם, שהיה עובד עבודה זרה, כמו ישמעאל בן אברהם, חזרו בסופו של דבר שניהם בתשובה, כך שבעולם האמת הם יכולים להיות יחד בגן עדן עם אברהם אבינו. הסברתי, כי ככל שקשה ליתום להיות לבדו גל-מוד בעולם הזה, הרבה יותר קשה לגשמה להיות מבודדת ומגודה בעולם הבא. כן הדגשתי בדברי את כוחה וחשיבותה של התשובה ואת העובדה, שהשם מקבל בעלי תשובה בשמחה רבה וברצון, אפילו אנשים כמו תרח וישמעאל, שהיו חיי חטא, במשך שנים רבות. הודות לתשובה, אמרתי, עלו והתעלו האנשים הללו מתהום הניזון והחטא אל קירבת השכינה, בחברת אברהם אבינו.

„דברים היוצאים מן הלב, נכנסים אל הלב, — אמרו חכמינו זכרונם לברכה. דברי, שכווננו אל הליצן, לא היו כקול קורא במדבר. ראיתי, כי הוא נחיה רציני יותר ויותר ומשך כל זמן ה"ארוחה שקע בהרהורים.

בסעודה השלישית היו עיני הליצן מלאות דמעות ובלב שבור הוא הודה, כי קילקל את חייו במו ידיו.

„אחרי ההבדלה במוצאי שבת הוא נכנס לחדרי ובקשני לעזור לו לחזור בתשובה ולשקם את חייו ההרוסים. הוא אמר, כי יהיה מוכן לעשות כל דבר שאטיל עליו.

תענית מע"ש לע"ש

„אמרתי לו, כי אסור לו לשוב יותר אל ה"פריץ; כי עליו יהיה לשנות את כל אורח חייו; להתרחק במשך זמן מה מחברת אנשים, כשהוא מבלה את הזמן בתפילה ורהורי תשובה. הטלתי עליו לצום מדי יום, מערב שבת לערב שבת ולאכול רק פעם אחת ביום, בשעות הערב וגם אז רק כדי להתחיות את גפשו בלחם ומים. זה יצטרך לעשות — אמרתי לו — כל עוד לא יתנו לו אות מן השמים, שהתשובה שלו נתקבלה. יעצתי ללכת ללבוב, העיר הגדולה, בה יוכל לבצע

ביתר קלות את הסידורים הקשורים בשיבתו ליהדות.

„החלט הלך ללבוב, בדרך הוא אסף את כל הבגדים המפוארים והמדים, שקיבל מהפריץ, שרף אותם ולבש בגדים פשוטים. הוא הלך לבית המדרש הגדול והגיע להסכם עם השמש לפיו יוכלא אותו השמש כל בוקר בקיטון ש"מתחת לבימה, ושם, בגומתה החשוכה, הוא יבלה את כל היום בתפילה ואמירת תהילים, בלילה, לפני שהוא סוגר את בית המדרש, ישחרר אותו השמש מהכלא-מרצון ואז הוא יוכל לחלץ את עצמותיו, לשבור את רעבונו ולישון על הספסל באפלת בית המדרש. ביום ששי בערב ישחרר אותו השמש מוקדם יותר, כדי שיספיק ללכת הביתה ולבלות את השבת בתנאים נוחים יותר. „הסדר הזה פעל משך כמה שבועות. החיט התפלל בלב שבור, אמר תהילים בכוונה וסבל את אי-נוחותו של הקיטון. בשרו כחש מהצומות וכך חיכה לאות מן השמים, שהתשובה שלו נתקבלה.

„פעם אחת, היה זה ביום ששי אחר הצהריים, שכח השמש לשחרר אותו מ"מעצרו", שמתחת לבימה. לעת ערב הבחין החיט כיצד השתתק הכל בבית-המדרש, אחרי שכולם נפרדו איש מרעהו בברכת "שבת שלום". הוא חיכה וחיכה ואחר כך נוכח לדעת למגינת לבו, שהשמש כנראה שכח אותו. עתה היה החיט שבור יותר מתמיד. בודאי, חשב לעצמו, גם ה' שכח אותו... הוא בכה מרות ובקש שה' יקח את נפשו ויפדוה אותו מצרות נוספות. בהיותו רעב ועייף מאוד, הוא נרדם וראה חלום נפלא. בחלומו והנה אדם אציל-מראה ניצב לפניו ובחיוך טוב על שפתיו אומר לו: „אני אליהו הנביא. באתי לאמר לך, שהתשובה שלך נתקבלה. תיכף יבוא השמש לשחרר אותך ושוב אינך אתה צריך לצום יותר. מכאן ואילך אבוא אליך לילה לילה ואלמד אותך תורה. יתר על כן אגלה לך סתרי תורה כאלה, הידועים רק לצדיקים הגדולים ביותר. אתה יכול מעתה לעבוד את השם בשמחה וטוב לבב והקץ לפרשת היסורים. שבת שלום."

החיט התעורר בלב פועם והרגיש את עצמו מאושר, כפי שלא היה אף פעם קודם לכן. לא עברו אלא דקות ספורות והוא שמע את קול צעדיו של השמש.

מתוק מדבש

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א

פניית הכנסת ופניית המדרש 'פני יוסף' לעצת אולפנה

שנה חמישית - גיליון 191
פרשת תרומה תשע"ט

שיעור פרשת השבוע
יימסר השבת ע"י
הרב יהושע ביטון שליט"א
בשעה 14.30
בבית הכנסת 'בית יוסף'
מנחה 15.30
ברוכים הבאים!

ומצד שני יש התפעלות מהדברים הקטנים בבריאה כמו שידוע כי קיימים יצורים חיים שנראים רק בהגדלה במיקרוסקופ ויצורים אילו מורכבים בצורה מושלמת. וזה שאומר דוד המלך ע"ה: 'כי אראה שמך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים' אילו הדברים הגדולים שבבריאה שמהם באה התפעלות עצומה. ומצד שני 'ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ' דהיינו מהדברים הקטנים והמיקרוסקופיים שנבראו על הארץ שמהם מתעוררים גם לשבח ולרומם את ה' יתברך. הקדמה ב': מובא בחז"ל כי הקב"ה ברא את העולם באמצעות אותיות התורה הקדושה, האות 'ל' היא הגדולה באותיות והיא מורה על בריאת הדברים הגדולים כמו השמש ומערכת הכוכבים וכו'... ואילו האות 'י' היא הקטנה שבאותיות והיא מורה על בריאת היצורים הקטנים בבריאה.

וזה שאומר הכתוב 'ויקחו לי תרומה' (תרומה' מלשון 'רוממות והלל'. הקב"ה אומר לעם ישראל שירוממו אותו ע"י התבוננות ב'ל' דהיינו בפלאי הבריאה מהאות 'ל' דהיינו הדברים הגדולים בבריאה ועד האות 'י' שמורה על הדברים הקטנים שבבריאה... **מתוך מדע!**

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (כה, ח')

בית המקדש הראשון היה קיים על מכונו במשך ת' שנה (410) ובית המקדש השני היה קיים תכ' שנה (420). ומביא בעל הטורים רמז נפלא מהמילה 'ושכנתי' שהיא צירוף של 'שכן' - תי' רמז לבית ראשון, וגם צירוף של 'שני' - תכ' רמז לבית שני. **מתוך מדע!**

אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר ברבי שמעון 'הרוצה שיתקיימו נכסיו ייטע בהן אדר שנאמר אדיר במרום ה'...' (ביצה טו ע"ב)

מאמר זה תמוה כי לכאורה מה הקשר? ואביא בס"ד שני ביאורים:

הסבר ראשון של בעל 'ערוגת הבושם': 'אדר' במילוי = אל-ף. ד-ל-ת, ר-י-ש. כלומר הרוצה שיתקיימו נכסיו צריך שתשרה השכינה במעשה ידיו ואיך? ע"י שיאלף את עצמו להיות דל ורש כלפי הקב"ה.

הסבר נוסף הובא בגיליון המאיר תשע"ח: הקדמה: בשני מקומות בספר תורה הוגדלו האותיות ד' ור': בפסוק 'כי לא תשתחוה לא-ל אחר' ובפסוק 'שמע ישראל ה' א-לוקינו ה' אחר'. וכתב ה'מגלה עמוקות' שהסיבה שהוגדלו שתי אותיות אילו היא כדי שלא נטעה חלילה ביניהם. ומקור הדברים במדרש: 'שמע ישראל... ה' אחר' אם אתה עושה ד' לר' אתה מחריב את כל העולם כולו 'לא תשתחוה לאל אחר' אם אתה עושה ר' לד' אתה

"שנכנס אדר מרבין פסחה" - רק השאלה איך עושים את זה?

התשובה תובן על פי משל: ילד קטן הולך ברחוב מקפץ, שמח ומפזז. למה הוא שמח? התשובה: כי אבא שלו לידו ואיך אני יודע? כי תראו מה יקרה אם אבא שלו פתאום יעלם לו? הוא מיד יתחיל לבכות 'אבא איפה אתה?...' ומכאן שהסיבה שהוא שמח הייתה כי אבא היה לידו... 'אדר' הוא נוטריקון 'אלף' -דר. חודש אדר מזכיר לנו ש'אלף' - הוא הקב"ה שהוא אלופו של עולם דר ביגונו. ואם הקב"ה שהוא אבא נמצא איתי יש סיבה לא לשמוח? לכן משנכנס 'אדר' מרבין בשמחה. **מתוך מדע!**

ובצנין זה מילתא דבדיחותא (מפרס מיכאל פרייטא)
הבן של האריה התחתן, הוא הלאה' לחתונה את כל חיות היער בהזמנות כבוד אישיות, וחתונה עצמה הוא הצמיד כסווא את השועל.

לפתח השועל מחוץ לפטאק קטנה שנכנסה ללא הזמנה... 'סליחה איפה ההזמנה?' 'שאלה השועל' 'אין לי' היא צונה 'אל תצא החוצה' 'לא רוצה' 'השועל תופס אותה, מוציא אותה החוצה וחוזר כשהוא צופצופ... וכולם מתפללים איך לפטאק קטנה צעתה את השועל צופצופ?

נידע אליה הנמר ומוציא אותה החוצה ודע הוא חוזר צופצופ והפליאה אפורה... ואז נידע האריה בצנח, מוציא אותה החוצה וחוזר צופצופ.

יוצאים כמה חיות לראות מה קורה בחוץ? הם רואים דיוואור צנח מסתכל עליהם במבט מאיים ומפחיד ואומר 'נראה מי עוד רוצה להציק לאחותי הקטנה'...

אחים יקרים! כאשר יש אח גדול וחזק זה משרה רוגע ושמחה וכל שכן כאשר יש לנו אבא גדול בשמים שאנו צריכים להיות בשמחה

והשנה זו שמחה כפולה אדר א' ואדר ב'.

ויקחו לי תרומה... (כה, ב')

מדוע נוספה המילה 'לי' היה יכול לומר 'ויקחו תרומה'... מסביר רבנו ה'בן איש חי' זיע"א: הקדמה א': דוד המלך אומר (תהלים ח, ד): 'כי אראה שמך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת'... כלומר ע"י התבוננות בנפלאות הבריאה האדם מתפעל ומרומם את שמו של הקב"ה. והנה ההתפעלות מהבריאה היא משני קצוות האחד מהדברים הגדולים שבבריאה כמו השמש ומערכת הכוכבים, כי הרי השמש היא גדולה בהרבה מכדור הארץ ונמצאת במרחק המדויק ביותר ממנו כדי שתאפשר חיים והקב"ה ברא זאת בצורה כל כך מדויקת ומופלאה.

מחריב את כל העולם כולו...

והסביר את העניין ה'אגרא דכלה': היצר הרע מסמא את עיני האדם וגורם לו לחשוב על עבירות קשות ביותר שהן בכלל 'לא תשתחוה לאל אחר' כאילו שהן מצוות או להיפך, דבר שהוא בגדר מצווה הוא מראה לאדם אותו כעבירה חלילה...

לפי זה מבואר דבר פלא: מובא בגמרא (סוטה כ') שרבי מאיר שהיה סופר סת"ם היה מקפיד להטיל 'קנקנתום' בתוך הדיו כדי שהכתב יתקיים ולא ימחק, כי חשש שמא יבוא זבוב וימחק את הקוץ של הד' ויהפוך אותה לר'. ומדוע? כי רבו של רבי מאיר היה התנא אלישע בן אבויה המכונה 'אחר' ולמה נקרא כך? כיוון שכאשר הוא הגיע ל'פרדס' למעלה הוא ראה את המלאך מט' יושב וטעה לחשוב שיש חלילה א-ל אחר ולכן מקרא 'אחר'.

זו הסיבה שרבי מאיר נזהר מאוד בעניין כתיבת הד' והר'. ומי שמטעה אותנו הוא עמלק שזה תפקידו לקרר את עם ישראל באמונה ולהחליף את הד' בר'.

לכן בפורים אנו מצווים למחות את זרע עמלק. ולכן נקרא שם החודש 'אדר' והוא אותיות אלף דלת ריש, כי בחודש הזה אנו צריכים למחות את זרע עמלק ואיך נמחה אותו? ע"י שנאלף – נלמד את עצמנו את ההבדל שבין ד' לר'. **מחוק מנחם!**

*אדם המתפלל היום מפני שהתפלל אתמול... וכן
החולא ויחולא - נצח - נצח - נצח...
(הרבי מקוצק ז"צ"א)*

רעיון וסיפור – מסירות נפש היא נדבת הלב...

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה' ב')
מסביר ה'דברי יחזקאל' ז"ע"א: 'תרומה' היא לשון הפרשה, ואמר הכתוב 'מאת כל איש אשר ידבנו ליבו' כלומר מכל איש אשר לבו יתאוה ויחשוק לאיזה דבר 'תקחו את תרומתי' כי כאשר אדם מתאוה להצליח בעסק מסוים הוא לא ינוח ולעתים גם במחיר של מסירות נפש כדי להשיג את תאוותו המדומה.

ומאנשים אילו 'תקחו את תרומתי' תלמדו ותעשו את עבודתי בחשק גדול שלא יבטל אתכם שום מניעה בעולם מעבודתי במסירות נפש ממש... **מחוק מנחם!**

ובעניין זה סיפור נפלא על אימי מורתי ע"ה:

לאחר פטירתה של אימא ע"ה גילינו אודותיה דברים מדהימים רבים... בין היתר שלח לי האחיין שלי ר' עמית ברלב ה"ו (שמזכה את הרבים בשכונת 'קריית שלום' בתל אביב) הקלטה של ריאיון נדיר שהוא קיים עם אימא שלי – סבתא שלו ע"ה. השיחה התקיימה לפני כאחת עשרה שנה בסמוך לפטירתו של אבא ע"ה.

בשיחה היא סיפרה בין היתר על חבלי הקליטה שהם עברו. הם הגיעו לארץ ישראל באוניית מעפילים בשנת 1,949 (למניינם) מטריפולי שבלוב, הם התחתנו ועלו לארץ, אימא הייתה לדבריה בת 16 בלבד.

במשך כארבעה חודשים הם שהו בבית העולים 'שער עליה' בחיפה, לאחר מכן העבירו אותם לאוהלים

במעברה במתחם 'אגרובנק' בחדרה. 'נתנו לנו אוהל, קיבלתי ארגז עץ קטן, עשיתי ממנו ארון קטן, הייתה לי פתילייה לבשל שעד היום קיימת!'

'לא היה כמעט כלום לאכול, אבל שמחנו על מה שיש, בבוקר קיבלנו חתיכת דג מלוח, קצת ריבה, מרגרינה, חצי עגבנייה ופרוסת לחם, כיוון שהייתי נמוכה החשיבו אותי בסיווג עם הילדים, ופעם בשבוע קיבלתי רבע עוף.

פעם אחת חלמתי על תפוח, הייתי בהריון הראשון שלי והרגשתי כאבים, הלכתי לשכנה שלי ואמרתי לה 'מסעודה, יש לי כאבים וחלמתי על תפוח' היא הלכה לרחוץ כלים ליד אוהל המטבח, חזרה והביאה לי תפוח שלם בירכתי ואכלתי וברוך ה' הכאבים פסקו...

ואז בחודש אב נולד בני הבכור יהודה, הייתי בת 17 ולקראת יום הכיפורים רציתי מאוד לקיים את מנהג הכפרות על תרנגול כפי שנהגנו בחוץ לארץ.

כהערת ביניים אציין כי לאורך כל השנים אימא ע"ה הקפידה על מנהג הכפרות בתרנגולים דווקא, תרנגול לכל בן במשפחה ותרנגולת לכל בנות הבית, היא הייתה קונה אותם, ניגשת לשוחט, לאחר מכן מורטת בעצמה את הנוצות, מכשירה את הבשר בבית כדן וכהלכה, ומכינה ממנו את סעודות ערב יום כיפור והחגים. כאשר אבא היה נותן את מעות פדיון הכפרות לעניים...

'מאיפה אשיג תרנגול במעברה?' מספרת אימא, באותם ימים היה איסור למכור תרנגולים כי היו מגדלים אותם לרביה בלבד. ושוב ניגשתי לחברה ושאלתי אותה מה אעשה? 'אני מאוד רוצה לעשות לתינוק שלי כפרות'...

החברה אמרה שבכפר ברנדס (בדרום חדרה) יש אישה שיש לה לול והיא מוכרת בסתר תרנגולים בלי קבלות שלא יפילילו אותה, תקני ממנה ותעשי כפרות לתינוק.

'החלטתי שאני לא מפסידה את המצווה, קמתי מוקדם בבוקר, הלכתי אליה (מהלך של כשעה הליכה לערך) קניתי תרנגול, הכנסתי אותו לסל, כיסיתי את הסל עם הסוודר שלי. ומיהרתי אל השוחט'.

'והנה, איך שאני עומדת להיכנס לשוחט, עוצר אותי שוטר וצועק עלי 'מה יש לך ביד? תפתחי את הסל'...

הוא ראה את התרנגול וצעק 'מאיפה קנית את זה?' 'מערבי אחד שעבר כאן' עניתי, כי לא רציתי לגלות את זהותה של האישה כדי לא להפליל אותה.

השוטר לקח לי את התרנגול ואני חזרתי הביתה בוכה... בכיתי המון על התרנגול שלקחו לי... ועל זה שאיני יכולה לקיים את מנהג הכפרות...

אחים יקרים! אין לי ספק כי בשמים הדמעות של אימא עלו לרצון וזה נחשב לה 'כפרה' מושלמת הרבה יותר מכל השנים האחרות ולמה? כי 'מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי'

הקב"ה חפץ ברצון שלנו לקיים את מצוותיו, כאשר יהודי מוסר נפש לקיום מצווה אז גם אם הוא נאנס ולא הצליח לקיימה, מעלה עליו הכתוב כאילו שהוא קיים אותה באופן היותר מושלם לפני ה' יתברך!!!

שבת שלום ומבורך!

דברי התורה לע"נ: אמי מורתי גיטה בת מנשה ז"ל
רחל (ירשל) בת נעילה ז"ל – יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להעלאת: דקל מלכה – להעלאת בכל / יעקב ואורי ישראל – ברכה והעלאת
אהרון בן מסעודה – רפואה שלימה / ברוך בן גיטה – רפואה שלימה
תחילה בת רבקה – רפואה שלימה

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 272

המאמר שבת אורה

פרשת תרומה

אזהרה המורה: העלון מיועד אך
ורק לרציניים שיודעים את
השיבות התפילה, ובשעת התפילה
לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

באחת הערים בליטא נערכה פעם אסיפה למען הקמת בית חולים יהודי, ובראש האסיפה עמד החפץ חיים, בין המשתתפים היו כמה וכמה גבירים, שכל אחד מהם התחייב בתרומה, אחד תרם מיטה והיו כאלה שתרמו כמה מיטות. מרן החפץ חיים כיבד מאוד את הגבירים, חייד אליהם והעריך את תרומותיהם כמי שעושים חסד גדול בתרומתם. בין הבאים היו גם כמה תלמידי ישיבות, שאותם קיבל מרן החפץ חיים בכבוד גדול מאוד, ודבר זה היטב חדר לגבירים: היתכן? אנחנו נותנים כסף, והרבה כסף, וגם אותם מכבדים? הוי, אפוא, ביניהם שמדו ושאלו את החפץ חיים בעקיצה: כמה מיטות תרמו בני הישיבות הללו? השיב להם מיד מרן החפץ חיים: מה אתם מדברים? כל אחד מהם נתן חמישים מיטות! תמחו הללו ושאלו: מה פירוש שנתנו חמישים מיטות, הלא זה סכום עצום! והלא אנחנו, עם כל כספנו, לא נתנו אלא, עשר מיטות, לכל היותר, והם נתנו חמישים? חזר החפץ חיים על תשובתו ואמר: כן, כן, כל אחד מהם נתן חמישים מיטות שלא יהיו... כל אחד מהם נתן כך שיימנעו חמישים חולאים! הם תורמים את המיטות שלא יהיו בבית החולים! התורה היא מגנא ומצלא, תורתם תציל אנשים ממחלות ומצרות!... (שאל אביד ויגד)

יום אחד נכנס רבי יהודה צדקה זצ"ל אצל עשיר יהודי פלוני, אשר בלשון המעטה לא הצטיין ביותר בשמירת המצוות. הוא ניסה להסביר לו את משרת ביקורו: הימים ימי צנע בארץ ישראל אחרי המלחמה. הישיבה הספרדית המרכזית שרויה במצוקה, התלמידים עמלי התורה סובלים מחסור, ויש להחיש להם עזרה. נענה האיש ואמר: "אתן לכבודו נדבה הגונה, סכום כסף גדול, אבל, לא אכחד מפנק - אין אני מאמין כלל בחשיבות לימוד התורה, שהיא משרת הישיבה, אך מוכן אני לתרום כדי לעזור לתלמידים המסכנים שלא יסבלו כל כך, שלא ידעו... לבי נכמר מרוב רחמנות עליהם..." לשמע דברי העשיר סרב רבי יהודה צדקה לקחת ממנו את התרומה, למרות שהפיתוי והניסיון היה גדול, כי מדובר היה בסכום רציני מאוד. השתומם האיש והתפלא: "מדוע יסרב כבודו לקחת? וכי אינו זקוק לתמיכה?" השיבו רבי יהודה צדקה: "אני מסרב עקרונית, ולא אקח ממך אף פרוטה. מפני שהנך לקוי וחולני בהשקפתך. פשוטו כמשמעו. סבור אתה שאנו זקוקים לכסף בגלל שאנו עניים, מסכנים ואומללים, רעבים ללחם - ולא היא. התלמידים יכולים בנקל למצוא מקורות מחיה, הם יכולים להשתלם ולהיות מדענים, רופאים, מהנדסים, וכיוצא. אבל, הם מוותרים ביוזען על כל הקריירה הצפויה להם, הם מקריבים את חייהם בגבורת נפש, הכל למען המפעל הקדוש של קיום העולם, ככתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי" - ואתה אם אינך מאמין בסגולת לימוד התורה, אם אינך משוכנע שבכסף לאחזקת לומדי תורה הנך שותף בקיום העולם, מה לנו ולתרומתך? לא בגדבה כזאת אנו חפצים, לא בממון כזה נקיים את הישיבה! העשיר נשאר בשל, ורבי יהודה צדקה עמד על דעתו ולא לקח ממנו אף פרוטה, כי אם פנה והלך לו." (וואת ליהודה)

כאשר רבי ראובן כץ זצ"ל (רבה של פ"ת, שנבחרו למד בראדן) נפרד מהחפץ חיים זצ"ל כדי לנסוע לאמריקה לגייס אמצעים לשובת הישיבה בראדן, סיפר לו החפץ חיים, כי בחורף האחרון בא אליו יהודי בלבוש דל, מרוכא וקדור פנים, רבי, האינך מכיר? - קרא תוך דמעות, הלא אני הגביר הידוע לשעבר רוזנבוים ממוסקבה שדרשת ממני פעם לתמוך בישיבתך בסכום של אלפיים רובל לשנה, ואני סרבתי לתת יותר ממאתים. אז, לא חוננתי בשכל, בעוד שעתה לאחר שהשכלתי, שוב אין בידי היכולת, כי הבלשביקים גזלו ממני את כל אשר לי. סיים החפץ חיים, בפנותו אל רבי ראובן - "אמור להם שם, שבימי הנעורים כשיישנם הכוחות, חסר השכל ללמוד ולעסוק בתורה, ואילו לעת זקנה, משניחונים במעט שכל, שוב חסרים הכוחות לכך." (החפץ חיים חיד)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויקחו לי תרומה: "לי לשמי." (רש"י). ביאר רבי שלמה זלמן זאב מוילנא, בעת ביקור שערך בישיבת וולוז'ין: אמרו במסכת ברכות (סג, א) "למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת תרומות ומעשרות (פרשת נשא), לומר לך, כל שיש לו תרומות ומעשרות ואינו נותן לכהן, סוף נצרך לכהן על ידי אשתו". וכידוע צריך הכהן למחוק את שם השם במים אשר ישקה את האשה הסוטה. לזאת פירש רש"י, ויקחו לי, לשמי, היינו, כי למען שמי מוטב שיתנו תרומה עכשיו, ולא יאלצו אחר כך למחוק שמי. (פנינים משולחן גבוה)

וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עלי יור זהב סביב: ראוי היה הארון להיות כולו זהב, אלא לפי שהיה נישא על הכתף, כדי שלא יכביד יותר מדי, היה תוכו מעץ ומבחוץ מצופה זהב, ואף על גב שהיה נושא את נושאי נישא לפי שעה היה (דעת זקנים מבלי התוס'). ונשאלת השאלה מדוע בעצם, עם ישראל נצטוו לצפות את הארון אשר בו לוחות הברית מזהב, הלא הארון מסמל לשיא הרוחניות ואילו הזהב הוא סמל שיא הגשמיות? ברם הביאור הוא כי בורא עולם יתברך, רצה ללמדנו שאת הדבר הגשמי ביותר בעולם הזה אפשר להפוך לשיא הרוחניות, ולכן הזהב למרות שלפני כן היה דבר חולין מכל מקום כעת נהפך להיות לדבר קדוש. כמו כן ספר תורה נכתב על קלף בעוד שאמש היה בסך הכל עוד של בהמה, ובזמן קצר נהפך לדבר הקדוש ביותר. (עוד יוסף חי - לבוש יוסף)

ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנורה וגו': אמר לו הקב"ה למשה ועשית מנורת זהב טהור, אמר לו משה, כיצד נעשה אותה וכו', ואף על פי כן נתקשה משה וכו', עד שנטל מטבע של אש והראה לו עשייתה, ואף על פי כן נתקשה משה. א"ל הקב"ה לך אצל בצלאל והוא יעשה אותה, ואמר לבצלאל מיד עשאה (ב"ר). הכיצד זה משה רבינו, ארון הגבאים, התקשה בעשית המנורה, עד שבא בצלאל ועשאה מיד. האדמו"ר הוקן מגור העיד על עצמו, כי במשך ארבעים שנה התקשה בדברי המדרש הללו ולא מצא להם פתרון, עד שהגיע מעשה לידי. חתנו של האדמו"ר נאלץ לעבור ניתוח ואושפז בבית חולים בורשא. לאחר שחלה הסתבכות בניתוח סר האדמו"ר לבית החולים לבקר את חתנו. התעניין האדמו"ר לשלומם אצל הרופא המנתח. השיב הרופא: למה הדבר דומה, למלך גדול, שהיתה גנוה באוצרותיו אבן טובה, שערכה לא יסולא בפז, אך היה בה כהם קטן. כל המומחים שהתבקשו להסיר את הכתם מן האבן נמנעו מליטול על עצמם את האחריות, כי חששו שמא האבן תפגע ותינזק על ידם. מה עשו, מסרו את האבן לבעל מלאכה פשוט, אשר לא ידע מי הם בעליה של האבן, ועשה את מלאכתו בלי כל חשש ומורא, ועלה בידו להסיר את הכתם מן האבן לשביעות רצון המלך. המשך הרופא: כבר היו דברים מעולם. אשת המלך נפליאון הקשתה ללדת וכל המיילדות נמנעו מלסייע לה בלידתה, כי חששו פן לא יצליחו בתפקידן. מה עשו, קראו למיילדת כפרית אשר לא ידעה כלל מיהי האשה הכורעת ללדת, ואכן ילידה אותה בנקל. אף במקרה הזה, סיים הרופא את תשובתו אל האדמו"ר, בדרך כלל זהו ניתוח קל אשר אני מורגל בו מימים ימימה. אך כיון שנודע לי כי מדובר בחתנו של האדמו"ר, אחזה אותי התרגשות גדולה, עד שהתקשיתי בביצוע הניתוח כראוי, וכתוצאה מכך חלה הסתבכות, לימים סיפר האדמו"ר, כי באותה שעה נתבהרו לו דברי המדרש התמוהים. משה רבינו, יותר מכל אדם אחר, ידע את עמקי סודותיה וגודל קדושתה של המנורה, ירכה וקנה, גביעיה וכפתוריה ופרחיה. לכן, דווקא משום כך, נתקשה בעשייתה. לא כן בצלאל, אשר לא הגיע לדרגתו של משה, על כן לא נתקשה בה ועשאה מיד.

(יטלי אורות בשם ליקושי יהודה)

סיפור מההפטרה

אם תלך בחקתי ואת משפטי תעשה ושמרת את כל מצותי ללכת בהם והקמתי את דברי אתך. לפני מספר שנים נערך "דינר" של אחד מאירדוני החסד. הנואם הראשי באותו ערב היה רבי חיים קרייזוויט זצ"ל, אב"ד אנטוורפן. רבי חיים תיאר בפני הנוכחים את חשיבותם של מעשי החסד הנעשים באותו ארגון חסד ותוך כדי הדברים סיפר מעשה שהיה אתו עצמו, בעת שלמד כבן ישיבה בתקופה שלפני המלחמה. הישיבה בה למדתי, סיפר רבי חיים זצ"ל, לא הייתה מצוידת באבזרי התפנוקים הקיימים כיום בישיבות. בהעדר מיטות ותנאי פנימייה סבירים, לא אחד ולא שניים מן הבחורים ישנו על הרצפה. פשוטו כמשמעו. אני, שזכיתי לומר שיעור בישיבה כבר בגיל 17, קיבלתי מיטה. יום אחד הגיע לישיבה בחור עיוור, בשם "ישעיה"ל משה", שהחל אף הוא ללמוד עם הבחורים. הבחור הגיע לוורשה לטיפול בעיניו, וניסח אל רבי חיים קרייזוויט על ידי האדמו"ר מגרודנינסק כדי שיסדר לו אכסניה בעת שהותו בעיר הבירה הפולנית. העיוור הוכתר בשם ה"ל משום שהיה משגן תמיד משניות בעל פה. רבי חיים ניסה לחפש בעיר, ולא מצא, ומכיוון שגם בישיבה לא היה, כאמור, כל סיכוי לקבל מיטה עבורו, נתתי לו את מיטתי שלי שישן בה, סיפר רבי חיים למשתתפי הדינר. הבחורים שבאו בלילה אל החדר, ראו שהנער העיוור ישן שנת ישרים במיטה, ומי שעתיד לצמוח לאחד מגדולי הדור ולהנהיג את כל יהדות אירופה בשנותיה הקשות, רבי חיים קרייזוויט ישן על הרצפה. והיה זה, סיפר רבי חיים ברבות הימים, לא לילה אחד ולא שניים. הבחור שהיה בוורשה זמן רב, וכל אותם לילות הקרבת מעצמי, ונתתי לו לישון במיטתי, כשאני מתייסר בשינה על הרצפה. כאשר הגיעה תקופת המלחמה, והנאצים ימ"ש הגיעו לישיבה, היינו עדים סיפר רבי חיים זצ"ל למחזות איומים. הגרמנים נכנסו להיכל התורה כשהם מצויידים במטותיהם של כל הבחורים. הם בחרו לעצמם קיר מוות מחוץ לישיבה, והביאו לשם את הבחורים, כל אחד בנפרד, ידו בו והרגוהו. אי, יקום השם שפך דם עמו, לעינינו. והנה, הגיע תורי. הגרמנים הכריזו את שמי, ודרשו שאצא החוצה. שם כבר המתין לי 'התליין' שלקח את כל הבחורים אל קיר המוות, והרגם. מרגע זה, שבו הייתי בידי של הגרמני, היו לי 2 דקות כדי להתייחד עם בוראי. גם כאשר היתה חרב חדה מונחת על צווארו של רבי חיים, לא התייאש מן הרחמים. החילול לזכות לפני הקב"ה, סיפר ר' חיים והתפללתי שאזכה להינצל, ואם אין בכוחה של התורה שלמדתי להגן עלי, אזי אני מפיל תחינה שאנצל מן המוות בזכות החסד שעשיתי במשך תקופה ארוכה עם הבחור העיוור. והנה, אנחנו מגיעים אל קיר המוות, והגרמני שולח בי את עיניו הטמאות, ואינו מסיר את מבטו. לפתע, הוא פונה אלי ואומר 'חיים, אתה בחור כל כך יפה, חבל לי עליך, שתמות כאן ליד הקיר. בוא נעשה עסק, אני אידה לכיוון שלך, אבל אזי את קנה הרובה כמה סנטימטרים ואחשיא את המטרה במכוון, כדי שהכודים לא יפגעו בך. באותו רגע, שא את רגליך וברח מן המקום כל עוד רוחך בך, וכך אוכל להצטדק בפני מפקדיי, ולומר שברחת... ועד שמישהו מבין המפקדים יקלוט מה קרה, אתה כבר תהיה הרחק מכאן.' 'ההסכם' הלא יאומן הזה בוצע, ובתוך מחצית הדקה היה כבר הבחור חיים קרייזוויט מחוץ למקום, בהימלטו למקום מבטחים. מעשהו של הגרמני היה בניגוד לכל הנורמות המקובלות. אי אפשר היה להעלות על הדעת באופן טבעי התרחשויות שכזו. ר"ח סיפר כאמור את המעשה המדהים באותו דינר והשומעים הזועזועו למשמע אוזניהם. ואז הוסיף ר' חיים את המשפט הבא: "ראו נא גם ראו מה אפשר לזכות על ידי חסד! הרי כל התורה שלמדתי מאז ועד היום..."

(עלית לשבח)

ועל הכל...

"פרפראות"

סוחר יהודי מבודפשט בא לכפר מאדע בהונגריה ונכנס לבית הכנסת להתפלל תפלת שחרית. כאשר ראה אותו רב המקום רבי מרדכי לייב ווינקלער זצ"ל שהוא מתפלל בטלית כמו צעיר צר שהוא עוטר רק את צוארו, פנה אליו ואמר לו — כתוב במשנה ראשונה של מסכת בבא מציעא "שנים אוחזין בטלית", נשמע מזה שהטלית צריך שיהיה גדול כל כך שיוכלו לאחוז לכל הפחות שני אנשים, אבל הטלית שלך כל כך קטן הוא שאפילו איש אחד יכול בקושי לאחוז בו.... (אוצר מרגליות)

"ענין של טעם"

טעם שמזכירין בברכת "אתה גבור" שלושה פעמים "מחיה מתים", לפי שבשלשה ענינים הקב"ה מחיה מתים, הראשון כשאדם ישן על מיטתו ונחשב כמת, והשני כשהקב"ה מעלה עננים ומוריד טללים וגשמים כדי לפרנסו, והשלישי תחיית המתים לעתיד לבוא שזה העיקר. (אבודרהם)

"מפי כתבם"

במכתבי החפץ חיים, שנרפס ע"י בנו של הח"ח, ר' לייב זצ"ל, כתב ר' לייב שבשעה שהדפיס הח"ח את ספריו, היה עומד שבועות שלמים בבית הדפוס בווארשא להשגיח על כל הפרטי פרטים של ההדפסה, בהשתדלו למנוע כל מין טעות ואונס שהיה עלול לקרות בעת המלאכה, כי חשש מאד שאם אחד יקנה ספר שאינו מתקן, תהיה שאלה של גזל ח"ו. בערך בשנת תרס"ו, העתיק ר' לייב זצ"ל דירתו לווארשא. אביו הפקיד אותו לשמור על ההדפסה. ר' לייב כתב שאידע עובדא, ואחד קנה "משנה ברורה" ומצא שקונטרס אחד של הספר היה הפוך. האיש הזה שלח מכתב להח"ח להתרעם על מה שמצא. מיד הריץ הח"ח מכתב לבנו, וכתב לו, ח"ל: מה עשית לי בני, כל ימי דאגתי איכה אינצל מאבק גזל, אבל מגזל גמור לא עלה על דעתי שאכשל, ועל ירך נפילתי בפח של גזל גמור, עכ"ל. מיד צוה לר' לייב להדפיס קונטרסים חדשים, כי חשש שמא גם לאחרים אירע כזה, ולהודיע בעיתונים: כל מי שקנה "משנה ברורה" שיש בו קונטרס הפוך, נא לכתוב לנו, ונשלח לכם קונטרסים מתוקנים. וכן עשה ר' לייב, ככל אשר צוה עליו אביו. שמעתי מעדים נאמנים על הצדיק, ר' אברהם הורביץ זצ"ל שהיתה לו חנות קטנה באיסט ניו יארק שמכר שם מזונים (מאטרעס בלע"ז) ושמיכות. כשאחד היה נכנס לתוך חנותו, ושאל אותו: "האם יש לך מזון יפה?" היה ר' אברהם זצ"ל משיב לו: "יפה? — אינני יודע. אפשר שלאחרים יש יותר משובח. יכולני להראות לך רק מה שיש לי." ולפעמים כשהיה עסוק בחדר הפנימי אחורי חנותו, ושמע שאשתו היתה מראה מזון לקונה, היה קורא אליה: "האם הראית לו את ההיזק והפגם שנמצא במזון? הראי לו!" כך הנהיג מסדרו, שהיה נזהר מאד מאיסור אונאה ומאיסור "לפני עור" כי הנותן עצה שאינה הוגנת, הרי זה עובר באיסור דאורייתא של "לפני עור לא תתן מכשול" (ויקרא יט יד). בוודאי אם בא לזקק לקנות סוג חפץ מיוחד, או צבע מיוחד וכדומה, ואין למוכר אוחו החפץ כמו שדורש הלוקח, אסור למוכר לומר: כבר הפסיקו לעשות החפץ הזה כמו שאתה מבקש, אבל יש לי סוג משובח ביותר, בא ואראה לך...

(עטרה למדך רבי אברהם יעקב פאס זצ"ל ראש ישיבה תורה ודעת אר"ה"ב)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן דבר הבא מן הטמא שמותר?

תשובה: דבר היוצא מן הדבורים אף על פי שהדבורים טמאים מכל מקום הדבש מותר, שהדבש אינו מגופם רק מפרח של האילנות ומן התבואות

שהדבורים אוכלים (ספר החידות)

מפתחמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

רצונו של אדם זהו כבודו. (ספר חסידים)

מי שאינו מושל בכעסו, אין שיכלו שלם. (מבחר הפנינים)

...וואם שאלוך דבר קטן ואי אתה יודע בו אל תבוש לומר איני יודע. (דרך ארץ זוטא)

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת ד' אדר א' התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
17:04	17:56	י-ם
17:01	17:53	ת"א
17:01	17:53	חיפה
17:04	17:56	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן ב" 050-4194600

נמצא, שבעל המתווכח עם אשתו על הוצאותיה חותך את הענף שהוא יושב עליו. הוא הרי רוצה **לחסוך כמה שקלים**, ולמעשה הוא מאבד אלפי שקלים. כי אם מצטמצם אור נפשה של אשתו הוא מפסיד את כל הפרנסה הבאה מאור זה. **וממה נפשך?** אם יש לך בעיות של פרנסה, החיסכון הזה שבא על ידי הצמצום של אשתך, אפילו כשמדובר באלפי שקלים, זה בודאי לא מה **שיפתור לך** את הבעיה. אדרבה, זה רק יחמיר אותה.

זו שמדבר רבות על מידת הגאווה ועד כמה יש להתרחק ממנה
יש לו להיזהר שהוא בעצמו לא ילכד בה
תוך הסברו בהרחבה בטוב טעם את הדבר...

יוס אחד הגיע הרה"צ רבי יוסף וולטרס זי"ע (שהיה אחד מל"ו צדיקים) עם ת"ח וכל הדרך התווכחו ביניהם האם מרן רבינו **יעקב אבוחצידא** זי"ע, היה נוהג מנהג מסוים. כאשר הגיעו לבית רבי מאיר, עוד **טרם פתחו פיהם** אמר להם רבי מאיר: רבי יעקב היה נוהג במנהג כך וכך, ומה שהתווכחו כל הדרך אמר להם... והמה ראו כן תמהו

כל מידה רעה שבאדם
אם אינו עמל עליה
הרי הוא מתלוצץ אליה עד הקבר.

ביום המהפכה הבולשביסטית (תרע"ח) אסרו על הלימודים בשיבת וואלוז'ין. ואולם הגאון רבי **רפאל שפירא** זצ"ל (אב"ד ור"מ בוואלוז'ין) החליט שהוא יבוא בכל זאת באותו יום **לישיבה** מתוך השערה שיהיה דרך ארץ מפני ולא יפריעוהו בלימודו. ואכן הוא ישב בשיבה כל היום ההוא **ולמד בשקידה**.

סיפר רב בית כנסת מנתיבות על קבוצת **חסידי סאטמר** מעשה שהיה לפני שנים רבות במוצאי שבת והיה זה הזמן לקיים את מצוות **ברכת הלבנה** ובאותה שבת ולאחריה היו גשמים עזים ועננים רבים והלבנה הייתה מכוסה, החסידים החליטו לנסוע עד אילת כדי שיוכלו לקיים את מצווה ולא יפסידו את זמנה בדרכם עצרו החסידים בנתיבות והלכו לבקש ברכה **מהבאבא סאלי** זצ"ל הרב הזמינם לסעודת מלווה מלכה והתעניין לסיבת נסיעתן עד אילת הרחוקה כשהסבירו לו את מטרת הנסיעה **שיבא אתם מאור** על הקפידה שלהם למצווה זו ולאחר מכן יצא איתם הרב מחוץ לבית הרים את ידיו כלפי מעלה והנה התחיל להתבאר הלבנה יצאה וברכרו ברכת הלבנה בנתיבות בלי לטרוח עד אילת.

שאלו לאחד: מדוע אינן שוחר כבוד? ענה: העפתי עין במכתב ששלח אחד לרעהו ומבקשו שיכבדו כי הדבר חסר לו- אז קצתי בכבוד...

בעת שנפטר המקובל הגדול רבי **משה קורדבברו** ז"ל, פירש האר"י הקדוש ז"ל את הפסוק: "וכי יהיה באיש חטא משפט מות" וכי יהיה איש צדיק גדול, אשר יחסר בו היסוד של משפט-מות ("חטא הוא מלשון 'חסרון', כמו: 'והייתי אני ושלמה בני חטאים')- **שאין עליו שום עבירה**, אשר בעטייה יהא עליו למות, ובכל זאת "והומת"- הוא נפטר מן העולם-

"ותלית אותו על עץ"- תלה תתלה זאת בחטא של **עץ הדעת**, שבעטיו נגזרה מיתה אפילו על צדיקים כאלו, כמו שאמרו חכמינו: ארבעה מתו בעטיו של נחש"

נקודה למחשבה

אלברט הוא נהג משאית בטון בשנות החמישים לחייו, **הפנים שלו** תמיד קפוצות, בדרך כלל הוא או כועס או לא מרוצה. החיים, הם שעשו אותו כזה... הוא כועס על כל העולם. הכי הוא כועס, כשהוא מגיע הביתה בשבוע בערב אחרי יום עבודה מפרך, נכנס לרחוב הצר שבו הוא גר עם משאית הבטון הענקית שלו, והמכוניות החונות לאורך הכביש מפריעות לו לתמרן לכיוון החניה שלו. ואז כל השכונה יודעת שאלברט הגיע. הוא צופר במלוא העוצמה, וכשמישהו שבמקרה הגיע לשכונה ועדיין לא מכיר את אלברט מתמהמה ולא מזיז את הרכב כדי לאפשר לאלברט לעבור בקלות, הוא מרים את קולו ומאיים על נפשו של בעל הרכב השכנים כבר מכירים אותו, הם נוהרים להצמיד את המכוניות היטב למדרכה, הם ממש מפחדים. כולם דיברו איתו, האישה, הילדים, החברים. אבל שום דבר לא עוזר, אלברט כועס.

היה זה באחד הימים הקשים ביותר שהיו לאלברט בתור נהג משאית, הוא נגרר כל היום בפקקים מעייפים, וכשכבר הגיע לאתר הבניה מוכן לפרוק את מטען הבטון מהמערבל, התברר שהקבלן שאמור לפקח על העניין איננו, אלברט איים לשפוך את תכולת הבטון בחזית האתר ולתקוע את העבודות לימים ארוכים. רק התזכורת שהמשכורת שלו בידים של הקבלן מנעה ממנו מלעשות שטויות.

וכמובן, שוב כולם ידעו שאלברט הגיע הביתה. הצעקות הקבועות, האיומים, הקללות, כל אלו היו הפעם בעוצמה גבוהה יותר מאי פעם. אבל הכי גרוע קרה כשאלברט כבר עמד להיכנס לתוך החניה וגילה **כי מכונית מרצדס חונה בחניה שלו**. החניה שלו תפוסה... חוצפה שכזאת... מכונית מרצדס מפוארת חדשה נוצצת ומבריקה, חונה בחניה שלו... אלברט ראה בכך עלבון אישי, כאילו שבעל הרכב ידע על החלום האישי שלו למרצדס, מאז גיל שש הוא חולם על זה, והחנה אותה שם כמו להכניס, 'לי יש, לך אין!'. אלברט איבד שליטה. הוא סובב את המשאית לאחור, הרים את מערבל הבטון, ובשמחה לאיד שפך את כמות הבטון שנשארה במשאית היישר על המכונית המבריקה. הוא עלה הביתה עייף כועס רוטן ועצבני.

פתח את הדלת בתנועה חדה... הפתעה! אבא, אמא, הילדים, החברים. כולם היו שם, מאירים לו פנים ומאחלים לו מזל טוב ליום הולדתו החמישים. חמיו התקרב אליו: 'נו, מה דעתך אלברט, **על המתנה שקנינו לך?**' - 'מה, איזה מתנה?' - 'אתה רוצה להגיד לי שלא ראית את המרצדס שלך בחניה???'

מיותר להוסיף מלים על מוסר השכל. ובכל זאת. אי אפשר שלא לשקוע במחשבות **לאן עלול הכעס להוביל את האדם** וכמה אפשר לאבד ברגע אחד של אבדן שליטה. לפעמים נזק גשמי. אבל ברוב המקרים נזק רוחני שפוגע בנו ובנשמתנו. (העורך)

ישנם ארבעה סוגי גלות: אצל הגויים, אצל החילוניים, אצל יהודים משלנו, אצל עצמנו...

קרבתי ה' היא תוצאה של אמונה, שהקב"ה מנהל את חיי, ועושה זאת בצורה הכי טובה, והכי מתאימה לתכלית האמיתית שלי. בין אם יתמלאו מאווי כפי שאני חושב שנחוץ לי, ובין אם יתנהל הכל בדרך שונה, יש לי **מה לשמוח** – כי יש מי שמנהל את העסק בשבילי. "צריך האדם להתרצות לדרך שבה הקב"ה מנהל את חייו", וזאת הישועה הכי גדולה, כי כבר אינה תלויה בדבר.

ואם נדמה שיש כאן איזו השלמה מתוך ייאוש – אין זה כך. "כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו – זאת הבחינה היא מעין עולם הבא", התרצות הזאת היא **ההתעלות** מעל לתפיסה הטבעית, ובאמצעותה קונים אושר אמיתי, לא טבעי ובלתי מוגבל.

אין ראוי שתתבייש לשאול כאשר אינך יודע - כדי שתדע, ואל תתבייש כששואלים אותך במה שאינך יודע. שתאמר אני יודע.

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

הקפדתו של רבי אליהו מאיד רליון זצ"ל על האמת

התבטאה לא רק בדיבור אלא גם במעשה:
פעם אחת נסע בשליחות הישיבה, ובמהלך עבודתו נקרעו ערדליו ונזקק לקנות חדשים. בשובו לישיבה העלה זאת **לדיון בישיבת ההנהלה** וביקש להחליט כיצד יש לחלק את ההוצאה לערדלים חדשים.

מצד אחד הוא ניזוק כאשר נסע בשליחות הישיבה, ומאידך גיסא-הלא הוא משתמש בערדלים גם לצרכיו האישיים. לכן ביקש עזרה במציאת דרך **האמת והישר**, כדי לחלק את ההוצאה.

כשפורקי עול מתיחים גידופים בשומרי התורה, על האחרונים לבדוק את עצמם ואת מעשיהם.

בשלוש לפנות בוקר צלצל הטלפון בביתו של בעל מכולת. קול של שיכור נשמע מהצד השני של הקו, "מתי אתה פותח את המכולת?" "בעשר בבוקר", השיב בכעס בעל המכולת וטרק את הטלפון. כעבור שעה שוב מצלצל הטלפון, הפעם שואל קולו של השיכור, "אולי ניתן להקדים את פתיחת המכולת?" "המכולת נפתחת בעשר בבוקר", שאג בעל המכולת, "אבל אל תדאג, אני כבר אכיר את קולך, אתה לא תכנס למכולת שלי, בזה אתה יכול להיות בטוח!" "איה להיכנס?", השיב בן השיכור, **"אני רוצה לצאת"**

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשדי, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו, נחם חיים אוחנה בן חנינה, נעמה בת עזרה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. מנחם בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, קלרה אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלכסנדר בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אלחנן בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אואסינה בת גורית חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה

סיפר רבי טוביה פריינד שליט"א: פעם נכנסה אשה לחדרו של

כ"ק האדמו"ר **אהרן מבעלז** זצ"ל ומסרה קוויתל ובכתה בכי תמרורים וסיפרה שהיא מתגוררת בחיפה ובעלה עובד בנמל. והנה יום אחד באמצע העבודה הרגיש בעלה חולשה בידו והובהל לבית החולים. הרופאים טיפלו בו אבל ללא הועיל, ושלחו אותו לביתו. היא סיפרה כי מאז שחרורו מבית החולים הוא שוכב במיטה מבלי יכולת לזוז בכוחות עצמו, והיא צריכה לטפל בבעלה יומם ולילה בלי הפסק, וכבר כשל כח סבלה. אמר לה האדמו"ר: "חזרי לביתך ותגידי בשמי לבעלך שיקום בבוקר ויקח את המקל בידו וילך לעבודה". היא **נשתממה מדבריו** וחשבה שהרבי לא הבין אותה כראוי, ואת חומרת מצבו של בעלה. היא שבה ואמרה "רבי, בעלי אינו יכול אפילו להניע את איבריו בשכבו במיטה בלי עזרה, וכיצד יקום וילך לעבודה?" התערב אחד הגבאים ואמר: "הרי את שומעת מהרבי ברכה כזאת **ואת עומדת ומתוכחת**, סעי לביתך בעה"ז ילך בכוחות עצמו לעבודה". כשחזרה הביתה שאל אותה בעלה: "מה אמר לך הרבי מבעלז?" וסיפרה לו את כל דברי הרבי וההסבר של הגבאי. והנה באמצע הלילה הרגיש החולה הקלה וכי ביכולתו להזיז את ידיו ורגליו. הוא ניסה להזיז את ידיו ורגליו וראה **שיכול להניעם**. בבוקר קם על רגליו כאחד האדם. הוא אמר לאשתו שהוא ינסה לשמוע בקול הרבי מבעלז ויעשה כמו שאמר שילך לעבודה. הוא התלבש והלך לעבודה כימים ימימה.

כאשר כיהן בעל החתם

סופר זצ"ל כרבה של מטרסדורף, נשלחה אליו שאלה המורה בענין היתר עגונה. גאוני הדור נכנסו בעובי הקורה ופעלו **להתירה להינשא**, וביקשו שהחתם סופר יציר את הסכמתו. עיין החתם סופר בתשובתו על הנידון ואמר ברוח קודשו: "על פי הדין איני יכול לפרוך דבריהם והסכמתם להתירה, אבל לבי אומר לי שבעלה חי!" חששה העגונה לדברי החתם סופר, ולא נישאה. והנה **נעבור זמן** לא רב הופיע בעלה!

וכל מי שהולך בתמימות ובדרך ישרה יצאנו אינו ניזוק

חבר המושבעים מחליט לזכות נאשם על שוד בפה אחד. "אני סקרן", אומר השופט, "מדוע החלטתם לזכות את הנאשם במקרה כל כך ברור?" נציג חבר המושבעים משיב לו, "בגלל חוסר שפיות זמנית!" השופט שואל, "אתה מתכוון לחוסר שפיות של מלכם ביחד?"

עיקר החינוך הוא בהשקעה והעידוד של ה'עשה טוב' של הילד. על זה אמר רבי נחמן מברסלב זצ"ל: אתם תעשו טוב, והרע ממילא ייפול... במקום להילחם עם הרע, כי אז הוא מתגבר ונלחם חזרה, עושים הרבה טוב והרע נופל מעצמו.

כללו של דבר, חינוך זה נתינה והכוונה לאורחות חיים. לא 'רגשות'. כי רגש זה דבר אחד, וחינוך זה דבר אחר. ואדרבה, רגש בדרך כלל מפריע לחינוך מכיוון שהוא מתלבש ב**רחמנות יתירה**, ואז ההורה לא מצליח לטפל בדברים **הטעונים טיפול**. הוא גם לא מצליח 'להעמיד' את הילד על מקומו כשצריך, והכל כמובן מתוך רגשנות יתר – 'אהבה' יתירה. וההיפך הוא גם נכון, גם רגשות שליליים מהווים **הפרעה אימה** בחינוך הילדים, כגון שנאה, כעס, זעם, חלק מרשימת הרגשות שגורמים להורה להגיב באופן קשה מאוד למעשיו של הילד, אפילו בלי פרופורציה.

לכן, גם אם רגש הוא דבר טוב, וכמובן שהוא צריך להיות, אסור שיתערב בחינוך הילדים. כל שכן כאשר הרגש משתלט – לשני צידי הסקאלה – זה בודאי לא חינוך. למשל, יש פעמים בהן ההורה עושה 'ברוג' עם הילד לזמן ממושך ולא הגיוני. זה דבר שיכול מאוד **להזיק לילד** שמבין רק דבר אחד: שאבא או אמא שונאים אותו. הוא בכלל לא מבין על מה הקצף? מה עשה כל כך נורא שלא ידברו איתו כל כך הרבה זמן? הוא גם נשאר מופקד בלי השגחה בכל זמן ה**ברוגו**. ביקצור, היצר הרע הוא היחיד שמרוויח מזה.

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת" (שמות כה, ג)

ישנם שלושה סוגים בנותני התרומה ללימוד התורה, לחסד ועזרה לזולת, סוג אחד הנודבים מיד את ליבם לתרום ולעשות צדקות ומעשים טובים אע"פ שלא מבקשים מהם. הם נרמזים במילים "אשר ידבנו לבו". סוג שני שלא נותנים מיד מעצמם, אלא כשבאים אליהם ומבקשים צדקה הם פותחים את ידם וליבם ונותנים. הם נרמזים במילים "תקחו את תרומתי". וסוג שלישי שגם כשבאים אליהם הם לא מיד נותנים, קשה להם, וצריך לקחת מהם בכח. הם נרמזים במילים "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם" – תקחו מאיתם בכח, וכפי שאמרנו רבותינו (קידושין עו ע"ב) ונפסק בשו"ע (י"ד סימן רמ"ח ס"ב) ממשכנים על הצדקה.

וסימן לדבר, **והב** – ז"ה ה'נותן ב'ריא, אדם שבריא ומרגיש טוב, ובכל זאת נותן את תרומתו. **כסף** – כ'שרואה ס'כנה פ'ודה, כשרואה שיש סכנה פודה את עצמו, נותן פדיון נפש ותרומות... **נחשת** – נ'תנית ח'ולה ש'אומר ת'נו, לא נותן בחיים חיותו אלא אומר שיתנו רק לאחר פטירתו מהעולם, אמנם זו תרומה, אך זו תרומת נחשת... התרומה הטובה והרצויה ביותר זה כשנותן האדם כשהוא שלם ובריא ומחפש שיהיה לו חלק במצוות ה'.

לפני הגאון רבי **עקיבא איגר** זצ"ל, הגיעו שני בני אדם עשירים, אחד היה זקן בגיל שמונים, והצעיר בגיל שלושים וחמש. חזקן טען: "כבוד הרב, אני באמת רוצה לתרום, אך אני מפחד שמא אאריך ימים ורבים ולא יהיה לי כסף כדי להתקיים...". ואילו הצעיר נתן לרב סכום כסף גדול ואמר: "כבוד הרב, אני מפחד, אדם לא חי לעולם, הנה, פלוני נפטר בגיל צעיר, לכן אני רוצה לתרום, שיהיה לי מצוה גדולה לעולם הבא...".

לפני שייצאו בירכם הרב ואמר: "יהי רצון שהקב"ה **יציל אתכם ממה שאתם מפחדים**...". את חזקן שמפחד לאאריך ימים ולכן לא תורם יהי רצון שהקב"ה יציל אותו מזה וימיתוהו מוקדם... ואילו את הצעיר שתורם ומפחד שמא לא יאריך ימים יסיר לו הקב"ה את הפחד ויאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

אע"פ שהתורה והמצוות

עצמם **אהובים וטובים**

לפני ה' מאוד כפי מה שאמרנו (בפסחים נ, ע"ב) לעולם יעסוק אדם **בתורה** שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה,

מכל מקום שלימות העבודה בדרכי ה' הוא בדחילו ורחימו.

לעילוי נשמת:

ניסים בן רימה, שרה בת חורשדי, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולו, נחם חיים אוחנה בן חנינה, נעמה בת עזרה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. מנחם בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, קלרה אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלכסנדר בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אלחנן בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אואסינה בת גורית חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה

{ אז נדברו }

פרשת תרומה תשע"ט | גליון מספר: 408 | לסדר: "ושנתי בתוכם"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת דסלר מ' דרייפוס)
0527117271

ובר' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושלים:**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

”

האם אדר א' זה מסוג של "הבנין הפנימי" בכניסה א'???

כן... לא נעים... אבל בכנות... **אני לא אוהב שנה מעוברת!!!!** מה אעשה... אני לא אוהב יותר מידי שגרה... זמן חורף זה הרי השגרה הכי ארוכה... אני בקושי שורד אותה... והנה פתאום נוסף לנו עוד חודש... אתה יודע מה זה ששה חודשים רצופים??? אבל עזוב... בא נדבר קצת יותר ברמה... בכלל מה עניינו של חודש אדר א'?? מה העוביידה שלו?? וכי פתאום נוסף לנו עוד חודש נוסף בחיים?? תבין: בשלמא חודש אדר ב'... אנחנו יודעים שזה העניין של פורים וד' פרשיות... מזל דגים וכו'... אבל אדר א'??? מה העניין שלו??? זה נשמע כמו איזה בית בכניסה א'... אתה יודע מה זה כניסה א'?? משהו כזה פנימי כזה... משהו לא לגמרי לגמרי חוקי... משהו כמו יחידת דיור כזו... עורפי כזה... מה... **אז זה גם הרעיון של אדר א'???** שאדר א' הוא כניסה הפנימית של אדר ב'?? ואני לא סתם שואל... **כי יש משהו שמחשיך בחודש אדר א'...** שאם שמת לב... כל שנה יש את העניין של תיקון שובבי"ם... אבל בשנה מעוברת... כאן יש עוד תוספת של שובבי"ם ת"ת ומבואר בשל"ה הקדוש שעיקר התיקון של שובבי"ם זה דווקא בשנה מעוברת... **כאן כבר אתה שומע קצה חוט...** כאן אנחנו כבר שומעים צליל שאדר א' הוא לא רק איזה כניסה פנימית של אדר ב'... יש משהו דווקא בשנה המעוברת הזו דווקא באדר א' הזה שזה התיקון העיקרי של שובבי"ם... השאלה היא: האם יש סיכוי להבין מה המשמעות הפנימית של חודש אדר א'?? או שזה רק קבלה ורק פנימיות התורה...??? אם תצליח להסביר לי את זה... יש סיכוי שאני לא רק אהיה עסוק בלספור את הימים מתי החודש הזה יגמר... אני אולי יעשה שטייגן גם באדר א' עצמו... **מענה לשאלה זו בהרחבה במאמר בעמוד 3-4 בגליון זה...**

אבל!!! רק בתור טעימה בעלמא... בעיקר על דרך ההרגש... רק לשבר את האוזן ולקבל מושגים...

אתה יודע מה הפנימיות של אדר א'?? באדר א' אנחנו מקיימים דין של פריעת בעל חוב מצוה!!!

תשמע סיפור... מעשה שהיה: היה זה לפני שנתיים וחצי... כשהגיע ראש השנה של שנת התשע"ז... הלבנה פתאום נכנסה לאימת הדין נוראה!!! היא חששה שהיא הולכת להפסיד בדין!!! בצר לה היא פנתה לשמש וביקשה ממנה... אנה חמה... תלווי לי עשרה ימים!! תני לי עשרה ימים משלך... החמה בנדיבות ליבה נתנה ללבנה עשרה ימים... וככה עם ישראל הרויחו עשרה ימים נוספים... ובאמת ניצלנו את הימים האלו לתשובה תפילה וצדקה... עברה שנה... ושוב!!! שוב הגיע ראש השנה... ושוב הלבנה הגיע למצב של חוסר אונים... היא כמעט ירדה למחתרת... (בכסה ליום חגנו...) היא הלכה בשקט ובהיחבא לחמה... ושוב ביקשה ממנה בדמעות... אנה... תתני לי שוב הלוואה... אני צריכה דחוף דחוף עוד עשרה ימים... לעם ישראל חסרים המון זכויות... ויש המון ביונויים... ואם היום חלילה וחס יחתם הדין עם ישראל במצב קשה מאוד... והשמש בטוב לבה שוב נתנה עשרה ימים ללבנה... שוב ניצלנו את אותם עשרה ימים... ועד שה"שמש יבא ויפנה" של מוצאי יום כיפור כבר התבשרנו ממרומים סלחתי... והנה... הגיע השנה האחרונה ושוב!!! שוב הלבנה הייתה צריכה עוד עשרה ימים... אבל הפעם הלבנה התחייבה לחמה... אני מבטיחה לך שהשנה אני מחזירה לך את כל החוב!!! אני מחזירה לך את כל הימים שלקחתי ממך!!! החמה נתנה עוד עשרה ימים... וכעת... תעשה חשבון פשוט... כמה ימים הלבנה נשארה חייבת לחמה?? **שלושים יום!!!** אז הנה... כעת!!! בחודש אדר זה (או הבא...) הלבנה ועם ישראל זוכים לקיים פריעת בעל חוב מצוה ובחודש הזה אנחנו נחזיר לחמה שלושים יום שהתחייבנו לה!!!

כן... אדר א' זה לא כניסה א'... זה לא עוד איזה נספח... ממש לא!!! כי כל יום באדר א' הוא מקביל ליום קריטי בעשרת ימי תשובה!!! קח בחשבון שכעת... בעשרה ימים הראשונים של חודש אדר... אנחנו כעת מחזירים לשמש את עשי"ת של שנת התשע"ז... ואח"כ מי' באדר עד כ' אנחנו מחזירים לה את עשרת ימי תשובה של שנת התשע"ח ואח"כ את של התשע"ט...

אבל עדיין!!! יש פה משהו מאוד מפתיע בעיסקה הזו שבין השמש לירח!!!

איך השמש מסכימה לקבל מאיתנו את השלושים יום האלו של אדר א'??? **איך היא לא מתנגדת???** הרי כשהיא הילוותה לנו את השלושים יום האלו... היא נתנה לנו אותם בעונה הכי בוערת בשנה... היא נתנה לנו את הימים הכי קדושים בשנה... ואילו אנחנו... איזה ימים אנחנו מחזירים לה?? **את החודש הכי רדום בשנה???** אי שם בסוף החורף?? היא נתנה לנו את עשרת ימי תשובה שתשובת היחיד מתקבלת שעל זה נאמר "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב..." ואילו מה אנחנו מחזירים לה?? אנחנו הולכים שמה לאמצע השנה... לתקופה הכי עייפה בחורף... ומקוששים לה איזה שלושים יום... ומחזירים לה... והיא מקבלת את זה בלי להתלונן???

(כמובן שהשאלה האמיתית אמורה להיות מוצגת בצורה הרבה יותר עמוקה... שהימים שהחמה יתירה על הלבנה הם ימים שלמעלה מן הטבע שנקראים "המלך הקדוש" וא"כ איך אפשר להחזיר לה את זה משגרת השנה... אבל אכמ"ל...)

מה התשובה?? החמה יודעת מה שהיא עושה!!!

ואם החמה מסכימה לקבל את השלושים יום של חודש אדר א' תמורת עשרת ימי תשובה כפול 3... **כנראה!!! כנראה שהחמה מבינה** שעבודת ה' של יהודי באדר א' **שווה כמו!!!** כמו עשרת ימי תשובה כפול 3... אחרת... אם זה לא היה ככה... החמה לא הייתה מקבלת את זה...

אז זה בסיידר... אדר א' זה לא כניסה א'... אלו ימים גדולים מאוד שהחמה מבינה את חשיבותם... וגם שובבי"ם של אדר א' זה פסגת התיקון... וא"כ לנו לא נותר אלא לשנס מתנינו ולהתחזק ביתר שאת ובייתר עוז בעבודת מלכנו... משנכנס אדר א' מרבים בשמחה... **עכ"פ פנימיות חלקית של העניין תבואר אי"ה בעמוד 3-4 בגליון זה...**

בסיעתא דשמיא יצאה מהדורה נוספת של הספר
"וימאן" ניתן לקנות את הספר בטל' כדלהלן:

0527683095

0548446691

מה הקשר בין 100 ברכות ל100 אדנים?

בתחילת הפרשה הקב"ה פונה לעם ישראל ויקחו לי תרומה... זהב כסף ונחושת... תכלת וארגמן תולעת שני ויש ועזים... אנחנו קוראים וקוראים ויוצא לנו העניינים... גם אנחנו רוצים לתרום משהו בנדבת לב... למה רק הם זכו לתרום למשכן??? אז תקשיב!!! איש בשורה אני!!!!

יש לי בשבילך תרומה אחת שעדיין צריך אותנו!!!

תרומת אדנים!!! אם תשים לב: בכל הרשימה של הפרשה שלנו לא כתוב תרומת אדנים... ולמה? כי היות והאדנים זה היסוד והבסיס שעליו עומדים קרשי המשכן... אז לרוב חשיבות האדנים!!! לכן בייחס לאדנים הייתה תרומה מיוחדת שכל ישראל היו שותפים בה באופן שווה... כדי שלכל ישראל יהיה חלק שווה... כלומר: גם אז!!! שכל נדיב לב היה יכול לתרום זהב כסף ונחושת... עדיין!!! בתרומת אדנים לא היה את הפריבילגיה הזו... כי האדנים לרוב היסוד שבהם... כאן לא ניתן למישהו אחד להגיע ולקחת את עצמו את כל הזכות... עד כאן ברור???

עכשיו תקשיב טוב טוב: השל"ה הקדוש אומר בשם הריקאנטי (ספר קבלה קדמון): שהמאה ברכות שאנחנו אומרים כל יום מכוונים נגד מאה שערים של יצחק... שהרי על יצחק כתוב ויזרע יצחק במקום ההוא וימצא מאה שערים וע"פ קבלה הוא פתח מאה שערים של ברכה ושפע עליו... ובזמן המשכן המאה שערים האלו התנקזו למאה אדנים!!! ואילו עכשיו... כשאין לנו ביהמ"ק... הרי במאה ברכות שלנו!!! בזה אנחנו זוכים לתרום את תרומת אדנים למשכן... ובה אנחנו פותחים את אותם מאה שערים של שפע ברכה וסיעתא דשמיא לכל העולם...

אז זהו!!! שהתרומת אדנים הזו פתוחה לכלל הציבור... כל נדיב לב מוזמן לבא ולהתחזק באותם מאה ברכות... ולזכות לתרום לכנסת ישראל את המאה אדנים האלו שחסרים לנו בגלות מאז שנחרב בית המקדש...

עכשיו: בא ננסה טיפ טיפה להבין מה הקשר בין מאה ברכות למאה אדנים?? העניין הוא כך:

מבחינה טכנית מה היה התפקיד של האדנים? אז ככה: אל תשכח שהמשכן היה מבנה עראי ללא יסודות בתוך האדמה... ומצד שני המשכן לא היה יכול להיות כמו איזה סוכה שמתנדנדת ברוח... והיה צריך איכשהו להעמיד את הקרשים על איזה בסיס יציב... שהם לא יפלו?? נו... מה עושים?? בשביל זה היה אדנים!!! כל אדם היה מדובר במטל כסף מאוד מאוד כבד במשקל כבד שהוא היה משמש כבסיס חזק ואיתן שבתוכו היית יכול להכניס קרש בגובה עשר אמות ורחב אמה וחצי והאדם היה מחזיק אותו חזק!!!

זה היה התפקיד של האדנים... האדנים היו יסודות...

זאת אומרת: אם לא היה אדנים... אז אמנם היה הכל... אבל לא היה על מה לשים את הקרשים!!! לא היה קרקע יציבה שתוכל לקבל את המשקל המסיבי הזה...

על אותו משקל: הקב"ה רוצה להשפיע... ויש... יש תקציב... יש הכל... אבל בשביל זה צריך איזה כלי קיבול שיקבל את השפע הזה... שיוריד את השפע בצורה מבוקרת לעולם... וזה הברכה!!! כשיהודי אוהז כוס מים ומברך... כעת ישנו שפע אלוקי שיכול לרדת לעולם... יש אדם ובסיס שמקבל אותו. תבין: תאר לעצמך שאני מעמיד פה קרש אימתי בגובה של עשר מטר ועובי מטר... פחד פחדים לעמוד לידו!!!! זה עניין של שניות עד שהוא נופל בקול רעש גדול ורומם את כל הנקרה בדרכו... זה בדיוק השפע שנומצא בשמים... אם הקב"ה יריק אותו לעולם ככה... בלי איזה אדם שיקבל אותו... זה יהיה כמו זרנוק של שפע שמתפזר ובמקום להיות שפע הוא נהיה מבול...

בשביל זה צריך מאה ברכות... מאה אדנים!!! כל ברכה היא אדם!!! היא בסיס!! שעל זה יכול לרדת שפע אלוקי והעולם כולו מתברך... תרומת אדנים לפנינו... כל נדיב לב יבא ויתחזק...

מה העבויידה של ז' באדר (מעבר ליארצייט של משה רבינו)???

בשבוע הבא יחול ז' אדר יום היארצייט של משה רבינו... נו נו... החסידים אולי לא יגידו תחנון... החברה קדישא יצומו... והספרדים יעשו תיקון... אבל הליטאי ימשיך את החיים הלאה. אבל לא!!! זה לא רק זה!!! ביום ז' אדר קרה עוד משהו!!! שזה משהו כבר מעבר ליארצייט!!! ביום הזה משה רבינו סיים לכתוב את התורה ולחתום אותה... אפילו מיתתו של משה כתובה שם בדמע... וכעת... כשהגיע תורו של משה רבינו להסתלק מן העולם... כעת הגיע הזמן לחלק!!! לחלק את הירושה... כך... כמו כל אדם שמתלק מן העולם צריך לחלק את נכסיו בתור ירושה... אזי כשמדובר במוסר התורה שמסתלק מן העולם... אז גם הוא צריך כעת לקחת את הנכס שלו- התורה ולהכריז למי הוא מוריש אותה...

ואז קרה דבר מאוד לא נעים!!! ויכתב משה את התורה הזאת ויתנה אל הכהנים בני לוי הנושאים את ארון ברית ה'... בקיצור: משה רבינו החליט להוריש את התורה לשבט שלוו! שבט לוי!!! זהו... מכאן ואילך התורה נהיית שייכת לשבט לוי... הם יהיו נושאי התורה, והם יהיו אחראים על התורה, ברגע שהגיע השמועה המרעושה לעם ישראל... אבל כבד נפל על כלל ישראל... כולם התעטפו ביגון ובצער... אויה לנו... משה נישל אותנו מהירושה של התורה... את כל התורה הוא נתן רק לשבט לוי... ואותו הוא השאיר מבחוץ... למה? למה הקב"ה ככה עשה לנו? למה הקב"ה לא אמר למשה להשאיר לנו גם משה בירושת התורה?? עם ישראל הגיעו בהמוניהם לפני משה רבינו... בוכים ומקוננים בצער... רבה... למה? למה הקב"ה ניטרל אותנו מהירושה של התורה??

משה רבינו שמע את הצער ואת הכאב של עם ישראל ושמח שמחה גדולה... מיד כינס משה רבינו את כל עם ישראל ואמר להם: היום הזה נהיית לעם לה' אלוקיך!!!! היום הזה! (עין רש"י סוף פרשת כי תבא...) היום שהראיתם כמה התורה יקרה לכם... וכמה אתם חפצים בה... היום הזה נהייתם לעם... וא"כ תנוח דעתכם... אל תדאגו!!! לא נושלתם מהירושה... חלילה!!! אדרבה!!! "תורה ציונה לנו משה מורשה קהילת יעקב"!!! התורה ירושה לכל עם ישראל בשווה... היא מהיום מונחת בקרן זוית כל הרוצה יבא ויטול...

סוג המשא ומתן הזה שבין משה לעם ישראל לא נגמר, הוא ממשיך עד עצם היום הזה

עד עצם היום הזה אנחנו שוב פוגשים את התחושה הנחיתית שהתורה כאילו שייכת לבני לוי... כך... ישנה תחושה כללית בקרב המון העם... שיסנה קבוצה נבחרת בעם ישראל... מה שנקרא אברכים, או עמלי תורה מיוחדים, שהם תופסי התורה... התורה בידיים שלהם... הם זכו להיות שקועים בתורה... הם עושים חיל וגדלים בתורה... אבל אני? היהודי הפשוט?? אני היהודי שנאלצתי לצאת לפרנסתי? אני מחוץ לתמונה, אני נושלת מהירושה... כשתורה ציונה משה מורשה... כשמשה חילק את התורה בירושה, כנראה שאני הייתי מחוץ לרשימה... וכאן זה מתחלק לשני סוגים של אנשים: ישנם כאלו שמרגישים כך... אבל מקבלים את זה בהאבה... אם משה רבינו החליט לנשל אותי מירושת התורה... ולהוריש אותה רק לאנ"ש... אלו שהוא מכיר אותם מהבימ"ד... אזי אני מכבד את רצונו... אני אמשיך להיות יהודי פשוט... ואני אסתפק בלבד תלמידי חכמים... ולנשק את ידם במקרה הטוב... זה סוג אחד!!! אבל יש את הסוג שלא מוותרים!!! הם ניגשים למשה רבינו ביום הסתלקותו ואומרים לו: רבה, למה? למה נגרעתי??? למה נישלת אותנו מהירושה? למה רק שבט לוי קיבלו את התורה ואנחנו מחוץ לתמונה??? למה רק אותם בני עליה מופלגים "שהבינים מדעם ופרקו על צווארם עול חשבונות הרבים", למה רק להם מגיע התורה? מה איתנו? וכי אנחנו לא יהודים?? כשטענה כזו מגיע למשה רבינו ביום ז' באדר!!! הוא קורן מאושר, משה רבינו עונה לה: היום הזה נהיית לעם!! היום הזה... שאתה מגלה אכפתיות... כשאתה זועק מדם ליבך: גם אני חפץ בתורה... ואני לא מוכן להשאיר את זה לאחרים... כעת אתה מראה שהתורה חשובה לך... והיום הזה נהיית לעם... מהיום הזה ואילך אתה תעשה חיל בתורה... אתה תגדל בתורה... אתה תשחה בה כמו בירושה שלך...

כך... גם היום יש שבט לוי... גם היום יש לנו את הנרות המערביים של בית המדרש... את אותם תלמידי חכמים שתורתם אומנותם... זה כל עיסקם... זה כל חייהם ואשרי חלקם...

אבל מגיע יהודי שנאלץ לצאת לפרנסתו... ויש לו רגעים שהוא מרגיש שהוא לגמרי מחוץ לעניין...

מאד מאוד הייתי רוצה לקבוע עיתים לתורה... אבל אני לא כ"כ מצליח להיות עקבי, או יותר נכון, אני לא מספיק מאמין שגם אני יכול לקבוע עיתים ולהיות מחובר לתורה... מה עושים??? בא תשמע מה תעשה... בשבוע הבא מגיע ז' באדר... היארצייט של משה רבינו,

אתה רוצה לעשות נחת רוח אמיתית לנשמתו של משה רבינו? תישא תפילה מעומק לב ותגיד: רבש"ע: למה משה רבינו הוריש את התורה רק לקרובים אליי? למה רק לשבט לוי הוא הוריש את התורה ואילו אותי הוא השאיר בחוץ? למה? למה נגרע?

הוי... איזה נחת רוח תעשה למשה רבינו בטענה הזו...

משה רבינו יעמוד לפני כסא הכבוד ויליץ עליך ויתפלל עליך שה' יאיר פניך אליך ותעשה חיל בקביעות עיתים לתורה... ותגלה שהתורה מונחת בקרן זוית בביהמ"ד ומחכה גם לך...

לא לחינם קי"ל כל תינוק שמתחיל לדבר אביו מלמדו את הפסוק תורה ציוה לנו משה, למה? מה יש בפסוק הזה? העניין הוא כך: לפני שיענקלה הקטן הולך לישון בערב... אבא ניגש אליו... ואומר: יענקלה... אגוטע נאכט... אני צריך ללכת לבית המדרש... ללמוד תורה... אבל יענקי הקטן לא כ"כ מבין... הוא חוזר ושואל: אבא, לאיפה אתה הולך???

עונה אבא: יענקי יענקי... תקשיב טוב: תורה ציוה לנו משה מורשה לכל כל קהילת יעקב, התורה היא ירושה לכולם, לכל יהודי, וגם... גם לאבא שלך... וכיון שכך... אני ממחר כעת לבית המדרש... התורה מחכה לי בקרן זוית... וגם לך יענקי- בבא היום... לילה טוב...

עם המסר הזה יענקי צריך להירדם!!! מה אחר כך? כמה דקות אבא יצליח להחזיק את הראש בשיעור?? אחרי כמה דקות הוא ירדם?? זה כבר עוד נושא... מה שבטוח... תורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה יבא ויטול... אבל כל הרוצה!!! צריך לרצות!!! צריך לגלות רצון ואכפתיות!!! פה אל תהיה נדיב... אל תסתפק במועט... ואל תכבד אחרים... פה צריך לדעת לריב על ירושה... לא לוותר!!! תעמוד על שלך!! גם לך מגיע חלק בירושה...

כן!!! מועד חלוקת הירושה הוא ז' באדר... אתה מוזמן להשמיע את קולך למרומים...

האם צריך להנמיך ציפיות מעצמי או לא???

מאמר מיוחד לבחורים עובדים בני עליה...
יש לי שאיפה לשלימויות... אני רוצה באמת להיות מתמיד שמונה עשרה שעות ביממה... אני רוצה באמת להיות עוביד ה' אמיתי שכל כולו בלתי לה' לבדו... אבל כמה שאני משתדל זה לא הולך... במשך תקופה אני מתחזק... ואח"כ אני נופל... אני שוב מתחיל ושוב נופל... מה לא עשיתי בשביל ללמוד בשובבי"ם שעות רצופות... סו"ס כבר הצלחתי קצת בתחילת שובבי"ם... ובוס... שוב נפילתי... שוב זה לא החזיק מעמד...

קעת מה עושים??? מה עושים עם זה שאני כל פעם מתחיל ונופל???

יש לי שתי אופציות מה לעשות: האופציה ההגיונית היא: פשוט להנמיך ציפיות!!! די... אני רואה שכל פעם שאני שואף לשלימויות ולהגיע להכי הכי... אני סתם מתאכזב מעצמי... ואז אני סתם מרגיש שאני לא שווה... אז עדיף כבר להוריד פרופיל! לרדת בכמה רמות... ולהשלים עם זה שאני לא יכול יותר... וזהו... כן... כנראה שאני באמת שווה פחות... **אבל מאידך!!! לא חבל???** סו"ס אני כן רוצה להיות כזה... ומקובלנו שהאדם הוא מה שהוא מקבל... ויש לי את זה... אני רוצה את זה ומשתוקק לזה... לא חבל עליי? לא חבל לקצץ לי את הכנסיים?? הרי אני כן משתוקק לאחוז במדרגה הגבוהה ביותר... אז לא חבל להרוס לי את השאיפות?? **נני... מה עושים???** **מישהו מזדהה עם השאלה הזו??**

השאלה הזו היא פת לחמם של הבני עליה העובידים!!!!

אתה יודע איפה אני הכי פוגש את השאלה הזו?? לדוגמא בליל הסדר... ליל הסדר זה הרי לילה גדול מאוד... כשאני מגיע ללילה הזה אני מצפה לאורות... שאני ארגיש משהו מיוחד... ובדרך כלל בסופו של דבר זה יוצא פחות ממה שציפיתי!!! ואז אני מתאכזב... וכל שנה מחדש אני מסכם את ליל הסדר באכזבה ונותן לו ציון: **השתא הכא...** השתא עבדי... עד ששנה אחת די... נמאס לי כבר להתאכזב... אז עזוב... במקום להגיע עם כל ההכנה רבתא... במקום להגיע עם כל ההשתוקקות וההתלהבות והפרישקייט... החלטתי שאני לוקח עשר צעדים אחורה ואני כבר הכרזתי בצורה רשמית: שבילי הסדר אני לא במוייחין... (תסמוך עלי... כבר הצלחתי להמציא כל מיני הסברים עמוקים למה זה ככה...) וזהו... מאז אני כבר יותר לא מתאכזב... ואתה מבין לבד שככה זה בעוד כמה תחומים בעבודת ה'... אם זה שבת קודש שפעם עוד היו לי שאיפות ששבת תיראה הרבה יותר מרוממת... והזמן עשה את שלו וזהו... לאט לאט ירדתי מזה... הנמכתי ציפיות... ומה שהכי מצוי זה תפילה בכוונה ובהתלהבות... שפעם הייתי מגיע לתפילה מתוך המון ציפיות. ורציתי להתרומם ולהתעלות בתפילה... עד שהתאכזבתי פעם אחר פעם... ודי' לקחתי אחורה וזהו.

עד!!!! עד שאדם גדול אחד גילה לי סוד... הוא אמר

לי משפט אחד קטן שהפך לי את כל הראש מהקצה אל הקצה. הוא אמר לי ככה:

מה זה ימות המשיח??? בימות המשיח כל אחד מאיתנו יקבל את האפשרות לקיים את המצוות בצורה הכי הכי מושלמת **כמו שהוא היה רוצה לקיים ו... ולא הצליח!!!!!!** זהו! זה המשפט שהוא אמר לי!!! וזה הספיק לי!!! זה סידר לי בבת אחת את כל הראש... **וכעת אני אסביר מה הוא אמר:** לכאורה מה הרעיון של ימות המשיח?? הרי יש מצד אחד את העולם הזה... ויש מצד שני את העולם הבא (או גן עדן או עולם האמת... איך שתקרא לזה...) אז מה זה המצב ביניים של ימות המשיח? הרי ימות המשיח זה מצד אחד בתוך העולם הזה... ומצד שני עדיין לא הגענו לעולם הבא?? **אז בשביל מה צריך את עונת המעבר הזו???**

והתשובה היא: היות וישנם הרבה הרבה מצוות שמאוד רצינו לקיים אותם בעוה"ז ולא יכולנו!!! אם זה מצוות **שבכלל לא יכולנו** לקיים כמו קדשים וטהרות וזרעים וכו'... אבל לא צריך להגיע אליהם... כי ישנם עוד הרבה הרבה מצוות **שדווקא כן יכולנו** לקיים באופן טכני... אבל אתה יודע איך שזה היה נראה... כן... אני יכול להתפלל... ואני גם מתפלל... אבל עם כל הרצון הטוב... עדיין התפילה שלי נראית עעל הפנים... אני יכול ללמוד ואני גם משתדל ללמוד... אבל עדיין אני משתוקק ללמוד 18 שעות ביממה ותכל'ס בשטח... עזוב... אני יודע לשמור שבת ואני שומר שבת... אבל תכל'ס אני מאוד מאוכזב מהחיות וההתלהבות שלי בשבת קויידש... ואני נורא רוצה ולא כ"כ מצליח... **בשביל זה יש ימות המשיח!!!!** ואת כל מה שכ"כ רצינו פה ועבדנו פה וניסינו פה לעשות הכי טוב ו... ו... **נני... ולא הצלחנו!!!!** אז כשיגיע ימות המשיח אז נוכל סוף סוף להגשים את כל החלומות האלו... ולעבוד את ה' בשלימויות הכי גדולה שאז לא הצלחנו בגלל השאור שבעיסה... אבל כעת כן נצליח... **בקיצור: מה קלטתי פה???** שכמו כל האלו שיש להם בעיות בחיים ולא טוב להם... מה הם אומרים?? נו... שמישיח יבא... **אז גם אני!!!!** כל פעם שאני מנסה להתחזק בתפילה... ובשבת קויידש... ובלימוד... ואני לא מצליח... במקום להתאכזב... **לא!!! לא!!! אל תתאכזב!!!!** במקום זה תגיד **אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח!!!!** שאז בעז"ה אני אצליח לשמור פיקודין וחוקין בלי עצב ואתפלל כדת כראוי וכנכון... אה... המשיח עדיין לא הגיע?? אז מה... **ואע"פ שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבא...** לא!!! אל תתאכזב... זה לא שחלמת על משהו והוא איכזב ולא הגיע... לא!!! אתה מדבר לעניין... אתה יודע בדיוק מה שאתה רוצה... אבל כשהמשיח יגיע אתה תזכה למה שאתה באמת חולם!!!

רגע... **ועד!!!! עד שהמשיח יגיע??** מה יהיה עד אז? **עד אז אתה עובד על זה!!!!!!** עד אז אתה **משקיע** בזה!!!! (עוד מעט אני אסביר עוד יותר... מה הכוונה משקיע...) **לא... אתה לא עובד על ריק...** אתה משקיע נכון... ואתה הולך בכיוון הנכון... אתה כעת משקיע על שלימויות... אתה צודק שאתה לא מוכן להתפשר על פחות משלימויות!! ותמשיך להתעקש ואל תתפשר!! אני רוצה שבת קויידש עד הסוף!!! ותורה עד הסוף!!! ודבקות בה' עד הסוף!!!! ומעתה: אם זכיתי כעת

פתאום לקבל הארה שמימית... וכבר עכשיו הרגשתי את האורות ואת המוייחין ואת הדבקות וההתענגות על ה' מה טוב... זכיתי שהקב"ה כבר עכשיו הטעים אותי במעין שבמעין מה שאני אזכה בימות המשיח... אבל אם לא... אז ב"ה זכיתי **להשקיע** במקום הנכון... והרחמן הוא יזכנו לימות המשיח במהרה ממש ושם אני באמת אקבל את זה בדיוק כמו שחלמתי... בשלימות המוחלטת!!!!

את אותו עניין אנחנו מוצאים בייחס לחמה וללבנה!!!!

החמה כל כולה אור!!!! ממתי שהיא מופיעה בזריחה ועד השקיעה היא כל הזמן אור אור... רק אור ותמיד אור... החמה היא המצב הכי אידיאלי... כל אחד מאיתנו חולם להיות במצב של "חמה..." להיות תמיד באורות... שתמיד תהיה הארת פנים... שאף פעם לא יהיה חושך... שאף פעם לא יהיו תנודות באורות שלי... לא פעם ככה ופעם ככה...

לעומת זאת הלבנה... הלבנה היא קטנה... ואין לה אור עצמי... את כל האור שלה היא מקבלת מהשמש!!!! וחץ מזה על הלבנה כל הזמן עוברים תהפוכות... היא אף פעם לא נמצאת במצב סטאטי... היא תמיד מתחילה את החודש על רגל ימין... היא הולכת וגודלת וגודלת ומגיעה לנקודת שיא... ואז פתאום היא שוב הולכת ומתקטנת ומתקטנת עד שהיא נעלמת ואז שוב היא מתחדשת וחוזר חלילה... **הלבנה מסתכלת על החמה ומקנאה בה...** למה החמה כל הזמן באורות ואילו אני פעם ככה ופעם ככה...? למה החמה היא תמיד כחתן יוצא מחופתו ישיש כגבור לרוץ... השמש כל הזמן נמצאת בהליכה קצבית?? ואילו אני כל הזמן מפגרת אחריה?? מדדה אחרי החמה... כל יום אני צוברת עוד פיגור ועוד פיגור אחריה עד שאני נעלמת לגמרי??

ואז הלבנה מוצאת את עצמה בנקודת משבר!!!! והלבנה שואלת את עצמה את אותה שאלה ששאלתי מקודם בפתח המאמר... האם להמשיך לשאוף להיות כמו החמה? או די... להרים ידיים ולהנמיך ציפיות ולהשלים עם המציאות... אני מעטה... אני קטנה... אני תמיד אפגר אחרי החמה... אז זהו... זה מה שאני... ואני אשלים עם זה...

אבל לא!!!!!! הלבנה לא מוותרת!!!!!! הלבנה לא מתייאשת לרגע... **לא!!! בשום אופן לא!!!!!!** הלבנה ועם ישראל ממשיכים בקנאות לשאוף לשלימויות של השמש... ולא מפסיקים להזכיר לעצמם מידי חודש בברכת הלבנה... נכון... כעת אנחנו נמשלים ללבנה!!! כעת האור שלנו לפעמים מתקטן והולך... ולפעמים הוא אפילו נעלם... **אבל יום יבא!!! ויהי אור הלבנה כאור החמה!!!!** יום יבא והשאיפה שלי תבא ותתממש!!! אני לא משקיעה על ריק... אני לא סתם חולמת להיות יום אחד מושלמת... אני מדברת לעניין... אני חותרת למשהו שיקרה יום אחד... **ולכן אומרת לעצמה הלבנה:** למרות שכעת אני לא רואה שינוי מהותי בסטטוס שלי... אבל אני משקיעה ביום שאחרי... לימות המשיח... שאז יהיה

לחלקת שומרי שבת הבן עם הבת. אז לקל ירצו כמנחה על מחבת...

אגב: אם תשים לב בעבר ר"ח יש תפילת יו"כ קטן שכל הסליחות שם מדברות סביב **מנחה** לה' מגישי **מנחה**... אכפרה פניו **במנחה**... ויהי בעלות **המנחה**... וזה תורת **המנחה**... ולקחת **מנחת** מידי אשר הבאתי לך בתחינה... **מה זה המנחה הזו???** אלא מאי??? כשיהודי עומד בערב ראש חודש וכעת הלבנה בשיא המשבר!!! היא נעלמה כעת לגמרי לגמרי! באותם רגעים היהודי עושה תשובה גם על **הרגעים הקשים שעברו עליו** במשך החודש האחרון... והוא אומר: רבש"ע... **ולקחת מנחת מידי**... קח את הגעגועים שלי... קח את הרצון והתשוקה שהיו לי החודש הזה לשבת וללמוד כמו שצריך ו... ו... ולא הצלחתי!!!! קח את הנפש כי תקריב שלי... את הנפש ההומה והמשתוקקת שלי אשר הבאתי לך בתחינה... **זה מה שיהודי מתפלל בערב ראש חודש!!!** ואז... לא עוברים כמה שעות ופתאום הפתעה... מירושלים נשמע קול: מקודש מקודש... מתוך ההסתרה הכי גדולה בערב ראש חודש שהירח נעלם לגמרי... לפתע מתברר שהחושך הזה היה לא אחר מאשר לידה!!!! הנה... מזל טוב... הירח שוב נולד... אגוטע חודש...

זו העבודה של חודש אדר א'!!! באדר א' אנחנו עסוקים בלחזור ולהפגיש את הלבנה עם החמה!!! אנחנו עסוקים בלהזכיר ללבנה ובעיקר לעצמנו... ש--**פועל אמת שפעולתו אמת!** הקב"ה הוא אמר... ואם וללבנה הוא אמר והבטיח לה שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן שבבא היום הם עתידים להתחדש כמותה ולהיות מאירים כאור החמה... היות והקב"ה הבטיח שזה מה שיהיה אז זה מה שיהיה!!! אז גם אם כבר המון פעמים ניסיתי... המון פעמים התחלתי ושוב נפלת... גם אם המון פעמים התחלתי לתפוס חיזוק ועליתי והתעליתי ושוב התרסקתי... אבל לא!!! יום יבא וכל ההסתרות האלו יתבררו שהם היו חבלי לידה... יום יבא וכל ההשתוקקות הזו והמיית הלב הזה תתברר כהשקעה שכעת אזכה לעשות הכל בשלימות גמורה!!! לכן להנמיך ציפיות?? בשום אופן לא!!! אבל לקחת ללב ולהתאכזב??? גם לא!!! אז מה כן???

טאטא... כי מחכים אנחנו לך מתי!!! מתי תמלך בציון... ואז יתקיים בנו מקרא שכתוב: והיה אחרי כן אשפוך את רוחי... על בניכם...

לא?? אתה יודע למה לא???

כי תתפלא לשמוע... אבל לקב"ה יש נחת רוח מיוחדת דווקא מהכיסופים שלך!!! כן... דווקא מה"רצוא ושוב" הזה... דווקא מהגעגועים האלו... ודווקא מהמיית הלב הזו... שאני משתוקק לקרבת ה' שעדיין אין לי... עיקר הנחת רוח של הקב"ה הוא מזה... **היית מאמין???**

אתה קולט איזה אבסורד זה??? אתה מרגיש מאוכזב... אאוף... לא **הצלחתי** לעבוד את ה'... ואילו האמת היא שדווקא ההרגשה המרירית והמתגעגעת הזו בעצמה **היא הנחת רוח הגדולה ביותר שיש לקב"ה!!!** אתה מאוכזב לך... ואילו הקב"ה באותה שעה מתמלא נחת רוח מעצם הגעגועים העצומים האלו שלך... ועל הגעגועים האלו הוא מכין לך שכר טוב לעתיד לבא ו... ובמקביל הוא מכין לך בצד את כל השלימות שאתה כ"כ משתוקק אליה... שתזכה לה באופן מושלם בימות המשיח...

עכשיו אם היית גוי!!! מה היית אומר??? רבש"ע: אתה מתמלא נחת רוח **על חשבונך???** לי קשה... לי לא טוב עם עצמי... ואתה יתברך מקבל נחת רוח מהגעגועים שלי?? **מה איתי???** ככה מדבר גוי!!! אבל אל תשכח שאנו יהודים... ואצלנו סו"ס... אחרי כל הכיסופים וההשתוקקות לעבודת ה'... בסופו של דבר המטרה שלנו היא לעשות לו יתברך נחת רוח **ולא לינו!!!** אז אם זכיתי והגעגועים שלי עשו לו יתברך נחת רוח... **אז אשרי חלקי!!! אני כבר עשיתי את היומית שלי!!!**

נכון שיום יבא והקב"ה לא יקפח את שכרי והוא יתן לי גם להתענג עליו... אבל כל זמן שזה עדיין מתעכב ולא קורה... **אני את היומית שלי עשיתי בגדול!!!** אני האחרון שצריך להרגיש מקופח ומאוכזב...

כן... זה לא כיף להתפלל ולהרגיש קטנות... זה לא כיף ללמוד ולהפסיק ושוב פעם להתחיל ולא להרגיש מספיק גישמאק... כן... אף אחד לא חושב שזה תענוג. אבל אחרי שזה כבר קורה!! וב"ה אני לא מאבד את הראש וממשיך לרצות ולהשתוקק עם כל החשק ולהמשיך להתחיל שוב ושוב ולא להרפות... אחרי שאני כבר מצליח לעמוד בניסיון הזה **אז האחרון שיהיה מאוכזב מעצמו זה אני!!!!** האחרון שירגיש שהוא מבזבז את הזמן שלו זה אני!!! אני פה המחנות הראשי... ואל דאגה... יום יבא ואבנים ישחקו מיס... וגם לולי בא המשיח יום אחד הלב נפתח וירץ עבדך כמו איל... אבל אז כבר... זה לא יהיה אותו נחת רוח שנתת לקב"ה כשהעסק חרק וכל הזמן השתוקקת...

וממילא!!!! נחזור אליך... אתה שכ"כ רצית להתפלל כמו שצריך בשחרית של שבת... ולמדת שעתיים לפני התפילה... ושיתית 3 כוסות קפה והכל בשביל שיהיה לך כח... ואחרי הכל לא הצלחת להתפלל כמו שרצית... **אל דאגה... לך אכול בשמחה לחמך**... לך הבייתה לאכול סעודת יום השבת ותשיר בשמחה **השומר שבת הבן עם הבת לקל ירצו כ...** כמו מה?? **כמנחה על מחבת!!!!** כן... מנחת מחבת... מנחת מחבת זו אחת מהקרבות הדלים ביותר... אבל ברגע ש"נפש כי תקריב **מנחה**..." ברגע שזה מגיע מכל הנפש ומכל הלב?? אז "מעלה אני עליו כאילו הקריב את נפשו לפני..." כן... רבש"ע: ניסיתי... ניסיתי היום להתפלל כמו שצריך... ניסיתי להתעלות בשבת הזו ולהגיע עד השמים... אבל לא הצלחתי!!! אבל לכל הפחות... השומר שבת... לכה"פ שמרתי שבת... לכה"פ אני שייך

אור הלבנה כאור החמה... **ולכן בחודש זה** עם ישראל והלבנה בקנאות מוסיפים עוד חודש נוסף בשנה... למה?? כדי להדביק את הקצב עם השמש... כדי לחזור להיצמד לשאיפה לשלימות של השמש... ולמה אנחנו כ"כ מתעקשים להמשיך לשאוף?? כי יום יבא וזה יהיה!!! נכון שכעת זה עדיין לא קורה... אבל היום ובעתיד זה יהיה... אז כבר עכשיו אנחנו משקיעים בזה!!!!

מהיום תכניס לעצמך לראש... אם בשמו"ע של שחרית של שבת קודש פתאום אתה שוב מוצא את עצמך מרחף... ואז אתה שוב תתאכזב מעצמך קשות... אוף... כ"כ קיויתי שנשמת כל חי יעשה משהו... ואני אחזיק מעמד בהתלהבות... סו"ס הצלחתי להחזיק מעמד כמעט עד שוכן עד... והנה... לא הספקתי להגיע לאהבה רבה... ואני כבר הגעתי לעננים... אאאאוף... אני לא מצליח להיות עוייבד... לא!!! זה לא הולך!!!

ככה אתה מרגיש???? אין בעיה... תחכה לקדושה... ושם תתפלל על זה: ממקומך מלכנו תופיע ותמלך עלינו **כי מחכים אנחנו לך מתי תמלך בציון בקרוב בימינו!!!** ואז מה יהיה?? מה יקרה כשתמלך בציון???

אתה יודע מה יקרה?? אני אוכל להתפלל לפניך בכאלו כיסופים אדירים... אני אתחיל את שחרית של שבת בשעה 5 לפנות בוקר... ונשמת כל חי יארוך לי שעה וחצי... ואני לא ארגיש שעובר הזמן... עד שמישהו יצטרך לטפוח לי על הטלית הרטובה מאש ההתלהבות והוא יעיר לי... הההלו... עוד כמה דקות סוף זמן ק"ש... וככה כל כולי יהיה ברשפי אש שלהבת קה לעבודתו יתברך... ואז אני אתחיל שמו"ע ואני אגמור אותה בשעה ששית ביום... ואז אני אתחיל תפילת מוסף יחד עם קרבן מוסף בבית המקדש ואני אסיים את מוסף בתמיד של בין הערביים וכו'...

מאז שהבנתי שזה מה שיהיה בקרוב בימינו... מאז אני כבר הרבה יותר מסוגל לבכות ב"כי מחכים אנחנו לך..." זה הרבה יותר קרוב לי לשכל... כן... **כי מחכים אנחנו לך**... אנחנו מחכים מתי הלבנה תאיר כמו החמה... מתי הלבנה כבר לא תהיה כל חצי חודש במשבר... מתי הלבנה לא תצטרך להתחיל חיזוק כל פעם מחדש... אז להנמיך ציפיות?? **חלילה!!!** מה כן?? **כי מחכים אנחנו לך!!!**

אדרבה... כל הזמן לשמור קשר עין עם השאיפה של השלימות... הלבנה שומרת כל הזמן קשר עין עם החמה... אני עוד אהיה כמו החמה...

עכשיו כדי להשלים את התמונה... באמת בשביל מה כל הסיפור הזה? למה באמת רק בימות המשיח אני אקבל את כל ההשגות שאני חולם עליהם כבר עכשיו?? למה לחכות עם זה?? מה אכפת לקב"ה שאני כבר עכשיו אתענג עליו בצורה מושלמת?? אני רוצה **כבר עכשיו!!!** אני רוצה **כבר עכשיו להיות עוייבד ה'...** אני רוצה **כבר עכשיו** ללמוד שמונה עשרה שעות ביממה?? **אז למה**

לחידודי:

א. "בטבעות הארץ יהיו הבדים לא יסורו" וביזמא (עב). "מתפרקין ואין נשמיטין" וברש"י שם: "בראשיהם היו עבים והכנים ראשן בדוחק בטבעת ובאמצען היו דקין הלכך... מתפרקין והולכין לכאן ולכאן אבל אינן נשמיטין לצאת מהן לפי שהן עבים בראשיהן", וקשה דהא גבי כפות תמרים שאמרה תורה (סוכה לג.) פריך שם בגמ': "ואימא אופתא?" ומתריץ שם: "כפות מכלל דאיכא פרוד והאי כפות ועומד לעולם" הרי לך שכיון שהתורה ציוותה את ענין ה"כפית", הרי צריך שמצד עצמו יהיה לו אפשרות להיות "פרוד", א"כ הכא נמי נימא, כיון שהתורה אמרה "לא יסורו" הרי צריך שיתחבב אותם באופן שמצד עצמם יוכלו להשמיט ממנו, ואם יעשו ראשיהם עבים באופן שאינם נשמיטים נמצא דאינם יכולים להשמיט?

ב. "נס גדול היה נעשה בלחם הפנים סלוקו כסדורו" וברש"י: "שהוא חם ביום שנלקח" (יומא כא.), צ"ע: כיון דנקטינן דגוש מבשל אפילו בכלי ד', מה הדין באדם שהניח דבר שאינו מבושל ע"ג לחם הפנים שהיה חם כשיעור שהיה סולדת בו, האם עבר על מלאכת מבשל, האם נימא דכיון שעיקר חומו הגיע מהתנור שנאפה בו לפני שבונו, נמצא א"כ דדינו ככל "הולדות האור", או דילמא כיון שאם מחמת חום התנור, הא היה צריך להצטנן זה זמן ועידן, אלא ודאי שכל חומו מגיע מסולדת שלחן המטה, נמצא א"כ שחום זה אין דינו כ"תולדות האור", אלא כדון חמי טמיה, דמאשא דהיהנם אתו, ודינם כחמה??

ג. "המזבח צריך שיהיה מחובר האדמה ולא ע"ג כיפין" (רמב"ם ביה"ב פ"א ה"א) וקשה: כיון דקיי"ל שעמוד הענן היה מקוף את ישראל ממשש רוחות, נמצא א"כ שהמזבח לא היה מחובר באדמה, וכי תימא עמוד הענן היה מקוף מתחתיה רק במחנה ישראל אבל במחנה שכינה לא, קשיא לרבי יוסי דסבר סותר דהוה במקדש, ה"ל סותר ע"מ לבנות במקומו מחמת עמוד הענן שתחתיו? (עין היטב שבת לא.)

מבואר בחז"ל שלבצלאל הייתה חכמת לב מיוחדת ומה הייתה החכמה שלו?? שהיה יודע לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ... (ברכות נה.) **אתה יודע מה**

הכוונה???

הנפש החיים מנאר: שלצרף זה פשוט ליצור רצף!!! (לא נראה לי בהכרח שיש קשר בין המילים... למרות שהם נשמעות דומות... פרטים אצל המדקדים...) מה הכוונה??? כיום בבית שמש פורים הוא ב"ד... למה?? כי היא מידי רחוקה מירושלים... אבל לו יצויר שבמשך השנים הדרך לירושלים תתמלא במלא מלא ישובים צפופים... הרי במשך השנים יוצר רצף של ישוב מירושלים ועד בית שמש... ואז מה יקרה...?? בית שמש תצטרף לירושלים ותהיה חלק מירושלים וגם שם יקראו בט"א... נכון??

אז אותו רעיון בצלאל... החכמה של בצלאל הייתה לצרף!! כידוע... מהשמים ועד הארץ יש נתק... אבל בצלאל ידע להוריד ולתרגם את המושגים הכי מופשטים והכי שמיימיים עד הנגריה ועד כלי המלאכה הכי טכניים... וממילא הוא יצר רצף אחיד משמי שמים עד הארץ!!! זה הכוונה לצרף!!! באיזהו מקום כל אחד מאיתנו מצווה לעשות עבודה כזו... כל אחד מאיתנו בבא היום מצווה לקחת את כל מה שהוא קיבל בישיבה... ופשוט לתרגם את זה לחיי המעשה... וזה מה שנקרא בית יהודי!!! לצרף ולחבר שמים וארץ... ודו"ק.

התרגשות שיא בירושלים.. שבעה רואי פני המלך התכנסו לראשונה!

התרגשות שיא בירושלים... השבוע לראשונה התכנסה הועדה המכינה לקראת החתונה הגדולה בירושלים!!! כן... בחתונה הזו הולכים להשתתף מיליונים... כל עם ישראל... ועדיין לא נקבע תאריך... כי זה תלוי בהמון המון גורמים... סוף סוף מי לא רוצה להשתתף בחתונה הגדולה... והתפקיד שלנו זה לעשות הכל כדי שכולם יוכלו להשתתף... ממילא מידי שנה בתקופה הזו מתכנסת הועדה המכינה לקראת החתונה וקעת הנושא העיקרי הוא סביב מועד החתונה!!!! ובכן: על איזה חתונה אנחנו מדברים???

כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה...

כן... מידי שנה נערכת בירושלים חתונה גדולה בין קודשא בריך הוא... ובין... בין מי?? בין כל יהודי ויהודי!!!

וממילא מידי שנה בתקופה הזו... הנושא עולה לדיון... האם יש צורך לעבר את השנה או לא... זה תלוי באינספור שיקולים... אינספור ניירת... ובכן: כל יהודי שיש לו איזה שיקול מוצדק... איזה בעיה שהתעוררה... או איזה עיכוב שמבחנינו כדאי לדחות את מועד החתונה בחודש... מוזמן להגיד בקשה לועדה המכינה... ואכן מידי שנה נערכים רבבות מסמכים מכל כל תפוצות ישראל... ואז מגיעים הבית דין של עיבור שנה והם יושבים על כל מכלול השיקולים ומקבלים בסופו של דבר החלטה... וזה לא פשוט!!! הבית דין של עיבור שנה זה לא סתם אנשים... זה לא עוד איזה ועדה מכינה של עסקני חצר... אדרבה!!! לוקחים את הקדושי עליון הכי הכי נשגבים ואת גדולי הסנהדרין והם מתכנסים להם בעליה במשך ימים ואפילו שבועות ולא יוצאים משם עד!!! עד שתתקבל ההחלטה!!! כן... בשביל לעמוד מול כל האינטרסים של כל כלל ישראל ולהכריע... בשביל זה נבחרו שבעה זקנים קדושים שאין להם שום אחיזה בעולם הזה!!! שהם נקיים ופרושים מכל קרטוב של אינטרס ושיקול אישי כאן בעולם הזה... והם בעלי השגה ודבקות בה'... שניתן להגדיר אותם: "שבעה רואי פני המלך היושבים ראשונה במלכות"!!!! וממילא!!!! אתה מבין לבד שאם בעליה הזו מתקבצים כעת שבעה קדושי עליון כאלו נשגבים... אז מקובלנו שבעליה הזו שורה שכינה... והמקום הזה ראוי להשגות גבוהות של בת קול ורוח הקודש בסדר גודל מעבר למדרגה הקבועה של הדור... ולכן!!!! כלל ישראל שולחים לשם לא רק את השאלות הנקודתיות סביב העיבור שנה... אלא גם ובעיקר שולחים לשם שאלות כבדות משקל בענייני השעה!!!! כן... לכלל ישראל יש לפעמים שאלות מאוד מאוד טעונות... רוצה דוגמא מחרידה... איינע מחלה... המחלה הנוראה... האם פעם העליית על דעתך לשאול על מה היא באה?? על איזה עוון?? לא!!! למה לא?? כי מי יענה לי?? אבל כשיושבים לך ר' אליעזר בר צדוק ושמואל הקטן ועוד כמה שרפי עליון שראשם בשמים... והם כבר שבוע ימים מכונסים שם בשיח שרפי קודש... והם לא מתפללים ואפילו לא מפסיקים לק"ש... כי הם כעת עסוקים בצרכי ציבור שקוראים להם כלל ישראל!!!! אז זה עת רצון לשאול אותם כל מיני שאלות חמורות... ו... וגם לבקש מהם שיעתירו על צרות הכלל...

עכ"פ רק לשבר את האחוז... אני אקריא לפניך מדרג קטן מאוד מהבקשות שהגיעו לשולחנם של אותם קדושי עליון... ובכן: מכתב רשמי עם בלנק מטעם לשכת פתחיה הממונה על הקניין!!! כדלהלן: בחצי שנה נרשמו בכלל בתי החולים בארץ ישראל למעלה ממאה אלף לידות בשעט"מ... וזה אומר שמאה אלף נשים אמורות להגיע לירושלים בחג הפסח הקרוב, וכל אחת צריכה קן גוזלים... כלומר זוג גוזלים... א"כ צריכים אנו לגייס עד חג הפסח הקרוב למעלה ממאתים אלף בני יונה!!!! ולצערנו למרות המאמץ הכביר שהשקענו ורכשנו יער שלם מממון הקדש ע"מ לגדל שם קינים... למרות הכל אנחנו עדיין נמצאים בפיגור גדול... ואנחנו צריכים חודש נוסף להתארגנות כמו אויר לנשימה... אם לא תתעבר השנה וחג הפסח יהיה בעוד חודש וחצי עלולות עשרות אלפי נשים יולדות לטרוח ולהגיע לירושלים לקרבן פסח לחינם... כי לא יהיה מספיק קינים בשבילם... ומחוסר כיפורים שלא הקריב כפרתו אינו יכול לאכול בקדשים... ואז!! גם אם יפתח השוק השחור ויופיע פתאום סוחרים מבחוץ עם בני יונה עלולים המחירים של בני היונה לקפוץ פי עשר... ויכול להיווצר מצב שנשות אברכים ישלמו על גזל אחד כמו על בהמה... וכידוע: שרש"ג מאוד מאוד מתנגד לכזה עושהק!!! לכן נפשי בשאלתי לפני מרן שבעת רואי פני המלך להעמיד את השיקול הזה בראש סולם העדיפויות... וניתן גם לקחת בחשבון שאם תתעבר השנה... וחודש ניסן כבר יזלוז לגמרי לעונת האביב... הרי קיים סיכוי שחלק מהתורים כבר יחזרו מניידתם... ואז בכלל תבא הרווחה... כי בימות החורף כל יבוא קרבנות העופות מתבסס רק על בני היונה... כי התורים בימות החורף נודדים לארצות המזרח וא"כ אין תור אחד בכל גבול ישראל... אבל אם תתעבר השנה יתכן שזה כבר יהיה בגדר עת הזמיר הגיע וקול התור יתחיל להישמע בארצנו... ואז בכלל מפלס הלחץ ירד... החותם בכבוד התורה... פתחיה, הממונה על הקניין...

הנה לך מסמך אחד... הקראתי לפניך כעת שיקול אחד מיני רבבות למה לעבר את השנה...

רוצה שאני אקריא לך עוד מסמך?? טוב... עוד אחד... ובכן: הפעם זה מכתב שמגיע משבעת טובי העיר של בקעת בית נטופה... אחר הקידה וכו' וכו'... נפשנו בבקשתנו... כיון שבחודש ניסן הקרוב זה סוף שנה השלישית למעשר עני... ובפסח הקרוב מגיעה עונת ביעור מעשרות!!!! והשנה היא עיכוב בבישול הזיתים וכל המסיקה ושלבי הכתישה התאחרו... ואנחנו עדיין באמצע השלבים האחרונים של בית הבד ועם כל הרצון אנחנו לא כ"כ מצליחים לזרז את המלאכה... וא"כ בקצב הזה קיים חשש כבד שאם חודש ניסן יגיע בזמנו בעוד חודש וחצי... הרי אנחנו עלולים לשפוך לחינם אלפי קקני שמן לריק כי יגיע זמן ביעור מעשרות וצריך לקיים מצוות ביעור הקודש מן הבית... אבל אם תתעבר השנה ונרויח חודש נוסף... הרי בעז"ש נספיק לגמור את המלאכה ונתון לצייד לכבוד חג הפסח את כל עניי בקנן שמן משובח מבית נטופה שיהיה לו לנר שבת לכל השנה כולה... הנה לך מכתב השני... אתה רוצה שאני אקריא לך עוד כמה מכתבים?? אולי בשבוע הבא... מה שבטוח זה שבבית משפחת לוי יש כעת מתח גדול... הם מאוד רוצים שתתעבר השנה... תנחש למה?? כי בשבוע שעבר נולד להם בת!!! וא"כ האמא תהיה טמאה לידה שמונים יום ורק אז היא יכולה להקריב קרבן פסח... לכן אם תתעבר השנה זה יצא להם מאוד טוב... יצא להם שממש על הגבול... ממש בערב פסח אמא שלהם כבר תוכל להצטרף איתם לקרבן פסח... אבל אם לא!!!! אז המשפחה תאלץ להתפצל... ואבא והילדים יעלו לירושלים לפסח ראשון ואמא והתינוק יעלו לפסח שני... להגיד שאנחנו מתחשבים בהם?? לא!!! אל תדאג... הם לא שלחו מכתב לעיבור שנה... זה לא שיקול... מה שבטוח... כל מי שנולד לו בזמן האחרון בת... וכל מי שבשבוע הבא יוולד לו בן הם כעת עושים קואליציה של תפילות שיהי רצון ותתעבר השנה... מי שיש לו אינטרס הפוך... בבקשה... שגם הוא יתפלל... תכלס... מסתמן שכנראה באמת תתעבר השנה כי השנה ישנם כמה וכמה שיקולים כבדים מאוד... שמאוד קשה לסרב מולם... פרטים נוספים אולי בשבוע הבא...

הוי הוי הוי שבת קויידש...

אוי אוי אוי יענקלה קויידש...

מעשה ביהודי שקראו לו יענקלה... יענקלה עמד בקבלת שבת יחד עם כל החסידים בשייבל... וכולם שרו יחד בהתלהבות הוי הוי שבת... הוי הוי הוי שבת קויידש... יענקלה חשב לעצמו... כן כן... שבת קויידש... שבת היא באמת כל כולה קידש... כולם רוקדים ושרים לשבת קויידש... כולם מקבלים את פניה של השבת... **אבל יענקלה עצמו... ???** יענקלה הוא יהודי פשוט... יענקלה לא זכה להיות קדוש כמו השבת... יענקלה לא זכה להיקרא יענקלה קידש... ואף אחד לא העלה על דעתו לשיר בהתלהבות הוי הוי הוי יענקלה...אף אחד לא חושב לרגע שצריך להקביל את פניו של יענקלה... שבת קידש כן... יענקלה לא... כך חושב לו יענקלה...

חלפו כמה דקות... ויענקלה הלך לרגע להביא חומש מארון הספרים... אבל בדרך הוא לא שם לב... והראש שלו לפתע נחבט באיזה מוט ברזל שיצא מהקיר... ומעוצמת המכה יענקלה התמוטט וקדם מתעלף...

באותו רגע ככולם הפסיקו בבת אחת לשיר הוי הוי שבת...

כולם רצו במהירות לקרא להצלה... ותוך כמה דקות נשמעו סירנות מכל הכיוונים... כן... באמצע שבת קויידש!!! ותנחש מה הסירנות שרו? ??

אוי אוי אוי יענקלה... כולם הכריזו: **"יענקלה הוא כל כולו קויידש!!!"** מצוה לחלל עליו שבת... כל הבית נכנסת הקיפו אותו בדאגה ובמסירות וחיללו עליו שבת כמה שצריך... ולמה? ? כי הוי הוי הוי יענקלה...

פתאום יענקלה גילה שלא רק הוי הוי הוי שבת... אלא גם אוי אוי אוי יענקלה!!!! לא רק שבת קדושה לנו כ"כ... אלא גם יענקלה קדוש לנו כ"כ...

אבל עדיין!!! יש הבדל אחד בין הקדושה של שבת לקדושה של יענקלה!!!

ההבדל הוא: שבשביל לדעת ששבת זה הליגע הליגע שבת... זה מאוד קל לדעת... אתה מוזמן להיכנס לכל בית יהודי בשולחן שבת ולכל בית נכנסת בקבלת שבת... ולראות איך שכולם שרים הוי הוי הוי שבת... אבל לדעת שיענקלה זה הליגע'ר יענקלה???

כאן צריך כבר אוי אוי אוי ו וי יענקלה!!!

צריך שהסירנות של ההצלה ישמעו בעיצומו של השבת!!! ורק אז אתה תפנים עד כמה יענקלה הוא קודש קודשים... שהנה... מחללים עליו שבת...

בשביל שיענקלה יקלוט עד כמה הוא קדוש... צריך שהחיים שלו יגיעו **לנקודת חיכוך** עם השבת!!! ואז תשאל פה שאלה של פיקוח נפש... נו... מי יותר חשוב? ? יענקלה או שבת קודש? ? ואז לפתע יפתח השו"ע בסמין שכ"ט ואז יתגלה הסוד הכמוס: אוי אוי אוי יענקלה... אוי אוי אוי יענקלה קויידש... חבל!!! חבל יענקלה... חבל שהיה צריך להגיע לאוי אוי אוי יענקלה... היה הרבה יותר נחמד לדעת להעריך אותך בלי להגיע לאוי אוי... לא נראה לך???

כן... זה לא בדיחה!!! אם תשים לב... היכן המקומות היחידים שהשו"ע מדבר על ערך של חיי אדם?? ? נו... תנחש אתה איפה?? ?

פעם ראשונה בהלכות שבת!!! ופעם שניה: בהלכות יום כיפור!!!

ש... ש... שמה המכנה המשותף לשניהם? בשניהם זה הלכות פיקוח נפש!

כלומר: מתי יש לנו הזדמנות לגלות את הערך הקדוש והנורא של אדם? כשהחיים שלו מתחככים עם הערכים הכי חמורים לעם היהודי!! כשהחיים שלו מתחככים עם שבת או עם יום הכיפורים... כאן מתגלה הסוד הגדול שההנהלה... אל תשאל... חיי אדם חשובים יותר משבת קודש! ויותר מהליגע יום הכיפורים!!! רק אז אנחנו מגלים את זה...

וזה מאוד הגיוני... אני גם אסביר לך למה... הדירה שלי... כמה היא שווה? ? **לא יודע!!!** מתי אני אדע כמה היא שווה? ? כשאני אחליט למכור אותה... נכון? ? אתה!! כמה כסף אתה בעצמך שווה? ? לא... לא ידוע... מאיפה לך לדעת... אבל אם חלילה וחס יתפסו אותך בגניבה וימכרו אותך לעבד עברי... הופה!! עכשיו אנחנו נדע כמה אתה שווה... זאת אומרת: תמיד הערך מתגלה רק כשהוא מגיע לנקודת חיכוך... רק כשהחיים של יענקלה מתחככים עם הליגע שבת!!! רק אז הוא מגלה להפתעתו שהוא יותר הליגער משבת קודש... **ומעטתה!!! החכמה הגדולה היא לא לחכות לכאלו גילויים!!!**

לא יענקלה... אל תחכה לפתוח את הראש בשביל לגלות מי אתה... תתאמץ להבין את זה לבד!!! אל תתן לסירנות לשיר אוי אוי יענקלה. אתה כבר עכשיו תשיר ותשנן לעצמך הוי הוי הוי יענקלה... תלחש לעצמך כבר עכשיו לתוך הלב: יענקלה יענקלה... אתה יודע כמה אתה קדוש? ? ? **אתה קדוש יותר משבת קודש יותר מיום כיפור!!!** את יום כיפור אתה מעיז לחלל?? ? לא!!! אז את עצמך כ"ש שאסור לך לחלל!!! כשאתה הולך ברחוב ויש לעיניים שלך ניסיון לפזול ימינה ושמאלה... תזהיר את העיניים שלך: הההל... תזהרו לכם... אתם יודעים עם מי יש לכם עסק? ? עם הליגע יענקלה!!! עם יענקלה הקדוש שכל העיר צריכים לחלל שבת בשבילו... אוי ואבוי למי שמחלל את יענקלה... מחלליה מות יומת... כן!!! זה ממש ככה!!!

על אותו משקל: כשהתורה רוצה ללמד אותנו את ל"ט מלאכות האסורות שבת... איך התורה מלמדת אותנו את זה? התורה מביאה לנו את כל מלאכות המשכן שאותם **בן עשו** במקדש!!! ואת מה **שכן** עשו במקדש הרי את זה **לא!!! לא לעשות שבת...** למה? למה התורה "מורידה" לנו את זה בצורה כ"כ עקיפה? למה התורה מגיעה בדרך של הפוך על הפוך... נו... למה??

כי התורה רוצה להמחיש לנו את גודל נוראות החשיבות של שמירת שבת!!!

עד היכן לא מועל בשמי שמים! לכן התורה אומרת לנו: שאת כל ההשפעות הנוראות שבצלאל הוריד לעולם **בעשייה במופל** של ל"ט מלאכות המשכן! הרי כל יהודי ויהודי יכול להשפיע את אותם השפעות (ויותר מאלו) **באז!!! אי עשית ל"ט מלאכות אלו בשבת!!! כלומר: את מלאכת המשכן אתה יודע להעריך!!!** את גודל פעולתם של בצלאל ואחיסמך שהיו מלאי חכמת לב והם עשו את מלאכת המשכן אתה יודע להעריך!! **אז זה!!! שתדע** שאתה היהודי הפשוט... מידי שבת בשבת... כשאתה עומד מול אותם מלאכות המשכן בעצמם ומורש מהם... **ולא!!! ולא** עושה אותם **בשב ואל תעשה...** הרי אתה מועל בשמים גדולות ונצורות **עוד יותר** מבצלאל ואחיסמך שעשו במופל את מלאכת הליגע המשכן **ביום ועשה...** וההרואה... נו... מה הראיה ששמירת שבת שלך יותר חשובה ממלאכת המשכן!!

פשוט מאוד: **ששמירת שבת דוחה את מלאכת המשכן!!!** הנה לך דוגמא נוספת שדווקא המפגש ונקודת החיכוך של שמירת שבת עם מלאכת המשכן... מאלפת אותך ביה עד כמה חשובה וחמורה השבת... וד"ק.

לפעמים עוברת עלינו תקופה קשה... ואנחנו שואלים את עצמנו... למה? ? למה יש קשיים? ? למה לפעמים העסק חורק? ? למה? ? אז כמוכן שכל מקרה לגופו... אבל תרשה לי להעמיד אותך מול

זוית מסוימת שאולי לא חשבת עליה... ותקח אותה בחשבון: ביום יום אנחנו לא פוגשים את עצמנו!!! אנחנו לא מצליחים לזהות את נקודת האמת האמיתית שלנו! אבל דווקא כשמגיע יום קשה... יום שלא נחשק לי כלום... דווקא ביום הזה אני פתאום חושק את הגרעין האמיתי שלי... את נקודת האמת שלי... אני אתן לך דוגמא מזוית אישית... דווקא מאוד שגרתית ומצויה:

אני כותב את העלון הזה... בשביל מה? ? בשביל צומי... בשביל תעסוקה... בשביל להוציא את המרץ... ואת העצבים... בשביל כבוד וכ' וכו'. מה עם לשם שמים? ? לא יודע... ביום יום אני כמעט ולא פוגש את הלשם שמים שלי... **והנה!!!** שובע אחד לא הרגשתי כ"כ טוב... שכנתי עם חוס במיטה... אבל מה אפשר לעשות... צריך להוציא עלון!!! רגע... אבל למה? ? בשביל להוציא את המרץ? ? עזוב... היום אין לי שום מרץ... בשביל צומי וכבוד? ? עזוב... היום אני לא רוצה לא צומי ולא כבוד... לא רוצה כלום... רוצה רק לישון... **אבל לא!!! בכל זאת!!!** עדיין צריך להוציא עלון... אבל למה? ? תסביר לי למה? ? נו... בקצב הזה באותו שבוע נראה שלא יצא עלון? ? ! ? ! **נראה לך??** נראה לך שלא יצא עלון? ? ועוד איך יצא עלון... בסופו של דבר יצאתי מהמיטה ולמרות שלא חיפשתי לא כבוד ולא תעסוקה ולא צומי... בכל זאת התאמצתי מעל ומעבר וכתבתי משהו... למה? ? כי... כי... כי... זה קידוש ה' וזה זיכוי הרבים וזה רצון ה'...

הופה!!! הייתי בההלם מעצמי!!!! פתאום גיליתי שאני שווה משהו!!! גיליתי שיש לי גם כוונה טהורה של- לשם שמים!!! רק מה? ? ביום יום לא יוצא לי לפגוש את הכוונה הטהורה הזו... כי יש כ"כ הרבה כוונות זרות אחרות שמתערבבות לי בבטן שהכוונה הטהורה בטלה בשמים... אבל ברגע שנצמזמתי לקיר... ברגע שלא הרגשתי טוב וכל הכוונות הזרות זזו להם לצד... ואז התחכתי מול נקודת האמת האמיתית שלי? ? פתאום צץ לו הלב היהודי הטהור שכותב עלונים באמת למען שמו יתברך באהבה!!! **עכשיו אתה מבין למה באותו שבוע לא הרגשתי טוב??** הקב"ה פשוט רצה להפגיש אותי לפחות פעם בחצי שני עם נקודת האמת האמיתית שלי!!! כדי שאני אדע שהגרעין הזה קיים בתוכי...

סוג הדוגמא הזו שהבאת כאן... פוגשת כל אחד ואחד מאיתנו... כל אחד בסיטואציה שלו... כל אחד מאיתנו עושה דברים טובים... עם הרבה כוונות זרות... ואז פתאום יש תקופה קשה שהקב"ה מצמיד לקיר... ופתאום אתה תקציב... אז כסף אתה כבר לא רואה מזה... ופתאום גם כבוד אתה לא רואה מזה ולא נחת... ונו... מה עכשיו? ? ואז אתה מגלה שכל השיקולים אחרים זזו לצד... למרות זאת אתה עדיין מגיע לכולל... או ממשיך את הקביעות... הופה!! מה התגלה פה? ?

גיליתי את עצמי!! גיליתי שאני קצת יותר רציני ממה שחשבתי!!!!

עד עכשיו תמיד ידעתי שאני מגיע בשביל הכסף ובשביל הפידבק שאני מקבל ופתאום כל השיקולים האלו זזו לצד ובכל זאת אני ממשיך עם זה... זאת אומרת: אני באמת יהודי שעושה למען שמו יתברך באהבה...

ואגב: זה הפשט בתפילת השל"ה שאומר בתפילה המפורסמת: **רבונו של עולם לפניך נגלו כל תעלומות ואתה יודע מלפני לבי כי כוונתי ככל אלה למען שמך הגדול והקדוש ולמען תורמך הקדושה...** פעם כשהייתי מגיע לקטע הזה הייתי מדלג!!! כי מה אעשה שבסדר מוסר האחרון לפני- אני בעצמי נגלו מצפוני ליבי וגיליתי שאין לי שום כוונות טהורות... וכל כוונתי רק בשביל דריסת כבוד וגאווה... אז איך אני יכול להגיד שהקב"ה יודע שכונתי למען שמו באהבה? ? ? הרי עד כמה שאני לא מרמה את עצמי... מי כמוני יודע עד כמה שזה ממש לא נכון? ? ? נו... אז מה מתכוין השל"ה הקדוש לומר? ? ?

כן... כשאני יושב ולומד סדר א' יש לי המון פניות זרות... אני עושה את זה בשביל שידוך טוב או כסף... או בשביל שיראו אותי... או בגלל שאני מתבייש לצאת מהכולל... אבל!!! לפניו יתברך נגלו מצפוני לבי... שלו יצויר חלילה וחס היה קורה ח"ו משהו... והיו מפסיקים לשלם בכולל... והיו מפסיקים להעריך את התורה... ופתאום היו רק רודפים אותנו... פתאום מצפוני הלב היהודי הטהור שלי היה מתגלה במלא הדרו... ופתאום הייתי מגלה איזה אהבת תורה אמיתית יוקדת בלבבי והייתי מתגנב לבונקר שבוורשא או לשנחאי שבסין והייתי לומד שם במסירות נפש... אז ברוך ה' לא הגענו לזה ואני עדיין מדשדש עם כל המחשבות זרות שלי... לכן מה? ? לכן מצפוני לבי נעלמו? ? וכי בגלל שיש לי עוד אלף סיבות למה להגיע לבית מדרש... לכן נעלמה הסיבה הטהורה והבסיסית הזו? ? לא ולא!!! גם עכשיו **"לפניך נגלו מלפני לבי כי כוונתי גם עכשיו למען שמך הגדול והקדוש"** זה הפשט בתפילת השל"ה...

על כל פנים... לפעמים הקב"ה יוזם לנו מפגשים קצרים עם עצמנו!!!

הקב"ה פשוט רוצה למדך אותנו מול עצמנו!!! אתה יכול לפתוח גמ"ח שכולו חסד... וברגע של עצבים או שמישהו נגע לך בכבוד... אתה מצידך מוכן לפרק את כל המערכת... ואז אתה מגלה שאין פה אפילו הטהור של חסד... יש פה רק יצר שלטוני... ולעומת זאת יכול להיות שתם יום כזה מעצבן שאין לי כח לכולם... ודווקא אז אני מוצא את עצמי בכל מיני פרטים קטנים שאני עושה בחיים שבכלל לא יחסתי להם חשיבות... שדווקא אותם אני עושה מתוך טהרת לב ואני לא מוותר עליהם בשום אופן... זה יכול להיות יום כזה שאני עומד בניסיון "כוסו כיסו וכעסו"... שאדם ניכר בהם... ולמה אדם ניכר בכוסו כיסו וכעסו? ? כי שם נמצאים הנקודות הרגישות ביותר של האדם וממילא שם הוא נפגש את נקודת האמת שלו!!! כן... יש לפעמים אכזבות... ישנם אנשים שבטוחים שהם יראי שמים... אבל ברגע שזה מגיע לכסף... פתאום הוא נהיה קומבינטור ושוכח שהרבש"ע לא קונה קומבינות... אזונו!!! כאן הקב"ה הפגיש אותך עם עצמך... והוא רוצה לרמוז לך שיש לך עדיין עבודה... ולעומת זאת יש כאלו שדווקא ביום יום לא כ"כ פוגשים את היראת שמים שלהם... ואילו דווקא ברגע ניסיון דיני ממונות... פתאום הוא מגלה את נקודת האמת שלו שיש פחד אלוקים לגד עניו... כן... בפרט בנושא של דיני ממונות יש הרבה פנים חדשות לטוב ולמוטב!!! אבל זה כבר במאמר המוסגר...

עכ"פ אף אחד לא מזמין את הניסיונות והקשיים האלו... אבל אם הם כבר מגיעים... זו הזדמנות לזהות מי אני באמת לטוב ולמוטב!!! או להיות מופתה ולגלות שהגיע הזמן להעריך את עצמי יותר ממה שחשבתי או... או לגלות שעדיין יש לי שיעורי בית בעבודת ה'....

הושלמה הסדרה שכבשה את בתי ישראל

בפעם החמישית להתחיל מבראשית

סטודיו מעוף Aronowitz

חדש
כרך ה'
↓

כרך ג'
↓

כרך ד'
↓

כרך א'
↓

כרך ב'
↓

ספר מלא וגדוש בסיפורים, עובדות, פרפראות ופנינים
מחולק לפי פרשות השבוע והמועדים לעונג רוחני, חוייתי ומלכד.
ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

גימור מרובע

גם לחוברות בהידוק סיכות

גרפומט גאים לשרת אתכם נאמנה עם הציוד החדש ביותר
 בואו להכיר את המכונה החדשה להדפסת קונטרסים וחוברות
 מהירה יותר, גימור מרובע (כמו פוני), וגם בגודל A6, עד 200 עמ'

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00